

UNIVERZITA KARLOVA

FAKULTA SOCIÁLNÍCH VĚD

Institut komunikačních studií a žurnalistiky

Katedra žurnalistiky

Diplomová práce

2020

Bc. Tomáš Macák

UNIVERZITA KARLOVA

FAKULTA SOCIÁLNÍCH VĚD

Institut komunikačních studií a žurnalistiky

Katedra žurnalistiky

Práce sportovního experta v televizním vysílání

Diplomová práce

Autor práce: Bc. Tomáš Macák

Studijní program: Mediální a komunikační studia

Vedoucí práce: PhDr. Alice Němcová Tejkalová, Ph.D.

Rok obhajoby: 2020

Čestné prohlášení

1. Prohlašuji, že jsem předkládanou práci zpracoval samostatně a použil jen uvedené prameny a literaturu.
2. Prohlašuji, že práce nebyla využita k získání jiného titulu.
3. Souhlasím s tím, aby práce byla zpřístupněna pro studijní a výzkumné účely.

V Praze dne 14. 5. 2020

Bc. Tomáš Macák

Bibliografický záznam

MACÁK, Tomáš. *Práce sportovního experta v televizním vysílání*. Praha, 2020. 93 s. Diplomová práce (Mgr.). Univerzita Karlova, Fakulta sociálních věd, Institut komunikačních studií a žurnalistiky. Katedra Žurnalistiky. Vedoucí diplomové práce PhDr. Alice Němcová Tejkalová, Ph. D.

Rozsah práce:

252 684 znaků

Abstrakt

Tato diplomová práce s názvem „*Práce sportovního experta v televizním vysílání*“ nabízí komplexní pohled na experty, kteří v pozici takzvaného spolukomentátora slovy doprovází danou sportovní událost v televizních přenosech. S pomocí kvalitativního výzkumu – polostrukturovaných rozhovorů a kvalitativní analýzy obsahu – jsem se snažil docílit co nejdetailnějšího přiblížení profese experta v tuzemském prostředí. Analýza se mimo jiné zaměřila na způsob, jakým jsou experti televizními stanicemi vybíráni, či to, jak moc se může lišit přístup jednotlivých spolukomentátorů k jejich televiznímu poslání. Zajímala mě rovněž míra překrývání rolí komentátora a experta. Pro dosažení požadovaného cíle jsem se zaměřil na celkem deset expertů z devíti různých sportovních odvětví a tří televizních stanic.

Klíčová slova

televize, expert, sportovní přenos, spolukomentování, Česká televize, O2 Sport, Nova Sport

Abstract

This diploma thesis with the title “*The Work of a Sports Expert in Television Broadcast*” offers a complex view on experts that in the position of a so-called co-commentator (color commentator) accompany a given sports event during a television broadcast. With the help of qualitative research – semi-structured interviews and qualitative content analysis – I have tried to achieve the most detailed view of the profession of an expert in the domestic environment. The analysis was also focused on the way that experts are being selected by television stations or how the approach of individual co-commentators can differ towards their role in television. I was also interested in the extent of overlap between the roles of the commentator and the expert. To achieve the required aim I have in total focused on ten experts from nine various sports and three television stations.

Key words

television, analyst, sports broadcast, co-commentary, Czech Television, O2 Sport, Nova Sport

Poděkování

Předně děkuji paní děkance PhDr. Alici Němcové Tejkalové, Ph.D. za přínosné rady a její trpělivost. Nemale poděkování patří i mým respondentům, bez jejichž vstřícných odpovědí by tato práce nevznikla. Jmenovitě děkuji Ivetě Benešové, Kristýně Hoidarové Kolocové, Luboši Kaloudovi, Jakubu Koreisovi, Filipu Řeháčkovi, Jiřímu Welschovi, Petrům Benčíkovi a Hubáčkovi, a Vladimírům Fuchsovi a Chlupovi. Za pomoc děkuji také komentátorům Robertu Zárubovi, Jaromíru Bosákovi a Liboru Basíkovi. Kredit si zaslouží rovněž všechny podniky, ve kterých vznikaly rozhovory a řádky této diplomové práce. Děkuji tedy několika pražským kavárnám, dvěma brněnským a jedné plzeňské.

Změny oproti schváleným tezím

Na základě konzultace s vedoucí práce jsem v samotné diplomové práci učinil oproti schváleným tezím několik změn.

Původně jsem chtěl jednotlivé kapitoly analytické části psát na základě rozhovorů s experty a kvalitativní analýzy obsahu přenosů, které pokrývali mnou vybraní spolukomentátoři. Nakonec jsem pro větší přehlednost vytvořil kapitolu s profily jednotlivých expertů, v rámci níž jsem využil zmíněnou kvalitativní analýzu obsahu. Ta posloužila pro charakteristiku komentátorského stylu každého experta. Následující kapitoly už vznikaly takřka výhradně na základě rozhovorů s dotyčnými experty.

Kvalitativní analýza obsahu obnášela u každého experta zkoumání tří hodin materiálu, jak je uvedeno v tezích, ovšem mezi datem vysílání jednotlivých přenosů nakonec nebyl z důvodu nedostatku materiálu u všech expertů časový odstup tři měsíců.

Úpravy se rovněž týkaly názvů kapitol v teoretické i analytické části. Celkový počet kapitol je oproti původním předpokladům vyšší, a to i přes to, že například plánovaná kapitola *Nasazování na zápasy či závody* byla vyřazena, respektive toto téma bylo rozebráno v jiné části práce.

V tezích jsem uvedl, že se zaměřím na experty z České televize a soukromých stanic O2 Sport a Eurosport. Místo spolukomentátorů z poslední zmíněné stanice jsem se zaměřil na experty, kteří pracují na Nova Sport.

Taktéž jsem pozměnil počet odvětví, kterým se experti věnují. Původně jsem měl v plánu zkoumat deset expertů, kteří pokrývají pět různých sportů. Nakonec jsem zvolil deset odborníků z devíti různých sportů.

Institut komunikačních studií a žurnalistiky FSV UK

Teze MAGISTERSKÉ diplomové práce

TUTO ČÁST VYPLŇUJE STUDENT/KA:

Příjmení a jméno diplomantky/diplomanta:

Tomáš Macák

Razítko podatelny:

Imatrikulační ročník diplomantky/diplomanta:

2018/19

E-mail diplomantky/diplomanta:

88757120@fsv.cuni.cz

Studijní obor/forma studia:

Žurnalistika/prezenční

Předpokládaný název práce v češtině:

Práce sportovního experta/spolukomentátora v televizním vysílání

Předpokládaný název práce v angličtině:

Work of a Sports Expert/Co-commentator on Television

Předpokládaný termín dokončení (semestr, akademický rok – vzor: ZS 2012/2013)

(diplomovou práci je možné odevzdat nejdříve po dvou semestrech od schválení tezí)

LS 2019/20

Charakteristika tématu a jeho dosavadní zpracování (max. 1800 znaků):

Tématem je práce sportovního experta, v mnoha případech spolukomentátora, v televizním vysílání. Nejprve se zaměřím na to, jakým způsobem probíhá výběr a zapracování osob do pozice sportovního experta v televizi. Posléze se přenesou pozornost na samotnou práci sportovních expertů v televizním vysílání. Věnovat se budu požadavkům, které musí expert z pohledu lidí z instituce splňovat, individuálnímu vypořádání se s těmito nároky, ale hlavně zmapuji pracovní rutiny expertů. Ty se mohou v jednotlivých televizích lišit, tudíž pro věrohodnější odraz reality budu téma zkoumat na více stanicích. Zajímat mě bude také jazykový projev expertů. Podle mého bádání nebylo téma sportovních expertů nikterak zpracováno, tudíž se pokusím tuto profesi představit co nejdětailněji ve všech ohledech. Mohu se aspoň částečně opřít o to, co ve svých diplomových pracích zjistili k práci komentátora Michael Bereň (BEREŇ, Michael. 2014. „Analýza práce komentátora sportovního přímého přenosu.“ Diplomová práce. Praha: Karlova univerzita) či ještě před ním Jan Velart (VELART, Jan. O komentování sportovního přenosu se zvláštním zaměřením na fotbalové a hokejové zápasy. Praha, 2005. 327 s. Diplomová práce. FSV UK)

Předpokládaný cíl práce, případně formulace problému, výzkumné otázky nebo hypotézy (max. 1800 znaků):

Cílem práce je poskytnout co nejkomplexnější obraz o fungování sportovních expertů/spolukomentátorů v českých televizních stanicích. Dílčím záměrem bude vyzkoumat veškeré činnosti, které se s prací experta pojí, či zjistit to, jak moc se v českém prostředí dbá na přípravu. V práci půjde také o zjištění toho, do jaké míry jsou expertovy rutiny identické s těmi čistě novinářskými. Dalším vedlejším cílem bude vyzkoumat to, jak se liší práce experta ve veřejnoprávní a komerční televizi. K naplnění cílů budu prozkoumávat odpovědi, které vzniknou na základě hloubkových rozhovorů se samotnými experty. Dále zrealizuji rozhovory se šéfkomentátory, potažmo vedoucími osobami, kteří – respektive které – zodpovídají za výběr a práci expertů. Abych dosáhl relevantnějšího zpracování, a tudíž naplnění cíle práce, přezkoumám přenosy, do nichž zpovídání experti pracovně zasáhli.

Výzkumné otázky:

VO1: Jakým způsobem probíhá výběr expertů do televize?

VO2: Dbá se u expertů na jazykové dovednosti?

VO3: Co všechno obnáší pro experta jeden sportovní přenos?

VO4: Do jaké míry se tuzemští sportovní experti snaží sami zdokonalovat?

VO5: Jak moc se překrývá role experta s rolí novináře/komentátora?

VO6: Jaké jsou odlišnosti v plnění role experta u různých sportů?

VO7: Odlišuje se práce experta v komerčním médiu a ve veřejnoprávní televizi?

Předpokládaná struktura práce (rozdělení do jednotlivých kapitol a podkapitol se stručnou charakteristikou jejich obsahu):

Úvod

Teoretická část

- Sport v televizi a vývoj komentáře – *krátký exkurz do vývoje sportovního vysílání na našem území*
- Postavení sportu ve veřejnoprávní a komerční televizi
- Rutiny sportovních komentátorů – *jelikož je expert často také komentátorem, budu se v této kapitole věnovat rutinám právě sportovních komentátorů, které se dají zčásti na experta vztáhnout*
Typy komentářů

Styly jazykového projevu – *jakými prostředky se může expert prezentovat*

- Existence pozice sportovního experta – *kapitola vytvořená na základě výpovědí vedoucích lidí v televizích, které získám ve vlastních rozhovorech. Budou uvedeny hlavní důvody pro to, proč se vůbec expert zařazuje do vysílání, v čem tkví jeho celková přínosnost*

Metodologická část

- Hloubkové rozhovory
- Kvalitativní analýza obsahu

Zkoumání práce sportovních expertů

- Proces výběru sportovních expertů – *kapitola sestavená na základě výpovědí expertů a lidí, v jejichž popisu práce je výběr a zaměstnání expertů*

- Nároky na experty – *když už jsou spojeni s nějakou televizí, tak co všechno je od nich vyžadováno, a to ať z hlediska exkluzivity, časových možností, tak například přípravy*
- Nasazování na zápasy či závody – *například s jakým odstupem se experti dovídají, že budou ke sportovní akci přidávat své poznatky*
- Pracovní rutiny při přenosech – *vše spojené s dnem, kdy experti pracují*
- Projev expertů – *jazykové dovednosti*
- Práce se zpětnou vazbou a kritikou
- Porovnání vypovědí expertů a samotného vystupování/prezentování se expertů v televizi
- Vytvoření typologie expertů na základě zjištěných informací

Závěr

Vymezení podkladového materiálu (např. titul periodika a analyzované období):

Diplomová práce se zaměří na experty z různých tuzemských stanic, které divákům poskytují sportovní přenosy. Věnovat se budu trojici z nich, která nabízí širokou škálu sportů, a to České televizi, O2 TV Sport a Eurosport. Zkoumání proběhne na lidech, kteří plní roli expertů v různých sportovních odvětvích, kvůli tomu, aby vznikl o experech co nejkomplexnější obraz. Rozhovory budou uskutečněny s minimálně deseti experty, přičemž od každého sportu, který se v diplomové práci objeví, budou zpovídati alespoň dva zástupci. Pokusím se uskutečnit s rozhovory tak, aby polovina zpovídaných pocházela z veřejnoprávní stanice a druhá z těch komerčních. Zároveň bude hloubkovým rozhovorům podroben z každé stanice jeden člověk, který se na výběru expertů podílí. V rámci kvalitativní analýzy budu u každého experta zkoumat minimálně tři závody či zápasy, kterých se pracovně účastnili, abych měl alespoň tři hodiny materiálu. Každý další zkoumaný přenos bude mít u jednoho experta časový odstup nejméně tři měsíce.

Metody (techniky) zpracování materiálu:

Hloubkové rozhovory a kvalitativní analýza obsahu

Základní literatura (nejméně 5 nejdůležitějších titulů k tématu a metodě jeho zpracování; u všech titulů je nutné uvést stručnou anotaci na 2-5 řádků):

ANDREWS, Phil. 2014. Sports Journalism: A Practical Introduction. London: SAGE. ISBN 978-1412902717. Autor se v publikaci věnuje sportovnímu odvětví v médiích, které není tolik zmapováno. Zachycuje trendy ve sportovní žurnalistice, a to včetně televizních přenosů a komentování.

SHOEMAKER, Pamela J. – REESE, Stephen D. 1996. Mediating the message: Theories of Influences on Mass Media Content. 2nd edition. New York: Longma

STRAHL, V.: Novinář před mikrofonem. Praha: Karolinum, 1993. 118 s. Kniha zaměřená na to, jakým způsobem by měl žurnalista vystupovat před mikrofonem. V práci ji použiji do teoretické části pro to, abych měl vzor pro srovnání s reálným projevem expertů.

SEDLÁKOVÁ, Renata. Výzkum médií. Praha: Grada Publishing, 2014. Tato publikace představuje různé typy metodologie pro výzkum médií. Autorka popisuje nejčastěji využívané metody, a to včetně hloubkových rozhovorů, které využiji pro moji práci.

HENDL, Jan. Kvalitativní výzkum: základní teorie, metody a aplikace. Čtvrté, přepracované a rozšířené vydání. Praha: Portál, 2016. 437 s. ISBN 978-80-262-0982-9. Kniha od Jana Hendla pokrývá pro výzkum řadu oblastí, a to včetně médií. Je speciálně zaměřená na kvalitativní výzkum, který při mé práci budu aplikovat.

Diplomové a disertační práce k tématu (seznam bakalářských, magisterských a doktorských prací, které byly k tématu obhájeny na UK, případně dalších oborově blízkých fakultách či vysokých školách za posledních pět let)

VELART, Jan. O komentování sportovního přenosu se zvláštním zaměřením na fotbalové a hokejové zápasy. Praha: FSV UK, 2005. Diplomová práce.

BEREŇ, Michael. Srovnání vysílání hokejového turnaje na olympijských hrách v roce 1998 a 2010 se zaměřením na komentář. Praha: FSV UK, 2011. Bakalářská práce.

Datum / Podpis studenta/ky

.....

Obsah

Úvod.....	1
1 Teoretická část	4
1.1 Cesta sportu do médií a vývoj televizního sportovního vysílání.....	4
1.1.1 Doba předtelevizní	4
1.1.2 Rozjezd sportovního rozhlasového vysílání v tuzemsku	6
1.1.3 Sport v televizi	7
1.1.4 Sport na tuzemských televizních přijímačích.....	8
1.2 Rutiny sportovních komentátorů	10
1.2.1 Objektivita.....	13
1.2.2 Spisovnost	14
1.2.3 Slang.....	15
1.2.4 Novinářovy zdroje.....	17
1.3 Typy komentáře podle Velarta	18
1.3.1 Formy sportovního komentáře	19
1.4 Existence sportovního experta-spolukomentátora v českém prostředí.....	20
1.4.1 Faktory určující výběr sportovní experta – spolukomentátora.....	22
1.5 Postavení sportu ve veřejnoprávní a komerční televizi	25
1.5.1 ČT Sport	25
1.5.2 O2 TV Sport	26
1.5.3 Nova Sport.....	27
2 Metodologie	28
2.1 Kvalitativní výzkum	29
2.1.1 Polostrukturované rozhovory	29
2.1.2 Kvalitativní analýza obsahu	30
3 Analýza vybraných expertů	31
3.1 Profily zkoumaných expertů.....	32
3.1.1 Petr Benčík	32
3.1.2 Iveta Benešová	34
3.1.3 Vladimír Fuchs	36
3.1.4 Kristýna Hoidarová Kolocová.....	38
3.1.5 Petr Hubáček	40
3.1.6 Vladimír Chlup.....	43
3.1.7 Luboš Kalouda	45
3.1.8 Jakub Koreis	47

3.1.9	Filip Řeháček.....	50
3.1.10	Jiří Welsch.....	52
3.2	Cesta ke spolukomentování přenosu	54
3.3	Počáteční úskalí komentáře	58
3.4	Expertova role v přenosu	61
3.5	Příprava experta	63
3.6	Komentář experta	68
3.6.1	Inspirace v komentáři	68
3.6.2	Spisovnost v projevu experta	69
3.6.3	Sportovní slang.....	71
3.6.4	Objektivita a kritika.....	72
3.6.5	Emoce a fandění	75
3.6.6	Nadlehčené poznámky	77
3.6.7	Vliv umístění komentátorského stanoviště na práci experta	78
3.6.8	Soustředění se na detaily	79
3.7	Spolupráce s hlavním komentátorem	81
3.8	Zpětné vyhodnocování přenosu.....	84
3.9	Rozdíl v práci spolukomentátora na České televizi a soukromé televizi	86
3.10	Typologie expertů.....	88
	Závěr.....	90
	Literatura a prameny	94
	Přílohy	

Úvod

„No, to je míč na přitažený vnitřní nárt přes zed.“¹

Takováto věta může sportovnímu laikovi znít jakožto naprosto nesmyslná, možná lehce úsměvná. Mně osobně utkvěla v paměti. Psal se 12. březen 2011 a já byl patnáctiletým fanouškem fotbalového klubu FC Viktoria Plzeň. Tento tým hrál tehdy klíčový duel o svůj historicky první mistrovský titul proti pražské Spartě. V 15. minutě utkání byl nařízen volný přímý kop pro Plzeň. Když si na něj Pavel Horváth připravoval míč, prohlásil spolukomentátor přenosu České televize Pavel Karoch výše uvedenou větu. Horváth zahrál standardní situaci z pohledu Plzně naprosto ideálně. Dal gól, který nasměroval Západočechy za vytoženou trofej. Gól, který jsem si později v televizním záznamu pustil několikrát. I proto si onu větu pamatuji dodnes.

Citovaných deset slov pohromadě je dle mého názoru dokonalou ukázkou mluvy typického spolukomentátora – experta. Jeho role a vše, co s ní souvisí, bude tématem této diplomové práce.

Sportovní žurnalistika nepatří mezi nejprobádanější oblasti novinářského oboru. A právě experti – chcete-li spolukomentátoři – v televizních sportovních přenosech zatím v odborných publikacích nedostali takřka žádný prostor. Přitom zvláště v českém prostředí je pozice znalého zprostředkovatele děje, který vystupuje jako expert, v angloamerickém prostředí *color commentator*, nedílnou součástí naprosté většiny přenosů. Tato práce obnáší časté analyzování, dobarvení toho, co vyřkl komentátor. Zároveň má z mého pohledu tato činnost i edukativní funkci. Často totiž spolukomentátoři vyřknou divákovi doposud cizí slangový pojem, který za určitých okolností může působit zmatečně, ale při dobré synchronizaci s obrazem vzdělává publikum, více mu přibližuje samotnou hru. Stručně řečeno, spolukomentátor je jakýmsi erudovaným a zainteresovaným asistentem hlavního komentátora.

Role experta se ujímají především bývalí profesionální sportovci, kteří ve svém oboru v čase aktivní kariéry něco znamenali. Hlavní komentátor je v oblasti sportu vzdělaný, ovšem nemusí zcela rozumět naprosto všem záležitostem, které se například na ledové ploše před ním dějí. Z jednoho prostého důvodu – vrcholově hokej nikdy nedělal. Ve spolupráci se spolukomentátorem, kterého lze v tuto chvíli nazvat „insiderem“, pak lze publiku dané situace

---

¹ Fotbal FC Viktoria Plzeň - AC Sparta Praha. Dostupné z www.ceskatelevize.cz/ivysilani/10114956110-fotbal/211471290080005-fc-viktoria-plzen-ac-sparta-praha, datum uskutečnění: 12. 3. 2011, čas v přenosu: 42:30 – 42:34.

objasnit mnohem obratněji. Nemusí se vždy jednat o osoby, jejichž sportovní životy lze považovat za již ukončené, jak bylo uvedeno na začátku tohoto odstavce.

Mistrovství světa v hokeji nabídlo v posledních dvou letech divákům České televize překvapení a zajímavé oživení. Na šampionátu v Dánsku v roce 2018 komentoval zápas mezi Slovenskem a Běloruskem po boku Roberta Záruby tehdejší brankář českého národního týmu Dominik Hrachovina. Na mistrovství světa o 12 měsíců později na Slovensku se situace opakovala. Na komentátorské stanoviště se vedle Tomáše Jílka posadil Patrik Bartošák. To byly takové situace, při kterých „insiderské“ znalosti experta o minimálně jednom týmu, který komentuje, už nemohou být větší.

Bartošák, jenž byl pro tento šampionát v české reprezentaci gólmanem číslo jedna, dostal pro zápas s Itálií volno, a tak se utkání „zúčastnil“ v netypické roli. „*Těšilo mě, že si můžu vyzkoušet něco nového. Samozřejmě ze začátku to trochu drhlo, ale moc jsem si to užil.*“² Při vzpomínání na předtím nepoznanou zkušenost si vybavuje, že nejtěžší na komentování bylo vzhledem k velké rychlosti hry spojování čísel na dresu se jmény hráčů. „*Ale zase tím, že jsem hokeje nasledoval x desítek a stovek hodin za celý život, tak jsem nějaké hlášky pochytil a něco z toho i využil.*“³ Předchozí Bartošákovu větu dokládají například slova po gólu České republiky na 2:0. „*Pro gólmana strašně těžké. Ale jak se říká: není ranka, není branka. Radko to zkusil a je to tam.*“⁴

V této diplomové práci se ale věnuji lidem z tuzemského prostředí, kteří „odspolukomentovali“ více než jeden zápas či sportovní událost a nebyli pouze hosty na komentátorském stanovišti. Aby byl obraz o spolukomentátorech podstatněji vypovídající, k výzkumu jsem si vybral osoby z veřejnoprávního média a další experty z média komerčního. Mnozí z mnou vybraných lidí si vyzkoušeli práci v obou typech televizních stanic.

Nabízím studii, která představuje deset konkrétních tuzemských expertů z různých sportovních odvětví, jejichž délka zkušeností se sportovní žurnalistikou se výrazně liší. Od spolukomentátorů „benjamínků“ po experty, kteří se za mikrofonem objevují dlouhá léta.

Studiem problematiky sportovních expertů v televizi se zabývala bakalářská práce Jiřího Wažíka⁵ z roku 2001, ovšem i vzhledem k datu obhajoby této práce se pokouším

---

² Rozhovor s Patrikem Bartošákem uskutečněný 15. 2. 2020, viz příloha, s. 88.

³ Tamtéž.

⁴ MS v ledním hokeji 2019 Slovensko Česko – Itálie. Dostupné z [www: https://www.ceskatelevize.cz/ivysilani/12536121969-ms-v-lednim-hokeji-2019-slovensko/219471291160035-cesko-italie](https://www.ceskatelevize.cz/ivysilani/12536121969-ms-v-lednim-hokeji-2019-slovensko/219471291160035-cesko-italie), datum uskutečnění: 17. 5. 2019, čas v přenosu: 1:22:50 – 1:22:56.

⁵ WAŽIK, Jiří. Spolukomentátoři v televizních sportovních přímých přenosech. Praha: FSV UK, 2001. 48 s. Bakalářská práce.

o čerstvé a komplexnější pojetí tématu. Zajímala mě práce expertů na různých televizních stanicích a mimo jiné také to, co jí předchází. Tudíž způsob, jakým probíhá výběr konkrétních osob na pozici spolukomentátora. Proto je jedním z výsledků této práce vytvoření vlastní typologie expertů. Někteří spolukomentátoři se totiž prezentují pasivněji, jiní aktivněji. A jsou typy expertů, kteří plní roli vyloženě analytiků, pak jsou ale také ti, kteří se rádi ocitají v roli glosátorů.

Téma částečně obsáhnul ve své práci také Michael Bereň⁶. Jeho bakalářská práce ovšem sledovala práci pouze jednoho experta, a to Davida Pospíšila. Moje práce se zaměřuje na jiné spolukomentátory, a to nejen z oblasti hokeje. Zde nabízím desítku „mých“ expertů a sporty, kterým se věnují.

- **Petr Benčík** – cyklistika
- **Iveta Benešová** – tenis
- **Vladimír Fuchs** – florbal
- **Kristýna Hoidarová Kolocová** – plážový volejbal
- **Petr Hubáček** – hokej
- **Vladimír Chlup** – baseball
- **Luboš Kalouda** – fotbal
- **Jakub Koreis** – hokej
- **Filip Řeháček** – závody silničních motocyklů
- **Jiří Welsch** - basketbal

Osoby, které jsem si vybral pro výzkum, a jejich pracovní výstupy jsem zkoumal na základně kvalitativního bádání, jež mělo z důvodu větší komplexnosti více fází. Tou hlavní je polostrukturovaný rozhovor s danými spolukomentátory či spolukomentátorkami. Detailně jsem s nimi probral jejich způsob prezentace, to, jakou cestou se do televize dostali, jak pečliví/pečlivé jsou při studování informací k přenosu, a mnoho dalších aspektů. Zároveň předkládám výsledky z několika interview s lidmi, kteří se podílejí na výběru expertů. Abych v tématu spolukomentátorů získal ještě detailnější přehled, provedl jsem kvalitativní analýzu obsahu na přenosech, které slovy doprovázela má desítky expertů. Z této analýzy jsem se pokusil charakterizovat styl daných komentátorů.

---

⁶ BERENĚ, Michael. Srovnání vysílání hokejového turnaje na olympijských hrách v roce 1998 a 2010 se zaměřením na komentář. Praha: FSV UK, 2011. 152 s. Bakalářská práce.

Hlavním cílem textu je popsat práci sportovního spolukomentátora v tuzemsku pokud možno z co nejvíce úhlů pohledu, protože – jak jsem naznačil – příliš mnoho odborné literatury k tomuto tématu k dispozici není. Vedlejším cílem bylo zjistit, jaká jsou největší úskalí práce spolukomentátora, zda se komentující experti v České republice na přenosy připravují dostatečně, nebo spoléhají na svůj přehled v oboru. Výsledkem jsou rovněž zjištění, jakým způsobem je běžně spolukomentátor do dané stanice vybrán, případně jaké jsou odlišnosti v komentování jednotlivých sportů.

1 Teoretická část

1.1 Cesta sportu do médií a vývoj televizního sportovního vysílání

Na konci dlouhé cesty jsou záběry v té nejvyšší představitelné a dostupné kvalitě. Neodmyslitelnou součástí dnešních přenosů je zobrazení výkonu sportovců ve velkém detailu. Často jsou zařazeny záběry, které de facto pořizují sami sportovci svým pohybem a kamerou, kterou mají připevněnou buďto přímo na sobě nebo například vozidle či motocyklu. Bezprostřednost přenosu je dnes nezbytnou součástí každého sportovního televizního vysílání. I díky velkému množství kamer je v dnešní době více nasnadě využití expertů, kteří tak mohou velmi zevrubně rozebírat různé aspekty sportovní události. K těmto analýzám jim dopomáhají propracované technologie elektronických tužek, takzvané heat mapy či jiné systémy vyhodnocující obrovské množství dat sportovních výkonů.

K aktuální atraktivnosti sportovních přenosů vedla dlouhá cesta. Jednotlivé sporty bylo třeba nejprve zpopularizovat.

1.1.1 Doba předtelevizní

Jako popularizační období sportu lze nazvat 18. století. V jeho průběhu vydavatelé zařazují sportovní obsah do svých periodik častěji. Cítí totiž vzrůstající zájem lidí o sport, který je pro společnost stále oblíbenějším prostředkem vyžití a socializace. Sekot uvádí, že sport je fenoménem, který disponuje nebývalými možnostmi pro lidské kontakty, dialog či přátelství. Při vykonávání sportu se šíří naděje, sny, přátelství i fair play. (Sekot, 2008: 100)

Stoupá zájem o sport, tedy i možnost, jak v médiích oslovit publikum. Jedna z prvních detailněji popsaných sportovních událostí příliš nesplňuje výše zmíněné aspekty sportu. Ovšem

už může odpovídat kritériím, která zmiňují Lamprecht a Stamm⁷. Sport podle nich nabízí čtenářstvu v jinak ne příliš záživném světě napětí, emoce, idoly a objekty ke sledování. (Lamprecht, Stamm, 2002: 148-149) V *Boston Gazette* byla roku 1733 podána zpráva o boxerském zápasu mezi Johnem Faulcomerem a Bobem Russelem. První rubrika specializovaná výhradně na sport se v novinách objevila až v dalším století. Konkrétně spatřila světlo světa v roce 1817 v anglickém periodiku *Morning Herald*. Začínají tak existovat lidé, které lze považovat za experty ve sportovní oblasti. Za rok už sportovní rubriku měly americké noviny s názvem *American Farmer*. Londýnské *The Times* dopřály sportu stálý prostor v roce 1829. První ryze sportovní časopis byl tištěn od roku 1792 také v Anglii, byl jím *Sporting Magazine*. (Beck, Bosshart, 2003: 6-7)

Ve 30. letech 19. století pak vzniká první sportovní magazín i v zámoří, kde se o něj zasloužil William Trotter Porter. Jeho *Spirit of the Times* obnášely zprávy o koňských dostizích, fotbalu, jachtingu či později baseballu. (Lever, Wheeler, 1993: 126) Právě baseball byl jedním z prostředků, díky kterým je dnes sport atraktivní. Stal se totiž zdrojem porovnání. Novinář Henry Chadwick začal měřit děj na hřišti díky tzv. „box score“. Tabulka s tímto názvem sice existovala již dříve, ovšem Chadwick ji znatelně rozšířil, čímž z baseballu udělal víceméně úplně jinou hru (Holtzman, 2005: 41). Ke všemu se zasloužil o názvosloví. Populární „K“ jakožto strikeout, označení „ERA“ či počítání pálkařského průměru také vymyslel Chadwick⁸.

I díky Chadwickovi, který působil v týdeníku *New York Clipper*, se sport stával neodmyslitelnou součástí novin. Dokonce byl sport i předmětem bojů mezi newyorskými mediálními magnáty Josephem Pulitzerem a Williamem Randolphem Hearstem. Pulitzerův *New York World* byl prvním médiem s vlastní sportovní redakcí. To už se pomalu blížím do časového období, kdy se sport začal ozývat z rádiových přijímačů. (Lever, Wheeler, 1993: 127)

Mluvené slovo – které mě v této práci zajímá především – doprovázelo sportovní událost poprvé v roce 1921. Americká rádiová stanice KDKA vysílala přímý přenos boxerského zápasu, který se konal 4. dubna v Pittsburghu. Hned 2. července stejného roku přenášely box živě dvě newyorské stanice WJ2 a WJY. David Sarnoff, jenž se později stal ředitelem stanice NBC, tehdy nechal instalovat kolem 300 tisíc radiových přijímačů do divadel a jiných společenských prostor. Důkazem narůstajícího zájmu o sportovní přenosy je pak znovu vysílání týkající se boxerského ringu. V roce 1927 poslouchalo u přijímačů přenos z utkání

---

⁷ LAMPRECHT, M.; STAMM, H. Sport zwischen Kultur, Kult und Kommerz. 1. vydání. Curych: Seismo Verlag, 2002. 208 s. ISBN 978-3908239802.

⁸ The baseball box score was first developed by Henry Chadwick. [online]. [cit. 2019-11-11]. Dostupné z www: <<https://www.todayifoundout.com/index.php/2011/03/the-baseball-box-score-was-first-developed-by-henry-chadwick/>>.

mezi Dempseym a Sharkeyem přibližně 40 milionů Američanů. (Beck, Bosshart, 2003: 9) Posluchačů postupem času přibývalo natolik, že se ve Spojených státech baseballové týmy obávaly velkého úbytku diváků přímo na stadionu, a tak po rádiových stanicích vysílajících reportáže požadovalo částku, která měla být uhrazením vysílacích práv (tamtéž: 10).

1.1.2 Rozjezd sportovního rozhlasového vysílání v tuzemsku

Evropský kontinent a premiéru sportovního vysílání pojí rovněž box. Do éteru na území Československa se díky stanici *Radiojournal* dostal 2. srpna roku 1924.

*„Tehdá jsem potkal redaktora Čtrnáctého, který mi ihned položil otázku, zda-li by se nedalo udělat něco rozhlasem – tehdá Radiožurnálem – ze sportu. Samozřejmě, že jsem byl hned přítom.“*⁹

Citace patří Jiřímu Hojerovi, který byl přímo na pražské Letné na zápasu mezi Františkem Růžičkou a Rocky Knightem. Ovšem posluchači z radiopřijímačů neslyšeli jeho slova vinou složité proveditelnosti transportu těžkého mikrofону. Hojer pouze telefonoval z místa dění do studia ve Kbelích, kde si jeho referování zapisoval hlasatel Adolf Dobrovolný a posléze vše přetlumočil do mikrofону.

*„Ať jsem chtěl nebo ne, byla mým vodítkem.“*¹⁰ Takto se Josef Laufer vyjádřil o výše zmíněné reportáži. Právě on byl průkopníkem sportovního přenosu na našem území. 3. října 1926 se fotbalový funkcionář Laufer shodou okolností ocitl za mikrofonom. *„Zde hřiště SK Slavia na Letné, kde před chvílí začal fotbalový zápas Slavia s mistrem Maďarska Hungarií.“*¹¹ V tomto případě už mířila jeho slova přímo k posluchačům. Odkomentoval první poločas, poté ho zklamaný ředitel *Radiojournalu* přerušil – myslel si, že výsledek reportáže byl značně nepovedený. Posluchači ale byli jiného názoru a chtěli další přenosy. (Malina, 1985: 55-58)

Radiojournal nevysílal v dalších letech už jen fotbalové přenosy. V roce 1927 měl v československém rozhlasovém vysílání premiéru tenis. Jednalo se o duel turnaje Davis Cup mezi Československem a Řeckem. Průběh utkání hlásil zpoza mikrofону bývalý tenisový reprezentant Bohuslav Hykš (Chladová in Cebe, Čeňková, 2019: 213). V souvislosti s tématem mé práce lze o Hykšovi mluvit jako o určité dobové formě experta, který do přenosu musel zákonitě přinést složku odbornosti.

⁹ První sportovní přenos v dějinách českého rozhlasu. [online]. [cit. 2019-11-15]. Dostupné z [www: <https://temata.rozhlas.cz/prvni-sportovni-prenos-v-dejinach-ceskeho-rozhlasu-7985113>](https://temata.rozhlas.cz/prvni-sportovni-prenos-v-dejinach-ceskeho-rozhlasu-7985113).

¹⁰ MALINA, Karel. Rozhlasový reportér Josef Laufer. Brno: Vydavatelství a nakladatelství Novinář, 1985. 198 s. ISBN: 59-196-84. s. 53.

¹¹ Tamtéž.

Populární byly na přelomu 20. let a 30. let 20. století například dostihy. Živou reportáž z nejslavnějšího tuzemského dostihu Velké pardubické se Radiojournal rozhodl poprvé vysílat v roce 1929. Tehdy stanice lákala posluchače na přímý přenos ve svém věstníku i mapkou, díky níž měli mít v průběhu reportáže přehled, kde se žokejové a koně nacházejí.¹² Roku 1931 se přidal také hokej. A ten – stejně jako i Velkou pardubickou – doprovázel slovem Josef Laufer. Stalo se tak přes počáteční skepsi, kdy v Radiojournalu panovala obava, že něco tak rychlého jako hokej se nedá vysílat (tamtéž: 60).

Už o dva roky dříve se na vlnách Radiojournalu uskutečnil také první živý zahraniční přenos, který slovy doprovázel opět Josef Laufer. Touto zlomovou událostí bylo fotbalové utkání ve Vídni mezi tamní First Viennou a Slavií. Zajímavostí je, že Laufer reportoval o zápasu z altánu, který se nacházel na střeše tribuny stadionu Hohe Warte (Chladová in Cebe, Čeňková, 2019: 212).

Laufer, který pokrýval takřka všechny sporty, byl vyloženou učebnicí rozhlasového komentátorství. Karel Malina viděl jeho přínos především v tom, jak dokázal vystavět reportáž. Dokázal ji nepřehltnout odbornou popisností a posluchačům dopřál oddych vkládáním postřehů, které navíc dokázal skvěle načasovat. (Malina, 1985: 60)

1.1.3 Sport v televizi

Za prvopočátek sportovního televizního vysílání lze považovat záběry z olympijských her v roce 1936, které se konaly v Berlíně. Natočeno tehdy bylo dohromady 72 hodin materiálu, a to na pouhé tři kamery. Záběry byly během olympiády distribuovány do poslucháren, které byly rozmístěné v Berlíně, Postupimi a Lipsku. (Ramon, 2018: 86) Velký počin během her učinila režisérka Leni Riefenstahlová, jež v rámci vytváření dokumentu používala tehdy neortodoxní metody v podobě záběrů, které jsou dnes běžnou součástí sportovních přenosů a pomáhají sportovním expertům, a samozřejmě fanouškům, identifikovat určité jevy v ději sportovní události. Jednalo se o využívání podvodních kamer či zabírání sportu ze vzduchu za pomoci horkovzdušných balónů (Owens, 2007: 212).

Tvůrčí úspěch se poté přemístil do Velké Británie, kde roku 1936 spustila stanice BBC testovací vysílání. V něm další rok odvysílala 25 minut z tenisového turnaje Wimbledon, v roce

---

¹² Radiojournal. Praha: Radiojournal, 1929, 7. (41.), s. 3.

1938 pak ragbyové utkání mezi Anglií a Skotskem a duel mezi identickými zeměmi, tentokrát ve fotbale, byl vysílán tentýž rok (Beck, Bosshart, 2003: 9).

To už byla doba, kdy rovněž na BBC proběhlo to, co je z hlediska mé práce velmi důležité. Komentář, který pokryl premiérově záběry ze sportovní události, vznikl k amatérskému boxerskému střetnutí mezi Anglií a Irskem v londýnském Alexandra Palace. Toto utkání odkomentoval Herry Mallin (Owens, 2007: 212).

Rok 1939 přinesl první živé vysílání sportu. Na svědomí ho má americká stanice NBC, která 17. května dodala na přibližně čtyři stovky existujících přijímačů obraz z baseballového zápasu univerzitních týmů v New Yorku. O pět měsíců později stejná stanice odvysílala také zápas slavné zámořské soutěže *Major League Baseball*.¹³

Baseball se právě ve Spojených státech stal jedním z lákadel, které táhlo publikum ke stále novému přístroji. Zasloužil se o jedny z prvních masových sledování televizního vysílání. V roce 1947 byl prvně přenášěn vrchol baseballové soutěže, a to Světová série. Televize byla stále nepřilíš častou součástí domácností, a tak se místem, kde se zápasy sledovaly, staly bary. Celkově Světovou sérii v roce 1947 vidělo přibližně 3,9 milionu diváků (Owens, 2007: 214).

Už o čtyři roky později došlo v USA na další technický milník. Z koňského dostihu Molly Pitcher Handicap v Monmouth Park Jockey Clubu vznikl v létě 1947 první barevný sportovní přenos, což bylo možné díky televizní technice stanice *CBS* (tamtéž).

1.1.4 Sport na tuzemských televizních přijímačích

Na území Československa proběhl první živý sportovní přenos s podstatným zpožděním, a to takřka šestnáctiletým. Logicky mu předcházelo spuštění televizního vysílání, které v tuzemsku proběhlo prostřednictvím Československé televize 1. května 1953. Impulzem pro navýšení zájmu o televizní přijímače byl právě avizovaný přenos ze sportovního prostředí. 11. února 1955 vysílala Československá televize hokejový zápas mezi výběrem Prahy a švédským týmem Leksand IF. Utkání na pražské Štvanici skončilo výsledkem 7:2 pro domácí celek. Toto vítězství slovy zprostředkovali dva komentátoři – Vít Holubec a Josef Valchář. (Bednařík, Jirák, Köpplová, 2011: 271-273)

---

¹³ TV Sports Baker Field: Birthplace of Sports Television. [online]. [cit. 2019-11-11]. Dostupné z [www: http://www.college.columbia.edu/cct_archive/spr99/34a.html](http://www.college.columbia.edu/cct_archive/spr99/34a.html).

Jen za první rok odvysílala ČST celkem 27 sportovních přenosů. Jejich počet pak znatelně v dalších deseti letech narůstal.¹⁴ A to i díky olympijským hrám v roce 1956 v italské Cortině d'Ampezzo. Odtud pochází první přenos tuzemské televize ze zahraničí (Bednařík, Jiráček, Köpplová, 2011: 273). Podle Roberta Záruby¹⁵ šlo o třetí třetinu hokejového zápasu mezi SSSR a Švédskem. Olympijské přenosy komentovali Vít Holubec a Miloš Zouhar z pražského studia, a to složitou cestou, kdy jejich podkladem byl příposlech německého komentátora z Berlína.¹⁶

Prvně jmenovaný se stal známým hlasem sportovních přenosů na dlouhá léta a na rozvoji sportovních přenosů měl velký podíl. Holubec spolu s Miroslavem Hladkým a Radoslavem Siváčkem založili v Československé televizi sportovní redakci¹⁷, a to rovněž v roce 1956. (Polák, Holubec 1972: 19)

Velkým momentem pro sport na obrazovkách tuzemské televize se stalo fotbalové mistrovství světa v roce 1966. Šlo o první vysílaný světový šampionát v ČST. O přenosy z Anglie byl velký zájem, navzdory tomu, že Češi se na velký turnaj nekvalifikovali.¹⁸ O slovní doprovod se přímo v místě dění starali tři komentátoři – již zmiňovaný Vít Holubec, Karel Mikyska a Karol Polák.¹⁹

Když český tým vyhrál o deset let později mistrovství Evropy v kopané v tehdy jugoslávském Bělehradě, nechyběli u toho Holubec a Polák. Holubec vzpomíná na historickou událost následovně: „*Projevil jsem se tam jako zbabělec, protože jsem na ty penalty neměl nervy. Komentovali jsme to s Karolem Polákem a já jsem se ho zeptal, jestli ty penalty udělá. On souhlasil a já se šel dívat vedle na schody.*“²⁰

V době, kdy Polák, Holubec a další byli na vrcholu slávy, začala do redakce proudit nová vlna komentátorů, kteří se později stali známými tvářemi a hlasy sportovních přenosů.

Na konci 70. let se součástí Hlavní redakce tělovýchovy a motorismu ČST stal například Petr Vichnar, který v současné ČT působí dodnes (Štůrala, 2018: 23). Jednou z největších událostí, které v úvodu kariéry komentoval, byl světový šampionát v hokeji v roce 1985, který se konal v Praze a skončil mistrovským titulem pro československý tým (tamtéž: 32). Nechyběl

---

¹⁴ HÁJEK, Vladimír. Sportovní vysílání Československé televize do roku 1965. Praha: FŽ UK, 1979, 148 s. Diplomová práce. s. 90.

¹⁵ ZÁRUBA, Robert. Svědectví o historii Hlavní redakce tělovýchovy a motorismu ČST Praha. Praha: FŽ UK, 1989, 282 s. Diplomová práce. s. 55.

¹⁶ Tamtéž.

¹⁷ Kompletní název sportovní redakce zněl Hlavní redakce tělovýchovy a motorismu ČST Praha.

¹⁸ VLÁŠEK, Vlastimil. Fotbalová mistrovství světa na obrazovkách Československé televize: Vývoj přímých přenosů od Anglie 1966 do Itálie 1990. Praha: FSV UK, 2008, 94 s. Diplomová práce. s. 26.

¹⁹ Tamtéž, s. 31.

²⁰ Holubec in MAREK, Jakub. Osobnost české žurnalistiky – Vít Holubec. Praha: FSV UK, 2012, 57 s.

ani na mistrovství světa ve Vídni o jedenáct let později. Česká republika na této akci získala první mistrovský triumf v samostatné historii a při této příležitosti pronesl Vichnar jednu z nejpamátnejších hlášek českých sportovních přenosů: „*Dotkli jsme se hokejového nebe.*“²¹

V podobném období jako Vichnar začínal v ČST další komentátor, který ve veřejnoprávní televizi působí ještě v současné době, a to Vladimír Drbohlav (Rímský, 2016: 16). O dekádu později se součástí sportovní redakce stali také další stále aktuální pracovníci ČT Pavel Čapek²² s Jakubem Bažantem²³.

Mezi nejznámější osoby, které se aktuálně podílejí na sportovních přenosech České televize, patří Robert Záruba a Jaromír Bosák. Ti se stali součástí nové éry komentátorů, kteří v televizi začínali krátce po pádu totality. Záruba byl do televize po externí spolupráci v 80. letech přijat začátkem roku 1990 (Záruba in Rímský, 2016: 17). Bosák se stal zaměstnancem redakce o tři roky později a prakticky bezprostředně se jeho specializací stal fotbal, který dělá dodnes (Rímský, 2016: 22).

Na základě dlouholetých zkušeností Roberta Záruby a Jaromíra Bosáka opřu určité pasáže v následujících teoretických kapitolách o jejich poznatky.

1.2 Rutiny sportovních komentátorů

Sportovní komentátor je v americkém prostředí označován jako *play-by-play announcer* nebo například *lap-by-lap announcer*. Jde o to, o jakém sportu je zrovna řeč. V obou uvedených případech se jedná o tok informací, které divákovi přibližují, co se zrovna na hřišti či závodním okruhu děje a zároveň prezentují fakta se sportovní událostí spojená. Základní role komentátora se od počátků televizních přenosů příliš nezměnila. Byť logicky dvě dekády od začátku 21. století jsou možnosti pro získávání a prezentaci využitelných dat a informací naprosto jiné.

„... *Yankees vyhráli 14 titulů, čtyřikrát ve Světové sérii prohráli. Dodgers prohráli předchozích pět Světových sérií, ve kterých byli. Tato Světové série se rozhodne právě teď a tady. Na všem se pracuje. Přátelé z Gillette jsou velmi rádi, že vám mohou přinést tento přenos. Nula, nula.. Jeden ball, dva striky. Vysoko letící míček směřující dovnitř. Je třeba si uvědomit, že fouká vítr, který letící míček zvedá...*“²⁴

²¹ ŠTŮRALA, Miroslav. Osobnost české televizní žurnalistiky - Petr Vichnar. Olomouc, 2018. Bakalářská práce (Bc.). Univerzita Palackého v Olomouci. Filozofická fakulta, s. 43.

²² Pavel Čapek. [online]. [cit. 2020-1-31]. Dostupné z www: <https://www.ceskatelevize.cz/lide/pavel-capek/>.

²³ Jakub Bažant. [online]. [cit. 2020-1-31]. Dostupné z www: <https://www.ceskatelevize.cz/lide/jakub-bazant/>.

²⁴ 1952 World Series, Game 7: Yankees @ Dodgers. Dostupné z www: <https://www.youtube.com/watch?v=hqZnPOnxO9U&t>, čas 37:20 – 38:00.

Ukázka pochází z počátků sportovních televizních přenosů. Jeden z vůbec nejstarších volně dohledatelných. Jde o rozhodující zápas finále Major League Baseball mezi New York Yankees a již neexistujícím týmem Brooklyn Dodgers z roku 1952. Slova patří Redu Barberovi, komentátorské ikoně v oblasti baseballu.

Druhá ukázka je ze zápasu, který se hrál v říjnu roku 2019, a to mezi Houston Astros a Washington Nationals.

„...trefuje míček hluboko do pravého pole podél čáry. Letí. Na shledanou. Je srovnáno. Solo homerun pro Adama Eatona, který odpálil po nadhozu Justina Verlandera v první části páté směny. Pro Adama Eatona to je druhý homerun v rámci postseason. A oba přišly ve Světové sérii... Nationals dva, Astros dva.“²⁵

Výše uvedené citace komentátorů jsou – nejen u baseballových přenosů – výsledkem a zároveň součástí zaběhlých mediálních rutin.

Jak uvádí Strahl, novinář před mikrofonem to nemá lehké. Nestačí pouze talent, být zdatný ve stylistice a ovládat dokonale pravidla pravopisu a gramatiky. Klíčová je rovněž znalost zvukové stránky řeči – tedy práce s mluvidly, dechem a hlasem. Hlas je totiž „*náš jedinečný kapitál, naše neocenitelná opora*“²⁶.

Základem nejen sportovního komentáře je ale obsah. Ten je výsledkem mediálních rutin. To, jakým způsobem jsou události vybírány a zpracovávány do zpráv, odráží individualitu novináře či celé organizace, která žurnalistu zaměstnává. Pravidla mediální organizace rovněž formují podobu zpráv - v kontextu této práce pak komentáře. (Trampota, 2006: 48) Individualita novináře je často omezena právě rutinami, na které v rámci dané organizace spoléhá dlouhodobě. Žurnalista tedy smýšlí takovým způsobem, jakým smýšlí mediální instituce, do které patří (Manheim in Shoemaker, 1996: 100).

Ovšem zvlášť v rámci televizní sportovní žurnalistiky, kde žurnalisté – komentátoři – musí bleskově reagovat na rychlý děj a zprostředkovat ho do mikrofonu, se může individualita projevit. Projevit se však může rovněž špatná připravenost. Na rozdíl od přenosů v rozhlasu, kde divák čerpá a vytváří si představu děje jen a pouze z toho, co do mikrofonu říká novinář, v televizi mohou poměrně snadno identifikovat, zda žurnalista referuje o dění bezchybně či občas uvede určitou nepřesnost. Takovýto omyl může publikum zvlášť kriticky vnímat při

---

²⁵ Nationals win 1st World Series with Game 7 comeback win! | Astros-Nationals MLB Highlights. Dostupné z [www: <https://www.youtube.com/watch?v=K1JpV6ONsXw>](https://www.youtube.com/watch?v=K1JpV6ONsXw), čas 3:40 – 4:00.

²⁶ STRAHL, V. Novinář před mikrofonem. Praha: Karolinum, 1993. 118 s. ISBN: 8070668008. s. 7.

hromadných sledováních v restauračních zařízeních, kdy v případě zaznamenání chyby může dojít na kolektivní kritiku, která následně často míří na sociální sítě (Andrews, 2014: 133).

Při televizním přenosu je v určitém smyslu reportérem sám obraz, ale jak uvádí Hladký, komentátor má důležitou roli – může kvalitě přenosu výrazně pomoci, ovšem i velmi uškodit. Faktorů, které ovlivňují to, o jakou variantu půjde, je hodně. Komentátor by neměl pouze popisovat děj, který je patrný z obrazu. Měl by naopak poukazovat na momenty, které mohly příjemci uniknout, nebo objasňovat příčinu vzniklých situací. Za každých okolností by mělo být slovo komentátora pevně spjaté s obrazem, který je základní složkou televizního přenosu. Komentátor by zároveň neměl mít pocit, že přenos vytváří on a celý štáb se mu má podřídit. V případě, že je osobnost výrazná a svérázná, mělo by se to odrazit v komentáři, který je v takovém případě osobitý a originální. Projev, jenž by napodoboval jiné úspěšné komentátory, by značil neschopnost vytvořit si vlastní styl komentáře. A to není zdaleka vše. Hladký ve své knize nabídl deset bodů, které obnáší požadavky na komentátory, a které platí dodnes.

- *Široké všeobecné vzdělání, kulturní a politické znalosti*
- *Hluboké znalosti oboru přenášené události*
- *Smysl pro objektivitu a potlačování subjektivních pocitů*
- *Nesmírný takt, skromnost, vkus a kultivovanost projevu*
- *Improvizační schopnosti*
- *Pohotovost, bystrá reakce*
- *Bohatý slovník, kultivovanost vyjadřování a slovních obrátů, dokonalá znalost rodného jazyka*
- *Příjemný hlas, důvěryhodnost osobnosti*
- *Smysl pro podřízení slova obrazu*
- *Umění mluvit a mlčet ve správný čas (Hladký, 1986: 177 – 179).*

Poslední bod podtrhuje i Andrews, který tvrdí, že podle selského rozumu je lepší slovy sdělit méně a nechat říct obrázky více (Andrews, 2014: 134). Zároveň ale nemůže přenos slova postrádat příliš často. Pro komentář je důležitá schopnost být bezprostřední. Dlouholetý komentátor České televize Jaromír Bosák si myslí, že dovednost vhodně reagovat je spojená především s přípravou. „Člověk musí být připravený, což souvisí i se schopností reagovat jazykem. Nesmí se stát, že když už vás něco překvapí, že tam bude deset vteřin ticho. Je důležitý

být vždy ve střehu.“²⁷ Bosák k tomu ale dodává, že pro to, aby byl komentátor schopný vhodně a včas reagovat na dění, je nutná určitá míra predispozic – talentu.²⁸

Podle Roberta Záruby by měl projev sportovního komentátora odpovídat pohledu diváka ze šesté řady. To v praxi znamená, že si udrží nadhled, ale zároveň dokáže nabídnout určitou dramaturgii děje.²⁹

Součástí Hladkého seznamu požadovaných vlastností na osobu komentátora byla i objektivita. Právě komentátoři, a to jak televizní, tak rozhlasoví, často narážejí na reakce z řad veřejnosti, které jim vyčítají nevyváženost komentáře. Může jít o přílišné fandění, kdy je z komentáře novináře zjevná přichylnost k některému sportovnímu týmu. (Ješutová 2003: 296) Objektivitě se tedy budu věnovat v následující podkapitole.

1.2.1 Objektivita

Objektivita, vyváženost a nestrannost jsou součástí normativních požadavků na zpravodajství, čili principů, jejichž naplnění se lze blížit. V liberálně-demokratických společnostech je objektivita klíčovým kritériem kvality zpravodajství. Může být vnímána tak, že jde o ideální stav, kdy se realita zobrazuje takovým způsobem, že odpovídá reálnému stavu věcí. Ovšem jiný úhel pohledu říká, že v případě objektivitě jde o soubor profesních postupů, které novináři využívají k tomu, aby výsledkem jejich práce byly výpovědi s vysokou mírou pravdivosti (Iggers in Trampota, 2006: 144). Už proces pozorování, a samozřejmě také fáze zpravování, není možno kontaminovat subjektivními názory. Pozorování by nemělo zasahovat do skutečnosti, o níž se informuje (McQuail, 1999: 210).

Objektivita je rozpracována různými způsoby. Jedno z nejrespektovanějších a nejpoužívanějších rozdělení přísluší Westerstahlovi a kolektivu.³⁰ V tomto případě se objektivita dělí na dvě složky – faktičnost a nestrannost. Faktičnost se rozpadá na další dvě dílčí kritéria. Kritéria pravdivosti se zaměřují na faktickou a věcnou správnost výpovědi. Ty by měly být pravdivé a úplné. Kritéria relevance logicky určují, zda jsou ve sdělení užity všechny informace, které jsou pro danou událost relevantní. Nestrannost se štěpí na kritéria vyváženosti a neutrální prezentace. V prvním případě jde o rovnocenný přístup aktérů do zpráv, o jejich

²⁷ Osobní rozhovor s Jaromírem Bosákem uskutečněný 9. 12. 2019 v Praze, viz příloha, s. 75.

²⁸ Osobní rozhovor s Jaromírem Bosákem uskutečněný 9. 12. 2019 v Praze, viz příloha, s. 76.

²⁹ Poznámky autora z předmětu Práce sportovního reportéra a komentátora vedeného Robertem Zárubou ze dne 4. 11. 2019.

³⁰ Westerstahl in TRAMPOTA, Tomáš. Zpravodajství. Praha: Portál, 2006. 191 s. ISBN 80-736-7096-8. s. 145-146.

stejný vysílací prostor a hodnocení. V případě kritérií neutrální prezentace je pak vznesen požadavek na nehodnotící zpracování a vyhýbání se explicitnosti.

V souvislosti s konkrétním mediálním profesionálem, nikoliv u konečných zpravodajských obsahů, objektivita obnáší oddělování fakt od názorů, vyvážený přístup k soupeřícím názorům, validaci žurnalistických tvrzení a referenci k jiným autoritám, případně formulační postupy, čili vyhýbání se ich-formě, a neužívání příznakových prostředků (tamtéž: 146).

Objektivita ale může být mnohdy velmi relativní. Média by totiž měla odrážet základní hodnoty a aktuální sympatie populace (tamtéž: 147). To tedy v případě sportu může platit za okolností, kdy například český sportovec soupeří v rámci důležité události proti kolegům ze světa. V takovém případě televizní divák očekává, že český komentátor bude více zaměřen právě na českého sportovce, a i k němu bude chovat určitou náklonnost. Bosák potvrzuje, že na komentátorovi může být znát, že v mezinárodních duelech či závodech přeje úspěch sportovci nebo celému týmu ze země, ze které sám pochází, ovšem nesmí komentovat tendenčně. „*Když jsem ve sportovní redakci šéfoval, tak jsem apelovat na komentátory, že neexistuje žádné „my“*“. ³¹

Přenos – zvláště v případě, kdy se čeští sportovci představují na mezinárodní scéně – by si měl zachovat svoji emotivnost. V případě komentování by se nemělo jednat o strohý popis, nýbrž by se v projevu měly nacházet emoce. Ovšem nesmí se nad nimi ztratit kontrola. K tomu Bosák dodává, že se v českém prostředí nehodí aplikovat způsob, jakým se komentuje ve Spojených státech amerických či v balkánských zemích, kde je míra prožívání sportovních událostí ze strany komentátorů vyšší.³²

1.2.2 Spisovnost

Spisovný jazyk má v porovnání s ostatními útvary českého jazyka jedinečné postavení, neboť je využíván v situacích, které by měly vést k vyššímu komunikačnímu cíli. Zároveň má výsostnou pozici v tom, že plní národně reprezentativní funkci. O spisovném jazyce lze mluvit především v případě psané formy. Existují pochybnosti, zda je vůbec možné vztáhnout termín spisovný jazyk také na mluvenou řeč. Spisovný jazyk má normy, ovšem ty jsou dost často přizpůsobovány profesním zvyklostem v určitých dorozumívacích oblastech. V rámci nich se volí odlišné jazykové prostředky, avšak i tak by měla setrvat spisovnost jako záruka kvality

³¹ Osobní rozhovor s Jaromírem Bosákem uskutečněný 9. 12. 2019 v Praze, viz příloha, s. 78.

³² Tamtéž.

sdělení (Čechová, Chloupek, Minářová, 1997: 36 a 37). Takovouto specifickou dorozumivací oblastí může být například prostředí sportu. Spisovný jazyk je unikátní z toho pohledu, že se na rozdíl od jiných útvarů řídí kodifikací. Kodifikace vědecky stanovuje a zachycuje jazykovou normu, utvrzuje objektivně existující normy spisovného jazyka. Od normy ji odlišuje to, že nedokáže tak flexibilně reagovat na vývoj jazyka a může za ní zaostávat (Kraus in Karlík, Nekula, Pleskalová, 2016: 819).

V některých lingvistických kruzích je takový názor, že spisovný jazyk není správné označení a výstižnějším termínem by měl být jazykový standard. Ten lépe překonává distanci mezi tím, jak je jazyk používán v každodenní komunikaci a normou spisovného jazyka. Standard může být brán jako závazná norma, zároveň však může značit vyšší stupeň kvality jazyka. Výhodou pojmu standard je, že jde o neutrální pojmenování (Khatebová, 2013: 22).

Spisovný jazyk se očekává u televizních výstupů, a to včetně slovního doprovodu sportovního přenosu. Šéfkomentátor České televize Robert Záruba ale uvádí, že spisovností se nemusí řídit osoby, které jsou hlavním tématem této práce, a to experti. *„Není to úplně spisovná čeština, co po nich chceme, důležitější je spíše obsah. Počítám, že dříve, nebo později se to vyvine ve prospěch té spisovnosti. Ovšem jde o to, abychom neztratili určitou svobodu ve vyjadřování, kterou ten expert má.“*³³

1.2.3 Slang

Do výraziva sportovních komentátorů i expertů neodmyslitelně patří slang. Ten se řadí do nespisovných útvarů českého jazyka. Takovými útvary mohou být kromě něj také takzvané teritoriálně omezené, které jsou pojmenovány jakožto nářečí. Mezi ně se řadí například hanácké, chodské či lašské. Větší územní celky pak obnáší nadnářečí neboli interdialekt, jehož nejvýznamnější příklad nese název obecná čeština. Slovní zásoba vymezená sociálně se pak nazývá jako slang, případně argot (Hugo, 2006: 11-12). Tyto dvě zmíněné oblasti se mohou značně prolínat. *„Studenti, vojáci, sportovci a umělci rádi přejímají zřejmé argotismy do svého slangu a naopak argot má mnoho vlastností shodných se slangy...“*³⁴ Slang zahrnuje pojmenování, která jsou užívána v běžném dorozumivacím kontaktu osob, které lze zahrnout do jednoho pracovního prostředí nebo skupiny, jež pojí identické či aspoň podobné zájmy. Podle toho, zda jde o pracovní nebo zájmový kolektiv se slang dělí na profesní (obnáší profesionalismy) a zájmový (Hubáček, 1979: 17-18). Aspekty slangu lze odlišovat v jazykové

³³ Osobní rozhovor s Robertem Zárubou uskutečněný 10. 12. 2019 v Praze, viz příloha, s. 86.

³⁴ Oberpfälzer in HUGO, Jan a kol. Slovník nespisovné češtiny. Praha: Maxdorf, 2006. Druhé vydání, 460 s. ISBN 80-7345-098-4. s. 12.

a mimojazykové rovině. První skupinu tvoří nespisovnost, funkčnost komunikace, využívání produktivních pojmenovávacích postupů při tvoření, systémovost nebo snahu o diferenciaci pojmů (tamtéž: 19). Do aspektů mimojazykových pak spadá míra uzavřenosti jednotlivých prostředí, skladba onoho prostředí i z hlediska věkového a psychické okolnosti (Hugo, 2006: 32).

Sportovní prostředí slangovými výrazy oplývá. Nabízí totiž ideální prostor pro vznik a rozvoj slangu. Sportem prorůstají emoce, které jazykovou správnost odsouvají do ústraní. Jde o to, vyjádřit se efektivně a úsporně.³⁵ Ve sportu používají slang lidé na všech úrovních. Nezáleží na tom, zda jde o vrcholové sportovce, amatéry, trenéry či novináře. Právě sportovní žurnalistika má velký podíl na tom, že se slang ze sportovního odvětví šíří i k neaktivním sportovcům. V rámci svých výstupů totiž pro větší autentičnost užívá právě slangových výrazů. Ke všemu se některé sportovní slangové výrazy objevují i mimo oblast sportu. Například výraz *finišovat* má široké využití i v jiných sférách (Hubáček, 1979: 63-64).

Různé sporty nabízí širokou škálu pojmů, jejichž význam nemusí být diváku laikovi vůbec zřejmý. Proto níže pro ukázkou uvedu u sportů, kterým se věnují mnou zkoumaní experti, několik typicky slangových výrazů a do závorky jejich neutrální pojmenování.

Basketbal: pick and roll (typ útočné akce), triple-double (hráč během zápasu získá aspoň deset bodů, deset doskoků a deset asistencí)

Cyklistika: špurt (sprint před cílem), jet v háku (vyvážet se za jezdcem před sebou), vrchař (typ závodníka, který upřednostňuje závody do kopce)

Hokej: buly (vhazování), lapačka (část brankářské výstroje určená pro chytání puků), semafor (povedený zákrok lapačkou), forčekink (aktivní napadání soupeře), blafák (klička), poslat puk po prknech (podél mantinelu), slot (prostor před bránou mezi kruhy pro vhazování)

Tenis: čop (typ úderu), slice (další typ úderu), kanár (vítězství v setu poměrem 6:0 na gemy), debl (dvojchyba, případně čtyřhra jinými slovy)

Fotbal: vápno (vymezený prostor před branami), placírka (typ zakončení), šajtle (typ zakončení), nůžky (typ zakončení), břevno (horní tyč brány)

Baseball: ulejkva (typ úderu), homerun (odpal mimo hřiště), fastball (typ nadhozu)

Plážový volejbal: kobra (typ úderu), diagonála (křížná smeč), plachta (plachtící podání)

---

³⁵ HUGO, Jan a kol. Slovník nespisovné češtiny. Praha: Maxdorf, 2006. Druhé vydání, 460 s. ISBN 80-7345-098-4. s. 32.

Motocykly: kačírek (prostor mimo trať vyplněný šterkem), highsider (typ nehody jezdce)

Floral: příklep (typ střely), golfák (další typ střely), buly (zahájení hry)

1.2.4 Novinářovy zdroje

Do práce sportovního komentátora patří logicky i příprava, při které pracovníci sportovních médií čerpají z různých zdrojů. V analytické části zkoumám, jakým způsobem si moji respondenti vyhledávají informace potřebné pro kvalitní zvládnutí přenosu v roli experta. Proto zařazuji krátkou teoretickou část ohledně novináře a jeho zdrojů.

Možností, odkud může v dnešní době novinář čerpat informace, je nepřeberné množství. Zdrojem se mohou stát osoby, které jsou obeznámeny s děním v odpovídající oblasti, či přímo svědci nějaké události. Někteří lidé mají poskytování informací přímo v popisu práce, což je například případ tiskových mluvčích. Zdrojem jsou dokumenty různých forem, nezáleží na tom, zda jde o písemné, audiovizuální nebo zvukové záznamy. Už v roce 2002 dominoval u novinářů v případě vyhledávání informací internet, a to výrazně (Šmíd, Trunečková, 2009: 16-17). Tato platforma o 18 let později vládne ještě značněji. Internet nabízí obrovské množství informací, ovšem ty mohou často postrádat kvalitu. Proto je třeba si při hledání informací neustále klást otázku, zda je možné se na daného poskytovatele informace spolehnout. Je rovněž důležité brát v potaz to, že ten, kdo informace na internet umístil, často sleduje nějaký účel. Případně u daného zdroje také může jít o zjišťování pozornosti publika tím, že poskytované informace jsou falešné (Šmíd, Trunečková, 2009: 41).

Naopak vysokou míru důvěryhodnosti má novinářův výstup v případě, že se sám žurnalista stal svědkem určité události. Za rovněž velmi důvěryhodné lze považovat agenturní zpravodajství. Především by ale základním zdrojem informací novináře měly být informace, které získal sám žurnalista. Může jít například i o práci s archivy či rozhovor (Čuřík, 2012: 38).

Rozhovor spadá do jednoho ze tří kanálů, přes které proudí informace od zdroje směrem k novináři. Již roku 1973 je pojmenoval Leon Sigal. V případě novinářem vytěžených faktů jde o komunikační kanál iniciovaný. Druhým typem je neformální kanál, který zahrnuje situace jako zákulisní jednání či úniky informací. Nejčastěji je ale využíván rutinní tok informací. V praxi se jedná o oficiální jednání, tiskové konference nebo projevy (Sigal in Trampota, 2006: 84).

V rámci přípravy na přenos je u komentátorů nutné najít si také zdroj, díky kterému zjistí správnou výslovnost jmen hráčů či závodníků ze zahraničí. V případě fotbalového zápasu může

do hry zasáhnout v součtu se střídáními až 14 hráčů z každého týmu, v případě hokejového utkání i 22. Během cyklistického závodu se na trati pohybuje i 200 cyklistů. Takřka vždy se v přenosu objeví nějaký zahraniční sportovec, jehož jméno může při výslovnosti způsobovat určité komplikace a tím případně snižovat kvalitu přenosu. Proto, v případě, že jsou komentátoři přímo v místě dění mezinárodní akce, zjišťují si výslovnosti požadovaných cizích jmen od kolegů profesionálů z dané země. Dle Bosáka ale může v určitých případech u tuzemského publika vyloženě akurátní výslovnost způsobit zmatení. „*U hráče Karlssona byste neřekli, že se to vyslovuje jako Karlšun.*“³⁶ Diváci pak mohou být toho dojmu, že se na hřišti pohybuje jiný hráč. Některé správné výslovnosti jsou tedy pro české publikum neuchopitelné, a tak často komentátoři volí zažitější variantu, která se dokonale neshoduje s původní. Bosák ovšem dodává, že ani angličtí či němečtí profesionálové se v komentáři zcela pravidelně nedrží správné výslovnosti.³⁷ Při větších akcích ale platí to, že komentátoři z České televize ideální výslovnost konzultují i s Ústavem pro jazyk český.³⁸

1.3 Typy komentáře podle Velarta

Komentář novinářských profesionálů se logicky liší, a to jak na základě osobnostních rozdílů, tak i ostatních faktorů. Jan Velart³⁹ ve své rozsáhlé diplomové práci věnující se komentáři ve sportovních přenosech dělí komentování podle různých kritérií následujícím způsobem.

Prvním kritériem je **místo**. Buďto může komentář probíhat přímo z dějiště sportovní události, jenže často z omezených finančních možností televizních stanic vzniká ve studiu samotné televize. V prvním případě může mít sice zvuk sníženou kvalitu, ovšem je podbarven autentickou atmosférou. Při variantě ve studiu má zvuk vysokou kvalitu, nicméně nepůsobí tolik opravdově. Účast komentátora přímo na stadionu přináší benefity v podobě větší informovanosti a kompletního přehledu. To zahrnuje například i zákulisní informace. (Velart, 2005: 60)

Druhým kritériem, které Velart uvádí, je kritérium **času**. V tomto případě záleží dělení na tom, zda komentátor doprovází slovy zápas či událost, který se odehrává v daném čase, či se zpožděním⁴⁰. Pokud se komentuje s časovým odstupem, je komentátor srozuměn s výsledkem,

³⁶ Osobní rozhovor s Jaromírem Bosákem uskutečněný 9. 12. 2019 v Praze, viz příloha, s. 77.

³⁷ Tamtéž.

³⁸ Tamtéž.

³⁹ VELART, Jan. O komentování sportovního přenosu se zvláštním zaměřením na fotbalové a hokejové zápasy. Praha: FSV UK, 2005. Diplomová práce.

⁴⁰ Na ČT sport se zpožděným komentářem doprovází například sestřihy Evropské ligy.

tudíž je zde úskalí, že komentář nebude příliš pasovat na děj na obrazovce a nezahrne určitou míru bezprostřednosti. (tamtéž: 61)

A slovní doprovod sportovní události lze rozdělit také podle kritéria **počtu komentátorů**. Jeden komentátor nesplňuje požadavky na dynamiku slovního doprovodu, tudíž není vhodný. Nezřídka je ale model praktikovaný. Mohou za to opět i potřebné finanční náklady. V případě akce v zahraničí a dvou osob za mikrofonem přímo v místě dění by se rozpočet televizní stanice pro danou událost musel pochopitelně navyšovat. Pokud událost slovně doprovázejí dva komentátoři, myšleno profesionální novináři, obnáší přenos velkou rovnocennost – jsou profesně na stejné úrovni. Existují dvě možnosti, jak tuto variantu provádět. Buďto je vymezeno, po jaké době se komentátoři vystřídají, nebo jde o formu spíše dialogickou, kdy oba členové dvojice reagují na situaci či na sebe. Tento způsob obnáší rozmanitější komentář, který oproti variantě s jedním komentátorem lépe udržuje divákovu pozornost. Na druhou stranu je zde riziko, že proud slov bude až příliš nepřetržitý, tudíž se divák nemusí cítit komfortně. (tamtéž: 61-62). Případy, kdy je vymezené, kolik času pokryje jeden komentátor a kolik ten druhý, jsou dnes prakticky nevídané. Ovšem několik dekad to byla v českém, respektive československém prostředí, běžná praxe. Dva profesionální komentátory dnes používá především televizní stanice O2 Sport v rámci přenosů z hokeje, fotbalu či například MMA.

1.3.1 Formy sportovního komentáře

V přechozích odstavcích jsem zmínil faktory, které ovlivňují samotnou podobu komentáře – mohou určovat to, která složka bude dominantnější, která nikoliv. Velart ve své práci uvedl pouze dva typy komentáře. A to **popisný** a **rámcový** komentář. (Velart 2005: 69) Záruba zmiňuje ještě **analýzu**, která je pro moji práci velmi významná složkou komentáře, neboť jde o disciplínu, která je klíčovou podstatou práce sportovního experta. Pro analýzu je typické, že probíhá v minulém čase. Jsou sporty, které nenabízejí tolik prostoru pro analýzu, jako jiné. Analyticky bohaté jsou přenosy sportů, které nabízejí relativně krátký úsek děje, po kterém zákonitě přichází čas na rozebrání toho, co se událo. Do této kategorie patří například skoky na lyžích nebo tenis.⁴¹ Doménou hlavního komentátora je popisný komentář. Jeho podoba se v českém sportovním prostředí mění. Ve 20. století se nezřídka používal bezslovesný komentář, který – například v hokeji – ve velké míře obnášel pouhá jména hráčů, kteří zrovna byli u puku. Současný trend je takový, že součástí komentáře je větší dynamizace.

---

⁴¹ Poznámky autora z předmětu Práce sportovního reportéra a komentátora vedeného Robertem Zárubou ze dne 4. 11. 2019.

Zároveň by měl být komentátorův projev barvitější, neboť pozornost publika při sledování přenosů je v dnešní době mnohem menší. Komentář by se měl částečně odlišovat od rozhlasového, ale sepjetí obrazu se zvukem musí být stále velké. Je třeba totiž myslet na to, že televizní přenos mohou mít zapnutý nevidomí, protože rozhlas nevysílá celé zápasy či závody. Popis tak musí být stále četný.⁴²

V případě, že se komentátor odchýlí od skutečnosti, jež se zrovna odehrává na sportovišti před ním, lze mluvit o rámcovém komentáři. Pod ním se skrývá veškeré použití přípravy – informace o hráčích, závodnících či trenérech, případně zmiňování určitých statistik. Součástí jsou také stanoviska, glosy, především v případě komentáře expertů například i osobní příhody se sportovci. Patří sem rovněž vynášení soudů. Zkrátka vše, co je řečeno v průběhu přenosu, ale nevztahuje se k popisu akce. Tím pádem lze říct, že na rozdíl od popisu nejde v případě rámcového komentáře o zpravodajskou složku komentování, nýbrž publicistickou. (Velart 2005: 69).

Originální ukázkou rámcového komentáře je například poznámka experta Davida Moravce z juniorského mistrovství světa v ledním hokeji 2020, který reagoval na hlavního komentátora Robert Zárubu.

Robert Záruba: „*Ted Pařík musí zvládnout ten poslední zákrok. A okamžitě mu tam přispěchali na pomoc Kubiček a Blümel, který ovšem zasáhl velice tvrdě amerického útočníka Wahlstroma.*“

David Moravec: „*Ale dyť si to zaslouží.*“⁴³

1.4 Existence sportovního experta-spolukomentátora v českém prostředí

Už v předchozí kapitole jsem uvedl, že hlavnímu komentátorovi patří ve sportovním přenosu anglické označení „*play-by-play commentator*“. V případě, že v přenosu vystupuje osoba, která je uvedena jako spolukomentátor, je možné ji nazvat označením „*color commentator*“. Anglické pojmenování mi z osobního pohledu připadá velmi výstižné, neboť sportovní expert promlouvající do mikrofonu dobarvuje komentář hlavního komentátora zajímavými postřehy či znalostmi, čímž přenos působí pestřeji.

---

⁴² Poznámky autora z předmětu Práce sportovního reportéra a komentátora vedeného Robertem Zárubou ze dne 4. 11. 2019.

⁴³ Česko – USA, Dostupné z: <https://www.ceskatelevize.cz/ivysilani/13194676559-ms-v-lednim-hokeji-hraci-do-20-let-2020-ceska-republika/419232401161005-usa-cesko>, datum uskutečnění: 30.12. 2019, čas v přenosu: 2:03:05.

V českém prostředí se s experty pravidelněji setkáváme od konce 90. let a začátku 20. století. Ovšem určité náznaky a pokusy se objevily podstatně dříve, a to i zásluhou Petra Vichnara. První sportovní přenos, který komentoval dlouhodobý člen České televize, dříve Československé, byl na konci 70. let 20. století šerm fleretem. „*Já jsem trošku předběhl dobu, protože jsem si uvědomil, že bych to sám nezvládl, a tak jsem tenkrát oslovil našeho předního fleretistu, pana Koukala, který to se mnou odkomentoval a říkal ty odborné věci. Já si našel podklady o těch šermířích a v podstatě okomentoval ty základní informace, jako kdo s kým, kolik mu je let, co vše vyhrál.*“⁴⁴

Podle Roberta Záruby byl průkopníkem komentátor Štěpán Škorpil, respektive hokejista Petr Brdička, dříve v 70. letech. Škorpil si vybral Brdičku ke komentování několika ligových zápasů. O dvě dekády později byl občasně jakožto expert implementován rovněž do hokejového přenosu Josef Vimmer.⁴⁵

Spolukomentátoři, tehdy spíše lidé ve studiu glosující dění, sehráli mimo hokejové dění poprvé výraznější roli na tuzemské veřejnoprávní televizi ve vysílání z olympijských her z Barcelony roku 1992. Právě tato sportovní událost byla mezníkem, od kterého se experti začali organizovaně zvat do studia.⁴⁶ Zpočátku se občas stávalo, že diváci považovali hlas spolukomentátora za rušivý prvek, ovšem postupem času kritické hlasy na toto téma opadly.⁴⁷

Hokejové přenosy na ČT se již bez spolukomentátorů či aspoň lidí z oboru přispívajících poznatky ze studia praktickou neobejdou. Nezáleží na tom, zda jde o tuzemský extraligový přenos vedený po názvem *Buly hokej živě* nebo například vysílání utkání na světovém šampionátu. Ve větší míře nastalo využívání spolukomentátorů na obrazovkách ČT v roce 1995. To se součástí vysílání stalo expertní kvarteto Jiří Holeček, Jiří Holík, Jiří Kralík, Pavel Richter. Posledně jmenovaný spolukomentuje extraligu dodnes.⁴⁸

Prvním světovým hokejovým šampionátem, který přenášela česká stanice a komentoval ho i expert, se stalo mistrovství světa v Petrohradu v roce 2000. Vysílala ho televize Nova a v té době v ní působil Robert Záruba, který si jakožto experta vybral Miloše Holáně. O rok

---

⁴⁴ Vichnar in ŠTŮRALA, Miroslav. Osobnost české televizní žurnalistiky - Petr Vichnar. Olomouc, 2018. Bakalářská práce (Bc.). Univerzita Palackého v Olomouci. Filozofická fakulta, s. 28.

⁴⁵ Osobní rozhovor s Robertem Zárubou uskutečněný 10. 12. 2019 v Praze, viz příloha, s. 82 a 83.

⁴⁶ Drbohlav in WAŽIK, Jiří. Spolukomentátoři v televizních sportovních přímých přenosech. Praha, 2001. Bakalářská práce (Bc.). Univerzita Karlova. Fakulta sociálních věd, s. 27.

⁴⁷ Tamtéž, s. 29.

⁴⁸ Osobní rozhovor s Robertem Zárubou uskutečněný 10. 12. 2019 v Praze, viz příloha, s. 83.

později byl Záruba zpět v ČT a na mistrovství světa si do role spolukomentátora vybral Martina Hostáka.⁴⁹ Spolu s ním si novou roli vyzkoušel na turnaji v Německu i trenér Slavomír Lener.⁵⁰

U dalšího sledovaného sportu, a to fotbalu, se model se spolukomentátorem, který plní roli experta, začal v České televizi uplatňovat později. Do přenosů byl expert zařazen na začátku tisíciletí. Jaromír Bosák zprvu nebyl podle svých slov příznivcem experta na komentátorském stanovišti, neboť se obával, že se bude ve větší míře opakovat to, co bylo řečeno v předzápasovém studiu.⁵¹

V roce 2001 ve své bakalářské práci popisoval Jiří Wažik⁵² rutiny spolukomentátorů pouze na základě olympijských her v Sydney v roce 2000. Nicméně může být přínosné, vzít jeho poznatky, porovnat je se současnými realitami a navázat na ně. V úvodu práce si totiž Wažik vytvořil šestici domněnek, které na závěr své práce na základě rozhovorů s televizními aktéry uvedené olympiády v polovině případů potvrdil. Mezi tyto „úspěšné“ případy patřilo tvrzení, že spolukomentátor se více přiklání ke statistickému komentáři, který je směřován především na informace o sportovcích a zákulisní informace, zatímco popis děje by měl zůstat v gesci komentátora profesionála. Dalším potvrzeným předpokladem byl ten, že nejdůležitější složkou komentáře experta by mělo být hodnocení závodů odborným pohledem. Poslední domněnkou, jež byla díky rozhovorům Wažikem stvrzena, byla ta, která tvrdila, že pro spolukomentátora bude v porovnání s hlavním komentátorem podstatně těžší potlačit své emoce v průběhu sportovní události. A to především proto, že se samotnými sportovci má velmi často utužený vztah. (Wažik, 2001: 43 – 45)

1.4.1 Faktory určující výběr sportovní experta – spolukomentátora

Někteří profesionální sportovci – ať už stále aktivní nebo bývalí – mají pro roli spolukomentátora větší predispozice než jiní. Kritéria pro výběr spolukomentátora jsou dle Záruby čtyři.

Prvním by měla být všeobecná povědomost o daném jméně. U experta, který je známý, by totiž publikum mělo být více zvědavé, jak práci spolukomentátora bude vykonávat, než by tomu bylo u méně povědomé osoby z prostředí sportu.

---

⁴⁹ Osobní rozhovor s Robertem Zárubou uskutečněný 10. 12. 2019 v Praze, viz příloha, s. 83.

⁵⁰ RÍMSKÝ, Prokop. Historie Redakce sportu České televize v letech 1993-2015, 2016. Diplomová práce (Mgr.). Univerzita Karlova. Fakulta sociálních věd, s. 194.

⁵¹ Osobní rozhovor s Jaromírem Bosákem uskutečněný 9. 12. 2019 v Praze, viz příloha, s. 78.

⁵² WAŽIK, Jiří. Spolukomentáři v televizních sportovních přímých přenosech. Praha, 2001. Bakalářská práce (Bc.). Univerzita Karlova. Fakulta sociálních věd, s. 48.

Dalším faktorem je nezávislost na objektu programu. To znamená, že v rámci tuzemské extraligy nemůže dělat experta někdo, kdo je zároveň v této soutěži trenér či plní funkcionářskou roli v určitém klubu. Vinou tohoto kritéria musel opustit tým expertů České televize jeho dlouholetý člen Martin Hosták⁵³.

Dále by se mělo při volbě vhodného experta hledět na to, jak je daný člověk formulačně obratný. Záruba uvádí, že toto je nejvíce problematický bod, ve kterém by měl být expert schopný se vyvíjet. Výsledek by měl být takový, že spolukomentátor zformuluje myšlenku rychle, stručně a zajímavě.

Závěrečným Zárubovým kritériem je telegenost. Expert by měl svým komentářem a vzhledem vzbuzovat sympatie. To obnáší méně důležitou složku, že by měl diváka i bavit.⁵⁴

Z pohledu Bosáka jsou požadavky na výběr spolukomentátora prosté. Prvním kritériem je to, aby se expert uměl správně vyjádřit. Tím druhým, aby práci daný člověk chtěl dělat. Klíčovým faktorem je totiž to, kolik osoba, po které se chce, aby plnila roli experta, má času. V českém prostředí navíc nelze bývalé sportovce – potažmo experty, kteří jsou stále sportovními profesionály – přesvědčit finančními prostředky, které by zajistily plnohodnotné živobytí. „*Síto je u nás poměrně drsné.*“⁵⁵

Jako opak v porovnání s tuzemskem zmiňuje Bosák britskou stanicí Sky Sports. Ta svým expertům mohla nabídnout podrobné školení o tom, jak v televizi vystupovat, a k tomu jim poskytuje nadstandardní finanční ohodnocení.⁵⁶ Bývalý francouzský útočník Thierry Henry podepsal v roce 2014 se Sky Sports smlouvu na šest let, během kterých si měl v roli experta vydělat každý rok 4 miliony liber.⁵⁷ Najmout slavná jména si může dovolit také Eurosport. Roli analytiků velkých závodů v cyklistice přijali vítězové Tour de France Alberto Contador⁵⁸ a Bradley Wiggins⁵⁹. V tenisových přenosech Eurosportu rozebírá dění na prestižních turnajích bývalá světová jednička Mats Wilander.⁶⁰ Lukrativní smlouvy ze strany televizních stanic jsou nabízeny bývalým sportovcům také ve Spojených státech amerických. Někdejší hráč amerického fotbalu Tony Romo má kontrakt se stanicí CBS, podle kterého si v pozici

---

⁵³ V roce 2017 se stal generálním manažerem zlínského hokejového týmu.

⁵⁴ Osobní rozhovor s Robertem Zárubou uskutečněný 10. 12. 2019 v Praze, viz příloha, s. 83.

⁵⁵ Osobní rozhovor s Jaromírem Bosákem uskutečněný 9. 12. 2019 v Praze, viz příloha, s. 79.

⁵⁶ Osobní rozhovor s Jaromírem Bosákem uskutečněný 9. 12. 2019 v Praze, viz příloha, s. 78.

⁵⁷ Thierry Henry routs Gary Neville in TV's pay league after joining Sky Sports as an expert. [online]. [cit. 2020-1-26]. Dostupné z [www: https://www.dailymail.co.uk/sport/article-2876582/Thierry-Henry-routs-Gary-Neville-TV-pay-league-joining-Sky-Sports.html](https://www.dailymail.co.uk/sport/article-2876582/Thierry-Henry-routs-Gary-Neville-TV-pay-league-joining-Sky-Sports.html).

⁵⁸ Alberto Contador, Eurosport Cycling Expert. [online]. [cit. 2020-1-27]. Dostupné z [www: https://media.eurosport.com/pressweb/5c7d21fabf603/post/alberto-contador-eurosport-cycling-expert](https://media.eurosport.com/pressweb/5c7d21fabf603/post/alberto-contador-eurosport-cycling-expert).

⁵⁹ Sir Bradley Wiggins, Eurosport Cycling Expert. [online]. [cit. 2020-1-27]. Dostupné z [www: https://media.eurosport.com/pressweb/5c7d21fabf603/post/sir-bradley-wiggins-eurosport-cycling-expert](https://media.eurosport.com/pressweb/5c7d21fabf603/post/sir-bradley-wiggins-eurosport-cycling-expert).

⁶⁰ Mats Wilander, Eurosport Tennis Expert. [online]. [cit. 2020-1-27]. Dostupné z [www: https://media.eurosport.com/pressweb/5c7d21fabf603/post/mats-wilander-eurosport-tennis-expert](https://media.eurosport.com/pressweb/5c7d21fabf603/post/mats-wilander-eurosport-tennis-expert).

spolukomentátora vydělává 4 miliony dolarů ročně. V blízké době by Romo mohl přejít k jinému zaměstnavateli, a to stanici ESPN. Podle amerických médií by si mohl s novou smlouvou vydělat až 14 milionů dolarů ročně, čímž by se stal nejlépe placeným sportovním expertem v dějinách televizního vysílání.⁶¹

Bosák k tomuto tématu uvádí, že známější jméno může u publika způsobit větší zájem. Zároveň připomíná, že když měl daný člověk velmi úspěšnou kariéru, neznamená to v jeho případě automaticky kvalitní vystupování na mikrofon. Mnohdy je tedy smysluplnější oslovit osobu, která se prosadila pouze v tuzemsku, ovšem má vyvinutější analytické myšlení. „*Za kariéru jsem zažil poměrně hodně lidí, kteří byli fantastičtí a hodně zábavní, měli za sebou velké úspěchy. Jenže pak si sedli za mikrofon, ztuhli a nebyli schopní říct kloudnou větu.*“⁶²

V určitých případech se někdejší světoznámí sportovci a světoznámé sportovkyně stávají vyloženými mediálními profesionály – nejsou pouze experty, kteří mají do přenosu dodat odborný pohled, ale začínají plnit roli moderátorů a moderátorek. Relativně čerstvým příkladem zmiňovaného trendu je stále aktivní německá tenistka Andrea Petkovičová, která v prosinci roku 2019 začala občasně uvádět sportovní zprávy s názvem *Sport reportage* na stanici ZDF.⁶³ Naopak někdejší fotbalista Gary Linker se pohybuje v mediálním prostředí více než dvě dekády. Začínal jako expert v rozhlasové stanici BBC Radio 5, posléze přešel do televizního prostředí britského veřejnoprávního média, kde se stal moderátorem fotbalového pořadu *Match of the Day*. Stejnoujmennou relaci uvádí v současné době pro NBC Sports Network.⁶⁴ Od roku 2015 pracuje také pro stanici BT Sport, kde je tváří živých přenosů ze zápasů evropské fotbalové soutěže zvané Liga mistrů.⁶⁵ Z kariéry sportovce do profese v mediálním prostředí v minulosti přecházely osoby také v České republice. Olympijský vítěz v akrobatickém lyžování Aleš Valenta začal v roce 2008 moderovat vlastní talk-show *Sportbar* na rádiové stanici Frekvence 1.⁶⁶ Na konci roku 2017 začal pracovat pro stanici Eurosport, kde je moderátorem živě vysílaných diskuzí v rámci projektu *Stream Team*.⁶⁷

---

⁶¹ ESPN Prepared To Make Tony Romo Highest-Paid Sportscaster In History. [online]. [cit. 2020-1-28]. Dostupné z [www: https://fmtofficesport.com/tony-romo-espn-mnf/](http://www.fmtofficesport.com/tony-romo-espn-mnf/).

⁶² Osobní rozhovor s Jaromírem Bosákem uskutečněný 9. 12. 2019 v Praze, viz příloha, s. 80.

⁶³ Tennis-Star Petkovic: „Ich halte es wie Johnny Depp...“. [online]. [cit. 2020-1-28]. Dostupné z [www: https://sportbild.bild.de/sportmix/2019/sport-mix/andrea-petkovic-zdf-sportreportage-moderatorin-debuet-66529408.sport.html?fbclid=IwAR1vRWiVO-x7VmDUDxA4STERZPdemCSFDX304OqvLQqpYjne4VGY7ee03Co](https://sportbild.bild.de/sportmix/2019/sport-mix/andrea-petkovic-zdf-sportreportage-moderatorin-debuet-66529408.sport.html?fbclid=IwAR1vRWiVO-x7VmDUDxA4STERZPdemCSFDX304OqvLQqpYjne4VGY7ee03Co)

⁶⁴ Gary Lineker. [online]. [cit. 2020-1-29]. Dostupné z [www: https://www.speakerscorner.co.uk/speaker/gary-lineker](https://www.speakerscorner.co.uk/speaker/gary-lineker)

⁶⁵ Gary Lineker. [online]. [cit. 2020-1-29]. Dostupné z [www: https://sport.bt.com/our-team/presenters/football/gary-lineker-S11364242913916](https://sport.bt.com/our-team/presenters/football/gary-lineker-S11364242913916).

⁶⁶ Aleš Valenta bude moderátorem na Frekvenci 1. [online]. [cit. 2020-1-30]. Dostupné z [www: https://ct24.ceskatelevize.cz/media/1461532-ales-valenta-bude-moderatorem-na-frekvenci-1](https://ct24.ceskatelevize.cz/media/1461532-ales-valenta-bude-moderatorem-na-frekvenci-1).

⁶⁷ Televízia Eurošport prichádza tesne pred olympiádou s novým formátom exkluzívne aj na ŠPORT.sk. [online]. [cit. 2020-1-30]. Dostupné z [www: https://sport.aktuality.sk/c/311571/televizia-eurosport-prichadza-tesne-pred-olympiadou-s-novym-formatom-exkluzivne-aj-na-sport-sk/](https://sport.aktuality.sk/c/311571/televizia-eurosport-prichadza-tesne-pred-olympiadou-s-novym-formatom-exkluzivne-aj-na-sport-sk/).

1.5 Postavení sportu ve veřejnoprávní a komerční televizi

O tom, který sport se vysílá, a jakým způsobem se tak činí, do značné míry rozhoduje typ stanice. Je důležité tedy udělat krátký exkurz do toho, jak se liší televizní stanice vystupující jakožto veřejnoprávní od těch komerčních.

Veřejnoprávní a komerční média koexistují v rámci takzvaného duálního systému. V prvním případě jde o stanici, jejíž existenci zajišťuje zákon a na svoji činnost si vydělává především díky koncesionářským poplatkům. To komerční typ stanic funguje za základě přidělené licence a zisk mají z poskytnutí prostoru inzerentům. Kromě dvou zmíněných příjmů si mohou stanice vydělávat i prodejem doprovodných produktů, kterými mohou být například knižní zpracování vysílaného filmu (Burton, Jirák, 2001: 105).

K tomuto stavu česká média dospěla po pádu komunistického režimu v roce 1989. V tu chvíli bylo potřeba oddělit média od státu. Přerod médií lze rozdělit na tři fáze. Za tu první se považuje odpoutání médií od starých pořádků. V krátkosti řečeno šlo o vymanění se spod kontroly státu, s čímž souvisí změna obsahu. Druhou je snaha mířit k novým pořádkům. Ta obnáší především privatizaci médií a rozvoj reklamního trhu. V rámci poslední fáze jsou nové pořádky konsolidovány. V takové chvíli už je zřejmé, které mediální instituce budou určovat vývoj (Köpplová, Jirák in Heiss, Králová, Pešek, Rathkolb a kol., 2008: 219).

Do té doby, čili do začátku 90. let 20. století, bylo vysílání vysoce centralizované a spjaté s několika desítkami let existujícím totalitním režimem. Zvolila se tedy cesta, která byla vnímána jakožto ta „západoevropská“ – tedy zmíněný duální systém (Köpplová, Jirák in Heiss, Králová, Pešek, Rathkolb a kol., 2008: 226).

S ohledem na analytickou část nyní zařadím krátké podkapitoly, které se budou věnovat jedné veřejnoprávní stanici a dvěma stanicím komerčním, na nichž experti, jejichž práce je v kapitolách v samotné analýze rozebrána, působí.

1.5.1 ČT Sport

Vůbec prvním vysílacím dnem tohoto kanálu, tehdy ještě s názvem ČT4 sport, byl 10. únor 2006. Úvodních 16 dní programu nové stanice naplnily pouze olympijské hry v Turíně. Zpočátku stanice vysílala 16 hodin denně a kromě zavedených sportů – hokeje, fotbalu, volejbalu či házené – dostala prostor také sportovní odvětví českému divákovi do té doby nepřiliš nabízená. Mezi tyto nově vysílané sporty se zařadil například futsal, florbal nebo softball. Větší potenciál rázem dostaly také soutěže handicapovaných sportovců. Dalším

zlomovým datem byl 1. leden 2008, kdy stanice zavedla čtyřadvacetihodinové vysílání, ke všemu ve formátu 16:9.⁶⁸ V témž roce se změnil název na ČT4, aby o čtyři roky později vznikl současný název ČT sport.⁶⁹

Nejsledovanějším sportem na této stanici je hokej. Rekord vytvořil hokejový zápas České republiky se Slovenskem na ZOH v Soči v roce 2014. Tehdy přenos sledovalo 2,1 milionu diváků.⁷⁰

Z prostého pohledu do programu jednotlivých stanic jsou patrné odlišnosti. Konkrétně na ČT Sport dostávají prostor především tuzemské sportovní události, a to velmi širokého spektra. Pro porovnání s ostatními kanály poslouží datum 20. 10. 2019. Do závorky vždy uvedu, o jaký sport se jedná. Na ČT Sport se tento den vysílaly následující pořady v chronologickém pořadí:

- Americké brusle (krasobruslení), Svět motorů – Speciál (motorismus), MM ČR side a čtyřkolek Horní Újezd (motorismus), Plochá dráha Březolupy (motorismus), Ragby: Wales – Francie, BasketManie (basketbalový magazín), Na skialpech přes české hory (dokument), Ragby Japonsko – Jižní Afrika, Cena zimního favorita (dostihy), Plzeňské sprinty (plavání), HC Oceláři Třinec – Bílí Tygři Liberec (hokej), SP Švýcarsko (cyklokros), Dohráno (fotbalový pořad), SP Švýcarsko (cyklokros).

1.5.2 O2 TV Sport

Prvním ze dvou komerčních kanálů, kterým se v této práci zabývám, je O2 TV Sport. Značným impulzem pro tuto stanici bylo získání práv na začátku roku 2015 na nejprestižnější fotbalovou soutěž světa, a to Ligu mistrů. V této době ještě neexistovala stanice O2 TV Sport, ale jen O2 TV.⁷¹ 8. srpna 2015 už ale spustila vysílání O2 TV Sport, včetně zápasů z české ligy.⁷²

Postupem času získávala stanice výraznější postavení na českém trhu. O rok později, v srpnu 2016, již vysílala dva přenosy z tuzemské fotbalové ligy.⁷³ V roce 2018 dosáhla O2 TV Sport monopolu z hlediska vysílání Ligy mistrů v českém prostředí. Vysílací

⁶⁸ ČT4 slaví páté narozeniny. [online]. [cit. 2019-10-27]. Dostupné z www: <https://sport.ceskatelevize.cz/clanek/archiv/ct4-slavi-pate-narozeni/5bd8b420d663b6fe806df92>.

⁶⁹ ČT sport vysílá deset let, nejsledovanější byl hokej. [online]. [cit. 2019-10-27]. Dostupné z www: <https://www.mediaguru.cz/clanky/2016/02/ct-sport-vysila-deset-let-nejsledovanejsi-byl-hokej/>.

⁷⁰ Tamtéž.

⁷¹ Liga mistrů UEFA zamíří do O2 TV. [online]. [cit. 2019-10-28]. Dostupné z www: https://www.o2.cz/spolecnost/tiskove-zpravy/399025-Liga_mistru_UEFA_zamiri_do_O2_TV.html.

⁷² Testovací vysílání O2 Sport mohou zdarma vyzkoušet i neklienti O2. [online]. [cit. 2019-10-28]. Dostupné z www: http://www.radiotv.cz/p_tv/testovaci-vysilani-o2-sport-mohou-zdarma-vyzkouset-i-neklienti-o2/.

⁷³ Nový kanál O2 TV Fotbal odstartuje v srpnu! V nadupané fotbalové nabídce se objeví i druhý přenos z české ligy, nejlepší evropské klubové TV nebo ligové poháry ze Španělska, Itálie a Francie. [online]. [cit. 2019-10-28]. Dostupné z www: <https://www.o2.cz/spolecnost/tiskove-zpravy-o2-sport/479834>.

práva na tuto soutěž drží do roku 2021.⁷⁴ A identicky v roce 2018 ovládla stejná stanice i tuzemskou ligu. Domluvila se s agenturou Pragospport, která už nyní patří pod společnost Livesport⁷⁵. Z české nejvyšší soutěže nyní může vysílat každý zápas – vyjma jediného utkání z každého kola připadající na volně šířitelnou stanici ČT sport – až do roku 2022.⁷⁶

Kromě samotného O2 TV Sport je v provozu také kanál O2 TV Fotbal a O2 TV Tenis.

- **O2 TV Sport 20. 10. 2019:** HC Kometa Brno – HC Škoda Plzeň (hokejový přenos), ICE TIME (hokejový magazín), Houston Astros – New York Yankees (baseballový zápas), FC Viktoria Plzeň – FC Baník Ostrava (fotbalový přenos), FK Teplice – AC Sparta Praha (fotbalový přenos), Fiftýn (magazín o tenise), M – 1 Challenge 105, Nur Sultan, Kazachstán (MMA zápasy).
- **O2 TV Fotbal 20. 10. 2019:** FK Crvena Zvezda – Olympiakos Pireus (zápas Ligy mistrů), Evropský fotbal, Magazín Champions League, FC Fastav Zlín - FK Mladá Boleslav (fotbalový přenos), UEFA Champions League Highlights, FC Viktoria Plzeň – FC Baník Ostrava, FK Teplice – AC Sparta Praha, Manchester City – Dynamo Záhřeb, FC Viktoria Plzeň – FC Baník Ostrava.⁷⁷
- Posledním ze subkanálů stanice O2 TV Sport je **O2 TV Tenis**, kde se 20.10. vysílaly přenosy z ženských turnajů kategorie WTA v Lucemburku a Moskvě.

1.5.3 Nova Sport

Jedná se o televizní kanál, který vznikl ze stanice *Galaxie sport*. Licence zmíněné stanici platila až do roku 2014, ovšem v roce 2008 oznámila *Galaxie sport* po šesti letech existence konec vysílání. Novou licenci od Rady pro rozhlasové a televizní vysílání obdržela stanice Nova, která začala vysílat 4. října 2008. Divákům od prvního dne nabídla Nova Sport širokoúhlý obraz 16:9.⁷⁸

5. září 2015 rozšířila Nova svoji působnost na českém televizním sportovním poli a spustila stanici Nova Sport 2. Tehdy Nova určila první kanál jako ten, na kterém se vysílají populárnější sporty v rámci oblíbených soutěží – hokejová NHL, tenisový turnaj Wimbledon

⁷⁴ Až do roku 2021 uvidíte Ligu mistrů pouze v O2 TV. [online]. [cit. 2019-10-28]. Dostupné z www: <https://blog.o2.cz/2018/01/24/az-do-roku-2021-uvidite-ligu-mistru-pouze-v-o2-tv-mame-exkluzivni-prava-na-vsechna-utkani/>.

⁷⁵ Livesport koupil držitele vysílacích práv Pragospport. [online]. [cit. 2019-10-28]. Dostupné z www: <https://www.mediar.cz/livesport-koupil-drzitele-vysilacich-prav-pragospport/>.

⁷⁶ Fotbalová liga na placeném kanále, O2 TV získala práva na čtyři roky. [online]. [cit. 2019-10-28]. Dostupné z www: https://www.idnes.cz/fotbal/prvni-liga/fotbalova-liga-o2-tv-fortuna-liga-prenosy.A180618_171315_fotbal_min

⁷⁷ V rámci takzvané multidimenze lze sledovat i další zápasy české nejvyšší fotbalové soutěže.

⁷⁸ Galaxie sport končí, přichází širokoúhlá Nova Sport. [online]. [cit. 2019-10-29]. Dostupné z www: <https://www.lupa.cz/clanky/galaxie-sport-konci-prichazi-sirokouhla-nova-sport/>.

nebo MotoGP. Nově spuštěný kanál byl prostorem, ve kterém publikum našlo sporty populární především v zahraničí, v tuzemsku do té doby nepříliš vysílané.⁷⁹

Nastaveného trendu se Nova drží i po více než čtyřech letech, což je patrné při pohledu na televizní program.

- **Nova Sport 1 20. 10. 2019:** MotoGP – VC Japonska (motocyklový Moto2), MotoGP – VC Japonska (motocyklový závod MotoGP), Sportovní noviny, Toronto Maple Leafs – Boston Bruins (hokej), Toronto FC – D.C. United (fotbal), Magazín Evropské ligy (fotbalový magazín), Bergischer HC – FRISCH AUF! Göppingen (házená), Girondins Bordeaux – AS Saint-Étienne (fotbal), AS Monaco – Stade Rennes (fotbal), New York Rangers – Vancouver Canucks (hokej), MLS – US football league 2019 (fotbal), Sportovní noviny, HSG Wetzlar – THW Kiel 17.10. (házená).
- **Nova Sport 2 20. 10. 2019:** Champions League of Darts 2019 (šipky), Los Angeles Kings - Calgary Flames (hokej), MAXI TIP Poker Tour (poker), Ötztaler Radmarathon (magazín o extrémních sportech), Champions League of Darts 2019 (šipky), MONETA Czech PGA Tour (golf), Tour de Mont Blanc (dokument o extrémních sportech), Sportovní originály - 180 s Maxem Hoppem (šipkařský magazín), Champions League of Darts 2019 (šipky), Minnesota Wild - Montreal Canadiens (hokej).

2 Metodologie

Základním cílem mé práce je podrobná deskripce práce experta při komentování sportovních přenosů. Hlavní záměr obnáší i vedlejší cíle, mezi které patří zjišťování největších nástrah práce spolukomentátora. Rovněž je dílčím cílem zkoumání to, jakou cestou jsou ze strany televize bývalí sportovci vybírání k práci experta. Zaměřuji se také na to, jak moc odlišná je práce spolukomentátorů v jednotlivých sportech. Na základě mého výzkumu referuji o expertech z celkově devíti sportovních odvětví.

S požadovanými cíli výzkumu souvisejí dílčí výzkumné otázky, které dopomohou k jeho naplnění. Jejich podoba je následující:

Jakým způsobem probíhá výběr expertů do televize?

Dbá se u expertů na jazykové dovednosti?

---

⁷⁹ NOVA Sport 2 úspěšně odstartoval! Jak ho naladíte? [online]. [cit. 2019-10-29]. Dostupné z www: <https://sport.tn.nova.cz/clanek/jak-naladit-nova-sport-2-premiera-se-blizi-zacina-se-v-sobotu.html>.

Co všechno obnáší pro experta jeden sportovní přenos?

Do jaké míry se tuzemští sportovní experti snaží sami zdokonalovat?

Jak moc se překrývá role experta s rolí novináře/komentátora?

Jaké jsou odlišnosti v plnění role experta u různých sportů?

Odlišuje se práce experta v komerčním médiu a ve veřejnoprávní televizi?

K zodpovězení výše uvedených otázek používám kombinaci dvou metod. Nejprve jsem vyzpovídal deset spolukomentátorů, a to metodou kvalitativních polostrukturovaných rozhovorů. Stejným způsobem jsem získal data také od lidí, kteří v jednotlivých televizních stanicích se spolukomentátory spolupracují, abych měl pohled z více než jedné strany.

Výpovědi spolukomentátorů a jejich „nadřazených“ byly konfrontovány s analýzou přenosů, na kterých se daná desítka expertů podílela.

2.1 Kvalitativní výzkum

Dle Sedlákové přinese kvalitativní analýza požadovaný výsledek při opakovaném zkoumání nasbíraných dat, jejich kategorizaci a celkovém promýšlení. Cílem by totiž mělo být odhalit skryté významy, které bez detailního procházení neidentifikujeme. (Sedláková, 2014: 395) V případě této diplomové práce chci porozumět zkušenosti jedinců (spolukomentátorů), čehož se těžko dosahuje standardizovanou metodou, která přinese tvrdá data. Při kvalitativní analýze je nejprve potřeba soubory dat roztrždit na dílčí úseky, díky kterým získáme podklady pro interpretaci dat. V interpretační fázi pak rekonstruujeme smysl nasbíraných dat, ovšem je třeba vyvarovat se různých spekulací a vsouvání vlastního názoru. Sedláková říká, že abychom zabránili tzv. přeinterpretaci, je ideální, aby se na výzkumu podílel tým několika lidí (tamtéž: 369-397).

Poslední požadavek jsem musel z pochopitelných důvodů nahradit větší nadměrnou koncentrací a pečlivostí.

2.1.1 Polostrukturované rozhovory

Jelikož jsem měl u tématu sportovních expertů zájem o prozkoumání konkrétních oblastí, potřeboval jsem mít pro zpovídání respondentů konkrétní a předem připravené otázky. Zároveň jsem ale chtěl, aby se mí respondenti více otevřeli a dialog probíhal v přirozenější rovině, tudíž jsem v rozhovorech reagoval na odpovědi.

Pro takový způsob zkoumání bylo ideální použít polostrukturovaný rozhovor, který se jinak označuje jakožto semistrukturovaný. Stejně jako strukturované interview i polostrukturované je typem rozhovoru s návodem – před jeho uskutečněním si připravujeme návod otázek. Ovšem toho se v rámci provádění polostrukturované verze rozhovoru není nutné při samotném zpovídání držet. Při zajímavé odpovědi je možné položit doplňující dotaz, případně následující otázku přeformulovat na základě toho, co se výzkumník od respondenta dozvěděl. Nezůstává tak jen u primárních otázek – tedy těch, které jsou připravené. Mohou následovat i sondážní dotazy. Prostor pro sondáž, neboli *probing*, nastává v momentě, kdy chceme informanta podnítit k další výpovědi. (Sedláková, 2014: 2011) Při kvalitativním dotazování by měl respondent obdržet od tazatele informaci o účelu konkrétní otázky, aby ve vztahu mezi zpovídajícím a zpovídaným byla zachována důvěra. Je také potřeba u respondenta udržet motivaci v rámci odpovídání tím, že na jeho odpovědi tazatel nereaguje pozitivně ani negativně, nýbrž zastává neutrální postoj. Důležitý je rovněž celkový průběh interview, který by neměl být narušen nepodstatnými poznámkami a rozvleklými odpověďmi. Je tedy možné respondenta v případě informačně málo hodnotných odpovědí přerušit (Hendl, 2016: 175 – 176).

Disman v publikaci od Trampoty a Vojtěchovské uvádí, že rozhovory mohou mít určitý nedostatek. A to sice takový, že na rozdíl od pozorování si zkoumané objekty mnohem dostatečněji uvědomují, že jsou zkoumány, tudíž nemusí prozradit vše, či informace mohou částečně zkreslit. (Disman in Trampota, Vojtěchovská, 2010: 85) V našem případě uvedený problém částečně smazává druhá část výzkumu, která se zaměří na analýzu konkrétních výstupů sportovních expertů.

2.1.2 Kvalitativní analýza obsahu

Pro komplexnější představu o zkoumaných spolukomentátorech jsem se rozhodl zvolit metodu kvalitativní analýzy obsahu. Chtěl jsem téma pojmout do hloubky, tudíž u každého spolukomentátora probádám minimálně 3 hodiny přenosu z vícera událostí, u kterých byli v pozici spolukomentátora mnou vybraní experti.

Podmínkou pro úspěšnou kvalitativní analýzu obsahu je, že sledovaná data mohou být redukována na koncepty, které popisují daný fenomén. Ať už se jedná o induktivní či deduktivní kvalitativní analýzu obsahu, obnáší tři hlavní fáze: přípravu, organizaci a sdělení výsledků. Oproti kvantitativní analýze obsahu ta kvalitativní umožňuje odhalovat skryté významy, které se výrazně odvíjejí od kontextu. Musí obnášet detailní proniknutí do problematiky. V případě

kvantitativní analýzy obsahu jde spíše o sběr, v kvalitativní variantě jde o analýzu v pravém smyslu. (Schreier in Flick, 2014: 173)

Margit Schreierová⁸⁰ přirovnává kvalitativní obsahovou analýzu ke každodennímu naslouchání a vnímání prostředí kolem nás. Ovšem u běžných interakcí například hrozí, že slyšíme to, co chceme slyšet, což musí kvalitativní analýza obsahu překonat. K tomu je potřeba interpretovat všechny významy ve zkoumaném materiálu, a to v rámci mnou určených kategorií kódování (Schreier, 2012: 5). Pro správné provedení tohoto typu analýzy je potřeba rozlišit relevantní části materiálu od irelevantních, přičemž je důležité se přesvědčit, zda materiál, který považujeme za irelevantní, takový skutečně je. V opačném případě může být v analýze opomenut užitečný materiál (tamtéž: 83). V případě mé analýzy, jejímž výsledkem jsou charakteristické rysy jednotlivých komentátorů, považuji za relevantní zkoumat celé přenosy, případně části těchto přenosů, kterých se účastní jednotliví experti, které jsem zmiňoval v úvodu této diplomové práce. Relevantní jsou pro mě i ty části, během kterých mluví druhý komentátor, neboť to může svědčit o míře zapojení a aktivitě, či spíše neaktivitě, daného experta.

Klíčové je pro kvalitativní analýzu obsahu stanovení si a vytvoření kategorií, pomocí kterých se analýza bude provádět. První strategií pro vytvoření kategorií a subkategorií je strategie řízená konceptem, jež je založena na tom, co už víme. Druhá se řídí daty, které poskytuje daný materiál, což znamená, že dané kategorie generuje až na základě toho, co materiál nabídne. (tamtéž: 84 a 85) Pro účely mé práce jsem použil první variantu a v rámci analyzování zkoumal materiál v následujících hlavních kategoriích: *forma komentáře, interakce s komentátory, vážnost promluvy, přítomnost emocí, použití přípravy*.

3 Analýza vybraných expertů

Pro moji diplomovou práci jsem si vybral deset různých expertů ze tří televizních stanic. Zaměřím se takřka výhradně na složku jejich práce, která spočívá v komentování. Tudiž tu, která zahrnuje bezprostřední reagování za mikrofonem, nikoliv rozebírání určité problematiky ve studiu. Někteří mí respondenti musí v rámci plnění role experta vystupovat na kameru. Tuto úlohu sportovního experta zčásti v následujících kapitolách v určitých souvislostech zmiňuji, ale v naprosté převaze je v centru mé pozornosti komentář probíraných subjektů.

---

⁸⁰ SCHREIER, M. Qualitative content analysis in practice. Los Angeles: SAGE, 2012. ISBN 9781849205924.

Na úvod analytické části zkoumané lidi představuji v rámci medailonků, a to včetně stylu jejich komentování, jenž jsem vyzkoumal na základě kvalitativní analýzy obsahu přenosů, které daní experti pokrývali komentářem. U každého experta jsem analyzoval vícero přenosů a minimální délka zkoumaného materiálu byla tři hodiny.

Následující podkapitoly jsou seřazeny abecedně podle příjmení expertů.

3.1 Profily zkoumaných expertů

3.1.1 Petr Benčík

Petr Benčík je bývalým silničním cyklistou. Jedná se o trojnásobného mistra České republiky, který profesionální kariéru ukončil v roce 2012. Krátce poté začal s civilním zaměstnáním, které souvisí s jeho sportovní profesí, neboť provozuje cyklistický obchod.⁸¹ První příležitost ke spolukomentování dostal po ukončení cyklistické kariéry na soukromé stanici Eurosport, odkud později přešel na ČT sport.⁸² Nabídku mu společně zprostředkovali jiný cyklistický expert České televize Lubor Tesař a hlavní komentátor Tomáš Jílek.⁸³

Komentátorský styl Petra Benčíka jsem určoval na základě úseků z přenosů z různých závodů, a to 12. etapy Tour de France 2016⁸⁴ (dále TdF), závodu Paříž – Roubaix 2017⁸⁵ (dále P-R) a individuálního závodu mužů na mistrovství světa 2019⁸⁶ (dále MS). Z částí zahrnutých do analýzy vyplývá, že Benčík je expertem, který používá přirozený lidský jazyk, během kterého se neohlíží na spisovnost – jeho projev je takřka výhradně hovorový. Dokládá to například následující souvětí. *„Počítaj s tím, že budou mrznout, pročítaj s tím, že jim bude neustále z toho kola závodníka před nim do ksichtu stříkat nějaká studená voda.“*⁸⁷ Ve větší míře používá pojmy, které se zdají být pro sportovní přenos málo očekávané. *„Na takovouhle prostitutku horu, prostě abych to řek slušně, musíte vědět, jak na ní. To není vo tom tam nalítnout jako blázen srdíčkem, že to urvete.“*⁸⁸

---

⁸¹ Trojnásobný mistr republiky Petr Benčík ukončil kariéru. [online]. [cit. 2019-2-09]. Dostupné z [www: http://www.cyklonovinky.cz/Clanky/OBRAZEM-Petr-Bencik-ukoncil-karieru.aspx](http://www.cyklonovinky.cz/Clanky/OBRAZEM-Petr-Bencik-ukoncil-karieru.aspx).

⁸² Osobní rozhovor s Petrem Benčíkem uskutečněný 13. 1. 2020 v Praze, viz příloha, s. 3.

⁸³ Osobní rozhovor s Petrem Benčíkem uskutečněný 13. 1. 2020 v Praze, viz příloha, s. 2.

⁸⁴ Tour de France 2016 12. etapa. Dostupné z [www: https://www.ceskatelevize.cz/ivysilani/11537649925-tour-de-france-2016/216471291094013](https://www.ceskatelevize.cz/ivysilani/11537649925-tour-de-france-2016/216471291094013), datum uskutečnění: 14. 7. 2016, analyzovaný čas: 1:40:00 – 2:40:00.

⁸⁵ Cyklistika Paříž - Roubaix 2017. Dostupné z [www: https://www.ceskatelevize.cz/ivysilani/10110938667-cyklistika/217471291097002-pariz-roubaix-2017/](https://www.ceskatelevize.cz/ivysilani/10110938667-cyklistika/217471291097002-pariz-roubaix-2017/), datum uskutečnění: 9. 4. 2017, analyzovaný čas: 4:40:50 – 5:40:50.

⁸⁶ MS v silniční cyklistice 2019 Velká Británie, individuální závod mužů. Dostupné z [www: https://www.ceskatelevize.cz/porady/12993301836-ms-v-silnicni-cyklistice-2019-velka-britanie/219471291090008-ms-2019-velka-britanie/](https://www.ceskatelevize.cz/porady/12993301836-ms-v-silnicni-cyklistice-2019-velka-britanie/219471291090008-ms-2019-velka-britanie/), datum uskutečnění: 29. 9. 2019, analyzovaný čas: 0:22:00 – 1:22:00.

⁸⁷ MS, čas v přenosu 0:44:30 – 0:44:40.

⁸⁸ TdF, čas v přenosu 2:09:20 – 2:09:30.

Benčík rád a často promlouvá i v momentech, kdy děj události není dramatický, tudíž přináší odborné poznatky, které se týkají například vybavení závodníků, čímž podává užitečné informace také divákům, kteří se aktivně zajímají o cyklistiku (např. MS, čas v přenosu 0:42:15 – 0:43:15). Přenosy také s poměrně častou frekvencí obohacuje o vlastní historky. „Z tohoto pohledu bych jako řek, že je to víchr, co si z toho kola tak pamatuju. Třeba ze včerejška. Když jsme se s Háčou vraceli z tréninku, tak mraky letěly tak rychle, že jsem špurtoval. A Háča, že si ještě něco najede. Tak jsem mu pak napsal, jestli zmoknul úplně nadoraz, na totální doraz, nebo úplně až pod kůži. Tak říkal, že asi ten střed, že sušil až do rána kolo i oblečení.“⁸⁹

Benčík se do přenosu zapojuje velmi aktivně, rád sám komentuje bez předchozí promluvy či vyzvání komentátora, a to nejen analytickým způsobem, nýbrž také popisným. Na kolegy ve studiu ale s oblibou navazuje a používá při tom i oslovení křestním jménem. (např. P-R, čas v přenosu 5:31:20 – 5:31:24) Reakce mají ve větší míře i vtipný charakter.

Hlavní komentátor Tomáš Jílek: „Jezdce prostě trápí větry.“ **Petr Benčík:** „To máme s jezdci podobný teda.“⁹⁰

Dominantní složkou u komentáře Benčíka zůstává analytické komentování, které uvádí věci do kontextu, což v praxi vypadá například takto: „Teď už je tady vidět otočení se toho jezdce Sky dozadu, to znamená, že už byl na limitu, že prostě neví, jak má jet. Má tam ale ještě dva lidi.“⁹¹ Zároveň nezřídka predikuje následný vývoj závodů. „De Gendt bude...čím blíž bude cíli, tím silnější bude, myslím.“⁹² Myšlenkové pochody o nadcházejícím průběhu události dokládá i jiná věta. „Tady si dokážu úplně lehce představit situaci, že ti špurteři, nebo špurteři favorité, budou si nastupovat navzájem, ale Daniel Daniel Oss bude pořád vepředu a pořád bude mít těch čtyřicet třicet vteřin dvacet vteřin a nikdo ho nedojede.“⁹³

Jak jsem naznačil v předchozích odstavcích, tak velký prostor v projevu Benčíka dostávají nadlehčené poznámky, které dokládají spolukomentátorovu bezprostřednost a mnohdy také přehled nad rámcem cyklistického závodu, což bylo patrné v okamžiku, kdy stanice ČT sport vysílala mistrovství světa ve Velké Británii, kde závod komplikoval silný déšť a drobné záplavy. „Ale tady kdyby chtěli pomoci, tak by tam mohli...třeba Jakub Krčín, jo, z Jelčan, ten si s tím věděl rady.“⁹⁴ Ve stejném přenosu dokonce reagoval na záběry záplav

---

⁸⁹ TdF, čas v přenosu 1:46:35 – 1:47:05.

⁹⁰ TdF, čas v přenosu 1:53:20 – 1:53:38.

⁹¹ TdF, čas v přenosu 2:19:20 – 2:19:35.

⁹² TdF, čas v přenosu 2:18:30 – 2:18:40.

⁹³ P-R, čas v přenosu 4:46:02 – 4:46:20.

⁹⁴ MS, čas v přenosu 0:38:50 – 0:39:00.

zpěvem. (MS, čas 0:48:24 – 0:48:28) Součástí Benčíkova projevu je pravidelně i hlasité zasmání, které logicky přichází v situacích, které k tomu vybízejí, ale taktéž v dramatických momentech (např. P-R, čas v přenosu 5:38:00). Častá jsou u Benčíka osobitá přirovnání (např. MS, čas v přenosu 0:55:20 – 0:55:27), rovněž referování pomocí superlativ. Slova „*supr*“ a „*paráda*“ se pravidelně v jeho projevu objevují. (např. TdF, čas v přenosu 2:24:20 – 2:24:30).

Benčík nijak neskrývá sympatie k určitým závodníkům a ve spojitosti s nimi dává volný průchod emocím. „*Ou. No, tak to je... to ne. Ježiš, tak to ne. To je vopravdu jaro, jak má být pro Peťo Sagana. Tak to je všechno špatně.*“⁹⁵ Rovněž neváhá otevřeně fandit v momentě, kdy jde o výsledek českému závodníkovi. „*To jsou nervy. Štyby, pojd’.*“⁹⁶ Poslední citace rovněž dokládá další trend v projevu Benčíka, a to sice ten, že české závodníky oslovuje takřka výhradně křestním jménem, případně přezdívkou.

Z analyzovaných částí naopak vyplývá, že míra promluv, které by plynuly ze statistické přípravy, je značně omezená.

3.1.2 Iveta Benešová

Úspěšných tenistek měla a má Česká republika dostatek. Do světové tenisové špičky se během kariéry z tuzemských hráček dostala i Iveta Benešová. V rámci žebříčku WTA jí patřilo nejvýše 25. místo a v letech 2011 a 2012 byla členkou vítězného českého fedcupového týmu. Posledním turnajem, který Iveta Benešová odehrála jako profesionálka, bylo French Open v roce 2014.⁹⁷ S televizní stanicí Nova Sport začala spolupracovat v roce 2018 na základě společného oslovení kamarádky a bývalé tenisové kolegyně Kláry Koukalové a jejího manžela Petra Suchoně, který pro tuto stanici pracuje.⁹⁸

K analýze komentáře Ivety Benešové posloužily zápasy turnaje Wimbledon z roku 2019. Jednalo se o utkání Jiřího Veselého s Alexanderem Zverevem⁹⁹ (dále VES), duel Kateřiny Siniakové s Jekatěrinou Alexandrovovou¹⁰⁰ (dále SIN) a utkání mezi Serenou Williamsovou a Alison Riskeovou¹⁰¹ (dále WIL).¹⁰²

⁹⁵ P-R, čas v přenosu 4:53:50 – 4:54:10.

⁹⁶ P-R, čas v přenosu 5:38:36 – 5:38:40.

⁹⁷ Melzerová další tenisový úspěch nepřidá, česká hráčka ukončila kariéru. [online]. [cit. 2020-5-3]. Dostupné z www: https://www.idnes.cz/sport/tenis/melzerova-ukoncila-karieru.A140813_215852_tenis_par.

⁹⁸ Osobní rozhovor s Ivetou Benešovou uskutečněný 8. 11. 2019 v Praze, viz příloha s. 9.

⁹⁹ Datum uskutečnění: 1. 7. 2019, analyzovaný čas: 1:00:00 – 2:00:00.

¹⁰⁰ Datum uskutečnění: 2. 7. 2019, analyzovaný čas: 0:00:00 – 1:00:00.

¹⁰¹ Datum uskutečnění: 9. 7. 2019, analyzovaný čas: 0:00:00 – 1:00:00.

¹⁰² Všechny tři přenosy jsou dostupné z archivu stanice Nova Sport.

Hlavní vlastností Ivety Benešové při komentování je to, že se nesnaží ubrat si z komentáře co největší porci a promlouvá ve chvílích, kdy si je jistá, že tak chce učinit. Většinou se slova chopí po několika vteřinách ticha. Její hodnocení pak bývá povětšinou krátké a výstižné, nejedná se o rozsáhlé řečnění, což vyhovuje formátu tenisového vysílání, kdy je času na komentář spíše méně než více. Expertka se nepouští do hlubších analýz. „*Tady je přesně vidět, kde se pohybují obě hráčky. Katka byla někde v prostoru dva až tři metry za čarou, a Ruska se to snaží tlačit od základní čáry. A postupuje pořád do kurtu.*“¹⁰³ Navzdory tomu, že frekvence a hustota promluv Benešové není nejvyšší, v určitých chvílích – kdy její kolega či kolegyně delší dobu mlčí – přebírá práci hlavního komentátora. Například bezprostředně po ukončené výměně si vezme slovo jako první, aby stručně popsala, co se zrovna na kurtu událo. Jako v následujícím případě: „*To byl přísný druhý servis, ale využila toho krátkého returnu od Sereny.*“¹⁰⁴

V okamžiku, kdy hovoří hlavní komentátor a tenisová expertka je stejného názoru, je ze strany Benešové v pozadí slyšet opakující se souhlasný zvuk „*hm*“ (např. WIL, čas v přenosu: 5:55 – 6:05). Občas slova hlavního komentátora stvrdí posléze krátkým vyjádřením (např. VES, čas v přenosu: 1:49:40 – 1:49:43). Ale rovněž se dokáže v komentáři odlišit od svého kolegy a dodává divákům jiný úhel pohledu. „*No ale taky to byl hodně špatně zahraný ten náběh od Saši. Přijde mi, že je hodně rozhozený.*“¹⁰⁵ Pokud se Benešové nelíbí počínání dané hráčky nebo hráče, snaží se nabídnout možné řešení, které se expertce zdá jako optimální: „*Ale strašně často jde tady Riskeová do bekhendu na téčko. To už by si tam možná mohla trochu stoupnout...nebo aspoň, aby Serena musela přemýšlet.*“¹⁰⁶ V této kapitole jsem již uvedl, že tenisová spolukomentátorka ve svém projevu nepoužívá rozsáhlé analýzy. Kratší poznatky jsou ovšem založeny na dlouholeté zkušenosti s profesionálním tenisem: „*Jak říkám, ty čopy na trávě píšou. Na jiném povrchu by to byl celkem slabý úder, ale tady...tady to prostě platí a Rusce to vadí.*“¹⁰⁷

Kromě samotného tenisového zápasu se snaží Benešová sledovat také okolní dění, a tak není výjimkou, že promluví, aby upozornila například na známou osobnost, která se nachází na tribuně (např. SIN, čas v přenosu: 13:10 – 13:17). Jako příklad lze uvést taktéž okamžik z jednoho zápasu, který zároveň dokládá to, že se Benešová nebrání vtipným připomínkám. Kamera zabrala fanoušky v tenisovém areálu, kteří otvírali láhev šampusu. Po slovech

---

¹⁰³ SIN: 19:08 – 19:20.

¹⁰⁴ WIL: 43:35 – 43:41.

¹⁰⁵ VES: 1:00:57 – 1:01:03.

¹⁰⁶ WIL: 31:41 – 31:50.

¹⁰⁷ SIN: 53:47 – 53:57.

hlavního komentátora Jozefa Havrilly na záběry reagovala Benešová: „*To byly určitě rychlé špunty bez alkoholu.*“¹⁰⁸ Pozornost expertka upíná rovněž na aktuální statistiky ze zápasu, jež zprostředkovává divákům. „*Zatím je to na winnery 7:1 pro Rusku.*“¹⁰⁹

3.1.3 Vladimír Fuchs

Jedná se o jednu z nevýraznějších osob prvních dekád florbалу v České republice. Vladimír Fuchs vyhrál v českém prostředí desetkrát mistrovský titul, v české reprezentaci zastával pozici kapitána. Kariéru sportovce ukončil v roce 2006.¹¹⁰ Švédským odborným časopisem *Innebandymagazinet* byl jako první Čech zařazen do Mezinárodní florbalové síně slávy.¹¹¹ Kontakt s mediálním prostředím udržoval už během kariéry. Mistrovství světa 2004 se kvůli zranění nezúčastnil, a tak šampionát komentoval pro stanici Eurosport.¹¹² Krátce po ukončení aktivního působení ve florbale se stal součástí expertního týmu České televize na základě oslovení Roberta Záruby.¹¹³ Fuchs je generálním ředitelem jedné české pojišťovny.¹¹⁴

Analýzu projevu Vladimíra Fuchse jsem provedl na přenosech z dvou mistrovství světa a jednoho utkání nejvyšší české florbalové soutěže. Jednalo se o zápas Česko – Norsko na mistrovství světa 2010¹¹⁵ (dále MS 2010), utkání ze světového šampionátu 2016 mezi Českem a Švýcarskem¹¹⁶ (dále MS 2016) a duel Superligy ze sezony 2016/2017 mezi Mladou Boleslaví a Chodovem¹¹⁷ (dále SL).

Mnou vybraný expert velmi obratně využívá místa, která vyzývají ke komentáři, tedy především okamžiky, kdy hlavní komentátor klesne hlasem a Fuchs bezprostředně předchozího mluvčího střídá v projevu. V mnoha případech přímo navazuje na řeč hlavního komentátora, což dokazuje například následující promluva: „*Možná ty říkáš nenápadný, ale možná je to tím, že teď, jak ho můžeme vidět, není nějaký velký brilantní technik. Ale má vynikající přehled ve*

¹⁰⁸ SIN: 34:15 – 34:20.

¹⁰⁹ SIN: 21:49 – 21:53.

¹¹⁰ Král florbale řekl dost, 10 titulů stačí. [online]. [cit. 2020-2-19]. Dostupné z www: https://www.idnes.cz/sport/florbal/kral-florbalu-rekl-dost-10-titul-u-staci.A060417_225738_florbal_rou.

¹¹¹ Vladimír Fuchs se stal jako první Čech členem Florbalové síně slávy. [online]. [cit. 2020-2-19]. Dostupné z www: <https://www.florbalove.cz/vladimir-fuchs-se-stal-jako-prvni-cech-clenem-florbalove-sine-slavy/>.

¹¹² Osobní rozhovor s Vladimírem Fuchsem uskutečněný 8. 1. 2020 v Praze, viz příloha, s. 16.

¹¹³ Tamtéž.

¹¹⁴ Vedení společnosti. [online]. [cit. 2020-2-19]. Dostupné z www: <http://www.europ-assistance.cz/cz/vedeni-spolecnosti>.

¹¹⁵ MS ve florbale 2010 Finsko, Česko – Norsko. Dostupné z www: <https://www.ceskatelevize.cz/ivysilani/10318719473-ms-ve-florbalu-2010-finsko/210471294350002-cesko-norsko>, datum uskutečnění: 6. 12. 2010, analyzovaný čas: 11:00 – 38:20, 52:20 – 1:23:25, 1:39:00 – 1:49:00.

¹¹⁶ MS ve florbale 2016 Lotyšsko, Česko – Švýcarsko. Dostupné z www: <https://www.ceskatelevize.cz/ivysilani/11671128675-ms-ve-florbalu-2016-lotyssko/216471291110007-cesko-svycarsko>, datum uskutečnění: 11. 12. 2016, analyzovaný čas: 28:00 – 1:00:00, 1:11:30 – 1:44:00.

¹¹⁷ Florbal Technology Florbal MB - FAT PIPE Florbal Chodov. Dostupné z www: <https://www.ceskatelevize.cz/ivysilani/10128663078-florbal/216471291112015-technology-florbal-mb-fat-pipe-florbal-chodov/?kvalita=vysoka>, datum uskutečnění: 22. 11. 2016, analyzovaný čas: 10:00 – 39:00, 50:00 – 1:19:00, 1:30:00 – 1:35:00.

*hře, hraje jednoduše.*¹¹⁸ Velkou interakci s hlavním komentátorem dokazuje i to, že Fuchs občasně používá při oslovení kolegy křestní jméno (např. MS 2010, čas v přenosu 31:00 – 31:15). V kontextu křestních jmen se jejich familiárnější podobu Fuchs neostýchá používat při referování o hráčích. *„Ne, tam bylo... tam bylo všechno v pořádku. Ale zkrátka Honza Jelínek to je hráč par excellence.*“¹¹⁹ O hráčích nárazově mluví i pomocí jejich přezdívek. (např. MS 2010, čas v přenosu 32:12 – 31:20).

V rámci svého komentáře dokáže Fuchs zmiňovat faktory, které vyplývají z přechozího průběhu zápasu. *„Ted' Tokoš... jeho dneska několikátá vysoká hůl. Určitě by si to také měl více hlídat, zvláště když hrajeme v oslabení.*“¹²⁰ Bezprostředně hodnotí ze svého pohledu takřka každou situaci a vždy vstupuje do přenosu ve chvíli, kdy padne branka. *„Úplně vynikající. Dan Šebek... vůbec se nerozpakoval, přestože běží první sekundy utkání, a to rozsvícení bylo opravdu krátké, tak to sehráli úplně výborně. A Curney ukázal svoji extratřídu.*“¹²¹ V citovaném souvětí se nachází spojení, které je typické ve Fuchsově projevu. Často totiž především před přídatná jména či příslovce vyjadřující pozitivní skutečnost jako *báječné/báječně* a *výborný/výborně* doplňuje slovo *úplně* (např. SL: 26:05 – 26:20). Komentář bývalého florbalového experta¹²² obsahuje s velkou frekvencí sloveso *vidět* v první osobě množného čísla a přítomném času. *„To už vidíme u míčku Lucu Grafa, který naskočil po tom obdrženém gólu a opět Švýcaři zakombinovali ve své sestavě.*“¹²³ Zároveň předchozí souvětí naznačuje to, že Fuchs v rámci svého komentáře s určitou pravidelností plní úkol také hlavního komentátora, když do svého projevu zahrnuje prostý popis dění, nikoliv analýzu. (dále např. MS 2010, čas v přenosu 20:10 – 20:15). Tento aspekt vyplývá z aktivního zapojení Fuchse do komentáře, který se i přes zmíněný faktor jinak odehrává spíše v analytické rovině. Při zpětném rozebírání situací ze hřiště dokáže koordinovat komentář s obrazem na monitoru. *„To bylo úplně vynikající zakončení, proti Bauerovi to není nic jednoduchého. Tady vidíme tu chybu boleslavské obrany. A vynikající, s přehledem.*“¹²⁴

Součástí Fuchsova projevu je rovněž vynášení soudů a kritika (např. MS 2010, čas v přenosu: 1:01:45 – 1:01:59). Kritizování určité herní činnosti doprovází také expertní rada, která obnáší to, co se v dané situaci dalo udělat lépe. *„Tam měl Honza Natov možnost...on byl*

¹¹⁸ MS 2010, čas v přenosu 25:45 – 25:55.

¹¹⁹ SL, čas v přenosu 1:12:25 – 1:12:35.

¹²⁰ MS 2016, čas v přenosu 59:32 – 59:40.

¹²¹ MS 2016, čas v přenosu 29:20 – 29:40.

¹²² Vladimír Fuchs ukončil s Českou televizí spolupráci na podzim roku 2019

¹²³ MS 2016, čas v přenosu 1:25:52 – 1:26:02.

¹²⁴ SL, čas v přenosu: 14:40 – 14:57.

*daleko, strašně moc daleko. Mohl si jít ještě pár kroků doprostřed hřiště, ten míček by u něj byl dřív.*¹²⁵

Mezi další poznatky ke komentáři Fuchse lze zařadit to, že se příliš neuchyluje ke komentování v nadlehčené rovině, mluví výhradně k věci. Jeho projev je dominantně spisovný a v případě zápasů českého národního týmu referuje o reprezentaci v první osobě čísla množného.

3.1.4 Kristýna Hoidarová Kolocová

Po boku Markéty Nausch Slukové se Kristýna Hoidarová Kolocová zasloužila o zpopularizování plážového volejbalu v České republice. Jedním z nejvýraznějších úspěchů Hoidarové Kolocové a její zmiňované bývalé kolegyně je páté místo z olympijských her v Londýně. Kariéru Hoidarová Kolocová ukončila v roce 2018.¹²⁶ V tu dobu měla už zkušenosti s prací expertky na České televizi, a to především z olympiády v Riu de Janeiro, která se konala v roce 2016. Po kariéře začala spolupracovat se stanicí Nova Sport.¹²⁷ Kromě komentátorské praxe má také zkušenost s prací reportérky. Tu si vyzkoušela na televizi Prima v rámci magazínu *Sport Star*.¹²⁸

Charakteristika komentátorského stylu Hoidarové Kolocové vznikala na základě analýzy ženských semifinálových utkání turnaje v nizozemském Haagu¹²⁹ (dále HG1), utkání mužů stejné fáze v identickém městě¹³⁰ (dále HG2) a dalších mužských semifinále v Dauhá¹³¹ (dále DAU).¹³²

Kristýna Hoidarová Kolocová je expertkou, která se snaží do přenosu aktivně zapojit po každé výměně, ať už krátkým poznatkem, nebo lehce rozsáhlejší analýzou. V takovou chvíli je pod časovým tlakem, neboť doba do dalšího rozehrání je krátká, a tak spolukomentátorka musí často slovy výrazně zasahovat do hry. Hoidarová Kolocová spouští analytický komentář logicky zejména v okamžiku, kdy režie nabízí opakovaný záběr předchozí situace. „*Vidíme, že ve chvíli, kdy mají Brazilky perfektně přihráno, tak Ana Patricia nahrává krásně odbitím obouruč vrchem, tedy prsty. A to je něco, co vytvoří perfektní situaci útočnou pro hráčky. A*

¹²⁵ SL, čas v přenosu: 1:07:12 – 1:07:26.

¹²⁶ Už toho bylo dost. Plážová volejbalistka Kolocová ukončila kariéru. [online]. [cit. 2020-4-30]. Dostupné z [www: https://www.idnes.cz/sport/volejbal/kristyna-hoidarova-kolocova-konec-kariery.A180817_131947_volejbal_ald](https://www.idnes.cz/sport/volejbal/kristyna-hoidarova-kolocova-konec-kariery.A180817_131947_volejbal_ald).

¹²⁷ Telefonický rozhovor s Kristýnou Hoidarovou Kolocovou uskutečněný 24. 11. 2019, viz příloha, s. 23.

¹²⁸ Konec kariéry, moderování a nyní miminko. Kiki bude maminkou. [online]. [cit. 2020-4-30]. Dostupné z [www: https://www.idnes.cz/revue/spolecnost/kristyna-hoidarova-kolocova-kiki-tehotenstvi-moderovani.A181210_141754_lidicky_zar](https://www.idnes.cz/revue/spolecnost/kristyna-hoidarova-kolocova-kiki-tehotenstvi-moderovani.A181210_141754_lidicky_zar).

¹²⁹ Datum uskutečnění: 5. 1. 2019.

¹³⁰ Datum uskutečnění: 6. 1. 2019.

¹³¹ Datum uskutečnění: 15. 3. 2019.

¹³² Všechny tři přenosy jsou dostupné z archivu stanice Nova Sport a vždy byla analyzována jejich první hodina.

nemají vůbec žádný problém.“¹³³ Předchozí citace začíná slovem, které expertka s vysokou frekvencí umísťuje na začátek své promluvy. Výraz „vidíme“, nebo spojení „viděli jsme“, je součástí zhruba poloviny promluv Hoidarové Kolocové (např. HG2, čas v přenosu 5:07 – 5:20).

Beachvolejbalová expertka často doplňuje předchozí slova hlavního komentátora. „*Ona je navíc velmi technická hráčka, je výborná, má skvělé pole. Opravdu všestranná, ačkoliv není moc vysoká, tak si umí poradit. Ale nakonec, Brazilky takové bývají. I ty menší bývají velmi mrštné a schopné.*“¹³⁴ Je patrné, že svého kolegu poslouchá Hoidarová Kolocová bedlivě. Nejen že svými poznatky reaguje na jeho vyřčené věty, ale v případě, že je to třeba, koriguje nepřesnosti v promluvách komentátora. Učiní tak citlivě – napíše kolegovi danou chybu a správnou variantu, aby se mohl hlavní komentátor sám opravit. Ten pak může ozřejmit, že mu expertka byla nápomocná (DAU, čas v přenosu: 52:00 – 52:10). Při spolupráci s hlavním kolegou jindy ráda využívá nadsázku:

Michal Jinoch: „*Jaké je to hrát v hale? Protože, jestli se nepletu, tak je to jediný turnaj za celý rok, hned na začátku sezony. Je to velký rozdíl?*“ **Kristýna Hoidarová Kolocová:** „*Je to obrovský rozdíl. Teďka možná oslovím některé ženy tím, co řeknu na začátek. Ale je to hrozný, že pro nás Evropanky...my jsme bílý a oni nás na začátku ledna svlíknou do bikin.*“¹³⁵

Jednou z vlastností v komentáři Hoidarové Kolocové je sledování podmínek na kurtu – expertka především monitoruje to, jakým způsobem fouká vítr, což může v určitou chvíli jednomu z týmů dopřávat výhodu. Zároveň se snaží pojmenovat konkrétní důsledek vnějších vlivů: „*Je vidět, že je ta strana lehce proti větru, že přece jenom od těch vlajek fouká a že se tam hůř přihrává. Všichni víc riskují servis právě proti tomu větru a teďka Poláci ukrojili zase kousek.*“¹³⁶ Typickou součástí projevu spolukomentátorky plážového volejbalu je také popsání momentálního psychického rozpoložení jednotlivých aktérů. Divákům toto přibližuje sledováním řeči těla beachvolejbalistů a beachvolejbalistek (např. HG2: 30:19 – 30:45). Na základě formy hráčů v určitém okamžiku mohou soupeři volit zahraničí servisu na toho, jehož rozpoložení je v daném momentu horší. Tohoto detailu se snaží Hoidarová Kolocová často všimnout. „*Vidíme, že taktika červených Rusů je jasná. Servírují vlastně skoro celou dobu na Semjonova – vyššího z Rusů. Teď zkusili Lešukova a myslím si, že se vrátěj znovu k Semjonovi, který přece jenom občas přijde s nějakou chybkou, jako jsme to viděli.*“¹³⁷ Citované věty také

---

¹³³ HG1: 24:30 – 24:43.

¹³⁴ HG1: 6:56 – 7:08.

¹³⁵ HG1: 1:44 – 2:01.

¹³⁶ DAU: 50:43 – 50:52.

¹³⁷ HG2: 22:04 – 22:23.

dokládají to, že expertka se snaží v komentáři zachovat pro diváka přehled, a proto v okamžiku, kdy proti sobě hrají dva ruské páry, zařazuje rozlišovací prvek v podobě barvy tílek týmů.

Zajímavostí v komentáři Hoidarové Kolocové je pravidelné používání originálních výrazů, a to především ve formě zdvořilých. Z analyzovaných přenosů lze uvést pojmy *kobříčka*¹³⁸ nebo *lobánek*¹³⁹. Netradiční slova volí především ve spojitosti s odbornými výrazy z prostředí plážového výrazu. „*Vidíme krásný lob za blok, kdy Ana Patricia jako lehce uskočila do diagonály a April viděla ten prostor a jenom to tam tak lehce ošudlala.*“¹⁴⁰ Poslední souvětí poukazuje na další jev komentáři Hoidarové Kolocové – expertka poměrně standardně používá při referování o hráčce či hráči pouze křestní jméno. Důvěrnější oslovení může vyplývat z toho, že dané volejbalisty a volejbalistky zná osobně. Proto rovněž v komentáři prokazuje znalosti o herních vlastnostech jednotlivých aktérů: „*U Alexandera uvidíme určitě hodně tvrdých útoků. Není to zrovna nejtechničtější hráč v tom smyslu, že by volil nějaké lobíčky.*“¹⁴¹ Hoidarová Kolocová také ráda prezentuje obecné zákonitosti v plážovém volejbalu (např. DAU, čas v přenosu: 9:14 – 9:35).

Při komentáři expertka dokládá, že se snaží mít co největší přehled o hráčích a hráčkách. Pravidelně totiž zmiňuje zajímavosti z profilů daných aktérů na sociální síti Instagram (např. HG2, čas v přenosu: 44:30 – 44:49).

3.1.5 Petr Hubáček

Součástí rozsáhlého hokejového expertního týmu České televize je také bývalý útočník Petr Hubáček. Mezi největší úspěchy jeho kariéry patří titul mistra světa z roku 2010. V tuzemsku působil nejdéle v klubu Vítkovice, v zahraničí strávil několik let především díky angažmá ve finském týmu Jyväskylä.¹⁴² Hokejovým spolukomentátorem se stal se začátkem sezony 2018/2019 poté, co ukončil profesionální kariéru sportovce. Hubáček dostal nabídku na spolukomentování od Roberta Záruby, a to s velkým předstihem ještě v průběhu aktivních hokejových let během cesty na mezinárodní turnaj.¹⁴³

---

¹³⁸ DAU: 45:26 – 46:43.

¹³⁹ HG2: 5:07 – 5:20.

¹⁴⁰ HG1: 3:13 – 3:23.

¹⁴¹ HG2: 35:33 – 35:42.

¹⁴² Hubáček ukončil v 39 letech kariéru. A dál? Televizní komentátor. [online]. [cit. 2020-2-22]. Dostupné z [www: https://www.idnes.cz/hokej/extraliga/petr-hubacek-hokej-konec-kariery.A180908_162324_hokej_tof](https://www.idnes.cz/hokej/extraliga/petr-hubacek-hokej-konec-kariery.A180908_162324_hokej_tof).

¹⁴³ Osobní rozhovor s Petrem Hubáčkem uskutečněný 19. 1. 2020 v Praze, viz příloha, s. 31.

Typické rysy v komentáři Petra Hubáčka jsem určoval na základě přenosu ze zápasu Karjala Cupu mezi Českem a Švédskem¹⁴⁴ (dále KC), utkání play off české extraligy, ve kterém hrála Olomouc proti Plzni¹⁴⁵ (dále PO), a duelu základní části extraligy mezi Zlínem a Karlovými Vary¹⁴⁶ (dále TE).

Hubáček naprostou většinu promluv začíná ve chvíli, kdy je v hokeji přerušena hra. To znamená, že velké procento z komentáře Hubáčka obnáší retrospektivní pohled na děj, který předtím slovy doprovázel hlavní komentátor. Většinou jde o zhodnocení krátkého úseku v zápase formou určitého souhrnu jako v následujících citovaných větách: „*No, velmi svižná pasáž, prakticky přelívá se hra ze strany na stranu, šance na jedné straně, střelecká možnost na straně druhé. Tady možná Lukáš Nahodil až příliš chtěl ten puk nahrát za každou cenu. Vzápětí pár vteřin nato dobrá šance Preisingera, dobrý odšlápnutí. Ten už se neměl kudy nacpat na forhend, že by to zasunul. Zkusil bekhend, Konrád byl připraven.*“¹⁴⁷ Závěr citace ukazuje další vlastnost v komentáři Hubáčka, kdy po expertním rozboru zahrne do konce promluvy prostý popis ve stylu hlavního komentátora, kterým zopakuje, jak situace dopadla: „*Ale každéj takovej průnik do předbrankového prostoru, do brankoviště, může mít následky pro bránci mužstvo. Kuba Kovář byl připraven, dobře si to pohlídal.*“¹⁴⁸ Případy, kdy Hubáček zasahuje komentářem do hry jsou spíše výjimkou (např. PO: 2:00:08 – 2:00:16). Signifikantním jevem je to, že Hubáček přestává mluvit v okamžiku, kdy probíhá vhazování. Své poznatky zpravidla nepředává divákům během hry ani v momentech, ve kterých hlavní komentátor implicitně předává slovo tím, že klesne hlasem a odmlčí se. Pokud se ovšem zrovna na ledové ploše neodehrává děj, Hubáček aktivně s druhým komentátorem interaguje a přenos tak částečně moderuje. „*Já jsem spíš, Michale, zvěďavej, jak zareagují Zlínští, jestli třeba změní styl forčekingu, styl napadání, aby vytvořili větší tlak na karlovarské obránce a nedovolili jim ty dlouhé nahrávky.*“¹⁴⁹

---

¹⁴⁴ Karjala Cup 2018: Česko – Švédsko. Dostupné z [www: https://www.ceskatelevize.cz/porady/12503646044-karjala-cup-2018/218471291163301-cesko-svedsko/](https://www.ceskatelevize.cz/porady/12503646044-karjala-cup-2018/218471291163301-cesko-svedsko/), datum uskutečnění: 8. 11. 2018, analyzovaný čas: 22:30 – 52:30, 1:06:45 – 1:39:30.

¹⁴⁵ Play off 2018/2019: HC Olomouc – HC Škoda Plzeň. Dostupné z [www: https://www.ceskatelevize.cz/porady/10120914283-buly-hokej-zive/419232401162006-hc-olomouc-hc-skoda-plzen/](https://www.ceskatelevize.cz/porady/10120914283-buly-hokej-zive/419232401162006-hc-olomouc-hc-skoda-plzen/), datum uskutečnění: 22. 3. 2019, analyzovaný čas: 1:06:00 – 1:37:00, 1:53:00 – 2:24:45.

¹⁴⁶ Tipsport extraliga 2019/2020: PSG Berani Zlín - HC Energie Karlovy Vary. Dostupné z [www: https://www.ceskatelevize.cz/ivysilani/10120914283-buly-hokej-zive/320297371162001-psg-berani-zlin-hc-energie-karlovy-vary/dalsi-casti](https://www.ceskatelevize.cz/ivysilani/10120914283-buly-hokej-zive/320297371162001-psg-berani-zlin-hc-energie-karlovy-vary/dalsi-casti), datum uskutečnění: 26. 1. 2020, analyzovaný čas: 1:14:15 – 1:45:15, 2:06:30 – 2:38:00.

¹⁴⁷ PO: 1:08:05 – 1:08:26.

¹⁴⁸ KC: 1:11:45 – 1:11:55.

¹⁴⁹ TE: 1:14:36 - 1:14:50.

Jak bylo naznačeno, iniciativa mnou vybraného hokejového experta není přehnaná a slovy příliš nezasahuje do děje zápasu. V momentě, kdy situace vybízí k nadlehčenému zareagování, se Hubáček občasné zapojí bez ohledu na to, jestli hra plyne, nebo je přerušena:

Michal Dusík: „*Skuhravý, Nosek, Žižka...to se nám tam hezky sešli čtyřicátníci. No a v extralize se nedá říct, že tahle liga není pro starý.*“ **Petr Hubáček:** „*Je to pravda, jak se sejít v rohu 120 let ve třech hráčích.*“¹⁵⁰

Často je možné v komentáři Hubáčka nalézt přiblížení hokeje divákovi pohledem bývalého hráče, tedy jeden z faktorů, který většinou rozlišuje někdejšího sportovce od novináře profesionála. „*Napřed cítil, že by šanci měl, potom si tu situaci vyhodnotil o pár metrů dál, že už to nedojede, že ten icing bude, tak automaticky hráč vypne, aby ty síly pošetril. Oni se mu na druhé straně hned po buly budou hodit.*“¹⁵¹ Hubáček rovněž při přenosech prokazuje krátkodobé znalosti, což je patrné ze statistických poznámek (např. PO: 2:09:05 – 2:09:15), ale také dlouhodobé znalosti, které mohou vyplývat z pravidelného sledování hokejových zápasů, případně ze zkušeností, jež získal přímo na ledové ploše při konfrontaci se soupeři. „*Vynikající situace. Kubalík je v tomhle strašně silnej, on dokáže mít ty první tři čtyři kroky dynamický. Je těžký ho zachytit, pokud ho nechytíte hnedka, dokáže se pod vás...nebo před vás dostat...*“¹⁵²

Z předchozích odstavců je patrné, že komentář Hubáčka je spíše nespisovný. Z jazykového hlediska je u Hubáčka zajímavý způsob, jakým referuje o jednotlivých týmech. Pokud například komentuje utkání hokejového klubu z Plzně, nebude v jeho projevu nejčastěji zaznívat „plzeňští hokejisté“, „Plzeň“, případně „Škodovka“, jak se klubu přezdívá. V naprosté většině případů zazní podstatné jméno utvořené z přídavného jména – „Plzeňští“ (např. PO: 2:24:13 – 2:24:37). Zjevné je také to, že Hubáček při komentáři často uvádí familiárnější podobu křestních jmen hokejistů. „*Tady si myslím, Míra Indrák je podrážděnej trošku z toho, že si myslí, že byl faulován na útočné modré čáře.*“¹⁵³

Zkoumání přenosů dále mimo jiné u Petra Hubáčka naznačilo výraznou emoční umírněnost a velký klid v jeho projevu.

---

¹⁵⁰ TE: 2:21:03 – 2:21:21.

¹⁵¹ TE: 2:35:30 – 2:35:45.

¹⁵² KC: 1:22:00 – 1:22:18.

¹⁵³ PO: 1:12:38 – 1:12:45.

3.1.6 Vladimír Chlup

Vladimír Chlup je známou osobností českého baseballového prostředí, a to především díky trenérství. Aktuálně působí jako trenér v extraligovém týmu Eagles Praha a u české reprezentace do 23 let. Národní tým dovedl v roce 2019 ke zlaté medaili na evropském šampionátu. V minulosti Chlup působil jako skaut v celku Seattle Mariners, týmu ze zámořské baseballové soutěže Major League Baseball.¹⁵⁴ Zápasy z této ligy Chlup komentuje pro stanici O2 Sport. Ke spolupráci se zmiňovaným sportovním kanálem se dostal díky zástupci agentury, která získala vysílací práva pro O2 Sport. Při výběru Chlupa sehrála roli jeho předchozí zkušenost s komentováním, a to na České televizi.¹⁵⁵

K analýze komentáře Vladimíra Chlupa posloužily dva zápasy. Expertův projev jsem zkoumal v rámci utkání základní části MLB mezi Tampou Bay Rays a Seattlem Mariners¹⁵⁶ (dále TAM). Druhým analyzovaným duelem bylo střetnutí Washingtonu Nationals s Houstonem Astros ve Světové sérii¹⁵⁷ (dále WAS).¹⁵⁸ Při nastudování projevu baseballového experta je znatelné, že je sportem pohlcen, což dokáže umě předávat divákům. „*Jinak Tampa Bay, pokud si dobře pamatuju...Tropicana Field tam má plno zvláštních územních pravidel. Protože tam je několik těch držáků světel... jsou umístěné nad hřištěm, kam ještě ten odpal kolikrát uletí. A pamatuju si dokonce, že jsem viděl jeden klip, kdy ten balon zůstal nahoře viset.*“¹⁵⁹

Komentář Chlupa je uvolněný, působí naprosto přirozeně. To je dáno mimo jiné celkovou koncepcí baseballových přenosů na O2 Sport, které se dají připodobnit k rozhovoru dvou přátel. Chlup přispívá specifické podobě vysílání svojí žoviální povahou. „*My jsme měli na třetím zápase extraligy... jeden z hráčů odpálil ostrej foul ball k nám do dugoutu. A já měl pověšený kalhoty na věšáčku v dogoutu. Ten foul ball trefil přesně kalhoty, přesně kapsu a můj telefon odešel do věčných lovišť.*“¹⁶⁰ Chlup komentuje velmi upřímně, tudíž se také neostýchá přiznat sympatie ke klubu, který je součástí přenosu, jenž komentuje, a to zábavnou formou. „*Mimochodem, sluší se asi divákům připomenout, že dnes probíhá rivalita nejenom na hřišti, ale i ve studiu...Já jsem bohužel už několik let ten nešťastník, kterej fandí Seattlu.*“¹⁶¹ Svoji

---

¹⁵⁴ Házet proti partákům ve finále? Jen kdyby došly ruce, říká trenér Chlup. [online]. [cit. 2020-3-24]. Dostupné z [www: https://isport.blesk.cz/clanek/ostatni-dalsi-sporty-baseball/367528/hazet-proti-partakum-ve-finale-jen-kdyby-dosly-ruce-rika-trener-chlup.html](https://isport.blesk.cz/clanek/ostatni-dalsi-sporty-baseball/367528/hazet-proti-partakum-ve-finale-jen-kdyby-dosly-ruce-rika-trener-chlup.html).

¹⁵⁵ Osobní rozhovor s Vladimírem Chlupem uskutečněný 21. 1. 2020, viz příloha, s. 40.

¹⁵⁶ Datum uskutečnění: 21. 8. 2019.

¹⁵⁷ Datum uskutečnění: 31. 10. 2019.

¹⁵⁸ Oba dva přenosy jsou dostupné z archivu stanice O2 Sport a byly analyzovány v čase 0:00:00 – 1:30:00.

¹⁵⁹ TAM: 15:52 – 16:11.

¹⁶⁰ TAM: 47:00 – 47:15.

¹⁶¹ TAM: 6:48 - 7:03.

náklonnost prezentuje v rámci interakce s hlavním komentátorem opakovaně (např. TAM, čas v přenosu: 38:40 – 38:50). Upřímnost v projevu experta se vztahuje rovněž na kritiku a nesouhlas: „*Ted' ale už opravdu se i Gomes jako začíná zlobit na hlavního rozhodčího, protože tohle prostě byl strike podle mě. Jednoznačně úplně. A už mu říká: ‚Viš co, kamaráde, začni něco pískat jako, nebo tě tady vybučíme úplně všichni.‘ Podívejte se na to. Já prostě už nevím.*“¹⁶²

Komunikace a spolupráce v rámci dvojice komentátor – expert v případě Chlupa působí velmi flexibilně. Expert často kolegu doplňuje o další fakta, případně mu i pokládá otázky, které vlivem uvolněné atmosféry a širokému množství témat nemusí být součástí kontextu baseballového zápasu. „*A fotbal komentujete sami, nebo ve dvou taky?*“¹⁶³ V rámci přenosu si Chlup navzdory své bezprostřednosti uvědomuje, že některé vyřčené věci mohou být v prostředí vysílání problematické:

Vladimír Chlup: „*Ve Washingtonu není Donald Trump zrovna oblíbený, co se politiky týče. Pravděpodobně to bučení směřovalo na něj.*“ **Libor Basík:** „*Ono by to bylo v České republice asi dost podobné, kdyby přišel třeba Andrej Babiš. Tímto ho zdravíme jako baseballového fanouška.*“ **Vladimír Chlup:** „*Do toho se asi pouštět nebudeme, zůstaneme radši u baseballu.*“¹⁶⁴

Baseball obnáší spoustu drobností, které vyžadují analytický pohled. Chlup s velkou frekvencí nepatrné detaily rozkládá a prezentuje publiku: „*Todle rozhodně není ideální balon pro catchera, kterej musí běžet. Tam nevím, jak Duffy byl daleko, jak byl daleko postavenej v poli, ale většinou tohleto je balon trojky, protože ta má na to samozřejmě mnohem lépe designovanou tu rukavici. Catcherovská rukavice není stavěná na to, aby chytala nějaký takový slabý lufty. Navíc jsem v plný zbroji, musím běžet daleko a mam to takhle do skoku.*“¹⁶⁵ Analýza u Chlupa občasně přechází do edukace diváků, mezi kterými mohou být mladí baseballisté, na něž jsou rady směřované především (např. WAS, čas v přenosu: 1:00:35 – 1:01:00).

Už z předchozích odstavců je patrné, že projev baseballového experta obnáší mnoho slangových slov, které mohou být pro nezasvěceného diváka nesrozumitelné: „*Charlie Morton padesátý nadhoz, zase krásná točka na spodní hranu. Tentokrát ji rozhodčí nepískl. 77 mil v hodině, když k tomu přidáte 93 mil fast, to opravdu pro oči toho pálkaře a pro ten timing je*

---

¹⁶² WAS: 1:27:48 – 1:27:55.

¹⁶³ TAM: 39:26 – 39:30.

¹⁶⁴ WAS: 47:22 – 47:39.

¹⁶⁵ TAM: 1:05:15 – 1:05:36.

*strašně těžký zareagovat.*¹⁶⁶ Baseball zahrnuje mnoho pojmů, které jsou do češtiny těžko přeložitelné, přesto se občas Chlup snaží o český opis cizího výrazu: „*Strašná rána. Viděli jsme, ten balon byl line drive, letěl v podstatě pořád ve stejný...ve stejný vejšce. No a Houston vede 2:0.*“¹⁶⁷ Velké pouto ke sportu obnáší nemalé množství statistik, které Chlup publiku zprostředkovává. Především se jedná o objemný počet historických faktů (např. WAS, čas v přenosu: 4:44 – 5:05).

Častým jevem u Chlupa je také kooperace se statistickými grafikami, které nabízí zahraniční stanice, jež přenos distribuuje. Expert uváděná fakta divákům přeloží z angličtiny a ve zjednodušené formě zprostředkuje: „*Jeden hit z padesáti sedmi nástupů na pátku. Nadhazovači. Od roku 1969 nikdy neměli nadhazovači méně jak dva hity.*“¹⁶⁸

Všechny výše zmíněné vlastnosti projevu Chlupa značí, že jde o spolukomentátora, který se do přenosu zapojuje velmi často. A to i přes to, že baseball je sportem, jehož tempo není velké a přenos obnáší oproti jiným doposud zmiňovaným odvětvím minimum děje, tudíž naopak disponuje rozsáhlým prostorem pro rámcový komentář. Tuto úlohu zvládá Chlup velmi zdatně. Časový poměr jeho komentáře a projevu hlavního komentátora je tak takřka vyrovnaný. Vystihující a celkově shrnující je pro přirozený projev Chlupa následující citace: „*Já nechci říkat, že jsem to říkal...já jsem to říkal.*“¹⁶⁹

3.1.7 Luboš Kalouda

Petr Hubáček je součástí rozsáhlého hokejového expertního týmu České televize, Luboš Kalouda je v této veřejnoprávní stanici jedním z mnoha fotbalových expertů. Tím se stal oproti jiným kolegům ve velmi nízkém věku. Vinou zdravotních problémů kariéru profesionálního sportovce ukončil v pouhých 31 letech. Hrál za Brno, odkud pochází, pražskou Spartu nebo také CSKA Moskva. V současné době podniká, provozuje firmu, která organizuje kroužky pro děti.¹⁷⁰ Mezi jeho největší úspěchy v rámci kariéry fotbalisty patří druhé místo z mistrovství světa do 20 let, které se konalo v roce 2007.¹⁷¹ Do České televize se dostal na základě vlastní iniciativy.¹⁷²

---

¹⁶⁶ TAM: 34:52 – 35:09.

¹⁶⁷ WAS: 23:17 – 23:26.

¹⁶⁸ WAS: 44:10 – 44:30.

¹⁶⁹ WAS: 1:01:08 – 1:01:12.

¹⁷⁰ Vicemistr světa Kalouda podniká: Fotbal mi nechybí, teď mi práce dává větší smysl. [online]. [cit. 2020-3-10]. Dostupné z www.sport.aktualne.cz/fotbal/vicemistr-sveta-kalouda-podnika-fotbal-mi-nechybi-td-mi-pra/r-6de7ec5608a111e9a470ac1f6b220ee8/.

¹⁷¹ Kalouda zvažuje konec už ve 29 letech. Vicemistra světa trápí vazy. [online]. [cit. 2020-3-10]. Dostupné z www.isport.blesk.cz/clanek/fotbal-1-liga-rocnik-2016-17/300200/kalouda-zvazuje-konec-uz-ve-29-letech-vicemistra-sveta-trapi-vazy.html.

¹⁷² Osobní rozhovor s Lubošem Kaloudou uskutečněný 1. 11. 2019 v Praze, viz příloha, s. 47.

Vlastnosti komentáře Luboše Kaloudy jsem určoval po přezkoumání barážového zápasu české ligy mezi Zbrojovkou Brno a Příbramí¹⁷³ (dále BA), utkání mistrovství světa 2018 mezi Íránem a Španělskem¹⁷⁴ (dále MS Rusko) a duelu českého poháru, ve kterém hrál Baník Ostrava proti pražským Bohemians¹⁷⁵ (dále POH).

Kaloudův projev je z velké části postaven na reagování na to, co bylo řečeno jím samotným a hlavním komentátorem dříve v přenosu. Jedná se o doplňování předchozích slov. „*Ale když jsme se tady předtím bavili o Příbrami, tak samozřejmě v Brně vyrůstali hráči, kteří měli svoji kvalitu a Zbrojovka – jak jsem to tady zažil – vždycky v té mládeži se k nám chovala hezky.*“¹⁷⁶ Maximální interakce s komentátorem profesionálem byla zřetelná ve všech zkoumaných přenosech, Kalouda se do komentáře zapojuje takřka kdykoliv je to možné, byť se může jednat jen o jednoslovní promluvu či pouhé zasmání. (např. BA, čas v přenosu: 1:32:18) Příkladem intenzivní dialogické spolupráce s kolegou je mimo jiné následující ukázka.

Jaromír Bosák: „*No nakonec připravený Jan Rezek.*“ **Luboš Kalouda:** „*Který nám už v prvním poločase jednu takovou střelu z dálky ukázal. Nebyla úplně špatná.*“¹⁷⁷

V rámci svých častých promluv občasně nahrazuje práci hlavního komentátora a vychyluje se z pozice analytika. „*A my jsme rádi, že konečně padl gól a že – doufejme – se to, tak jak si to říkal ty, odšpuntuje a uvidíme třeba i další.*“¹⁷⁸ Náznaky práce novinářského profesionála, který je na stanovišti především kvůli popisu situace, jsou patrné i v jiných promluvách Kaloudy (např. MS Rusko, čas v přenosu: 1:32:20 – 1:32:25). Komentátorský prvek v podobě popisu je zřejmý i ve chvíli, kdy fotbalový expert rozebírá gólovou akci a na konci svého analytického monologu zmíní aktuální stav. „*...A pak Robert Hrubý znovu náhodně, ale velice dobře vystřelil, ta střela směřovala na branku. No a pak přijde teč a brankář je bez šance. Baník vede 1:0.*“¹⁷⁹ Při referování o uplynulých herních situacích nikterak neskrývá svůj vlastní pohled na věc, který může obnášet i kritiku. „*Nechápu, opět, proč Magera je úplně sám na zadní tyči. Takovej hráč, kterej by tam měl mít naopak dva kolem sebe. Tady*

---

¹⁷³ FC Zbrojovka Brno - 1.FK Příbram. Dostupné z [www: https://www.ceskatelevize.cz/ivysilani/10114956110-fotbal/319297371122004-fc-zbrojovka-brno-1-fk-pribram](https://www.ceskatelevize.cz/ivysilani/10114956110-fotbal/319297371122004-fc-zbrojovka-brno-1-fk-pribram), datum uskutečnění: 29. 5. 2019, analyzovaný čas: 15:00 – 50:00, 1:14:30 – 1:45:00.

¹⁷⁴ FIFA MS ve fotbalu 2018 Rusko Írán – Španělsko. Dostupné z [www: https://www.ceskatelevize.cz/ivysilani/12154940640-fifa-ms-ve-fotbalu-2018-rusko/218471291120020-iran-spanelsko](https://www.ceskatelevize.cz/ivysilani/12154940640-fifa-ms-ve-fotbalu-2018-rusko/218471291120020-iran-spanelsko), datum uskutečnění: 20. 6. 2018, analyzovaný čas: 25:00 – 1:16:00, 1:31:00 – 1:42:00.

¹⁷⁵ FC Baník Ostrava - Bohemians Praha 1905, MOL Cup — semifinále. Dostupné z [www: https://www.ceskatelevize.cz/ivysilani/10114956110-fotbal/419232401123001-fc-banik-ostrava-bohemians-praha-1905](https://www.ceskatelevize.cz/ivysilani/10114956110-fotbal/419232401123001-fc-banik-ostrava-bohemians-praha-1905), datum uskutečnění: 24. 4. 2019, analyzovaný čas: 21:00 – 1:08:00, 1:46:00 – 2:00:00.

¹⁷⁶ BA: 1:21:50 – 1:22:05.

¹⁷⁷ BA: 1:18:30 – 1:18:53.

¹⁷⁸ MS Rusko: 1:40:55 – 1:41:05.

¹⁷⁹ POH: 34:54 – 35:06.

*to vidíme. Jenom si prostě udělali možná lehký blok, ale s Magerou nikdo nejde.*¹⁸⁰ Upřímné promluvy částečně odsuzující chování hráčů se nacházely i v jiném zápase (např. MS Rusko, čas v přenosu: 41:48 – 42:07; POH, čas v přenosu: 1:54:28 – 1:54:40). Na druhou stranu Kalouda dokáže otevřeně ocenit povedené věci ve hře, ať už například adjektivy „krásný“, „precizní“ nebo jinou formou: „*Pochvalme ho za tohleto. Jak viděl, že ten první dotek si musí dát... Bartek s tím nepočítal, Kuzmanovič se velice dobře dostal před něho.*“¹⁸¹ Jedním z dalších prvků v komentáři Kaloudy je předkládání možného scénáře vývoje zápasu či dávání rad. (např. MS Rusko, čas v přenosu: 51:08 – 51:18).

Komentář Luboše Kaloudy zahrnuje i odlehčené poznámky. „*To by byl infarkt pro všechny, co sledujeme tenhle ten dnešní... tohleto dnešní utkání.*“¹⁸² Předchozí věta dokládá přítomnost emocí a celkově pocitů, které jsou součástí projevu. Kalouda se během utkání s určitou pravidelností komentářem odvrátí od samotného děje utkání a zmíní věci radící se do kontextu události: „*Já jsem z toho velmi rád, že máme tady v republice takový tým, které...který tolik talentů posílá do toho nejvyššího fotbalu, a aj do světa. A je pravda, že – není to tak dávno – když bylo setkání všech těch hráčů, kteří z té akademie vzešli, tak to byla radost se na to podívat.*“¹⁸³ Zmiňovaný kontext dost často obsahuje samotnou osobu Kaloudy, je tudíž s velkou frekvencí slyšet slovo „já“. Touto formou prezentuje vlastní stanoviska, dodává svoji zkušenost z fotbalového hřiště, ale především ukazuje znalost hráčů z prostředí: „*No, Jirka Folder je pro mě kamarád, dneska to můžu říct, protože se známe už z dlouhý doby...dlouhou dobou. A pro mě osobně, když jsme se spolu prvně setkali, tak to bylo na fotbalovém kempu, kdy došel a hráli jsme s hráčema Zbrojovky s dětmi.*“¹⁸⁴

Přenosy s mnou vybraným fotbalovým expertem obnáší velké množství vět, které začínají slovem „no“ (např. POH, čas v přenosu: 1:00:55). Z jazykového hlediska je částečně patrné moravské nářečí, ale jen ve velmi omezené míře. „*Já jsem si před chvílí všiml strašně elegantní práce Busquetse, který, tak jak ho známe...*“¹⁸⁵

3.1.8 Jakub Koreis

Z expertů, kteří se ve sportovních přenosech věnují lednímu hokeji, jsem již zmínil Petra Hubáčka, který působí v České televizi. Jakub Koreis se věnuje hokeji na stanici O2 Sport.

---

¹⁸⁰ BA: 1:36:00 – 1:36:15.

¹⁸¹ POH: 47:55 – 48:05.

¹⁸² MS Rusko: 1:38:30 – 1:38:40.

¹⁸³ BA: 1:17:10 – 1:17:40.

¹⁸⁴ BA: 23:45 – 24:00.

¹⁸⁵ MS Rusko: 45:02 – 45:12.

Čerpá ze zkušeností, které jako profesionální hokejista nasbíral v několika klubech, a to především v Plzni, finském týmu Ilves, pražské Spartě či Kometě Brno. Na začátku své kariéry byl draftován týmem z NHL Phoenixem Coyotes v prvním kole.¹⁸⁶ Koreis se už během hokejové kariéry věnoval investicím do nemovitostí a nyní vlastní developerskou firmu.¹⁸⁷ Zároveň provozuje kavárnu.¹⁸⁸ Spolupracovat s O2 Sport začal na základě nabídky od komentátora uvedené stanice Jana Homolky.¹⁸⁹

Vlastnosti projevu Koreise jsem určoval na základě tří analyzovaných zápasů nejvyšší hokejové soutěže. Jedná se o duel mezi Libercem a Chomutovem¹⁹⁰ (dále LIB), utkání Zlína proti Mladé Boleslavi¹⁹¹ (dále ZLN) a zápas Komety Brno s Hradcem Králové¹⁹² (dále KOM).¹⁹³ Když jsem zmiňoval Petra Hubáčka, tak na rozdíl od něj se Koreis pravidelně uchyluje k analýze daného úseku hry i ve chvílích, kdy děj plyne a hra není přerušena. Tento rozbor tak částečně překrývá aktuální dění na ledové ploše. V takových okamžicích se ukazuje jako částečná výhoda, že Koreis mluví velmi rychle¹⁹⁴, tudíž jeho komentář nekoliduje s klíčovými okamžiky zápasů, případně expert zvládá svoje analyzující slova promptně přeměrovat na reálný děj. „*Ted' konečně nějaká záživná pasáž. Viděli jsme spoustu šancí, nebo spíš takových pološancí na obou stranách. Ta střela Jakuba Valského ze strany byla pro Peterse nebezpečná. Ted' je šance Vlacha.*“¹⁹⁵ V rámci promluv uprostřed hry trochu netypicky zavádí komentář do podrobností, které značí velkou připravenost ze strany experta (např. ZLN, čas v přenosu: 22:03 – 22:36). Při analýze uplynulých situací se často uchyluje k definování toho, jak se daný hráč či celý tým mohl zachovat lépe, nedochází pouze k přesnému pojmenování toho, co se na hřišti událo (např. KOM, čas v přenosu: 40:14 – 40:41).

Doménou v projevu Koreise jsou statistické údaje. Nastudovaná fakta, jež jsou běžně především v gesci hlavního komentátora, prezentuje Koreis s velkou frekvencí. „*Zajímavé je vidět, že trenéři Hořava s Rulíkem a Paterou se nebojí nasadit Martina Procházku na přesilovou hru. Jak jsi říkal, jeho první zápas od 22. února. Já to ještě malinko roztáhnu. Je to jeho teprve druhý zápas v dresu Boleslavi od 23. listopadu.*“¹⁹⁶ Koreis se snaží maximum svých

¹⁸⁶ Jakub Koreis. [online]. [cit. 2020-3-20]. Dostupné z [www: https://www.eliteprospects.com/player/9614/jakub-koreis](https://www.eliteprospects.com/player/9614/jakub-koreis).

¹⁸⁷ Včera hokejista, dnes developer. Sen o NHL vystřídal slibné podnikání. [online]. [cit. 2020-3-20]. Dostupné z [www: https://www.forbes.cz/vcera-hokejista-dnes-developer-sen-o-nhl-vystridalo-slibne-podnikani/](https://www.forbes.cz/vcera-hokejista-dnes-developer-sen-o-nhl-vystridalo-slibne-podnikani/).

¹⁸⁸ SE SIMONOU: Vítejte v kavárně Jakuba Koreise! Sám v ní obsluhuje. [online]. [cit. 2020-3-20]. Dostupné z [www: https://isport.blesk.cz/clanek/hokej-tipsport-extraliga/369319/se-simonou-vitejte-v-kavarne-jakuba-koreise-sam-v-ni-obsluhuje.html](https://isport.blesk.cz/clanek/hokej-tipsport-extraliga/369319/se-simonou-vitejte-v-kavarne-jakuba-koreise-sam-v-ni-obsluhuje.html).

¹⁸⁹ Osobní rozhovor s Jakubem Koreisem uskutečněný 25. října 2019 v Plzni, viz příloha, s. 54.

¹⁹⁰ Datum uskutečnění: 2. 11. 2018, analyzovaný čas: 16:30 – 53:30, 1:12:00 – 1:40:00.

¹⁹¹ Datum uskutečnění: 20. 1. 2019, analyzovaný čas: 20:00 – 58:00, 1:16:00 – 1:40:00.

¹⁹² Datum uskutečnění: 22. 3. 2019, analyzovaný čas: 17:00 – 52:00, 2:10:00 – 2:40:00.

¹⁹³ Všechny přenosy tří přenosů jsou dostupné z archivu stanice O2 Sport.

¹⁹⁴ Nevýhodou rychlé mluvy je u Koreise menší míra artikulace.

¹⁹⁵ LIB: 1:20:10 – 1:20:27.

¹⁹⁶ ZLN: 36:35 – 36:58.

slov podložit čísla, a tak statistiky připojuje také k analytickým poznatkům ke konkrétním herním situacím (např. KOM, čas v přenosu: 36:24 – 36:50) Hokej se snaží rozebírat především z pozitivní stránky věci, a tak často zmiňuje konkrétní přínos jednotlivých hráčů. „*Maris Bičevkis tady narazil v podstatě do stěny. Tomáš Malec, jeden z nejplatnějších obránců Komety především v té defenzivní práci. Získává hodně času na oslabení, kde je největším přínosem pro tým Libora Záborského.*“¹⁹⁷

Jakožto expert vytažený z profesionálního hokejového prostředí má Koreis na starosti také komentování/popis živě se odehrávajících úseků hry, což je v porovnání s doposud uvedenými experty unikátní záležitost. V jiných případech se jednalo spíše o velmi krátký popis či zvolání. „*Šťastný není šťastný z toho, jak ho Jakub Ferenc masíruje svoji hokejkou. Nakonec Fořt dokázal dostat kotouč z klubka hráčů. David Němeček bojuje s Kubišem ve středním pásmu...*“¹⁹⁸ V přenosech si uvědomuje přítomnost kolegy, což za cílem viditelnější spolupráce mezi komentátory prokazuje oslovením. „*Já i ze své zkušenosti, kdy jsem tady odehrál nespočetně zápasů, očekávám dnes obrovský tlak Zlína, který bude hnán dopředu místním kotlem. I když – trochu překvapivě, Libore – tady znovu není vyprodáno.*“¹⁹⁹

Na základě toho, že mnoho hráčů, jejichž hokejová kariéra stále pokračuje, Koreis zná ze svého působení na extraligových stadionech, vkládá do komentáře svoji osobu, čímž publiku daného hokejistu více přibližuje. „*Já jsem se s Radkem Dudou potkal v 17 letech v Plzni, kdy on startoval tu svoji kariéru. A musím říct, že my mladí hráči jsme k němu vzhlíželi. Byla s ním sranda, všem se nám líbilo, že se dokázal při zápase poprat, k tomu dával skvělé góly.*“²⁰⁰ Jindy o sobě začíná expert mluvit na vyzvání hlavního komentátora, přičemž za takových okolností často reaguje v nadlehčené rovině a otevřeně.

Libor Basík: „*Také on má vzpomínku na to angažmá s tebou. Je to pravda?*“ **Jakub Koreis:** „*My jsme se s Davidem Němečkem potkali na angažmá v Plzni. On je plzeňský odchovanec, stejně jako já. V té mé poslední extraligové sezoně jsme měli takový malý konflikt na tréninku a já jsem to trochu přehnal a zlomil jsem mu úderem ramenem čelist. Cítil jsem se hodně blbě potom, dost jsem se styděl. Zvláště tejden potom, kdy jsme měli týmovou akci a všichni jsme chroupali tatarák s topinkama. A chudák David tam seděl se sdrátovanou čelistí...*“²⁰¹

---

¹⁹⁷ KOM: 2:36:49 – 2:37:04.

¹⁹⁸ ZLN: 1:31:28 – 1:31:46.

¹⁹⁹ ZLN: 20:25 – 20:36.

²⁰⁰ LIB: 31:05 – 31:20.

²⁰¹ ZLN: 1:22:40 – 1:23:13.

Na úplný konec této podkapitoly bych doplnil, že hokejové poznatky předává Koreis divákům velmi upřímnou formou, a tak se v případě, že to považuje za relevantní, neostýchá otevřeně kritizovat: „*Podle toho, jak to teďka svaz vyřešil, tak možná můžeme zrušit disciplinární komisi a může si to rozhodovat pár lidí na svazu samo.*“²⁰²

3.1.9 Filip Řeháček

Filip Řeháček je opakem všech doposud zmíněných expertů. Ti začali souvisleji působit v pozici spolukomentátorů až po skončení kariéry. Řeháček je ročník narození 2001, a ačkoliv svoji jezdeckou kariéru začal až v jedenácti letech, závodí v juniorském mistrovství světa silničních motocyklů v kategorii Moto3. Kvůli závodění tráví většinu svého času ve Španělsku.²⁰³ Nabídku na komentování na stanici Nova Sport Řeháčkovi zprostředkoval trenér Ondřej Ježek.²⁰⁴

Styl komentování Řeháčka jsem určoval na základě tří závodů, a to kategorie Moto3 (dále M3) a MotoGP (dále MGP) v Misano²⁰⁵ a Moto2 (dále M2) v Mugellu²⁰⁶.²⁰⁷ V projevu motocyklového experta je znát precizní přehled a statistická znalost. Řeháček nespolečá pouze na dlouhodobé znalosti, které mu přináší juniorská kariéra, ale dodává do svého komentáře viditelnou nadstavbu. Ta skýtá například také nastudování předzávodních vyjádření jednotlivých jezdců, což je běžný úděl spíše hlavního komentátora. „*Vidíme, že Paul Espargaro už se nám v prvním kole propadl o tři místa, ale on, jak sám včera říkal, že musíme být realističtí, a to, že zajet ten výsledek v kvalitě nic neznamena, protože ten race pace ještě nemá na takové úrovni jako tovární týmy typu Yamaha či Honda.*“²⁰⁸ Tím, že se Řeháček pohybuje v mezinárodním prostředí motocyklového šampionátu, volí ve větší míře slangové případně poangličtělé jazykové prostředky, jak je vidět už v první uvedené citaci či v následné: „*Je to takový táhlý nájezd do zatáčky. Vlastně jakmile se dostanete na apex, tak zase přidáváte plyn.*“²⁰⁹ Při komentáři také mnou vybraný expert prokazuje dobrou paměť, když si vybavuje to, co se na motocyklových tratích stalo v předchozích letech. „*Vlastně loni tady Mattia Pasini spadl z prvního místa, když nebyl nikým ohrožován a rok předtím to bylo to úplně senační vítězství, kdy tady bojoval s Alexem Márquezem o první místo.*“²¹⁰ Ve chvílích před samotným

---

²⁰² ZLN: 1:21:36 – 1:21:47.

²⁰³ Pozdní start ambicím nebrání. Řeháček dál sní o MotoGP. [online]. [cit. 2019-3-17]. Dostupné z [www: https://brnensky.denik.cz/ostatni_region/pozdni-start-ambicim-nebrani-rehacek-dal-sni-o-motogp-20190603.html](https://brnensky.denik.cz/ostatni_region/pozdni-start-ambicim-nebrani-rehacek-dal-sni-o-motogp-20190603.html).

²⁰⁴ Osobní rozhovor s Filipem Řeháčkem uskutečněný 1. 11. 2019 v Brně, viz příloha, s. 60.

²⁰⁵ Datum uskutečnění: 15. 9. 2019.

²⁰⁶ Datum uskutečnění: 2. 6. 2019.

²⁰⁷ Všechny tři přenosy jsou dostupné z archivu stanice Nova Sport a byly analyzovány v celé své délce.

²⁰⁸ MGP: 17:28 – 17:48.

²⁰⁹ M3: 36:05 – 36:18.

²¹⁰ M2: 9:50 – 10:03.

závodem, případně při méně akčních okamžicích, začíná Řeháček mluvit především na vyzvání či pobídnutí od hlavního komentátora Václava Svobody. Primární odpověď případně reakci ale většinou ještě doplní o další fakta. „*Bohužel. Je to i kvůli tomu, že...jak závodníci ze všech tříd říkají – letos je nižší grip na trati. A několik z nich zmínilo i to, že to bylo, jak kdyby se jelo na vodě.*“²¹¹ V reagování na komentátorského kolegu prezentuje důkladnou statistickou připravenost a podrobný přehled. „*Přesně tak. Jako...podobně jako na minulém závodě v Silverstonu, kde ho bohužel smolně srazil právě Albert Arenas, který už taky nejede, tak Aron Canet už tak dokončil závod, dokončil ho na třináctém místě. A každý bodík se počítá ve finále.*“²¹²

Motocyklové závody patří mezi typ sportovních událostí, které mají více ohnisek děje. Kamera ukazuje především souboje o přední pozice, ale razantní změny pořadí a zvraty probíhají i na místech, která nejsou v televizních záběrech. Proto je situací k popsání televizním divákům mnoho, a Řeháček tak v komentování děje na obrazovce pravidelně nahrazuje komentátora Václava Svobodu. Například podrobným sledováním zajetých časů ze strany závodníků. „*No a Fabio Quartararo dokončil nejrychlejší kolo závodu.*“²¹³ V případě Řeháčka lze mluvit o výrazném souladu obrazu a zvuku. Často se ovšem také uchyluje k okomentování toho, co publikum nemusí postřehnout. „*A zatímco my sledujeme tenhle souboj, tak Rossi se dostal postupně před Morbidelliho. Ale Morbidelli se ho drží zuby nehty zatím s nějakou mezírkou jedné dvou desetín.*“²¹⁴

Zmínil jsem, že podstatnou složkou komentáře Filipa Řeháčka je popis. Jeho projev ale rovněž obnáší analytické prvky, jež jsou typické pro práci experta. „*No a teď se dostáváme do té části, kde je Fabio Quartararo velmi rychlý, a navíc teď bude mít slipstream před sebou, takže uvidíme, co dokáže předvést tam do těch tvrdých brzd před tou pravou zatáčkou.*“²¹⁵ V rámci své analýzy Řeháček občas hodnotí i stav materiálu strojů a jeho vliv na výkonnost a ovladatelnost (např. M3, čas v přenosu: 42:45 – 43:00).

Řeháček se slovně zapojuje při každé příležitosti, a to všemi formami komentáře – popisem, analýzou i rámcovým projevem. Míra iniciativy je dokonce taková, že lze najít i momenty, ve kterých expert přebírá roli moderátora:

---

²¹¹ M3: 13:46 – 14:00.

²¹² M3: 26:21 – 26:41.

²¹³ MGP: 21:55 – 22:02.

²¹⁴ MGP: 45:07 – 45:20.

²¹⁵ MGP: 55:41 - 55:55.

Filip Řeháček: „*Co říkáš, Vašku, na novinky v grafice, které letos FIMA zavedla?*“ **Václav Svoboda:** „*No tak on každým rokem je vidět docela velký progres, to je potřeba říct...*“²¹⁶

Komentář Filipa Řeháčka může působit trochu monotónně a není tolik proměnlivý a živý jako například u experta z následující kapitoly Jiřího Welsche, ovšem jak bylo zmíněno, statisticky a znalostně je velmi pestrý.

3.1.10 Jiří Welsch

Jiří Welsch patří mezi nejvýznamnější osobnosti v historii českého basketbalu. Čtyři sezony působil v zámořské soutěži NBA, kde si zahrál za celky Boston Celtics, Golden State Warriors, Cleveland Cavaliers a Milwaukee Bucks. Členem české basketbalové reprezentace byl od roku 1999 a během své kariéry nastoupil za národní tým na pěti mistrovstvích Evropy. V roce 2018 ukončil Welsch kariéru profesionálního basketbalisty.²¹⁷ Komentování sportovních přenosů si Welsch vyzkoušel v České televizi už jako hráč v začátcích své kariéry, do pozice experta se vrátil v roce 2019.²¹⁸

Pro analýzu komentátorského stylu Jiřího Welsche jsem zvolil trojici zápasů českého týmu na basketbalovém mistrovství světa, které se v roce 2019 konalo v Číně. Zajímalo mě pojetí komentáře pokrývajícího reprezentační tým, za který Welsch nedlouho předtím hrál. A to vše na turnaji, na který se Česká republika kvalifikovala poprvé v samostatné historii. Součástí mé analýzy byl zápas s Japonskem²¹⁹ (dále JAP), Tureckem²²⁰ (dále TUR) a se Spojenými státy americkými²²¹ (dále USA).

V rámci zmíněného šampionátu vystupuje Jiří Welsch jako spolukomentátor s velkou mírou detailních expertních poznatků a zároveň i jako fanoušek. Svě věty dokáže jasně formulovat a na malém prostoru vyjádřit vše důležité. „*Blake zahrál snake, takzvaný hadí pohyb. Za tou clonou se otočil zpět do bedny, přihrál Martinovi. Bohužel pokračoval ve svém pohybu a postavil tak ilegální clonu a byl z toho útočný faul. Myslím si, že správně*

---

²¹⁶ M2: 32:44 – 32:56.

²¹⁷ Konec neúspěšnějšího Čecha. Jiří Welsch se loučí s basketbalem. [online]. [cit. 2020-3-15]. Dostupné z [www: https://www.idnes.cz/sport/basket/jiri-welsch-nba-euroliga-konec-kariery-pardubice.A180530_094806_sport-basket_ten](https://www.idnes.cz/sport/basket/jiri-welsch-nba-euroliga-konec-kariery-pardubice.A180530_094806_sport-basket_ten).

²¹⁸ Osobní rozhovor s Jiřím Welschem uskutečněný 11. 12. 2019 v Praze, viz příloha, s. 65.

²¹⁹ MS v basketbalu 2019: Česko – Japonsko. Dostupné z [www: https://www.ceskatelevize.cz/porady/12856560147-ms-v-basketbalu-2019-cina/219471291032819-cesko-japonsko/](https://www.ceskatelevize.cz/porady/12856560147-ms-v-basketbalu-2019-cina/219471291032819-cesko-japonsko/), datum uskutečnění: 3. 9. 2019, analyzovaný čas: 0:00 – 14:30, 17:00 – 1:07:30.

²²⁰ MS v basketbalu 2019: Česko – Turecko. Dostupné z [www: https://www.ceskatelevize.cz/porady/12856560147-ms-v-basketbalu-2019-cina/219254002130043-turecko-cesko/](https://www.ceskatelevize.cz/porady/12856560147-ms-v-basketbalu-2019-cina/219254002130043-turecko-cesko/), datum uskutečnění: 5. 9. 2019, analyzovaný čas: 3:30 – 26:00, 27:30 – 50:00, 55:00 – 1:15:00.

²²¹ MS v basketbalu 2019: Česko – USA. Dostupné z [www: https://www.ceskatelevize.cz/porady/12856560147-ms-v-basketbalu-2019-cina/219254002130014-cesko-usa/](https://www.ceskatelevize.cz/porady/12856560147-ms-v-basketbalu-2019-cina/219254002130014-cesko-usa/), datum uskutečnění: 1. 9. 2019, analyzovaný čas: 0:00 – 20:15, 22:00 – 41:00, 42:00 – 1:00:00.

posouzeno.²²² Zvlášť v dynamickém basketbalu, kdy není příliš času na ozřejnění situací, se tato formulační obratnost jeví jako klíčová vlastnost. Uvedená citace naznačuje, že Welsch používá slang, ale uvědomuje si potřebu vysvětlit dané pojmy méně obeznámenému publiku. To dokazuje i následující souvětí. „*Poněkolicáté, kdy takto zakončuje po takzvaném stepbacku, to znamená, že současně s driblinkem udělá úkrok dozadu a vytvoří si střelecký prostor a nekompromisně zakončuje.*“²²³ Vysvětlení při použití basketbalového žargonu je běžnou součástí Welschova projevu (např. JAP, čas v přenosu: 57:50 – 58:23). Komentář Welsche obnáší také důkazy přípravy na utkání a znalost týmů (např. TUR, čas v přenosu: 9:32 – 9:50). Basketbalový expert obratně využívá zpomalených záběrů, díky kterým dokáže rozklíčovat zajímavé detaily ze hry a předat je divákům jako například v následujících větách. „*Tam byla vidět...ve zpomaleném záběru tam byla vidět miskomunikace mezi Martinem Křížem a Ondřejem Balvínem. Martin šel spodem, naznačoval Ondrovi, aby přebral. Ten bohužel vzkaz nedostal. A japonský ostrostřelec zůstal úplně samotný.*“²²⁴ Z vyjadřování Jiřího Welsche je rovněž zjevné, že dokáže velmi dobře v rychlosti a bez zaváhání identifikovat hráče na palubovce – nejen v českém týmu, ale také v celku zahraničních reprezentací. Z analýzy jednotlivých situací je naprosto zjevná mnohaletá zkušenost experta se sportem přímo na hřišti. „*Těžká přihrávka jak pro přihrávajícího, tak i pro chytajícího. Jsou oba dva v jedné linii, takzvaná ahead pass. Tak je velice těžké odhadnout vzdálenost i pro toho chytajícího. Viděli jsme, Martin otáčel hlavu, odkud mu ten míč přiletí.*“²²⁵ Prokazatelná je také krátkodobá paměť průběhu utkání, což přináší cenné poznámky pro publikum. „*To je jejich třetí nájezd na levou ruku, kdy Cedi Osman skóroval. Měli bychom si na to dávat větší pozor.*“²²⁶

Welsch je při přenosu aktivní součástí komentáře a poměrně často je v případě mistrovství světa ve dvojici s Jakubem Bažantem ten, kdo přebírá iniciativu, což se projevuje nečekanými zvoláními. „*Pojďme zpátky, pojďme zpátky, je třeba bránit.*“²²⁷ Nelze opomenout to, jakým způsobem se expert zapojuje do interakce. Spolupráce s hlavním komentátorem funguje na dialogické bázi.

---

²²² USA: 25:00 – 25:14.

²²³ USA: 42:45 – 42:55.

²²⁴ JAP: 10:28 – 10:42.

²²⁵ USA: 45:46 – 46:03.

²²⁶ TUR: 23:00 – 23:08.

²²⁷ TUR: 1:11:39 – 1:11:43.

Jakub Bažant: „*Myslím si, že dnes z této pozice bude muset Ondřej Balvín střílet. Nedá se nic dělat.*“ **Jiří Welsch:** „*Bezpochyby. Ondra je sice vysoký, ale Erden má stejnou výšku, ke všemu disponuje kily navíc. Takže prosazovat se v blízkosti koše bude velice těžké.*“²²⁸

Komentátora v rámci výraznější spolupráce oslovuje občasně i křestním jménem (např. USA, čas v přenosu: 0:14 – 0:17). Jak bylo naznačeno v předchozích odstavcích, Welschův komentář je obsahem velmi komplexní a analyticky bohatý. Zároveň byl projev na mistrovství světa z hlediska toho, že šlo o jedinečnou mezinárodní akci, jíž se účastnila i česká reprezentace, za kterou Welsch dlouho hrál, plný emocí, fandění a změn tempa. „*My to nebudeme udržovat. My to nebudeme udržovat. My jdeme zpátky snižovat.*“²²⁹ „*Tohle Blake umí, tohle Blake umí.*“²³⁰ V rámci svého blízkého vztahu k jednotlivým členům české reprezentace volí při referování o hráčích také přezdívky. Například Jaromíru Boháčikovi říká „Boči“ (např. JAP, čas v přenosu: 38:44 – 38:48).

Na závěr podkapitoly o Jiřím Welschovi bych dodal, že jeho projev je značně profesionální, což dokazuje zmíněné maximální využívání omezeného časového úseku, ale také výrazná artikulace spolu se znatelnou dikcí – Welsch klade důraz na důležitá slova ve větách. Zároveň Welschův komentář zahrnuje naprosté minimum výplňkových slov.

3.2 Cesta ke spolukomentování přenosu

Mnou vybraných deset expertů se na komentátorské stanoviště, případně do studia, odkud slovy doprovází událost na jiném místě, dostávalo za různých okolností. Na základě výpovědí respondentů se ukazuje, že v mnoha případech je klíčová přímá známost s někým, kdo působí v televizi, nebo minimálně je zásadní udržování kontaktu s osobou, která se zná se zástupci televizních stanic.

Druhá varianta platí především pro takové známé experty, kteří pocházejí ze sportovní oblasti, již se expert věnuje. Názorným příkladem je motocyklový jezdec a expert Filip Řeháček, jenž se ke spolukomentování dostal díky tomu, že jeho trenérem je Ondřej Ježek, který se zná s komentátorem stanice Nova Sport Václavem Svobodou.²³¹ Obdobně začala s identickou stanicí spolupracovat někdejší tenistka Iveta Benešová. „*Znám se dobře s bývalou hráčkou Klárou Koukalovou a její manžel Petr Suchoň pracuje na Nově.*“²³² Zprostředkovaně se k práci baseballového experta na stanici O2 Sport dostal Vladimír Chlup, jehož do současné

---

²²⁸ TUR: 14:15 – 14:30.

²²⁹ USA: 58:15 – 58:22.

²³⁰ JAP: 14:03 – 14:09.

²³¹ Osobní rozhovor s Filipem Řeháčkem uskutečněný 1. 11. 2019 v Brně, viz příloha, s. 60.

²³² Osobní rozhovor s Ivetou Benešovou uskutečněný 8. 11. 2019 v Praze, viz příloha, s. 9.

role přivedlo oslovení od Marka Rejmana, bývalého baseballisty, který se zasloužil o získání vysílacích práv soutěže *Major League Baseball* pro stanici O2 Sport.²³³ V jiných mnou zkoumaných případech šlo o přímý kontakt ze strany televize. Důvodem pro oslovení byla mimo jiné předchozí zkušenost se spolukomentováním. Tento faktor byl zohledněn například u beachvolejbalové expertky Kristýny Hoidarové Kolocové, která si dříve na České televizi vyzkoušela komentování na základě oslovení komentátora Jiřího Rejmana ještě během kariéry, a to včetně olympiády v Riu de Janeiro.²³⁴ Vlivem toho, že uspěla, byla cesta na stanici Nova Sport otevřená. U cyklistického experta České televize Petra Benčíka byl rovněž důležitý fakt, že si už televizní komentář vyzkoušel jinde – na stanici Eurosport. Poté po společné domluvě bývalého cyklisty, který už působil jako expert ČT Sport, Lubora Tesaře a komentátora Tomáše Jílka přešel Benčík na veřejnoprávní stanici.²³⁵ Práci experta na Eurosportu si dříve otestoval také další spolukomentátor České televize Vladimír Fuchs, jehož specializací je florbal.²³⁶ Basketbalový expert Jiří Welsch přišel do kontaktu s komentováním už v roce 2004 v České televizi v rámci olympijských her v Athénách. Na základě této zkušenosti v pozdějším období dostal Welsch nabídku komentovat basketbal na stanici Galaxie Sport od bývalého hráče a zaměstnance stanice Petra Janoucha. V kontextu předchozí zkušenosti s prací experta se Welsch ke komentování v roce 2019 vrátil.²³⁷ Určitá mediální praxe pomohla také již uvedenému Vladimíru Chlupovi, jenž měl před spoluprací s O2 Sport zkušenosti s komentováním z České televize. Ale také si vyzkoušel práci tiskového mluvčího národního baseballového týmu. K tomu také dříve psal reporty v českém i anglickém jazyce z utkání mistrovství světa, které byly publikovány i na oficiálních stránkách Major League Baseball.²³⁸ Sklony Chlupa k novinářskému řemeslu se objevovaly už v dětství. „*Když jsme to začali dělat na O2, tak mi zavolala starší sestra a říkala, že když mi bylo deset a někam jsme jeli autem, tak že jsem byl vždy otočený dozadu na silnici a komentoval fiktivní závod formulí.*“²³⁹

Kontakt na lidi z televizních stanic, chuť se zapojit a předešlá zkušenost ale – jak je naznačeno v teoretické části této práce – nejsou jedinými faktory pro to, aby se člověk z prostředí sportu stal expertem. Lidé podílející se na výběru expertů zásadně přihlížejí k tomu, jak hráči a závodníci vystupují na kameru v rozhovorech ještě během svých kariér – dokáží tak vyhodnotit vyjadřovací schopnosti sportovců. To potvrzuje komentátor stanice O2 Sport Libor

²³³ Osobní rozhovor s Vladimírem Chlupem 21. 1. 2020 v Praze, viz příloha, s. 40.

²³⁴ Telefonický rozhovor s Kristýnou Hoidarovou Kolocovou uskutečněný 24. 11. 2019, viz příloha, s. 23.

²³⁵ Osobní rozhovor s Petrem Benčíkem uskutečněný 13. 1. 2020 v Praze, viz příloha, s. 3.

²³⁶ Osobní rozhovor s Vladimírem Fuchsem uskutečněný 8. 1. 2020, viz příloha, s. 16.

²³⁷ Osobní rozhovor s Jiřím Welschem uskutečněný 11. 12. 2020 v Praze, viz příloha, s. 65.

²³⁸ Osobní rozhovor s Vladimírem Chlupem uskutečněný 21. 1. 2020 v Praze, viz příloha, s. 46.

²³⁹ Osobní rozhovor s Vladimírem Chlupem uskutečněný 21. 1. 2020 v Praze, viz příloha, s. 41.

Basík.²⁴⁰ Uvedené kritérium splňoval i expert Vladimír Fuchs. „*Tak nějak jsem se okolo médií pohyboval. A myslím, že tohle Robert Záruba sledoval, a to společně s tím, že já se umím vyjadřovat. Někoho takového hledal.*“²⁴¹ Predispozice pro práci spolukomentátora prokazoval během své kariéry také Petr Hubáček, čehož si několik let všímal Robert Záruba a s předstihem tehdy aktivního hokejistu oslovil s pracovní nabídkou. „*Byl o mě zájem hlavně místopisně, že bych pokrýval Brno a celkově jižní Moravu. Řekl mi, že bych na to seděl osobnostně a intelektem, že jsem prý vhodný kandidát na tuhle pozici. Že prý kariéru ještě budu mít asi dlouhou, ale mám si to nechat projít hlavou.*“²⁴² Uvedená citace obnáší faktor, který také sehrává roli pro to, aby se daný – především bývalý – sportovec stal expertem. Místo bydliště může spolukomentátora předurčovat k práci v určité oblasti, v českém prostředí především na Moravě a ve Slezsku.

Protipólem všech zmíněných příkladů expertů je fotbalový spolukomentátor ČT Sport Luboš Kalouda. Zatímco ostatní vyslyšeli nabídku ze strany televize, případně jí blízkých kruhů, Kalouda svůj příchod na sportovní kanál inicioval sám. Oslovil proto svého kamaráda Petra Kubásku, který působí v České televizi, zda by se pro něho nenašlo uplatnění.²⁴³ Kalouda může být další ukázkou geografické působnosti experta. Expert pochází z Moravy, a tak je obsazován především na domácí zápasy týmů, které se nacházejí v uvedeném regionu.

Pocity související s obdržením nabídky práce experta jsou u jednotlivých osob pochopitelně různé. Pro tři respondenty z mého výzkumu se jednalo o zhmotnění cíle a snu, neboť nad prací v médiích přemýšlejí, respektive přemýšleli. Platí to pro Kristýnu Hoidarovou Kolocovou. „*Když jsem byla hodně mladá, tak jsem chtěla studovat žurnalistiku a měla jsem tu vizi, že by se mi to mohlo líbit...Pro mě to bylo něco velkého a jsem za to šťastná.*“²⁴⁴ Hoidarová Kolocová sice zmiňuje mírný nástup nervozity, kterou způsobily myšlenky na to, aby se v projevu nezadrhávala. Na druhou stranu uvádí, že není introvertní povahy, je upovídaná, tudíž jí nedělá problém skládat dohromady kloudné věty.²⁴⁵ Nad studiem žurnalistiky uvažuje stále student střední školy Filip Řeháček, motocyklový expert, tudíž možnost stát se spolukomentátorem s velkým potěšením přijal. Navíc, na práci experta byl vhodným kandidátem i na základě svých vlastností. „*Jsem upovídaný a zároveň se o mně ví, že jsem taková motocyklová encyklopedie...*“²⁴⁶ Nad nabídkou nijak dlouze neváhal ani v této kapitole doposud nezmíněný hokejový expert Jakub Koreis. „*Vždycky, když se mě někdo ptal,*

²⁴⁰ Osobní rozhovor s Liborem Basíkem uskutečněný 3. 3. 2020 v Praze, viz příloha, s. 72.

²⁴¹ Osobní rozhovor s Vladimírem Fuchsem uskutečněný 8. 1. 2020 v Praze, viz příloha, s. 16.

²⁴² Osobní rozhovor s Petrem Hubáčkem uskutečněný 19. 1. v Praze, viz příloha, s. 31.

²⁴³ Osobní rozhovor s Lubošem Kaloudou uskutečněný 1. 11. 2019 v Brně, viz příloha, s. 47.

²⁴⁴ Telefonický rozhovor s Kristýnou Hoidarovou Kolocovou uskutečněný 24. 11. 2019, viz příloha, s. 30.

²⁴⁵ Telefonický rozhovor s Kristýnou Hoidarovou Kolocovou uskutečněný 24. 11. 2019, viz příloha, s. 23.

²⁴⁶ Osobní rozhovor s Filipem Řeháčkem uskutečněný 1. 11. 2019 v Brně, viz příloha, s. 60.

co bych dělal mimo hokej, tak jsem říkal, že bych byl novinář. Takže ten kruh se trochu uzavřel. Jsem strašně rád za tu šanci.“²⁴⁷ Někteří experti mohou být zprvu trochu skeptičtí, což se v této studii týká Ivety Benešové. *„Měla jsem obavy. Určitě jsem si neříkala, že budu výborná. Nikdy jsem to nedělala a teď se mám postavit na druhou stranu.*“²⁴⁸ Zmíněný skeptický postoj panoval i přes to, že Benešová, podobně jako zde uvedení kolegové, měla už předchozí zkušenost s komentováním. Jednalo se o jednorázovou výpomoc na Eurosportu v rámci přenosu z US Open.²⁴⁹

Mnou oslovení experti před prvními přenosy nebyli nanečisto testováni, jak zvládají komentování, ani se nijak organizovaně nepřipravovali. Dle jejich slov se „šlo na první dobrou“. Proto se zprvu někteří experti snažili zdokonalovat pomocí individuálního tréninku, i proto, aby minimalizovali obavy, stres nebo nedokonalosti v mluvě. Jakub Koreis si dle svých slov byl vědom rezerv ve svém projevu, které spočívaly v artikulaci, a proto kvůli své roli experta navštívil logopedii.²⁵⁰ Řečnické schopnosti se snažila zdokonalit i Iveta Benešová, která od lidí z televizní stanice obdržela knihu o rétorice, ve které si hledala informace vhodné především ke správnému rozmluvení.²⁵¹ Petr Hubáček zvolil v rámci vlastní přípravy neortodoxní metodu. *„Dřív jsem dělal to, že když jsem jel autem, tak jsem si v hlavě simuloval nějaké ty situace, že se něco děje a já si v hlavě komentuju. Přemýšlíte dopředu o dění na ledě.*“²⁵² Kromě uvedené formy cvičení si Hubáček u komentátora Roberta Záruby zjišťoval, zda neexistuje seznam slov, které v rámci projevu sportovní komentátoři využívají nejčastěji, aby si je zažil a následně obratně používal. Takovouto možnost Záruba odmítl, ale doporučil Hubáčkovi obecně číst, díky čemuž může rozšiřovat slovní zásobu a napomáhá to ke zlepšení formulační obratnosti. Iniciativu, která měla vést k lepšímu projevu, prokázal hokejový expert také tím, že si v jednom z přípravných utkání klubu Kometa Brno sedl do hlediště a zkoušel si zápas komentovat nanečisto.²⁵³ Před svým prvním živým přenosem v roli experta měl Hubáček přirozený respekt z toho, že ho čeká něco nového. Pro tuto výzvu ale mají dle slov Hubáčka sportovci vžité predispozice. *„V tomhle mi opravdu pomohla hokejová kariéra, a to potvrdí každý sportovec, že jsme byli vystaveni do role, kdy jsme se měli teď a tady ukázat.*“²⁵⁴

²⁴⁷ Osobní rozhovor s Jakubem Koreisem uskutečněný 25. 10. 2019 v Plzni, viz příloha, s. 54.

²⁴⁸ Osobní rozhovor s Ivetou Benešovou uskutečněný 8. 11. 2019 v Praze, viz příloha, s. 9.

²⁴⁹ Osobní rozhovor s Ivetou Benešovou uskutečněný 8. 11. 2019 v Praze, viz příloha, s. 14.

²⁵⁰ Osobní rozhovor s Jakubem Koreisem uskutečněný 25. 10. 2019 v Plzni, viz příloha, s. 54.

²⁵¹ Osobní rozhovor s Ivetou Benešovou uskutečněný 8. 11. 2019 v Praze, viz příloha, s. 10.

²⁵² Osobní rozhovor s Petrem Hubáčkem 19. 1. 2020 v Praze, viz příloha, s. 32.

²⁵³ Tamtéž.

²⁵⁴ Osobní rozhovor s Petrem Hubáčkem 19. 1. 2020 v Praze, viz příloha, s. 33

„S každým expertem by si měl komentátor sednout a říct, co od něj chce, jak by to mělo vypadat. Člověk nesmí jít úplně do neznámého, aby se neklepal z toho, že jde na mikrofon.“²⁵⁵ Uvedená citace komentátora Jaromíra Bosáka značí, že ačkoliv žádný organizovaný výcvik experta se v českém prostředí nekoná, je důležité si se sportovcem, který se ocitá v roli spolukomentátora, vyjasnit, jakým způsobem komentář koncipovat, případně na co si dát pozor. Mítink a diskuzi s komentátory o tom, jakou podobu by měl komentář mít, zmiňuje například Iveta Benešová či Jiří Welsch.^{256 257} Zároveň by pokynů nemělo být příliš, neboť může zajít k zahlcení experta, který by se následně mohl cítit nekomfortně. Uvedené hledisko potvrzuje Petr Benčík a jeho začátky v roli experta na ČT Sport. *„Ani jsme si předem moc neříkali, co používat v komentáři, a co naopak ne. A to kvůli tomu, aby byl každý expert originál. To znamená, že do toho Tomáš Jílek nechce moc zasahovat. Ani nás moc opravovat. Jakmile začnete neprofesionály školit, jak mají mluvit, tak se z nich stanou neoriginály, který jsou někým tlačený.“²⁵⁸* Podle komentátora Libora Basíka je v rámci konverzace s expertem před jeho první událostí důležité navodit přátelskou atmosféru, která má zaručit přirozenost komentáře.²⁵⁹ Expert Vladimír Chlup tvrdí, že v jeho začátcích na stanici O2 Sport proběhlo sezení s komentátorem, jehož předmětem bylo to, jakým způsobem vést komentář. K tomu ovšem dodává, že nejvíce věcí se ujasnilo až v průběhu samotného utkání.²⁶⁰ Kristýna Hoidarová Kolocová zmiňuje, že důležitým tématem diskuze s hlavním komentátorem může být v začátcích přechylování ženských jmen. *„Čím více člověk dané hráčky zná, o to je mu nepřirozenější to přechylovat – dávat Francouzským či Brazilkám příponu -ová.“²⁶¹*

3.3 Počáteční úskalí komentáře

Především ve svých začátcích v pozici experta mohou mít daní lidé respekt z mnoha aspektů komentáře, které se později stanou automaticky, případně se s nimi spolukomentátoři vypořádávají aspoň lépe. O jaké konkrétní problematické faktory se jedná, uvádím v této kapitole.

Jedna z největších výzev pro experty zní prostě, ale v rámci tlaku okamžiku jde o složitou záležitost – přenést situaci, kterou expert vidí na hřišti nebo závodisti, do komentáře a předat ji tak publiku. Důležitou podmínkou této transakce je to, aby dané realitě, kterou expert zakóduje, rozuměl příjemce, který se v definované situaci nikdy neocitnul. O této úloze hovoří Jiří

²⁵⁵ Osobní rozhovor s Jaromírem Bosákem uskutečněný 9. 12. 2019 v Praze, viz příloha, s. 80.

²⁵⁶ Osobní rozhovor s Ivetou Benešovou uskutečněný 8. 11. 2019 v Praze, viz příloha, s. 9.

²⁵⁷ Osobní rozhovor s Jiřím Welschem uskutečněný 11. 12. 2019 v Praze, viz příloha, s. 66.

²⁵⁸ Osobní rozhovor s Petrem Benčíkem uskutečněný 13. 1. v Praze, viz příloha, s. 2.

²⁵⁹ Osobní rozhovor s Liborem Basíkem uskutečněný 3. 3. 2020 v Praze, viz příloha, s. 75.

²⁶⁰ Osobní rozhovor s Vladimírem Chlupem uskutečněný 21. 1. 2020, viz příloha, s. 41.

²⁶¹ Telefonický rozhovor s Kristýnou Hoidarovou Kolocovou uskutečněný 24. 11. 2019, viz příloha, s. 24.

Welsch. „*Já té věci samozřejmě rozumím. Zažil jsem ji třeba milionkrát přímo na hřišti. Ale přenést ji do přenosu je celkem těžké. Být schopný ji popsat jasně a stručně. A také výstižně.*“²⁶² Podobným způsobem nad podobou komentáře uvažuje Jakub Koreis, který zmiňuje, že výstup by měl být především srozumitelný. „*Bez použití různých berliček, aby ta informace šla k divákovi jasně, aby se v té informaci expert nějak neztratil.*“²⁶³ Je tedy klíčové uvažovat nad tím, jakou formou divákovi zamýšlené informace sdělit, nicméně jen do určité míry. Podle Kristýny Hoidarové Kolocové jsou přílišné úvahy na škodu. Expertka zmiňuje, že nad svým projevem v přenosu je potřeba přemýšlet trochu více než nad debatou s kamarádkou, ovšem mělo by jít spíše o sebekontrolu. Přílišné úvahy totiž mohou zapříčinit, že projev ztratí na obsahové kvalitě a plynulosti.²⁶⁴ U začínajících expertů může také panovat obava, aby jim v okamžiku promluvy nevypadla slova, což potvrzuje Filip Řeháček.²⁶⁵

V předchozím odstavci bylo prostřednictvím citace Jiřího Welsche uvedeno, že je nutné své myšlenky zprostředkovávat divákům jasně, stručně a výstižně. Obtížnost této dovednosti je různá v jednotlivých sportovních odvětvích. Ve sportech, v nichž je děj rozprostřen do většího časového úseku, dané odvětví nabízí expertovi velké množství příležitostí k analýze, případně jinému typu komentáře. Částečná rozvleklost, a ne příliš velká výstižnost v projevu experta tolik nevadí kupříkladu ve fotbale, kde na rozdíl – například – od hokeje trvá rozehrávka mužstev většinou déle a počet nebezpečných situací je zpravidla menší. Na druhou stranu hokej nabízí prostor pro analýzy častými přerušeními. Ze sportů, ze kterých pochází mnou zpovídaní experti, disponují největšími časoprostorovými možnostmi pro experta baseball a cyklistika. Především cyklistika může často obnášet pro experty opačný problém, než má většina sportů. Zatímco se velké množství expertů potýká s tím, že jejich vyjadřování musí být ekonomické, aby nezasahovalo do klíčových okamžiků sportovní události, dlouhé přenosy cyklistiky obnáší dovednost přinášet témata a umět o nich mluvit rozsáhleji. „*Stane se, že celý den jsou odjeti dva lidé vpředu, je to nuda a vy už opravdu nemáte co říct, tak je to takové komentátorské trápení. Ono už tam opravdu není, co by člověk řekl.*“²⁶⁶ Baseballový expert Vladimír Chlup vzpomíná na komentování na České televizi, při kterém nebyl v pozici spolukomentátora z prostředí, ale v roli hlavního komentátora, tedy play-by-play. „*Pamatuju si na můj první*

²⁶² Osobní rozhovor s Jiřím Welschem uskutečněný 11. 12. 2019 v Praze, viz příloha, s. 66.

²⁶³ Osobní rozhovor s Jakubem Koreisem uskutečněný 25. 10. 2019 v Plzni, viz příloha, s. 55.

²⁶⁴ Telefonický rozhovor s Kristýnou Hoidarovou Kolocovou uskutečněný 24. 11. 2019, viz příloha, s. 23 a 24.

²⁶⁵ Osobní rozhovor s Filipem Řeháčkem uskutečněný 1. 11. 2019 v Brně, viz příloha, s. 61.

²⁶⁶ Osobní rozhovor s Petrem Benčíkem uskutečněný 13. 1. 2020 v Praze, viz příloha, s. 4.

zápas, to bylo finále extraligy, kdy jsem jel komentovat do Ostravy. Celou cestu jsem si říkal, jak zvládnou komentovat čtyři hodiny, že mi určitě dojde dech a bude to vypadat trapně.“²⁶⁷

Na druhé straně spektra může být basketbal či tenis. Při druhém zmíněném sportu je úzus takový, že během výměn mezi hráči a hráčkami se nekomentuje. Chvilke pro komentář přichází poté, co výměna skončí. V úseku několika vteřin, kdy se před dalším podáním nehraje, se musí o krátký čas podělit komentátor i expert, což může být obtížně proveditelné, jak dokládá Iveta Benešová. *„Je to opravdu krátký časový úsek. Není to ten styl, jako když komentujete třeba formule, kdy se mluví pořád. Shrnout to a říct vše důležité, co má člověk na jazyku, v tak krátkém úseku je docela náročné.*“²⁶⁸ Rozsáhlejší analýza je u tenisu možná ve chvílích mezi jednotlivými hrami či sety.

Jak bylo uvedeno v teoretické části, expert by měl v rámci svého projevu diváka bavit. To obnáší kromě správné formulace myšlenek také míru nadšení, která diváka upoutá. Určitá monotónnost by mohla publikum nudit. V rámci nové zkušenosti to může být pro začínající experty problém, což potvrzuje Vladimír Fuchs. Zvláště, když se spolukomentátor nenachází v místě dění, ale ve studiu, a není tak naplno pohlcen atmosférou utkání. *„Ten můj výkon na Eurosportu byl úplně hrozný. Doufám, že to nikdy neuvidím. Bylo to bez energie a hrozně těžký, protože to bylo komentovaný ze studií. Česká televize to dělá naživo z haly. Je do toho člověk více vtažený, z prostředí okolo jde energie.*“²⁶⁹ Fuchs zároveň přidává další úskalí v komentáři experta. To se objevuje ve chvílích, kdy expert slovy doprovází utkání, které není záživné. Spolukomentátor by se neměl nechat strhnout nudným průběhem zápasu, aby neatraktivnost ještě více neumocnil. Zároveň není podle Fuchse na místě, aby se uměle vytvářela pozitivita v momentě, kdy je to irelevantní. *„S tím jsem se nikdy moc neztotožňoval, když jsem měl dělat přetvářku. Když se to má lakovat růžověji, než to ve skutečnosti je.*“²⁷⁰

Někteří experti mají oproti jiným ztíženou úlohu v tom, že kromě zvládnutí mluvení na mikrofon se musí naučit zvládat hovořit na kameru v rámci takzvaných vstupů. Z mnou vybrané desítky expertů přichází do styku s kamerou nejčastěji Jakub Koreis, který uvádí, že soustředit se na pohled do objektivu a zároveň smysluplně analyzovat děj není vůbec jednoduché. Rozptylující je všudypřítomný hluk na stadionu a také to, že za kamerou se kromě osob z televizní stanice mohou v určitých halách pohybovat diváci. Pro mediální neprofesionály tak

²⁶⁷ Osobní rozhovor s Vladimírem Chlupem uskutečněný 21. 1. 2020 v Praze, viz příloha, s. 41.

²⁶⁸ Osobní rozhovor s Ivetou Benešovou uskutečněný 8. 11. 2019 v Praze, viz příloha, s. 10.

²⁶⁹ Osobní rozhovor s Vladimírem Fuchsem uskutečněný 8. 1. 2020 v Praze, viz příloha, s. 16.

²⁷⁰ Osobní rozhovor s Vladimírem Fuchsem uskutečněný 8. 1. 2020 v Praze, viz příloha, s. 15.

jde především v začátcích o těžkou zkoušku.²⁷¹ Svými slovy to dokládá také Luboš Kalouda. „*Když je člověk v tom studiu, tak je tam spousta věcí, který jsou úplně jiný. Není to jenom o tom se vyjadřovat, ale kouká na vás republika. Je to o tom, jestli se díváte správně, kam máte, neopakujete se.*“²⁷²

3.4 Expertova role v přenosu

Jak jednotliví experti vnímají svůj přínos do přenosu a čím se podle vlastních slov v rámci svého projevu mají odlišovat od hlavního komentátora, rozvádím v této kapitole. Majoritní úlohu pro spolukomentátora trefně vystihuje věta Kristýny Hoidarové Kolocové. „*Komentátor většinou řekne to, co divák viděl, expert řekne to, co divák neviděl.*“²⁷³

Základním rysem komentáře experta, jak bylo naznačeno, by mělo být obohacení přenosu o širší souvislosti, které nemusí divák postřehnout. „*Myslím si, že bych měl divákovi dodat pohled, který sám na první dobrou nevidí, necítí to tak, nevnímá. Zkrátka bych měl ukázat, že se na každou situaci dá podívat i jiným pohledem.*“²⁷⁴ Takto popisuje svoji roli v přenosu Petr Hubáček. Dodání kontextu je založeno především na dvou faktorech. Prvním je to, že experti mají přímou zkušenost s vrcholovou úrovní daného sportu, kterou komentářem pokrývají. Druhý faktor spočívá v tom, že díky profesionálním kariérám mají spolukomentátoři větší či menší znalost zákulisí, která se hodí pro rámcový komentář.

Prvního bodu se dotýká mimo jiné výpověď Luboše Kaloudy, podle kterého by mělo být publiku po promluvě experta jasné, proč daná situace na hřišti nastala: „*Expert tuší, jak se hráči chovají, ví, co předchází nějaké té situaci, jako například té gólové.*“²⁷⁵ Podle Jakuba Koreise se má jednat o odbornější pohled, než který nabízí kolega na komentátorském stanovišti: „*Hlavní komentátor, i když to dělá dlouho, tak pokud ten hokej vyloženě nehrál, tak něco málo mu tam zkrátka chybí.*“²⁷⁶ Hoidarová Kolocová se vyjadřuje ve stejném smyslu – komentátor může mít sport takzvaně nasledovaný, ale chybí mu přímá zkušenost z vrcholové podoby daného odvětví.²⁷⁷ Druhý bod může obnášet kromě zajímavých poznatků o jednotlivých hráčích a sportovcích také informace o pozadí jednotlivých akcí, přiblížení sportovišť. Například Iveta Benešová takto popisuje zákulisí Wimbledonu.²⁷⁸ Stejná expertka zároveň vnímá svoji úlohu jako tu snazší oproti pozici hlavního komentátora. „*Tím, že člověk není hlavní komentátor, tak*

²⁷¹ Osobní rozhovor s Jakubem Koreisem uskutečněný 25. 10. 2019 v Plzni, viz příloha, s. 55.

²⁷² Osobní rozhovor s Lubošem Kaloudou uskutečněný 1. 11. 2019 v Brně, viz příloha, s. 47.

²⁷³ Telefonický rozhovor s Kristýnou Hoidarovou Kolocovou uskutečněný 24. 11. 2019, viz příloha, s. 27.

²⁷⁴ Osobní rozhovor s Petrem Hubáčkem uskutečněný 19. 1. 2020 v Praze, viz příloha, s. 31.

²⁷⁵ Rozhovor s Lubošem Kaloudou uskutečněný 1. 11. 2019 v Brně, viz příloha, s. 46.

²⁷⁶ Rozhovor s Jakubem Koreisem uskutečněný 25. 10. 2019 v Plzni, viz příloha, s. 53.

²⁷⁷ Telefonický rozhovor s Kristýnou Hoidarovou Kolocovou uskutečněný 24. 11. 2019, viz příloha, s. 23.

²⁷⁸ Rozhovor s Ivetou Benešovou uskutečněný 8. 11. 2019 v Praze, viz příloha, s. 9.

*to má asi jednodušší, nemusí říkat takový ty omáčky okolo a mít nastudovaný všechny ty statistiky.*²⁷⁹

Dalším uplatněním pro experty může být prezentace otevřeného názoru na konkrétní situaci, a to především kontroverznější, na což upozorňuje Petr Benčík.²⁸⁰ Vladimír Chlup vnímá roli baseballového experta jako velmi proměnlivou: *„Může dokumentovat každou akci, nebo si vybere nějakou speciální rozehru. A myslím, že to bylo vidět na přístupu mých kolegů, že každý máme ten přístup trochu jiný. Mě strašně baví historie, případně to doplňovat různými historkami.*²⁸¹

Při analytických úvahách, které přináší do komentáře nadhodnotu, se musí expert ohlížet na to, kdo je příjemcem. Jiří Welsch tvrdí, že divákem přenosu může být profesionální basketbalista, ale také někdo, kdo nemá k danému sportu žádný vztah.²⁸² Proto je potřeba být kromě zprostředkovatele poznatků také člověkem, jenž se uchyluje k ozřejmování sportovního odvětví. Tudíž úkolem je najít ideální balanc, který zohledňuje jak diváka laika, tak odborníka.

Vladimír Fuchs uvádí, že umění experta by mělo spočívat v dovednosti číst hru. Stejný spolukomentátor ale zároveň trochu rozporuje to, že expert je na komentátorském stanovišti ten jediný, kdo do přenosu dodává širší souvislosti plynoucí z analýzy hry, neboť hlavní komentátor na vrcholové úrovni sport neprovozoval: *„U některých komentátorů Český televize je to tak, že některý to dělají tak dlouho, že mají odbornost téměř stejnou, jako mají ti experti.*²⁸³ Fuchs hovoří především o florbalu, o němž tvrdí, že není žádnou atomovou vědou.²⁸⁴ *„Dneska bych řekl, že největší experti na znalost jednotlivých týmů a hráčů v nich, jsou ti komentátoři. Například Ondřej Zamazal o nich ví vše.*²⁸⁵ U komplikovanějších sportů mohou zkušenosti sportovce experta vynikat více. Každopádně role hlavního komentátora a experta se mohou značně překrývat, neboť podle Fuchse by ani nebylo patřičné, kdyby spolukomentátor využíval veškeré své znalosti na maximum: *„Ono se ani nejde pouštět do úplných detailů, protože diváka by to nemuselo zajímat, tím pádem by ho to mohlo odradit.*²⁸⁶

²⁷⁹ Rozhovor s Ivetou Benešovou uskutečněný 8. 11. 2019 v Praze, viz příloha, s. 9.

²⁸⁰ Rozhovor s Petrem Benčíkem uskutečněný 13. 1. 2020 v Praze, viz příloha, s. 2.

²⁸¹ Rozhovor s Vladimírem Chlupem uskutečněný 21. 1. 2020 v Praze, viz příloha, s. 40.

²⁸² Rozhovor s Jiřím Welschem uskutečněný 11. 12. 2019 v Praze, viz příloha, s. 64 a 65.

²⁸³ Osobní rozhovor s Vladimírem Fuchsem uskutečněný 8. 1. 2020, viz příloha, s. 15.

²⁸⁴ Tamtéž.

²⁸⁵ Osobní rozhovor s Vladimírem Fuchsem uskutečněný 8. 1. 2020, viz příloha, s. 17.

²⁸⁶ Osobní rozhovor s Vladimírem Fuchsem uskutečněný 8. 1. 2020, viz příloha, s. 15.

Komentátor Jaromír Bosák k roli experta v přenosu dodává, že spolukomentátoři by se měli držet u analýzy situací, případně dodávání kontextu – neměli by se pouštět do komentování ve smyslu prostého popisování děje. „*Musejí znát mantinely*,“²⁸⁷ shrnuje stručně.

3.5 Příprava experta

Zatímco role experta se případ od případu zásadně neliší, oblast přípravy je značně proměnlivá. Trochu jiné metody přípravy a odlišný čas strávený u ní volí i jednotliví komentátoři. U expertů jsou rozdíly ještě znatelnější. Někteří spoléhají pouze na své znalosti získané na základě dlouholetých zkušeností z daného sportu, jiní spolukomentátoři se potřebují uklidnit například prostřednictvím nastudování různých typů statistik.

Z výpovědí mých respondentů vyplývá, že ze zkoumaného vzorku jsou jedni z nejpilnějších expertů z hlediska přípravy hokejoví spolukomentátoři Jakub Koreis s Petrem Hubáčkem a fotbalový expert Luboš Kalouda. Hokejoví odborníci spoléhají na důkladné statistické podklady, které přitom nejsou tím nejzásadnějším pro práci experta, nýbrž jsou typické spíše pro práci hlavního komentátora. U Koreise začíná druhá fáze přípravy na utkání ve chvíli, kdy se dozví, jaká budou hlavní témata daného přenosu. Za první fázi lze označit neustálé sledování děje v jednotlivých klubech. „*Pak den před zápasem sednu a připravím si detailnější informace. Chci, abych byl přesný ve sdělení*.“²⁸⁸ Na základě toho Koreis sleduje například to, kolik určití hráči z týmů stráví času na ledové ploše. Občasně sleduje i větší podrobnosti. „*To už jsou ale docela složité statistiky na to, aby to člověk předával srozumitelně divákovi*.“²⁸⁹ K zjištění například gólových statistik či počtu zápasů hráčů využívá Koreis webové stránky s názvem *Elite Prospects*. Stejný zdroj volí také Hubáček. Kromě nastudování základních statistik si během dvouhodinové přípravy vypíše další relevantní údaje a u toho dbá na přehlednost. „*Vždy si projedu sestavy z posledních zápasů. Tu nejcharakterističtější si vystřihnu a udělám si statistické poznámky. Barevně si odlišuji časy v přesilovkách a oslabeních stěžejních hráčů, celkový čas, bodování. U centrů si značím úspěšnost vhazování. Zkrátka takové blbiny*.“²⁹⁰ Vyjma statistické stránky věci tvoří Hubáčkovu přípravu například přečtení nedávných rozhovorů se členy týmů, které jsou součástí nejbližšího přenosu, jenž pokrývá. Koreis se v rámci své přípravy soustředí také na zlepšení výslovnosti. V případě, že není na komentátorském stanovišti, ale ve studiu, ví předem, jaké budou okruhy debaty. Proto si část formulací připravuje a trénuje jejich artikulaci. „*Abych se rozmluvil a trochu si to zažil*.“²⁹¹

²⁸⁷ Osobní rozhovor s Jaromírem Bosákem uskutečněný 9. 12. 2019 v Praze, viz příloha, s. 80.

²⁸⁸ Osobní rozhovor s Jakubem Koreisem uskutečněný 25. 10. 2019 v Plzni, viz příloha, s. 58.

²⁸⁹ Osobní rozhovor s Jakubem Koreisem uskutečněný 25. 10. 2019 v Plzni, viz příloha, s. 59.

²⁹⁰ Osobní rozhovor s Petrem Hubáčkem uskutečněný 19. 1. 2020 v Praze, viz příloha, s. 38.

²⁹¹ Osobní rozhovor s Jakubem Koreisem uskutečněný 25. 10. 2019 v Plzni, viz příloha, s. 55.

Perfekcionistický přístup k přípravě v podání Luboše Kaloudy spočívá v délce trvání. Kalouda uvádí, že fotbal nesleduje každodenně, a proto se přípravě na utkání věnuje důsledně. V průběhu dvou až tří dní si zjišťuje různými cestami využitelné informace. „*Dívám se třeba i na předchozí zápasy těch celků. Zajímá mě, jak dostávaly góly, jak je naopak dávaly. Když je tam nějaký výjimečný hráč, kterému se zrovna daří, tak se na něj zaměřím, navnímám ho, sleduji, jak ty góly dává.*“²⁹² Zároveň se Kalouda snaží spojit s hráči, které zná ze své profesionální kariéry a dostat od nich zajímavé informace pro rámcový komentář. Přípravu bere jako součást, která se nesmí zanedbat, protože se expert prezentuje před celou republikou.²⁹³

Nepodcenit přípravu se snaží také Vladimír Chlup, který tuto složku práce experta shledává jako nejtěžší. Chlup uvádí, že je velký nadšenec do baseballu a znalec jeho historie, ale k přenosu si pro svůj klid potřebuje nastudovat velké množství podrobností, na což si vyhradí více než hodinu času. Statistiku čerpá například z webových stránek *Baseball-Reference.com*, ale zajímavé informace pro diváky získává rovněž z fanouškovských blogů jednotlivých klubů zámořské soutěže.²⁹⁴ Kristýna Hoidarová Kolocová je toho názoru, že by byla schopná odkomentovat zápas v pozici expertky bez přípravy. Přesto fázi před utkáním nezanedbává. Studuje žebříčkové postavení jednotlivých párů, informace o aktérech a aktérkách. Tyto zajímavosti vyhledává například v rámci hráčských dotazníků či rozhovorů na stránkách světové volejbalové federace *FIVB*. Před utkáním si Hoidarová Kolocová vypisuje na papír témata, o kterých je možné se bavit. Za zdroj využitelných informací o hráčích a hráčkách považuje expertka na plážový volejbal taktéž sociální síť Instagram.²⁹⁵

Filip Řeháček se řadí mezi experty, kteří mají rozsáhlé znalosti o oblasti, kterou spolukomentují, především díky tomu, že informace o daném odvětví čerpají neustále. Řeháček patří do mladé generace, která má díky sociálním sítím detailní přehled o aktivitách jednotlivých závodníků. Různorodá fakta o motocyklových závodech sdílí s přáteli prostřednictvím aplikace *WhatsApp* a nepotřebuje si tak vytvářet žádnou speciální přípravu se statistikami. Před závody zhlédne video z tréninkových a kvalifikačních jízd.²⁹⁶ Menší pozornost přípravě věnoval například také Vladimír Fuchs. V jeho případě je to způsobeno minimálními časovými možnostmi, které souvisejí s výkonem povolání. K zápasům většinou vyrážel přímo z práce, a tak se v rámci přípravy snažil o co největší efektivnost. „*Když jsem sedl do auta, tak tu třičtvrtě hodinu, co jsem jel, jsem si volal s těmi lidmi z klubů. Například*

---

²⁹² Osobní rozhovor s Lubošem Kaloudou uskutečněný 1. 11. 2019 v Brně, viz příloha, s. 52.

²⁹³ Tamtéž.

²⁹⁴ Osobní rozhovor s Vladimírem Chlupem uskutečněný 21. 1. 2020 v Praze, viz příloha s. 42.

²⁹⁵ Telefonický rozhovor s Kristýnou Hoidarovou Kolocovou uskutečněný 24. 11. 2019, viz příloha, s. 28 a 29.

²⁹⁶ Osobní rozhovor s Filipem Řeháčkem uskutečněný 1. 11. 2019 v Brně, viz příloha, s. 64.

s trenéry, činovníky týmů, abych získal něco insiderského. To byla úplně nejlepší příprava, vždycky jsem věděl, co chtějí týmy hrát.“²⁹⁷ Jako alternativu telefonického hovoru s činovníky klubů občasně Fuchs volil diskuzi s danými lidmi chvíli před utkáním přímo na místě dění.²⁹⁸ Telefonáty s lidmi z prostředí – v tomto případě cyklistického – používá pro přípravu také Petr Benčík, který se snaží udržovat kontakt se závodníky. „Ovšem občas je to obtížné. Závodník toho může mít plný zuby, je rád, že si zavolá s rodinou.“²⁹⁹ Kromě získávání informací od cyklistů se Benčík na přenos připravuje také tak, že během závodu Tour de France sleduje přenosy, ve kterých nepůsobí jako expert, aby byl v obraze a věděl, o čem se baví jeho kolegové a mohl jiný den myšlenky dále rozvíjet. „Když kluci něco řešili včera a další den se vás na tu samou věc zeptají, tak je dobrý mít přehled a moct to doplnit něčím jiným.“³⁰⁰

Iveta Benešová podle svých slov, podobně jako Fuchs, nechává přípravu na poslední chvíli, tedy do pražského studia odkud zápasy Wimbledonu komentuje. Benešová komentuje zápasy žen, a tak ji na stránkách ženské tenisové asociace WTA při přípravě zajímá především to, jak se hráčkám dříve dařilo na travnatém povrchu, na kterém se Wimbledon hraje.³⁰¹ Jako minimální popisuje svoji přípravu Jirí Welsch, který se snaží především detailně obeznámit se soupiskou hráčů. „Mám svoji roli, abych sledoval to, co se děje na hřišti. Případně maximálně analyzovat live statistiky. A nabízet na ně nějaký pohled. Například, že procento střelby je nízké, ale může to být způsobené tímhle a tímhle.“³⁰²

Kromě iniciativy expertů je pro dobu strávenou přípravou důležitým faktorem to, o jaký typ události se jedná. V případě, že se jde o vysílání prestižní akce, která má větší společenský dosah a rovněž trvá déle, bývá příprava zpravidla pečlivější. Časová rezerva, se kterou se experti dozvídají, že budou nasazeni na konkrétní zápas či událost, je z hlediska přípravy dostatečná. Jak bylo uvedeno v předchozích odstavcích, spolukomentátoři se připravují maximálně v řádu několika hodin, byť ty mohou být rozprostřeny i do více dní. Na základě výpovědí expertů jsou spolukomentátoři televizními stanicemi zpraveni o tom, že budou nasazeni na konkrétní sportovní událost, přibližně tři až čtyři týdny dopředu. V případě větších turnajů ještě výrazně dříve. Tyto věhlasnější události obnášejí i složitější plánování, které nastává například v případě cyklistických přenosů z Tour de France na České televizi. Tento závod na stanici pokrývá mnoho expertů, kteří se ve studiu střídají. Konkrétní experti vědí

²⁹⁷ Osobní rozhovor s Vladimírem Fuchsem uskutečněný 8. 1. 2020 v Praze, viz příloha, s. 18 a 19.

²⁹⁸ Osobní rozhovor s Vladimírem Fuchsem uskutečněný 8. 1. 2020 v Praze, viz příloha, s. 22 a 23.

²⁹⁹ Osobní rozhovor s Petrem Benčíkem uskutečněný 13. 1. 2020 v Praze, viz příloha s. 3.

³⁰⁰ Osobní rozhovor s Petrem Benčíkem uskutečněný 13. 1. 2020 v Praze, viz příloha s. 8.

³⁰¹ Osobní rozhovor s Ivetou Benešovou uskutečněný 8. 11. 2019 v Praze, viz příloha, s. 14.

³⁰² Osobní rozhovor s Jirím Welschem uskutečněný 11. 12. 2019 v Praze, viz příloha, s. 69.

dlouho dopředu, jaké dny budou součástí přenosu, ale – jak potvrzuje Petr Benčík – definitivní personální složení přenosu se může náhle změnit. *„Někomu do toho něco skočí, tak si to potřebuje prohodit. Je to takový živý organismus. Někdy se to mění ze dne na den. Známe se navzájem, takže se i domluvíme.“*³⁰³ V takovém případě může být běžná příprava částečně narušena.

Někteří experti dopředu vědí, jaké týmy, či jací hráči nebo závodníci budou součástí přenosu. Takovými experty jsou lidé, kteří pokrývají především kolektivní sporty, u kterých je s rezervou mnoha měsíců většinou dané přesné složení zápasů. V některých sportovních odvětvích se experti často dozvídají to, koho budou komentovat méně než 24 hodin předem. Důvodem je to, že určité typy sportovních událostí jsou založeny na postupech do dalších fází, tudíž složení utkání a závodů může být nevyzpytatelné. To se týká také zápasů plážového volejbalu a expertky Kristýny Hoidarové Kolocové. *„Ideálně je to tak, že složení pro daný zápas vím den předem. Ale někdy se třeba čtvrtfinále hraje ve stejný den, tři hodiny před semifinále. Vždy čekám do poslední chvíle, kdo bude v tom daném zápase, abych si mohla udělat přípravu a mohla si případně něco dozjistit. Je to dost těžké.“*³⁰⁴ Podle Hoidarové Kolocové je v takových případech nejlepší přípravou sledování celého turnaje. Určitou výhodou pro experta může být to, že nejlepší sportovci se pravidelně dostávají do pokročilejších fází akcí, tudíž jejich výskyt v přenosech je logicky častější. *„Když jsem komentovala několik turnajů po sobě a stalo se, že z osmi turnajů jsem komentovala v semifinále čtyřikrát stejné Brazilký, tak jsem se na ně už nemusela chystat tolik jako poprvé.“*³⁰⁵

Samostatnou kapitolou v rámci přípravy by mohlo být studování výslovnosti cizích jmen sportovců, kteří jsou součástí zápasů či závodů, které experti pokrývají. Komentátor České televize Jaromír Bosák potvrzuje, že přesná výslovnost jmen zahraničních sportovců může být disciplínou, která skýtá mnoho úskalí, a to i pro samotné mediální profesionály.³⁰⁶ Právě s hlavními komentátory experti často diskutují správnou výslovnost jmen, což zmiňuje například Jiří Welsch. *„Před každým přenosem si to projedeme a pokud jsou tam nějaký rozporuplný jména, tak mi vysvětlí, jak by se to mělo vyslovovat.“*³⁰⁷ Diskuzi uvnitř stanice na téma výslovnosti zmiňuje také Jakub Koreis.³⁰⁸ Velká část expertů v záležitosti výslovnosti jmen spoléhá především na své dlouholeté působení v oboru, například jako Vladimír Chlup.

³⁰³ Osobní rozhovor s Petrem Benčíkem uskutečněný 13. 1. 2020 v Praze, viz příloha, s. 7.

³⁰⁴ Telefonický rozhovor s Kristýnou Hoidarovou Kolocovou uskutečněný 24. 11. 2019, viz příloha, s. 27.

³⁰⁵ Telefonický rozhovor s Kristýnou Hoidarovou Kolocovou uskutečněný 24. 11. 2019, viz příloha, s. 28.

³⁰⁶ Osobní rozhovor s Jaromírem Bosákem uskutečněný 9. 12. 2019 v Praze, viz příloha, s. 77.

³⁰⁷ Osobní rozhovor s Jiřím Welschem uskutečněný 11. 12. 2019 v Praze, viz příloha, s. 69.

³⁰⁸ Osobní rozhovor s Jakubem Koreisem uskutečněný 25. 10. 2019 v Praze, viz příloha, s. 59.

„Když je někdo vyloženě atraktivní, tak si to jméno raději dohledám, ale za těch 30 roků v baseballu to má člověk naposlouchané, vznikají tak nějaký obecný rovnice, takže s tím problémy nejsou.“³⁰⁹ Správné výslovnosti u určitých národů mohou experti dosáhnout také na základě toho, že v dané zemi dříve žili v rámci své profesionální kariéry. Petr Hubáček má v tomto kontextu přehled o tom, jak se vyslovují finská jména. Hokejový expert ale zmiňuje, že dodržování akurátní finské výslovnosti může kolidovat s územ, který je v České republice, a tím pádem diváka mást. „Například slavné jméno Teemu Selänne se čte jako Tému Selane. Češi mají tendenci to číst jako německé přehlasované a.“³¹⁰ Ohledně výslovnosti například francouzských jmen se Hubáček radí s kolegou komentátorem. V rámci diskuze s komentátorem řeší výslovnost některých jmen také Vladimír Fuchs. V jeho případě se ale většinou nejednalo o debatu se zaměstnancem České televize, se kterým pokrýval zápas, nýbrž s komentátorem konkurenční televize Nova Sport Tomášem Rambouskem. „To je extrémní znalec švédského florbalu. Takže kdykoliv jsem měl cokoli v se Švédskem nebo něco podobného, tak jsem mu volal. I třeba z ciziny jsem mu zavolal a konzultovali jsme to.“³¹¹ Osvědčenou a originální metodu si našla v kontextu zjišťování výslovnosti cizích jmen Kristýna Hoidarová Kolocová. „Během her v Riu jsem udělala to, že když jsem o jednom nizozemském páru věděla, že jsou dobří a dost pravděpodobně je budu komentovat, tak jsem se jich osobně šla zeptat, jak se správně vyslovují jejich jména, protože byla opravdu složitá. Nahrála jsem si to a přepsala foneticky, abych to řekla dobře.“³¹²

Podle Jaromíra Bosáka není ze strany stanice na experty kladen konkrétní požadavek na přípravu – sami spolukomentátoři vědí, že nesmí přijít úplně nepřipravení. A v případě, že míra připravenosti není u experta velká, je dle názoru Bosáka na hlavním komentátorovi, aby v takové situaci vedl přenos relevantním směrem. „On je ta řídicí složka a musí svého kolegu uhlídat. To znamená, že když vidím, že má blbý den, že měl například zrovna nemocné děti a nestihl se připravit, tak ho budu zapojovat trochu míň, nechám ho vyloženě vstupovat jen do herních věcí.“³¹³

---

³⁰⁹ Osobní rozhovor s Vladimírem Chlupem uskutečněný 21. 1. 2020 v Praze, viz příloha, s. 42.

³¹⁰ Osobní rozhovor s Petrem Hubáčkem uskutečněný 19. 1. 2020 v Praze, viz příloha, s. 39.

³¹¹ Osobní rozhovor s Vladimírem Fuchsem uskutečněný 8. 1. 2020 v Praze, viz příloha, s. 22.

³¹² Telefonický rozhovor s Kristýnou Hoidarovou Kolocovou uskutečněný 24. 11. 2019, viz příloha, s. 28.

³¹³ Osobní rozhovor s Jaromírem Bosákem uskutečněný 9. 12. 2019 v Praze, viz příloha, s. 81.

3.6 Komentář experta

Tato kapitola je v analytické části tou nejrozsáhlejší a nejzásadnější, neboť zde probírám tu složku práce experta, která je veřejně prezentována. Proto jsem kapitolu rozdělil na několik částí. Oblastí, kterých se samotný komentář dotýká, je mnoho.

3.6.1 Inspirace v komentáři

Při komentování či spolukomentování je ceněná originalita. Podle Roberta Záruby je v rámci dlouhodobé koncepce televizní stanice důležité, aby byl obsah projevu expertů co nejpestřejší.³¹⁴ Tento fakt se ovšem nevylučuje s tím, že se daní experti v televizních začátcích snaží částečně inspirovat u kolegů, což potvrzuje Jaromír Bosák, který už spolupracoval s řadou spolukomentátorů.³¹⁵

Podle výpovědi desítky zkoumaných expertů tato inspirace pochází především ze zahraničí. Například Iveta Benešová popírá, že by se v zahraničních přenosech vyloženě vzhlížela, ale prvky ve vysílání netuzemských stanic shledává jako atraktivnější. *„Na mezinárodním Eurosportu mě to opravdu baví, a to včetně toho, jak to dělají i ti bývalí hráči, mají strašně zajímavé poznatky. Je to takovou zábavnou formou.“*³¹⁶ Zábavnost se proto Benešová snažila přenést do přenosů Wimbledonu na Nova Sport, ale dle jejích slov byla občas upozorněna, aby komentář brala více vážně. Petr Hubáček, na rozdíl od Benešové, zmiňuje, že se snažil vyloženě čerpat ze zahraničních přenosů, v tomto případě sestřihů zámořské hokejové soutěže NHL. *„Chtěl jsem vědět, jak ti spolukomentátoři vstupují do hry, ve kterých momentech a situacích. Chtěl jsem si udělat nějaký obrázek.“*³¹⁷ Hlavním postřehem z nasledovaných materiálů bylo to, že každý expert je jiný. Přenosy ze Spojených států amerických a Kanady sledoval z důvodu zmapování situace ve svých začátcích v roli experta také Jakub Koreis. Pro zlepšení vystupování na stanici O2 Sport studoval detailněji také přenosy konkurenční České televize. *„Hlavně mě zajímal jejich náhled na hru, chtěl jsem se vyhnout takovým těm fádním formulacím.“*³¹⁸ Baseballové přenosy ze zámoří dlouhodobě sleduje Vladimír Chlup. Práci amerických komentátorů se Chlup snaží částečně inspirovat, ale nehodlá ji nijak kopírovat. Platí to, že ji obdivuje. Líbil se mu především komentátorský styl Vina Scullyho, který odkomentoval 55 ročníků soutěže Major League Baseball. Chlup oceňuje přístup Scullyho a také to, že zápasy oproti běžným zvyklostem pokrýval sám.³¹⁹ Pečlivě navnímané zahraniční prostředí přenosů

³¹⁴ Osobní rozhovor s Robertem Zárubou uskutečněný 10. 12. 2019 v Praze, viz příloha, s. 84 a 85.

³¹⁵ Osobní rozhovor s Jaromírem Bosákem uskutečněný 9. 12. 2019 v Praze, viz příloha, s. 82.

³¹⁶ Osobní rozhovor s Ivetou Benešovou uskutečněný 8. 11. 2019 v Praze, viz příloha, s. 11.

³¹⁷ Osobní rozhovor s Petrem Hubáčkem uskutečněný 19. 1. 2020 v Praze, viz příloha, s. 32.

³¹⁸ Osobní rozhovor s Jakubem Koreisem uskutečněný 25. 10. 2019 v Plzni, viz příloha, s. 55.

³¹⁹ Osobní rozhovor s Vladimírem Chlupem uskutečněný 21. 1. 2020 v Praze, viz příloha, s. 41.

má rovněž Filip Řeháček. Před spoluprací se stanicí Nova Sport sledoval motocyklové závody pouze prostřednictvím britského kanálu BT Sport. „*Tam jsem se snažil inspirovat hlavně v emoční reakci na to, co se děje na trati a jak to přenést na diváky.*“³²⁰ Poté, co věděl, že bude na české stanici expertem, sledoval ze zajímavosti i přenosy na Nova Sport.

Luboš Kalouda pro lepší adaptaci v začátcích sledoval experty na České televizi nejen z fotbalového prostředí, ale taktéž z jiných sportů.³²¹ Kristýna Hoidarová Kolocová ve sledování jiných expertů nepolevuje ani ve fázi, kdy už je zkušenější spolukomentátorkou. S oblibou tak sleduje to, jakým způsobem se kolegové a kolegyně vyjadřují. Hoidarová Kolocová zároveň dodává zajímavý poznatek, podle kterého se může inspirovat v průběhu přenosu a bezprostředně tuto inspiraci předat publiku. „*Při komentování můžete sledovat hlavní přenos, který vysílá daná televize, takže my slyšíme i anglický komentář. My vlastně jdeme přes něj. Já si teoreticky do uší mohu pustit trochu toho, co říkají oni... Je zajímavé si to pustit během timeoutu, dá se tím určitě trochu inspirovat.*“³²²

Výjimku mezi experty tvoří například Vladimír Fuchs. Ten tvrdí, že se nikdy nesnažil inspirovat u jiných expertů. To bylo zapříčiněné dobrou zpětnou vazbou, kterou Fuchs od okolí od začátku dostával, tudíž neshledával důvod k naposlouchávání ostatních spolukomentátorů. „*Já si tak nějak říkal, že chci být sám sebou.*“³²³ O originální projev se snaží také Jiří Welsch, a inspiraci tak nehledal. „*Šel jsem od přirozenosti. Komentoval jsem to tak, jak jsem cítil, jak mi to přišlo správné.*“³²⁴ Dalším spolukomentátorem, který se v expertních prvopočátcích přílišně nezajímal o to, jak práci vykonávají jiní experti, je Petr Benčík.³²⁵

3.6.2 Spisovnost v projevu experta

Jak bylo uvedeno v teoretické části prostřednictvím citace Roberta Záruby, spisovnost ze strany televizní stanice není po expertech vyžadována. Podle komentátora Libora Basíka dokonce působí spisovnost v oblasti mediálního pokrytí sportu, jehož hlavní funkcí je zábava, těžkopádně za každých okolností, tudíž i při projevu hlavního komentátora.³²⁶ Samotným expertům ale i tak záleží na tom, jakou podobu bude mít jejich komentář.

³²⁰ Osobní rozhovor s Filipem Řeháčkem uskutečněný 1. 11. 2019 v Brně, viz příloha, s. 61.

³²¹ Osobní rozhovor s Lubošem Kaloudou uskutečněný 1. 11. 2019 v Brně, viz příloha, s. 48.

³²² Telefonický rozhovor s Kristýnou Hoidarovou Kolocovou uskutečněný 24. 11. 2019, viz příloha, s. 24.

³²³ Osobní rozhovor s Vladimírem Fuchsem uskutečněný 8. 1. 2020 v Praze, viz příloha, s. 19.

³²⁴ Osobní rozhovor s Jiřím Welschem uskutečněný 11. 12. 2019 v Praze, viz příloha, s. 68.

³²⁵ Osobní rozhovor s Petrem Benčíkem uskutečněný 13. 1. 2020 v Praze, viz příloha, s. 3.

³²⁶ Osobní rozhovor s Liborem Basíkem uskutečněný 3. 3. 2020 v Praze, viz příloha, s. 74.

Mezi spolukomentátory, kteří se snaží používat určitou brzdu, tím pádem eliminují nespisovné výrazy typické pro běžnou komunikaci, patří Jakub Koreis. „*Myslím si, že moc často mi to v přenosech neulítává. Například koncovky ej, to se mi moc nestává. Občas tam něco pustím, ale snažím se.*“³²⁷ Sám Koreis po získání informací od lidí z oboru vnímá, že se ve své pozici nemusí držet spisovné linky, ale zároveň tvrdí, že navenek působí spisovnost lépe než nespisovnost. Někteří spolukomentátoři vnímají otázku úrovně jazyka v přenosu podobně jako Koreis v tom smyslu, že je ideální variantou najít správnou rovnováhu. Expert O2 Sport Vladimír Chlup vnímá používání hovorové češtiny jako adekvátní a nesnaží se svůj běžný projev modifikovat do spisovné podoby. Tuto cestu pocítuje z pohledu publika jako atraktivnější. Chlup přiznává, že se musí soustředit pouze na nepoužívání vulgárních výrazů.³²⁸ Hoidarová Kolocová si rovněž jako Chlup myslí, že pokud expert hovoří částečně tak, jak je zvyklý z běžného života, divák to bere jako relevantnější variantu. „*Hovorová čeština může znít přirozeněji, než když člověk mluví úplně striktně spisovně.*“³²⁹ Téhož názoru je také Petr Benčík, podle kterého stylizace do nepřirozené polohy ubírá na kvalitě projevu. „*Když se soustředím na spisovnost, tak melu nesmysly. Začnete se zadržávat a kuckat. Začíná to být kostrbaté.*“³³⁰ Trochu odlišně vidí otázku spisovnosti Vladimír Fuchs. V rámci svého povolání je zvyklý mluvit se zákazníky, případně na velkých poradách a podle situace dokáže s jazykem obratně pracovat. Proto ze svého pohledu vnímá používání spisovnosti v přenosech jako bezproblémové.³³¹

Na základě místa narození či bydliště mohou být určití experti zvyklí používat nářečí. V rámci této diplomové práce mají tendenci k používání výrazů náležících ke konkrétní geografické oblasti České republiky tři spolukomentátoři, a to Luboš Kalouda, Petr Hubáček a Filip Řeháček. Všichni tři jsou narozeni v Brně. Hubáček zmiňuje, že se rozhodně nesnaží v přenosu úmyslně zmiňovat typické brněnské výrazy, ale zároveň dodává, že nelze kompletně potlačit původ. „*U mě brněnské koncovky a brněnskou intonaci asi úplně odbourat nejde. To je zkrátka součást.*“³³² Zároveň Hubáček podotýká, že oblastní rozdíly v mluvě se vyskytují taktéž u expertů v Anglii či ve Spojených státech amerických. Kalouda i přes místo narození nemá pocit, že by inklinoval k nářečí, a to především proto, že mnoho let strávil v rámci kariéry mimo Brno.³³³

³²⁷ Osobní rozhovor s Jakubem Koreisem uskutečněný 25. 10. 2020 v Plzni, viz příloha, s. 55.

³²⁸ Osobní rozhovor s Vladimírem Chlupem uskutečněný 21. 1. 2020 v Praze, viz příloha, s. 42 a 43.

³²⁹ Telefonický rozhovor s Kristýnou Hoidarovou Kolocovou uskutečněný 24. 11. 2019, viz příloha, s. 25.

³³⁰ Osobní rozhovor s Petrem Benčíkem uskutečněný 13. 1. 2020 v Praze, viz příloha, s. 4 a 5.

³³¹ Osobní rozhovor s Vladimírem Fuchsem uskutečněný 8. 1. 2020 v Praze, viz příloha, s. 19.

³³² Osobní rozhovor s Petrem Hubáčkem uskutečněný 19. 1. 2020 v Praze, viz příloha, s. 34.

³³³ Osobní rozhovor s Lubošem Kaloudou uskutečněný 1. 11. 2019 v Brně, viz příloha, s. 49.

3.6.3 Sportovní slang

Během svých profesionálních kariér byli sportovci zvyklí se pohybovat v prostředí, ve kterém používali po dlouhá léta zcela automaticky slovní prostředky, kterým člověk nezasvěcený do daného sportu nemusí rozumět. Experti proto některé odborné výrazy na základě svých zkušeností neberou jako odborné, což může určité části publika přijít nekomfortní.

Možná východisko nabízí Iveta Benešová. „*Něco řeknu a ani mě nenapadne, že ti lidi nebudou rozumět tomu, co já myslím. Takže mluvím tou tenisovou řečí, na což jsem byla zvyklá. Když to ten hlavní komentátor zaregistruje, tak to dovysvětlí, co jsem tím myslela.*“³³⁴ Tenis, který Benešová pokrývá, patří mezi sporty, které především kvůli velkému množství typů úderů obnáší mnoho výrazů vycházejících z angličtiny. Anglické pojmy ve větší míře skýtá také komentování motocyklových závodů. Filip Řeháček zmiňuje, že se snaží dané výrazy používat v takovém kontextu, aby bylo zřejmé, o čem se jedná. V případě, že se tak nestane, spoléhá také Řeháček na pomoc komentátora.³³⁵ Existují sporty, které mají naopak malý počet odborných termínů, a to včetně florbalu. Zde se otázka slangu týká jen nepatrných detailů, jak uvádí Vladimír Fuchs: „*U florbalu Ondra Zamazal používal dost specificky pojem trestná židlička, protože žádná lavice většinou v halách není.*“³³⁶

V rámci odborných výrazů z prostředí sportu hraje roli také to, o jaké odvětví se jedná. Jsou sporty, se kterými jsou diváci na základě popularity v dané zemi seznámeni více než s jinými. V případě spolukomentování těchto často vysílaných sportů se minimalizuje šance, že expert zahrne do svého projevu výrazy, které divák nezná, což potvrzuje Petr Hubáček.³³⁷ Pravým opakem hokeje ve smyslu obecné povědomosti a popularity je v České republice baseball. Ten nabízí velké množství cizích termínů. Jak ovšem tvrdí Vladimír Chlup, baseballové přenosy na O2 Sport mají takovou koncepci, že jsou dělané pro diváky, kteří jsou se sportem seznámeni, tudíž neobnášejí tolik vysvětlování jednotlivých pojmů, jako by bylo potřeba na veřejnoprávní televizi.³³⁸

V některých sportech se užití slangu může ukazovat jako praktické řešení, které ale opět může mít vadu v podobě nesrozumitelnosti pro část diváctva. Mezi sporty, ve kterých je děj velmi dynamický, patří basketbal, u nějž není během hry prostor na dlouhé věty. Jsou tedy

---

³³⁴ Osobní rozhovor s Ivetou Benešovou uskutečněný 8. 11. 2019 v Praze, viz příloha, s. 12.

³³⁵ Osobní rozhovor s Filipem Řeháčkem uskutečněný 1. 11. 2019 v Brně, viz příloha, s. 61.

³³⁶ Osobní rozhovor s Vladimírem Fuchsem uskutečněný 8. 1. 2020 v Praze, viz příloha, s. 20.

³³⁷ Osobní rozhovor s Petrem Hubáčkem uskutečněný 19. 1. 2020 v Praze, viz příloha, s. 34.

³³⁸ Osobní rozhovor s Vladimírem Chlupem uskutečněný 21. 1. 2020 v Praze, viz příloha, s. 40.

situace, kdy je slang nápomocným prostředkem. „Když řeknu slovo *cut*, tak v češtině to znamená *náběh hráče bez míče ze slabé strany*. A ta hra *plyne*, takže než to řeknete, tak může být úplně někde jinde.“³³⁹ Jako další ukázkou zmiňuje Welsch spojení *pick and roll*, což česky znamená „útočná akce, při níž hráč staví spoluhráči clonu a poté si za obráncem sbíhá pro přihrávku“. V plážovém volejbale je prostojů pro vysvětlení slangových výrazů z oboru částečně větší. Samotná expertka z tohoto sportu Kristýna Kolocová Hoidarová si sama uvědomuje různé úrovně znalosti sportu na straně publika, a proto volí raději laičtější jazyk.³⁴⁰

V případě, že expert použije výraz z prostředí daného sportu, kterému někteří zástupci z řad diváků nerozumí, ale následně odborník vysvětlí, co vyřčené slovo znamená, může se přenos pro laické publikum stát edukativním nástrojem. To potvrzuje Iveta Benešová.³⁴¹

3.6.4 Objektivita a kritika

Komentátor Libor Basík označuje za nejrelevantnější ukazatel kvality experta to, jak se daný člověk dokáže takzvaně odstříhnout od prostředí. „*Expert by měl dokázat naložit i těm kamarádům. Vím, že to lidé nemají rádi. Všechny osoby z toho odvětví člověk zná.*“³⁴² Navzdory tomu, že spolukomentátoři většinou ukončili kariéru, nemění to nic na tom, že v oblasti, kterou pokrývají, mají přátelské vztahy s velkým množstvím lidí. To, jak experti mohou přistupovat k objektivitě a kritice, rozeberu v této podkapitole.

Těžký úkol čeká na experta především v okamžiku, kdy podstatnou část své kariéry strávil v jednom týmu, na který má pak rázem pevnější vazby. Mohou tak vznikat tendence referovat o daném klubu v pozitivnějším světle a nevidět situaci objektivně. Jakub Koreis přiznává, že pro něj je nejspecifičtější vztah k hokejovému klubu Kometa Brno. Přesto zmiňuje, že i v tomto případě je snaha o neutrální pojetí maximální. „*Opravdu se tam snažím přenést objektivitu. Když se od Honzy Hrušky právě z Brna čekalo, že bude mít dobrou sezonu, a nakonec ji neměl, tak jsme se to nebáli říct.*“³⁴³ Jakoukoliv odchylku od objektivit v podobě nadřzování, případně fandění odmítá Petr Hubáček. Dle jeho slov ho léta v zahraničí odstříhla od českého prostředí, tudíž zvládá udržet neutrální pohled. „*Hokejovou kariérou jsem úplně ztratil fanouškovský pohled na zápas. Necloumají se mnou emoce, vůbec. Je mi to úplně jedno, co se na hřišti děje.*“³⁴⁴ Hubáček tvrdí, že se jen pro jistotu hlídá při pokrývání zápasů Komety

³³⁹ Osobní rozhovor s Jiřím Welschem uskutečněný 11. 12. 2019 v Praze, viz příloha, s. 67.

³⁴⁰ Telefonický rozhovor s Kristýnou Hoidarovou Kolocovou uskutečněný 24. 11. 2019, viz příloha, s. 25.

³⁴¹ Osobní rozhovor s Ivetou Benešovou uskutečněný 8. 11. 2019 v Praze, viz příloha, s. 12.

³⁴² Osobní rozhovor s Liborem Basíkem uskutečněný 3. 3. 2020 v Praze, viz příloha, s. 72.

³⁴³ Osobní rozhovor s Jakubem Koreisem uskutečněný 25. 10. 2020 v Plzni, viz příloha, s. 57.

³⁴⁴ Osobní rozhovor s Petrem Hubáčkem uskutečněný 19. 1. 2020 v Praze, viz příloha, s. 35.

Brno, aby nezněl tak, že je na její straně, protože upozorňuje, že to není pravda.³⁴⁵ Vladimír Fuchs si naopak v úvodu své kariéry spolukomentátora uvědomoval obtížnost své role, ve které by neměl nikomu nadržovat a občas se na základě určitých situací pouštět do kritiky. Obával se toho, co na obsah jeho komentáře řeknou lidé z oboru. „*Když člověk přestane hrát, tak všechny lidi zná a přirozeně má někoho na hřišti víc rád, jiného míň. Nějaký tým je v tu chvíli oblíbenější. Bylo těžké nenechat se limitovat těmito bariérami a předsudky. Chtělo to začít od nuly a být neutrální.*“³⁴⁶ Fuchs dále uvádí, že podobně jako Hubáček se už během utkání nenechával strhávat emocemi, a proto pro něj nakonec nebylo nepřekonatelné vystupovat objektivně.

Vysoce specifická situace nastala pro Jiřího Welsche v okamžiku, kdy v roli experta na České televizi komentoval basketbalové mistrovství světa, na které se po dlouhé době kvalifikoval také český národní tým. Šampionát se konal nedlouho poté, co Welsch ukončil reprezentační kariéru, tudíž byl bývalým spoluhráčem většiny basketbalistů v nominaci. Proto lze pokrývání zápasů české reprezentace v případě Welsche označit za velkou výzvu v kontextu požadavku na objektivitu, která by v daných případech měla obnášet i kritiku. „*Je pravda, že to byla specifická situace. Hrál jsem s těmi hráči, znám se nimi i osobně. Nechtěl jsem kritizovat příliš.*“³⁴⁷ Welsch k tomu zároveň dodává, že do kritiky se pouští nerad obecně, protože to po překročení určité míry může kazit zážitek z daného sportu. Zmiňuje, že je důležité upozornit na věci, které jsou špatné, ale nenechat převládat negativní obraz.³⁴⁸ V souvislosti s tvrzením Welsche lze zmínit závod alpského lyžování v disciplíně Super-G z olympijských her v Pchjongčchangu v roce 2018. Zlatou medaili získala překvapivě česká závodnice Ester Ledecká, která jinak vynikala především v disciplíně paralelní obří slalom na snowboardu. Závod Super-G komentoval Petr Vichnar spolu s expertkou Lucií Hrstkovou-Pešánovou. Spolukomentátorka i během jízdy, která měla od začátku z hlediska rychlosti více než dobrý průběh, hledala a pojmenovávala v technice Ledecké nedostatky. V internetových diskuzích se po závodu objevily komentáře, které odsuzovaly projev Hrstkové-Pešánové. Podle mnohých názorů byl neadekvátně kritický, a kazil tak sportovní zážitek. S časovým odstupem sama expertka uvedla, že měla Ledeckou v průběhu jízdy více chválit, ačkoliv lyžařka chyby skutečně dělala.³⁴⁹

³⁴⁵ Kromě toho, že se Hubáček v Brně narodil a vyrůstal tam, tak za Kometu Brno hrál v letech 2010 až 2011.

³⁴⁶ Osobní rozhovor s Vladimírem Fuchsem uskutečněný 8. 1. 2020 v Praze, viz příloha, s. 17.

³⁴⁷ Osobní rozhovor s Jiřím Welschem uskutečněný 11. 12. 2019 v Praze, viz příloha, s. 68.

³⁴⁸ Osobní rozhovor s Jiřím Welschem uskutečněný 11. 12. 2019 v Praze, viz příloha, s. 68.

³⁴⁹ Komentátorka zlaté jízdy: Měla jsem víc chválit, nejde to předabovat. [online]. [cit. 2020-4-2]. Dostupné z [www: https://isport.blesk.cz/clanek/ostatni-olympijske-hry-zoh-pchjongcchang-2018-alpske-lyzovani-na-zoh-2018/327155/komentatorka-zlate-jizdy-mela-jsem-vic-chvalit-nejde-to-predabovat.html](https://isport.blesk.cz/clanek/ostatni-olympijske-hry-zoh-pchjongcchang-2018-alpske-lyzovani-na-zoh-2018/327155/komentatorka-zlate-jizdy-mela-jsem-vic-chvalit-nejde-to-predabovat.html).

Podle výpovědí expertů je důležité rozdělit upřímnost do dvou úrovní. Ta první by měla být použita pouze mimo přenos, neboť může obnášet příliš explicitní názor. Druhou – přenosovou – úroveň upřímnosti by pak mělo být vyjádření experta, které se shoduje s jeho skutečným přesvědčením, ale mělo by obnášet méně negativy či naopak pozitivy. Mírnější podobu pravdy musí volit například Kristýna Kolocová Hoidarová. „*Já jsem hodně upřímný člověk. Takže musím sama sebe kontrolovat, abych toho neřekla až příliš v přímých přenosech. Ale vím, jak těžký ten sport je. Některé věci stojí strašně moc úsilí.*“³⁵⁰ Proto je třeba divákům v pozici experta dodat kontext či detail, díky kterému mohou lépe pochopit, proč se danému sportovci či celému týmu nedaří. Hubáček dle svých slov vstupoval do mediální oblasti s tím, že zachová respekt ke všem aktérům. Uvádí, že na špatný zápas má právo úplně každý. „*Ale zároveň se nelze vyhýbat věcem, nepojmenovat je.*“³⁵¹ S tím souhlasí také Luboš Kalouda, který říká, že součástí komentování je i kritika, ačkoliv se protistraně nemusí líbit. Dále zmiňuje, že pokud je kritika oprávněná, musí ji sportovci či týmy snést, neboť i samotní experti se během svých kariér potýkali či stále potýkají s kritickými hlasy. Dle názoru Kaloudy je ale nejlepší cestou pokoušet se hledat pozitiva.³⁵²

Iveta Benešová k oblasti kritiky a její relevance ze svého pohledu tenisové expertky uvádí, že může hrát roli to, o jaký typ zápasu se jedná – jestli mužský, nebo ženský. „*Naposledy jsem dělala jen jeden mužský zápas, a to mi přišlo takové divné. Do chlapského tenisu nevidím. Bylo to pro mě opravdu jiné, protože je to naprosto odlišný level. Podle mě mi nenáleží to komentovat. Upozorňovat u nich na chyby by bylo blbý, protože se to nedá s ženským tenisem srovnávat.*“³⁵³ Stejná expertka uvádí, že kromě komentování mužských utkání by pro ni bylo obtížné pokrývat zápas nejmenované české tenistky, se kterou nemá dobré vztahy. V takovém případě by dle svých slov Benešová neuchopila komentář objektivně a míra kritiky by byla nepřiměřeně velká.³⁵⁴

Kdo na rozdíl od doposud zmiňovaných expertů v této kapitole během přenosu přílišně neuvažuje nad tím, co si mohou o jeho kritice myslet ostatní, je Petr Benčík. „*Libí se mi jít s kůží na trh, něco prezentovat.*“³⁵⁵ Benčík uvádí, že by expert neměl mít strach něco pokazit, a proto je lepší popisovat věci bezprostředně s tím rizikem, že vyřčený názor může vytvořit u určité části publika nespokojenost. „*Já tam nějakou věc klidně střelím hned, pak se klidně*

---

³⁵⁰ Telefonický rozhovor s Kristýnou Hoidarovou Kolocovou uskutečněný 24. 11. 2019, viz příloha, s. 25.

³⁵¹ Osobní rozhovor s Petrem Hubáčkem uskutečněný 19. 1. 2020 v Praze, viz příloha, s. 35.

³⁵² Osobní rozhovor s Lubošem Kaloudou uskutečněný 1. 11. 2019 v Brně, viz příloha, s. 49.

³⁵³ Osobní rozhovor s Ivetou Benešovou uskutečněný 8. 11. 2019 v Praze, viz příloha, s. 10.

³⁵⁴ Osobní rozhovor s Ivetou Benešovou uskutečněný 8. 11. 2019 v Praze, viz příloha, s. 13.

³⁵⁵ Osobní rozhovor s Petrem Benčíkem uskutečněný 13. 1. 2020 v Praze, viz příloha, s. 5.

omluvím.“³⁵⁶ Benčík v tomto kontextu oceňuje Českou televizi za to, že se v cyklistických přenosech nechává především prostřednictvím komentátora Tomáše Jílka expertům velká volnost. Benčík má zkušenost s komentováním také na slovenské stanici RTVS, kde míra různých doporučení, co zahrnovat do komentáře, a co naopak ne, byla výrazně vyšší. Jednalo se například o to, že Benčík v přenosu zmínil, že slavný slovenský cyklista Peter Sagan je ne vždy korektní. Krátce poté narazil expert ze strany televize na negativní odezvu.³⁵⁷

Téma objektivit a kritiky v podání expertů shrnuje vyjádření bývalého hokejisty Jakuba Koreise. „*Nemůžeme z nich dělat blbečky, protože já jsem v té situaci taky byl. Dělal jsem úplně ty stejné chyby. Stává se to. Naše práce je na ně upozornit, ale je jen na nás, abychom to podali tak, abychom toho hráče nezesměšlili.*“³⁵⁸

3.6.5 Emoce a fandění

S předchozí podkapitolou se rovněž pojí přenášení emocí do přenosu, a to včetně fandění. Vnášení fanouškovství do komentáře v podání experta je ve velkém množství případů nepřijatelné, a to především pokud se jedná o tuzemské soutěže. V okamžiku, kdy expert pokrývá sportovní událost, v rámci které jde o souboj ve smyslu Česká republika nebo její zástupce versus zahraničí, míra emocí, a to včetně fandění, může být vyšší.

Mí respondenti souhlasí s tím, že existují okolnosti, za kterých lze vyjádřit sportovci či celému klubu podporu, ale její intenzita musí být rozumná, s čímž se ztotožňuje Filip Řeháček. „*Přijde mi v pořádku, že se komentátoři a experti dané země přiklání k lehké podpoře těch jezdců jejich státu. Ale mělo by platit, že jsou nestranní, určitě by neměl nikdo vyřvávat do mikrofonu tím stylem: „Rossi, Rossi, Rossi!”*“³⁵⁹ Řeháček vidí jako bezproblémové, když vyjádří podporu konkrétnímu jezdcovi za předpokladu, že uvede, proč tomu tak je. Stejnou optikou na problematiku hledí Kristýna Hoidarová Kolocová. Podle ní lze sympatie k určité hráčce obhájit například tím, že expertka zmíní, že s danou plážovou volejbalistkou strávila určitý čas na soustředění. „*Tím pádem divákovi přinesu i trochu jiné informace, protože mohu říct, co dělají na tréninku či jaké jsou v soukromí.*“³⁶⁰ Jakub Koreis zmiňuje, že v případě komentování národního týmu by mělo být znát, komu expert přeje a podřídí tomu emoce. K tomu uvádí trend, který funguje v kanadsko-amerických soutěžích, v rámci kterých každý klub pokrývá

³⁵⁶ Osobní rozhovor s Petrem Benčíkem uskutečněný 13. 1. 2020 v Praze, viz příloha, s. 5.

³⁵⁷ Tamtéž.

³⁵⁸ Osobní rozhovor s Jakubem Koreisem uskutečněný 25. 10. 2019 v Plzni, viz příloha, s. 56.

³⁵⁹ Osobní rozhovor s Filipem Řeháčkem uskutečněný 1. 11. 2019 v Brně, viz příloha, s. 62.

³⁶⁰ Telefonický rozhovor s Kristýnou Hoidarovou Kolocovou uskutečněný 24. 11. 2019, viz příloha, s. 26.

konkrétní komentátor, u kterého je následně zřejmé, komu fandí.³⁶¹ Už v profilu Petra Benčíka jsem uvedl, že je nakloněn fandění v přenosu, a to logicky především v případě jakéhokoliv cyklisty z České republiky. „*Na doraz mu přeju přes mrtvoly.*“³⁶² Při prezentaci názoru na oblíbeného závodníka by podle Benčíka měl projev na druhou stranu obnášet také uznání kvalit sportovce, který naopak mezi oblíbence nepatří. Tím lze podle něj dosáhnout objektivního fandění.³⁶³ Sympatie k baseballovému klubu se neostýchá vyjádřit ani Vladimír Chlup, ale zdůrazňuje, že se to neprojevuje v komentáři straněním. Pokud v případě zahraničního klubu zůstává pouze u sympatií, které nepoznamenávají komentář, nevidí to Chlup jako problematický faktor. „*Byl jsem překvapený, že i mezi baseballisty se našli lidi, kteří mně nebo i ostatním komentátorům vyčítají, že fandíme nějakému klubu.*“³⁶⁴

Petr Hubáček uznává, že je přirozené při zápasech národního týmu být emocím otevřenější, ovšem sám sebe nevnímá jako osobu, která by dávala v přenosu emoce explicitně najevo.³⁶⁵ Identicky vnímá tuto tematiku Vladimír Fuchs, který o sobě tvrdí, že v emocích je až specificky chladný. Podle Fuchse je na místě emoce prezentovat pouze ve chvíli, kdy je to relevantní. „*Pro mě je vždy odstrašující, když vidím ty komentátory, který uměle navyšují atmosféru, uměle emoce šponují. Přijde mi divné a nepochopitelné, když vidím mrtvý zápas a u něj rozjásaného komentátora, který má emoce na maximum spektra. Já byl asi až opačný extrém.*“³⁶⁶

K tématu sympatií k některým sportovcům ze strany spolukomentátorů se váže také to, jakým způsobem je experti oslovují. Možností, jakými o sportovcích referovat, je vícero. Buď to celým jménem, případně pouze příjmením, v případě expertů se často jedná pouze o křestní jméno, nebo dokonce přezdívku. Relevantnost užití se opět odvíjí od kontextu. K familiárnějším oslovením může častěji docházet ve chvílích emočně vypjatých okamžiků nebo pokud se expert s daným sportovcem osobně zná. Tak tomu bylo například během světového šampionátu v basketbalu, kdy Jiří Welsch pokrýval zápasy českého týmu. „*Mám zase pocit, že z mé pozice je to takové odlehčení, změna rytmu, aby to nebylo takové sterilní.*“³⁶⁷ Někdy může být použití křestního jména či přezdívky ryze stylistickou záležitostí – expert se tak vyhne neustálému opakování. To potvrzuje Kristýna Hoidarová Kolocová. „*V přenosu*

³⁶¹ Osobní rozhovor s Jakubem Koreisem uskutečněný 25. 10. 2019 v Plzni, viz příloha, s. 57.

³⁶² Osobní rozhovor s Petrem Benčíkem uskutečněný 13. 1. 2020 v Praze, viz příloha, s. 6.

³⁶³ Tamtéž.

³⁶⁴ Osobní rozhovor s Vladimírem Chlupem uskutečněný 21. 1. 2020 v Praze, viz příloha, s. 44.

³⁶⁵ Osobní rozhovor s Petrem Hubáčkem uskutečněný 19. 1. 2020 v Praze, viz příloha, s. 36.

³⁶⁶ Osobní rozhovor s Vladimírem Fuchsem uskutečněný 8. 1. 2020 v Praze, viz příloha, s. 21.

³⁶⁷ Osobní rozhovor s Jiřím Welschem uskutečněný 11. 12. 2019 v Praze, viz příloha, s. 67.

*mluvím často, skoro permanentně a neustále zmiňujete pouze čtyři konkrétní hráčky.*³⁶⁸ V některých sportech jsou přezdívky přímo identifikačním prostředkem sportovců, který je veřejně známý a oficiálně uváděný. Takovými sportovními odvětvími mohou být basketbal, MMA, šipky nebo baseball, jak uvádí expert Vladimír Chlup. *„Při komentování používám celá jména, tak kolikrát i přezdívky. Hráči baseballu jsou totiž pod přezdívkami docela dost známí.*³⁶⁹ Vladimír Fuchs tvrdí, že užití přezdívky ocení komunita florbalu, ovšem je otázkou, jak toto důvěrné oslovení přijme většinový divák. *„Jedličkovi každý říká Bedla, Milan Garčar je prostě Gary. Mnohokrát jsem si to cíleně dovolil, ale tady člověk neví, kde to končí.*³⁷⁰

3.6.6 Nadlehčené poznámky

Robert Záruba uvádí, že poté, co expert zvládne své hlavní úkoly, kterým jsem se věnoval v kapitole 3.4 *Expertova role v přenosu*, by měla nastat vrcholná fáze, v níž by měl spolukomentátor publikum rovněž bavit v rámci rekreativní funkce sportovního vysílání. *„To neznamena, že se tam musíme uchechtat k smrti, ale měl by mít schopnost sem tam diváky pobavit nějakou poznámkou.*³⁷¹

Na tom, že součástí projevu experta by měly být také nadlehčené poznámky, se shodují všichni mnou oslovení spolukomentátoři. Podle Ivety Benešové je důležité, aby na občasné vtipné poznatky byli nastaveni oba průvodci přenosem – komentátor i expert. Především při kooperaci obou dvou článků v komentáři má nadlehčená poznámka správný efekt.³⁷² Vladimír Fuchs tvrdí, že komentář, jehož účelem je bavit, musí mít především určitou inteligenční úroveň a má se týkat zejména hry. Zároveň je dle Fuchse důležité, aby projev s vtipnou konotací vycházel z přirozenosti lidí pokrývajících přenos. *„Nemám rád jednoduché poznámky. Například takové ty laciné, které nastávají úplně typicky v situacích, kdy je přerušena hra a kamera vybírá třeba pěkné ženy v publiku. Repliky komentátorů na tohle téma jsou většinou úplně laciné.*³⁷³ Při zařazování nadlehčených poznámek do přenosu je také důležité myslet na to, zda je tomu situace nakloněna. Filip Řeháček upozorňuje na to, že není vhodné vtipné narážky do přenosu takzvaně tlačít na sílu. Stejný expert k tomu dodává, že vtipné narážky nemají v podání experta znamenat to, že se bude smát někomu.³⁷⁴

³⁶⁸ Telefonický rozhovor s Kristýnou Hoidarovou Kolocovou uskutečněný 24. 11. 2019, viz příloha, s. 26.

³⁶⁹ Osobní rozhovor s Vladimírem Chlupem uskutečněný 21. 1. 2020 v Praze, viz příloha, s. 44.

³⁷⁰ Osobní rozhovor s Vladimírem Fuchsem uskutečněný 8. 1. 2020 v Praze, viz příloha, s. 20.

³⁷¹ Osobní rozhovor s Robertem Zárubou uskutečněný 10. 12. 2019 v Praze, viz příloha, s. 84.

³⁷² Osobní rozhovor s Ivetou Benešovou uskutečněný 8. 11. 2019 v Praze, viz příloha, s. 11.

³⁷³ Osobní rozhovor s Vladimírem Fuchsem uskutečněný 8. 1. 2020 v Praze, viz příloha, s. 21.

³⁷⁴ Osobní rozhovor s Filipem Řeháčkem uskutečněný 1. 11. v Brně, viz příloha, s. 62 a 63.

Nejlepší nadlehčenou poznámkou je taková, která se rodí během okamžiku na základě toho, co se stane při sportovní události. Bezprostřední reagování formou určité příhody nebo poznámky je vlastní Vladimíru Chlupovi. Zmiňuje, že je klíčové nedopustit, aby dlouhý baseballový přenos byl monotónní, k čemuž Chlupovi napomáhá jeho povaha. „*Jsem takový excentrik a šašek.*“³⁷⁵ Zároveň si baseballový expert na základě podoby přenosů v kanadsko-americkém prostředí myslí, že prostor pro odlehčení je i v rozhodujících okamžicích zápasu. To, že by nadlehčené poznámky měly být především záležitostí podvědomé reakce na děj před očima experta, si myslí také Petr Hubáček. Hokejový expert ovšem přiznává, že občasně i mimo utkání přemýšlí o tom, co by se v přenosu dalo za určitého vývoje zmínit a uvádí příklad. „*Jel jsem autem a zrovna hrála písnička od Karla Gotta Dám dělovou ránu. Říkal jsem si, že až dá někdo gól díky pořádné pumelici, že by se to dalo použít. Není to tak, že bych si to napsal a čekal na to, až se to stane. Nicméně to zůstane v hlavě a třeba to z ní vyběhne.*“³⁷⁶

3.6.7 Vliv umístění komentátorského stanoviště na práci experta

Z deseti expertů, kterým se věnuje tato práce, si většina vyzkoušela spolukomentování ze studia i přímo z místa dění. Někteří experti však mají zkušenosti pouze s pokrýváním přenosů ze studia. To, jestli se komentátorské stanoviště nachází přímo v areálu, kde se sportovní událost odehrává, nebo ve studiu televizní stanice, může částečně ovlivňovat podobu komentáře. Podle Kristýny Hoidarové Kolocové je výhodou komentování ze studia to, že podmínky jsou v něm neměnné, což obnáší klid, teplo a sucho, zatímco přímo na místě může například počasí způsobovat určité komplikace. Zároveň Hoidarová Kolocová uvádí, že může být problematičtější i vzdálenost toalety. Na druhou stranu pokrývání události přímo z místa dělá experta – potažmo komentátora – hodnotnějším. „*Ve chvíli, kdy komentujete z místa, tak vidíte nejen to, co je na obrazovce, ale celé prostředí. Kamera zrovna může zabírat něco, ale v tu chvíli se děje třeba i něco jiného, čeho si zrovna všimnete. Můžete tak divákovi zprostředkovat informaci, kterou mu ta kamera nedává.*“³⁷⁷ Luboš Kalouda spatřuje výhodu v komentování v místě dění například v tom, že může před fotbalovým zápasem otestovat kvalitu trávníku, díky čemuž je posléze možné při komentování ospravedlnit některé nepřesnosti ve hře týmů. „*Výhodou může být i to, že víte, jaký je na místě vítr, samozřejmě může záležet na venkovní teplotě. Nicméně to už má nějaký vliv spíše v extrémních případech.*“³⁷⁸

³⁷⁵ Osobní rozhovor s Vladimírem Chlupem uskutečněný 21. 1. 2020 v Praze, viz příloha, s. 44.

³⁷⁶ Osobní rozhovor s Petrem Hubáčkem uskutečněný 19. 1. 2020 v Praze, viz příloha, s. 36.

³⁷⁷ Telefonický rozhovor s Kristýnou Hoidarovou Kolocovou uskutečněný 24. 11. 2019, viz příloha, s. 30.

³⁷⁸ Osobní rozhovor s Lubošem Kaloudou uskutečněný 1. 11. 2019 v Brně, viz příloha, s. 50.

U práce přímo ze sportoviště může vznikat negativum v tom, že expert nedokáže sesynchronizovat komentář s tím, co vidí divák na svém přijímači. V případě práce ze studia komentuje podle identického obrazu jako vidí publikum. Obtížnost této koordinace zmiňuje Hoidarová Kolocová. *„Když už jsem byla někde přímo živě, tak tu hru spíše sleduji svými vlastníma očima, nikoliv přes obrazovku. Takže neustále musí člověk po očku koukat, co se zrovna zabírá, abyste nekomentovali něco, co se tam neděje.“*³⁷⁹ Podle Vladimíra Fuchse je ovládnutí této dovednosti záležitostí zkušeností. Problém nastává především u sportů, které patří mezi dynamické, jako je například florbal, který Fuchs pokrývá. Práce s monitorem, respektive sledování hřiště, je podle florbalového experta velmi proměnlivou záležitostí. *„Důležitý je okamžitý set-up...Kolikrát je na monitoru také záběr zpožděný, záleží na tom, jak vždy funguje celá technika.“*³⁸⁰ Z některých komentátorských stanovišť je špatný výhled na hřiště, a proto je obrazovka expertovi velmi nápomocná například pro to, aby dokázal hru analyzovat. Jindy naopak může být obraz na monitoru zpožděný či na něj nemusí být dostatečně vidět vinou ne zcela ideálního světla.³⁸¹

Už dříve v analytické části této práce jsem na základě výpovědi Jakuba Koreise uvedl, že práce přímo na stadionu může být výzvou také kvůli tomu, že okolo komentátora i experta se nachází rušivé faktory, a to především kvůli tomu, že se blízko dočasného zázemí odborníka a jeho kolegy pohybuje velké množství lidí. Z opačného úhlu pohledu může být okolní ruch pozitivem. V případě, že sportovní událost doprovází hlasitá atmosféra, expert se může lépe vcítit do role a své poznatky předávat publiku s mnohem větší energií, než tomu může být v případě komentování ze studia. Fuchs vzpomíná, že pokrývání utkání ze studia pro něj bylo z hlediska zahrnutí zápalu obtížné. *„Bylo to strašně komorní prostředí, kde si energii musí dát člověk sám sobě.“*³⁸²

3.6.8 Soustředění se na detaily

Hlavním úkolem experta je přinést do přenosu odbornější pohled, který zahrnuje rozklíčování detailů, kterých si běžný divák na první pohled nevšimne. Na které těžko postřehnutelné drobnosti se experti v konkrétních sportech mohou soustředit, se zaměřuji v této podkapitole na základě výpovědí spolukomentátorů.

³⁷⁹ Telefonický rozhovor s Kristýnou Hoidarovou Kolocovou uskutečněný 24. 11. 2019, viz příloha, s. 30.

³⁸⁰ Osobní rozhovor s Vladimírem Fuchsem uskutečněný 8. 1. 2020 v Praze, viz příloha, s. 18.

³⁸¹ Tamtéž.

³⁸² Osobní rozhovor s Vladimírem Fuchsem uskutečněný 8. 1. 2020 v Praze, viz příloha, s. 17.

Jako ukázka detailu, na který se lze soustředit při **baseballových přenosech**, může posloužit promluva Vladimíra Chlupa z jednoho z přenosů na stanici O2 Sport. V tomto případě se jedná o postřeh ohledně nadhozu hráče. „*On stojí přímo na bočním postavení. A má takovou zvláštní...pohyb přední nohou. Když se podíváte teďka, jak ji zvedne, položí dolů a zase hodí.*“³⁸³

Spolukomentátor v **basketbalu** může pátrat po kontextu rozhodnutí hráčů ve hře, aby tak divákům objasnil, proč se například daný basketbalista rozhodl pro přihrávku do pozice A, nikoliv do pozice B.³⁸⁴

Cyklistický expert může publikum zaujmout například tím, že si všímá toho, s jakými převody zdolávají jednotliví jezdci kopce. Jiným typem oživení je, když spolukomentátor zaznamená a publiku předá informaci o tom, jakým materiálem konkrétní cyklisté disponují. Petr Benčík uznává, že jsou to informace především pro odbornější část publika.³⁸⁵

Tenisové zápasy mohou mít dlouhého trvání a aktéry děje jsou pouze dva nebo čtyři hráči. Proto je obtížné obohacovat přenos neustále o nové připomínky. Ty detailnější se mohou zaobírat například tím, jak daný hráč nebo hráčka působí. Rovněž lze na základě postřehnutí určitých posloupností ve hře tenisty či tenistky divákovi popsat jeho nebo její taktiku.³⁸⁶

Ve **florbalových** přenosech může být jednou z drobností, na které se expert zaměří, to, jak se daný tým dokáže, či naopak nedokáže vyvarovat zbytečných faulů, ze kterých pro tým plyne vyloučení, nebo pouze rozehrávka druhého celku. „*Třeba úplně zbytečný faul týmu při forčekingu, kdy chce mančaft získat míček, dobře tlačí na druhý tým a přijde tam tenhle přestupek.*“³⁸⁷

Ve **footbale** může vznikat tendence rozebírat gólové situace z hlediska ofenzivy. Při detailnějším pohledu by měl expert upozornit i na to, co se událo taktéž defenzivní optikou a zmínit tak, co napomohlo k tomu, že se druhý tým z útoku prosadil. „*Z toho komentátorského stanoviště máte přehled o celém hřišti a můžete si říct, proč se tento pravý obránce neposunul tam.*“³⁸⁸

Petr Hubáček se v **hokejových** utkáních mimo podstatné záležitosti zaměřuje i na to, jak jednotliví hráči bruslí a na základě toho zkoumá počet temp, který hráč potřebuje na to, aby

---

³⁸³ TAM: 9:43 – 9:52.

³⁸⁴ Osobní rozhovor s Jiřím Welschem uskutečněný 11. 12. 2019 v Praze, viz příloha, s. 69.

³⁸⁵ Osobní rozhovor s Petrem Benčíkem uskutečněný 13. 1. 2020 v Praze, viz příloha, s. 7.

³⁸⁶ Osobní rozhovor s Ivetou Benešovou uskutečněný 8. 11. 2019 v Praze, viz příloha, s. 13.

³⁸⁷ Osobní rozhovor s Vladimírem Fuchsem uskutečněný 8. 1. 2020 v Praze, viz příloha, s. 22.

³⁸⁸ Osobní rozhovor s Lubošem Kaloudou uskutečněný 1. 11. 2019 v Brně, viz příloha, s. 52.

urazil určitý úsek na ledové ploše. Posléze může publiku zprostředkovat to, jak dobrá, či špatná je bruslařská technika hokejisty.³⁸⁹ Jiného hokejového spolukomentátora Jakuba Koreise z detailů ve hře, které se mohou ukázat jako klíčové, zajímá šikovnost hráčů. „*Takové detaily, jako když například dokáže hráč zpracovat puk bruslí, ke všemu v ohromné rychlosti, a ještě bleskově vystřelí.*“³⁹⁰

V **motocyklových** závodech je možné v pozici experta přispívat kromě analytického komentování také sledováním aktuálních časů kol jednotlivých závodníků, případně monitorováním situace kolem penalizací.³⁹¹

Kristýna Hoidarová se kromě samotné hry při zápasu **plážového volejbalu** soustředí rovněž na psychologické rozpoložení hráčů a hráček. „*Na řeč těla, také to, jak se k sobě chovají aktéři, jak jsou namotivovaní. Důležité je, jak spolu komunikují. A myslím si, že se z toho pak dá odvodit to, jakým způsobem hrají.*“³⁹² To lze dělat za předpokladu, že má expert aktéry detailněji nastudované.

3.7 Spolupráce s hlavním komentátorem

Výsledný dojem z projevu experta se odvíjí mimo jiné od toho, jak daný odborník dokáže kooperovat s hlavním komentátorem. Rozhodující tak není pouze obsah sdělení spolukomentátora, ale taktéž načasování jeho promluvy v návaznosti na předchozí slova kolegy.

Jedním z největších úskalí v případě, že utkání pokrývají dva lidé, může být to, že si budou komentátor s expertem skákat do řeči. Jednu z možností, jak se vyhnout těmto slovním kolizím, nabízí Vladimír Chlup. Jsou jí nonverbální gesta, která baseballový expert využíval spolu s hlavním komentátorem především ve svých prvních přenosech, čímž obratněji řídili komunikaci. Spolupráce se postupem času zlepšovala a předávání slova fungovalo automatictěji, tudíž již nebylo nutné vysílat ke kolegovi gesta.³⁹³ Taktéž Petr Hubáček shledává signály vysílané tělem jako velmi nápomocné. „*Když mám myšlenku, že bych chtěl něco zajímavého říct, tak jen zvednu prst a vedle komentátor ví, že mám něco zajímavého, tak tu větu utne, jak to jen jde.*“³⁹⁴ Kristýna Kolocová Hoidarová nabízí ještě jiné řešení bezeslovné

³⁸⁹ Osobní rozhovor s Petrem Hubáčkem uskutečněný 21. 1. 2020 v Praze, viz příloha, s. 37.

³⁹⁰ Osobní rozhovor s Jakubem Koreisem uskutečněný 25. 10. 2019 v Plzni, viz příloha, s. 58.

³⁹¹ Osobní rozhovor s Filipem Řeháčkem uskutečněný 1. 11. 2019 v Brně, viz příloha, s. 63.

³⁹² Telefonický rozhovor s Kristýnou Hoidarovou Kolocovou uskutečněný 24. 11. 2019, viz příloha, s. 27.

³⁹³ Osobní rozhovor Vladimírem Chlupem uskutečněný 21. 1. 2020 v Praze, viz příloha, s. 41.

³⁹⁴ Osobní rozhovor s Petrem Hubáčkem uskutečněný 19. 1. 2020 v Praze, viz příloha, s. 37.

komunikace mezi komentátory. „*Když komentátor omylem řekne, že daná hráčka je desátá na světě, já vím, že je pátá, tak mu to napíšu na papír a on se opraví, nebo obráceně.*“³⁹⁵

Pro experty může být obtížné vypořádat se s tím, že každé utkání či každý závod mohou pokrývat s jiným komentátorem, neboť jednotliví novinářští profesionálové mají odlišené návyky. To zákonitě platí rovněž opačně. Skladba dvojice je na základě výpovědi Vladimíra Fuchse pro konečný výstup zásadní. „*U někoho si člověk řekne: ‚Ty jo, paráda.‘ A úplně se člověk těší. Někdy si naopak řeknete, že to bude dřina.*“³⁹⁶ Rozdílnost při práci s jinými komentátory zmiňuje také Jiří Welsch. „*Někdo více čeká, že já budu automaticky doplňovat to, co řeknou oni. Nebo také to, že budu vyplňovat pauzy v projevu. Jiný komentátor mi rád pokládá otázky. Časem jsem už víc vnímal, o čem rád kdo mluví a také, kdy utne svoji větu. Je to otázka chemie mezi těmi dvěma komentátory.*“³⁹⁷ I Welsch uvádí nonverbální komunikaci jako účinný prostředek pro koordinaci komentáře.

Experti se jednomyslně shodují na tom, že ideálnější varianta v přenosu nastává, když se komentář podobá spíše dialogu. Spolukomentátoři si myslí, že taková forma spolupráce je atraktivnější, než když promluva komentátora a promluva experta působí jako dvě vzájemně neprotínající se linie. Následující citace patří Ivetě Benešové. „*Vzájemné doplňování se je fajn. Je to lepší, než aby si jel každý na svém počítači a jen si hledal statistiky. Když si každý říká svoje, tak mě to moc nebaví. Opravdu je podle mě forma dialogu lepší.*“³⁹⁸ Důležitost proměnlivosti komentáře spočívající v intuitivním navazování experta na komentátora a naopak uvádí například i Filip Řeháček. „*Určitě je pro diváka příjemnější, když se komentář mění a má více forem.*“³⁹⁹

Šéfkomentátor České televize Robert Záruba si myslí, že ani v případě, kdy komentář ve dvou lidech nepřipomíná dialog, se nejedná o chybu. Zároveň reaktivní formu komunikace vnímá jako vítané oživení. Podle Záruby je ovšem především důležité to, aby oba průvodci přenosem reagovali především na obraz.⁴⁰⁰ Jiný komentátor veřejnoprávní stanice Jaromír Bosák vnímá jako nejvhodnější formu pro spolupráci s expertem dialog bez výraznějších vytyčených mantinelů. „*Nejvíce mě potěšilo, když měl náš expert Martin Hyský někde rozhovor, ve kterém vzpomínal, jak jsem mu kdysi říkal, abychom si sedli jako v hospodě, komentovali*

³⁹⁵ Telefonický rozhovor s Kristýnou Hoidarovou Kolocovou uskutečněný 24. 11. 2019, viz příloha, s. 24.

³⁹⁶ Osobní rozhovor s Vladimírem Fuchsem uskutečněný 8. 1. 2020 v Praze, viz příloha, s. 22.

³⁹⁷ Osobní rozhovor s Jiřím Welschem uskutečněný 11. 12. 2019 v Praze, viz příloha, s. 68.

³⁹⁸ Osobní rozhovor s Ivetou Benešovou uskutečněný 8. 11. 2019 v Praze, viz příloha, s. 11.

³⁹⁹ Osobní rozhovor s Filipem Řeháčkem uskutečněný 1. 11. 2019 v Brně, viz příloha, s. 63.

⁴⁰⁰ Osobní rozhovor s Robertem Zárubou uskutečněný 10. 12. 2019 v Praze, viz příloha, s. 87.

*a nic neřešili.*⁴⁰¹ Komentátor O2 Sport Libor Basík dodává, že pro kvalitu přenosu jsou přirozenost s dialogem alfou a omegou.⁴⁰² Na základě uvědomění si důležitosti oboustranné komunikace někteří mnou vybraní experti nejen že odpovídali na otázky hlavního komentátora, ale také je sami kolegové pokládali. Jak jsem rovněž uvedl dříve v analytické části v profilech jednotlivých expertů, pro spolukomentátory je v rámci intenzivnější interakce při projevu přirozené zmiňovat jméno vedle sedícího komentátora.

Standardní koncept v tuzemských stanicích je takový, že sportovní přenos komentují dva lidé, případně jej slovy doprovází pouze jeden komentátor. Existují ovšem výjimky, kdy je složení na pokrytí přenosu početnější. Cyklistické přenosy na České televizi, a to především závod Tour de France, komentářem zpracovávají většinou tři lidé – jeden komentátor a dva experti. V takovém případě odborník reaguje dle slov Petra Benčíka především na svého kolegu experta, nikoliv na komentátora. „*Máme to jako tenis, kdy si plynule pinkáme slovo z jedné strany na druhou. Jindy tak spíše čekáme a nejde to tak hezky.*“⁴⁰³ Benčík k tomuto dodává, že rozhodně není špatně, když mezi experty nastane rozpor. Celkově v modelu, který obnáší tři lidi, spatřuje cyklistický spolukomentátor pouze pozitiva, která vyplývají také z toho, že přenosy z cyklistiky bývají dlouhé, a proto je nápomocný pohled více osob pro naplnění dlouhé stopáže.⁴⁰⁴

V přenosech se expert nemusí pokoušet o interakci pouze s komentátorem, ale zprostředkovaně také s diváky. Základní formou navázání kontaktu s příjemci může být ze strany spolukomentátora například pozvánka na další utkání.⁴⁰⁵ Uváděné dlouhé přenosy cyklistiky na České televizi vybízejí k interakci mezi lidmi pokrývajícími závod a publikem. Petr Benčík oceňuje to, že diváci posílají dotazy přes sociální sítě a experti je následně v přenosu zodpovídají. Nebo kontakt s publikem sami iniciují.⁴⁰⁶ „*Například jsem vyhlásil soutěž o to, kdo trefí náskok na peloton před cílem, tak dostane čepičku z mého obchodu.*“⁴⁰⁷ Interaktivně se snaží přenos pojmout i Vladimír Chlup, který komunikuje s publikem především na základě dávání rad mladým hráčům. Tyto postřehy názorně vysvětluje na situacích, které se ve vysílaném utkání udály.⁴⁰⁸

---

⁴⁰¹ Osobní rozhovor s Jaromírem Bosákem uskutečněný 9. 12. 2019 v Praze, viz příloha, s. 81.

⁴⁰² Osobní rozhovor s Liborem Basíkem uskutečněný 3. 3. 2020 v Praze, viz příloha, s. 75.

⁴⁰³ Osobní rozhovor s Petrem Benčíkem uskutečněný 13. 1. 2020, viz příloha, s. 6.

⁴⁰⁴ Osobní rozhovor s Petrem Benčíkem uskutečněný 13. 1. 2020, viz příloha, s. 4.

⁴⁰⁵ Osobní rozhovor s Vladimírem Fuchsem uskutečněný 8. 1. 2020 v Praze, viz příloha, s. 21.

⁴⁰⁶ Osobní rozhovor s Petrem Benčíkem uskutečněný 13. 1. 2020, viz příloha, s. 6.

⁴⁰⁷ Tamtéž.

⁴⁰⁸ Osobní rozhovor s Vladimírem Chlupem uskutečněný 21. 1. 2020, viz příloha, s. 45.

3.8 Zpětné vyhodnocování přenosu

Aby se experti ve svém projevu postupně zlepšovali, je vhodné, aby dostávali od mediálních profesionálů po přenosech reakci, která bude zahrnovat různá doporučení. Nejedná se zpravidla o organizované vyhodnocování, ale spíše diskuzi, která se po odkomentované sportovní události samovolně nabízí, jak uvádí Jaromír Bosák. „*Když se jede ze zápasu – a já většinou spolukomentátory vozím – tak je dost času a probere se toho poměrně dost. Takže včetně komentáře zápasu.*“⁴⁰⁹ Prostor pro konstruktivní debatu, jež se týká komentáře experta, nepřichází pouze ve chvílích, kdy je událost u konce, ale také v pauzách, aby spolukomentátor mohl určité prvky ve svém projevu zlepšit bezprostředně tentýž den. Robert Záruba uvádí, že možnost s expertem probrat jeho projev nabízí v hokeji prostor mezi třetinami. „*Říkám vždy pár nejnmutnějších poznámek, přestože by jich mohlo být milion, tak si vyberu tři, abychom se někam posouvali.*“⁴¹⁰ Záruba dodává, že některé poznatky jsou užitečné pouze pro konkrétní zápas, a proto je potřeba, aby se danou věc nesnažil expert uměle implementovat i do jiného přenosu. Důležité je především rozvíjet schopnost rychlé reakce.⁴¹¹

Zpětné vyhodnocování vnímá jako velmi přínosné například Jakub Koreis, se kterým pozitiva a negativa probírá především komentátor Jan Homolka. „*Honza Homolka neustále vymýšlí, v čem se můžeme zlepšit, takže každý zápas je další zkušenost.*“⁴¹² Občasně se stává, že o výkonech expertů hovoří zaměstnanci z televize mimo přítomnost samotných spolukomentátorů. Příklad, kdy se názor na svůj projev dozvídá expert zprostředkovaně, zmiňuje Luboš Kalouda. „*Vím, že legenda České televize Ota Černý hodně komunikuje s komentátory, takže on občas říká názor na spolukomentátory.*“⁴¹³ Florbalový expert Vladimír Fuchs tvrdí, že po běžném utkání není čas na souvislejší a delší hodnocení, díky kterému by byla možnost udělat výraznější progres. Jiná je situace na déle trvajících událostech, jako je například světový šampionát. I v kontextu vyšší sledovanosti vznikají tendence komentář více rozebírat. Ovšem podle Fuchse vyhodnocení neznámá, že by komentátor expertovi doporučoval například do projevu nezahrnovat určitá slova.⁴¹⁴ Zkušenosti Ivety Benešové jsou takové, že doporučení a rady přicházejí spíše od technické sekce televizní stanice. „*Já jsem si neustále hrála se sluchátky a dostávala jsem příkazy, abych toho nechala, že je to tam slyšet.*“⁴¹⁵ Kristýna Hoidarová Kolocová říká, že ji zajímá především reakce lidí z volejbalových kruhů,

⁴⁰⁹ Osobní rozhovor s Jaromírem Bosákem uskutečněný 9. 12. 2019 v Praze, viz příloha, s. 82.

⁴¹⁰ Osobní rozhovor s Robertem Zárubou uskutečněný 10. 12. 2019 v Praze, viz příloha, s. 87.

⁴¹¹ Osobní rozhovor s Robertem Zárubou uskutečněný 10. 12. 2019 v Praze, viz příloha, s. 87.

⁴¹² Osobní rozhovor s Jakubem Koreisem uskutečněný 25. 10. 2019 v Plzni, viz příloha, s. 59.

⁴¹³ Osobní rozhovor s Lubošem Kaloudou uskutečněný 1. 11. 2019 v Brně, viz příloha, s. 48.

⁴¹⁴ Osobní rozhovor s Vladimírem Fuchsem uskutečněný 8. 1. 2020 v Praze, viz příloha, s. 19.

⁴¹⁵ Osobní rozhovor s Ivetou Benešovou uskutečněný 8. 11. 2019 v Praze, viz příloha, s. 10.

případně jí blízkých osob. K tomu ale dodává, že tato odezva nemusí vždy splňovat parametry konstruktivní kritiky. „*Často jsem k sobě kritičtější, než jsou ti lidé okolo.*“⁴¹⁶

Citace Hoidarové Kolocové vystihuje myšlenku několika dalších expertů, kteří zmiňují, že nejlepším nástrojem pro učinění progresu v komentování nemusí být názor ostatních, ale sebereflexe. Ta může plynout pouze z pocitů z přenosu, které některým expertům k bilancování stačí. Jiní spolukomentátoři si za účelem sebezdokonalení zpětně pouštějí přenosy, které pokrývali. Petr Benčík uvádí, že je prakticky donucen vyhodnocovat sám sebe, neboť v obchodě, který provozuje, je zapnutá televize, na které v období, kdy probíhá Tour de France, je během dopoledne přehrávaná repríza přenosu z předchozího dne. „*Slyším sám sebe, takže mám zpětnou vazbu. Ale je to tragédie, nemůžu se moc poslouchat.*“⁴¹⁷ Luboš Kalouda v tomto kontextu zmiňuje paralelu s časy, kdy ještě býval aktivním fotbalistou. Jeho zvykem bylo, že si pro získání reálnějšího obrazu o sobě samém pravidelně zhlédl předchozí odehraný zápas na videu.⁴¹⁸ Výkony expertů pak může posouvat především praxe. Ta ovšem není absolutní zárukou kvality komentáře, jak uvádí Iveta Benešová. Některé sportovní události totiž nejsou svým průběhem příliš atraktivní a tím mohou mít vliv i na slovní doprovod ze strany televizní stanice. „*Je to zajímavé v tom, že jeden den je super, některé hráčky mě hrozně baví sledovat, jejich tenis je sympatický. Ovšem pak jsou utkání, který jsou úplně o ničem a člověk neví, co má říkat.*“⁴¹⁹

Někteří spolukomentátoři částečně zůstávají v roli sportovců, v níž nebyli zvědaví na názor veřejnosti, tudíž sami po poznatcích ostatních nepátrají. I tak se ale stává, že se k expertům názor lidí mimo prostředí dostane. Většinou se jedná o příjemné zkušenosti, jakou je například ta Jiřího Welsche po basketbalovém mistrovství světa v roce 2019. „*Stalo se mi, že mě lidi i zastavovali na ulici a říkali, že se jim líbilo, jak jsem k tomu přispěl.*“⁴²⁰ Welsch uvádí, že tyto kladné reakce na komentář při osobním kontaktu s veřejností plynou spíše z toho, že lidé si uvědomují někdejší sportovní úspěchy experta a chovají k němu přirozený respekt. Skutečný názor diváků pak může být jiný.⁴²¹ Vyjádření zástupců publika ke komentování experta na internetu nekonzumuje ani Petr Hubáček. „*Možná to zní neuvěřitelně, ale já nemám sociální síť, takže od leccého jsem odtrihnutý.*“⁴²² Proto jedinou cestou, jak se dostat k názoru lidí, je přímý kontakt, o kterém Hubáček zmiňuje, že nemusí být celkově vypovídající. Ani

---

⁴¹⁶ Telefonický rozhovor s Kristýnou Hoidarovou Kolocovou uskutečněný 24. 11. 2019, viz příloha, s. 30.

⁴¹⁷ Osobní rozhovor s Petrem Benčíkem uskutečněný 13. 1. 2020, viz příloha, s. 8.

⁴¹⁸ Osobní rozhovor s Lubošem Kaloudou uskutečněný 1. 11. 2019 v Brně, viz příloha, s. 48.

⁴¹⁹ Osobní rozhovor s Ivetou Benešovou uskutečněný 8. 11. 2019 v Praze, viz příloha, s. 11.

⁴²⁰ Osobní rozhovor s Jiřím Welschem uskutečněný 11. 12. 2019 v Praze, viz příloha, s. 70.

⁴²¹ Tamtéž.

⁴²² Osobní rozhovor s Petrem Hubáčkem uskutečněný 19. 1. 2020 v Praze, viz příloha, s. 39.

Hoidarová Kolocová sama od sebe nepátrá po tom, jaké je mínění lidí vyskytujících se v internetovém prostoru. „*Že bych ležela v tom, co si myslí nějaká paní z Horní Dolní, to ne.*“⁴²³ Zvyky expertů se mohou při hledání reakcí na komentář měnit. Petr Benčík zprvu diskuze diváků vyhledával a nad ojedinělými negativními komentáři se pozastavoval. „*Ze začátku jsem to těžko nesl, dost se mě to dotýkalo a vnímal jsem to jako chybu.*“⁴²⁴ Postupem času nelichotivé komentáře Benčík neřeší ani nečte především proto, že si uvědomil, že pozitivních reakcí je většina, a ke všemu ne všechny kladné názory z publika jsou ventilovány, zato kritika takřka vždy.

Opačným příkladem a výjimkou této práce je Vladimír Chlup, který při baseballovém přenosu i po něm vytrvale pročítá komentáře pod příspěvkem, který je k zápasu publikován na sociálních sítích stanice O2 Sport. I tak vnímá osobní zpětnou vazbu jako relevantnější, většinou navíc s pozitivním vyzněním. „*Plno lidí mi říká, že ač mají zaplacené MLB TV, tak když se to vysílá na O2, tak raději koukají tam.*“⁴²⁵

3.9 Rozdíl v práci spolukomentátora na České televizi a soukromé televizi

Již v kapitole, která obsahovala profily jednotlivých expertů, jsem zmiňoval, že někteří spolukomentátoři mají zkušenosti s komentováním sportu na vícero televizních stanicích. V následujících odstavcích se proto věnuji tomu, zda experti pocítují určité rozdílnosti v práci pro Českou televizi a pro soukromá média.

Jeden z hlavních rozdílů byl již naznačen prostřednictvím slov Vladimíra Fuchse v podkapitole *Vliv umístění komentátorského stanoviště na práci experta*. Ten zmiňoval, že při komentování ze studia mimo místo konání události, je obtížné učinit svůj projev záživný pro diváka. Většinu událostí, které vysílá Česká televize, pokrývají komentátor a expert veřejnoprávní stanice přímo z místa dané akce. Expert je tak víceméně vždy vtažen do děje události. Naopak soukromé stanice na základě svého vysílacího konceptu zajišťují komentování velké části události ze studií. Stanice O2 Sport, Nova Sport či Eurosport totiž vysílají především zahraniční soutěže a závody, které nelze z ekonomických důvodů pokrývat přímo v místě dění.

Výjimku na stanici O2 Sport tvoří přenosy tuzemské nejvyšší hokejové a fotbalové soutěže. Ty televize pokrývá na daných stadionech. Součástí hokejového expertního týmu stanice je Jakub Koreis. Podle jeho soudu mu spolupráce s O2 Sport vyhovuje, neboť má větší

---

⁴²³ Telefonický rozhovor s Kristýnou Hoidarovou Kolocovou uskutečněný 24. 11. 2019, viz příloha, s. 30.

⁴²⁴ Osobní rozhovor s Petrem Benčíkem uskutečněný 13. 1. 2020 v Praze, viz příloha, s. 9.

⁴²⁵ Osobní rozhovor s Vladimírem Chlupem uskutečněný 21. 1. 2020 v Praze, viz příloha, s. 45 a 46.

prostor a neomezenost ve vyjádření. „Přijde mi, že na ČT jsou experti dost odsouzení k tomu jen popisovat situace, které se dějí na ledě, zatímco my máme prostor říct si svůj názor. Hokej je o více věcech, než jen samotné akci.“⁴²⁶ Baseballový expert O2 Sport Vladimír Chlup zmiňuje, že v rámci komentování na soukromé stanici vnímá menší nutnost držet projev na oficiálnější úrovni. Jak jsem ovšem uvedl dříve v této práci, ani na spolukomentátory na České televizi nejsou kladeny požadavky ohledně spisovné mluvy. Chlup dodává, že ze strany soukromé stanice na něj přišla prosba, zda by bylo možné komentovat lidským jazykem, a starat se tak i o větší zábavnost pořadu.⁴²⁷ Zároveň domluva v rámci stanice byla taková, že se baseballová soutěž *MLB* bude vysílat především pro publikum, které už je s baseballem seznámené. To obnáší přístup, který je trochu jiný odlišný od veřejnoprávní stanice. „Když přijde nějaká motanice, kdy se týmy o něco hádají na základě nějakého pravidla, tak se snažím vysvětlit, kvůli čemu to je. A to samotné pravidlo také. Ale spíše skrytě, ne tak otevřeně jako Česká televize.“⁴²⁸

V kontextu výpovědí expertů ovšem nelze určit, zda je celková úloha spolukomentátora na soukromé stanici zásadněji jiná než v rámci přenosů České televize. Rozhodující jsou především okolnosti. Klíčové je zejména to, o jaký typ sportu se jedná, neboť koncept vysílání jednotlivých odvětví se liší i v rámci jedné stanice. Další zásadní faktor uvádí Kristýna Hoidarová Kolocová. Podle ní se podoba přenosu může měnit podle toho, s jakým komentátorem expert zápas pokrývá. „Někdo z nich má nějaké požadavky, které dělají drobné odlišnosti. Třeba Jiří Rejman z ČT byl takový, že chtěl, aby pokrýval ty chvíle, kdy gradoval set, ty koncovky.“⁴²⁹ Hoidarová Kolocová si myslí, že to, co má daný komentátor rád, musí expert vycítit především sám.⁴³⁰ Komentátora jako určující prvek, nikoliv stanici, vidí také Jiří Welsch a k tomu doplňuje, že nikde od nikoho nedostal instrukce, které by měly usměrňovat jeho projev.⁴³¹

Na závěr této kapitoly lze konstatovat, že v rámci České televize mohou oproti soukromým stanicím ze zkušenosti vybraných spolukomentátorů častěji vznikat směrem ke expertům určitá doporučení, která se ovšem nepřibližují omezením. Pole působnosti experta se odvíjí především od druhu sportu a hlavního komentátora, který sportovní událost s daným odborníkem doprovází komentářem.

⁴²⁶ Osobní rozhovor s Jakubem Koreisem uskutečněný 25. 10. 2019 v Plzni, viz příloha, s. 54.

⁴²⁷ Osobní rozhovorem s Vladimírem Chlupem uskutečněný 21. 1. 2020 v Praze, viz příloha, s. 43.

⁴²⁸ Osobní rozhovorem s Vladimírem Chlupem uskutečněný 21. 1. 2020 v Praze, viz příloha, s. 44.

⁴²⁹ Telefonický rozhovor s Kristýnou Hoidarovou Kolocovou uskutečněný 24. 11. 2019, viz příloha, s. 29.

⁴³⁰ Tamtéž.

⁴³¹ Osobní rozhovor s Jiřím Welschem uskutečněný 11. 12. 2019 v Praze, viz příloha, s. 66.

3.10 Typologie expertů

V předchozích kapitolách jsem rozebíral přístup jednotlivých respondentů této diplomové práce k roli experta. Na základě analýzy přenosů, ve kterých vystupují mnou vybraní spolukomentátoři, a výpovědí těchto respondentů, předkládám vlastní typologii expertů. Někteří se svými vlastnostmi dají zařadit do vícera kategorií.

1. Statistik a perfekcionista je typem experta, který klade velký důraz na přípravu. Statistické údaje studuje v řádu hodin, následně si je přehledně zpracovává. Nesnaží se podcenit žádný aspekt práce, proto především v začátcích na televizní stanici zkouší z vlastního přesvědčení různé techniky, kterými se snaží dosáhnout lepšího výkonu v projevu. Parametry statistika a perfekcionisty splňují z mých respondentů Petr Hubáček s Jakubem Koreisem.

2. Expert prožívající mediální sen je odborník z prostředí, pro něhož byla práce spojená s televizí dřívějším či pozdějším cílem nebo aspoň alternativou. Možnosti být součástí sportovních přenosů v roli experta si váží, a proto se snaží ve své pozici odvádět kvalitní výkony založené na poctivém přístupu. Tento typ se částečně podobá statistikovi perfekcionistovi. Vlastnostem této kategorie odpovídá Kristýna Hoidarová Kolocová, Luboš Kalouda, Jakub Koreis, ale i Filip Řeháček.

3. Expert pohlcený sportem je takovým typem spolukomentátora, pro něhož se koncem každé jím odkomentované sportovní události nic nemění. Fakta o daném sportu konzumuje neustále, tudíž není nucen si dělat speciální přípravu k přenosu. Sám expert je buďto stále aktivní součástí daného sportu, případně v něm působí například jako trenér. Intenzivně a neustále tak vylepšuje a prohlubuje své dlouhodobé znalosti. Díky neustálému kontaktu s odvětvím se tento typ experta stává jakousi encyklopedií. Do této kategorie lze zařadit Filipa Řeháčka či Vladimíra Chlupa.

4. Fanoušek je kategorií, jež obnáší ty experty, kteří během přenosu výrazně projevují emoce, případně i náklonnost k jednomu z týmů, stejně tak závodníkovi či jedné závodnici. Experti se nezdíka vyjadřují krátkými zvoláními, které svědčí o intenzivním prožívání dané události. Expert dostává rysy typu fanoušek především v případech, kdy se jedná o úspěch národního sportu. Prostupnost této kategorie je poměrně velká, neboť někteří experti, kteří běžně výrazněji neprojevují emoce, mohou ve výjimečných případech v rámci nejprestižnějších událostí inklinovat k explicitní podpoře. Mezi experty fanoušky je možné zařadit Jiřího Welsche a Petra Benčíka. Petr Hubáček a Vladimír Fuchs by naopak mohli tvořit další

potenciální kategorii „chladný profesionál“, neboť i při utkáních národního týmu zpravidla nedávají emoce najevo.

5. Lidový vypravěč je kategorie experta, do které lze zařadit spolukomentátory, kteří během přenosu působí jako při běžné konverzaci s přáteli. Jejich projev je přirozený, bezprostřední a z velké části nespisovný. Součástí komentáře tohoto typu experta jsou historky, které s danou sportovní událostí ani nemusejí souviset. Expert typu lidový vypravěč rovněž pravidelně používá nadlehčené poznámky. Vlastnosti odborníka z této kategorie jsou uplatnitelné především ve sportech, které mají dlouhý průběh a obsahují tak hodně prostoru pro promluvy. Z mnou vybraných expertů tato kategorie zahrnuje Petra Benčíka i Vladimíra Chlupa.

6. Expert chameleon je pravým opakem typu experta pohlceného sportem. V rámci svého života po profesionální kariéře se expert věnuje jiným činnostem než působení ve sportu. Dané odvětví kromě pracovních povinností v televizi důkladněji nesleduje, ani se mu nevěnuje. Lze tedy předpokládat, že u tohoto typu experta bude v komentáři převládat především analýza plynoucí ze zkušeností, nikoliv statistiky a zákulisní informace. Daný člověk tak pro potřeby přenosu „změní barvu“ a v momentě začátku zápasu či závodu se stává odborníkem. Po jeho konci se ale od sportu více či méně odstříhává. Za součást této kategorie lze považovat Ivetu Benešovou.

Závěr

Touto magisterskou prací jsem se pokusil co nejdetailněji popsat fungování tuzemských televizních sportovních expertů, a to zejména na komentátorském stanovišti. Zmíněného cíle jsem se snažil dosáhnout skrze rozhovory s deseti experty, kteří komentářem pokrývají různé sporty. Analyzovanými subjekty byli na základě kvalitativního dotazování experti z České televize a soukromých stanic O2 Sport respektive Nova Sport. Abych učinil výsledky této diplomové práce relevantnější, zahrnul jsem do ní také kvalitativní analýzu přenosů, které slovy doprovázeli mnou vybraní spolukomentátoři.

Základním zjištěním práce je to, že ačkoliv nejvíce očekávanou složku práce experta, za kterou lze považovat odborný analytický pohled na přenášenou sportovní událost, plní – byť v různé míře – všichni spolukomentátoři, celkový přístup k angažmá v televizi se v jednotlivých případech liší značně. Někteří experti například dbají na maximální statistickou připravenost, jiní jí nepřikládají důležitost. Zásadní odlišnosti se nacházejí v samotném projevu sportovních odborníků – rozdíly se skrývají v používání spisovnosti respektive nespisovnosti, otevřenosti expertů či vnášení emocí do přenosu. Toto resumé je pro sportovní stanice na základě odpovědí mediálních profesionálů i samotných expertů velkým pozitivem. Přenosy z hlediska dílčích rozdílností expertů nabízejí větší pestrost, což může být z pohledu diváka atraktivnější varianta, než určitá jednotvárnost. Jednu z příčin velké originality jednotlivých expertů může tvořit fakt, že ze strany českých televizních stanic existuje směrem k expertům naprosté minimum restrikcí.

V rámci jednotlivých kapitol jsem se pokoušel zodpovědět několik výzkumných otázek. První z nich se zaměřovala na to, jakým způsobem probíhá výběr expertů do televize. Lidé, kteří se podílejí na náboru spolukomentátorů, se mimo jiné ohlížejí především na to, jakým způsobem se sportovci dovedou vyjadřovat při kontaktu s médií během jejich kariéry. V případě, že sportovec obratně formuluje věty, vzniká určitý předpoklad pro to, aby se mohl stát expertem. Další predispozice může znít banálně, ovšem je naprosto klíčová. Jedná se o ochotu investovat svůj čas do aktivity, jejíž finanční ohodnocení není v tuzemském prostředí vysoké. Při náboru experta nemusí sehrát klíčovou roli iniciativa mediálního profesionála přímo z televizní stanice, ale také například doporučení člověka, který zná obě strany – budoucího experta i zaměstnance média. V ojedinělých případech se může osoba z prostředí sportu pokusit proniknout do mediálního prostředí čistě z vlastního přesvědčení.

Další výzkumná otázka podstatně souvisela s předchozí: *Dbá se u expertů na jazykové dovednosti?* Jak jsem uvedl v odstavci výše, jazykové predispozice, o kterých má stanice přehled na základě předchozích mediálních výstupů sportovce, mohou být určitým vodítkem, ale nejsou zcela zásadní. Pokud nedokonalosti v mluvě kompenzuje velké množství odborných poznatků a přirozených reakcí, které mají diváka čím zaujmout, jedná se o přínosnější stav, než když expert provází sportovní událost komentářem na vysoké jazykové úrovni, ovšem bez přidané hodnoty. Ideální situace může nastat v případě, že projev experta bude pro publikum poutavý především tím, že mu utkání či závod zprostředkuje odbornou optikou, srozumitelným jazykem, a k tomu budou věty spolukomentátora stylisticky velmi dobře uchopené, a do mikrofonu jasně vyslovené.

V několika kapitolách analytické části jsem se maximálně snažil nalézt odpověď na v pořadí třetí výzkumnou otázku: *Co všechno obnáší pro experta jeden sportovní přenos?* Pro kvalitnější vypořádání se s přenosem si potřebuje expert udělat přípravu. Této nulté fázi pokrývání sportovní události věnují jednotliví experti rozdílné množství času. Klíčová je v každém přenosu především spolupráce mezi expertem a hlavním komentátorem. Její zvládnutí, či naopak nezvládnutí pak zásadně ovlivňuje celkovou úroveň přenosu. Pro učinění progresu expert občasně dostává ještě během přenosu, či bezprostředně po jeho skončení, zpětnou vazbu od hlavního komentátora.

Další výzkumná otázka se ptala na to, do jaké míry se experti snaží z vlastní iniciativy zdokonalovat ve svém projevu. Z výzkumu vyplynulo, že organizovaná příprava spolukomentátorů v jejich začátcích ze strany televizních stanic neprobíhá, tudíž potřeba samopřípravy může být tím pádem větší. Většina expertů nechává pokrok v projevu na času a zkušenostech. Případně se snaží zlepšit na základě sebereflexe – vyhodnocují si předchozí přenos a poučují se z chyb. V tomto případě tak možné učinění progresu spočívá hlavně ve zpětném zhlédnutí expertem komentované sportovní události. Někteří experti se ale snaží začátečnická negativa v projevu minimalizovat tím, že například navštíví logopedii, případně se snaží zdokonalit na základě četby zaměřené na rétoriku. Jednu z originálních metod sebezdokonalení nabídl v rámci této práce hokejový expert Petr Hubáček, jenž si před premiérovým přenosem v televizi v pozici experta zkoušel komentovat nanečisto a sám pro sebe utkání na tribuně.

Expert není mediální profesionál, a tudíž na něj z hlediska formy projevu nejsou, na rozdíl od hlavního komentátora, kladeny výraznější požadavky. Zároveň je primární role experta odlišná od té, kterou má hlavní komentátor. Mohou však nastat přenosy, ve kterých

pozice spolukomentátora a hlavního komentátora splývají. Z výsledků kvalitativní obsahové analýzy sportovních přenosů, které pokrývali mnou vybraní experti, je patrné, že poměrně často spolukomentátoři napříč sporty využívají chvíl, kdy hlavní komentátor mlčí, a divákům zprostředkovávají děj prostým popisem. V takových případech se zmocňují úkolu, který má plnit především mediální profesionál. To je odpověď na další z výzkumných otázek, jejíž podoba je následující: *Jak moc se překrývá role experta s rolí novináře/komentátora?* Roli hlavního komentátora se expert přibližuje také v případě, že patří mezi typ statistika, tím pádem má před utkáním nastudované velké množství různých faktů. Zprostředkovávání konkrétních statistických údajů by mělo být součástí projevu především hlavního komentátora, ale někteří experti při přenosech prokazují vysokou míru připravenosti.

Dílčím výzkumným cílem bylo rovněž získat odpověď na otázku: *Jaké jsou odlišnosti v plnění role experta u různých sportů?* Jednotlivá odvětví nabízejí rozdílné množství času, v rámci kterého se může spolukomentátor vyjádřit. Jedním extrémním případem je tenisový či beachvolejbalový přenos, během něhož je prostor pro vyjádření minimální. Opakem je vysílání například cyklistických závodů, při kterých se od experta očekává velké množství promluv, jimiž může zaplnit dlouhou stopáž. Délka pořadu a počet příležitostí se vyjádřit, ale není jedinou odlišností v práci expertů u jednotlivých sportů. Klíčový a rozdílný je také obsah sdělení. V rámci tuzemských populárních sportů, jakými jsou například fotbal a hokej, se experti více soustředí na analytickou složku – čili rozbor hry. Existují ale odvětví, s nimiž publikum nemusí být tak dobře seznámeno. V takových případech by měli experti sport divákům přibližovat tím, že se pokusí většinu situací, které se odehrávají v přenosu, maximálně ozřejmit. Může dojít také na prostý popis fungování sportu, což je při vysílání populárních odvětví zbytečné. U sportů, se kterými nejsou diváci tolik seznámeni, je rovněž větší potřeba vysvětlovat a opisovat terminologii daného odvětví.

V rámci této práce jsem se rovněž snažil zjistit to, jaké jsou pro experta rozdíly při spolupráci s veřejnoprávní Českou televizí a soukromými stanicemi. Z výzkumu vyplývá, že konkrétní rozdíly takřka neexistují. Rozhodující je především formát vysílání konkrétního sportu a požadavky hlavního komentátora směrem k expertovi. Práce pro spolukomentátora odborníka na České televizi je oproti soukromým stanicím částečně odlišná v tom, že naprostou většinu událostí pokrývá přímo v místě dění.

Jedním z vedlejších přínosů této práce byla možnost komparace výsledků mé analýzy s těmi, které nabídl Jiří Wažik ve své práci z roku 2001, jež se rovněž zabývala tématem spolukomentátorů. Wažik si vytyčil šest předpokladů, z nichž tři na základě svého zkoumání

potvrdil. Jedna z potvrzených domněnek byla, že expert se více zaměřuje na statistický komentář a zákulisní informace, přičemž hlavní komentátor zajišťuje popis děje. Na základě mého výzkumu je možné hovořit o tom, že někteří experti jsou maximálně statisticky připravení, ale fakta prezentují především hlavní komentátoři. U zákulisních informací lze naopak jednoznačně mluvit o tom, že se jedná o doménu experta.

S dalším bodem v rámci potvrzených domněnek Wažika lze souhlasit v plném rozsahu. I dle mého zjištění na základě výpovědí komentátorů i expertů je nejdůležitější složkou práce spolukomentátora hodnocení sportovní události odborným pohledem.

S Wažikovou poslední domněnkou, která tvrdila, že pro experta je v porovnání s hlavním komentátorem při přenosu obtížnější potlačit emoce naopak lze nesouhlasit. Projevování emocí je záležitostí velmi individuální, a tak – i na základě analyzovaných přenosů – je obtížné provést generalizaci. Někteří hlavní komentátoři utkání a závody maximálně prožívají a expert vedle nich je klidnou silou. To funguje také naopak. Často platí, že o přínos emocí do přenosu se rovnoměrně starají hlavní komentátor i expert.

Literatura a prameny

- ANDREWS, Phil. Sports journalism: a practical guide. 2nd edition. London: SAGE, 2014. 192 s. ISBN 978-1446253373.
- BECK, D.; BOSSHART, L. Sports and Media. Communication Research Trends [online]. 2003, ročník 22, č. 4. [cit. 2019-11-10] Dostupné z www: http://cscs.scu.edu/trends/v22/v22_4.pdf.> ISSN: 01444646.
- BEDNAŘÍK, Petr; JIRÁK, Jan; KÖPPOVÁ, Barbara. Dějiny českých médií: od počátku do současnosti. Vyd. 1. Praha: Grada, 2011. 439 s. ISBN:978-80-247-3028-8.
- BURTON, Graeme a JIRÁK, Jan. Úvod do studia médií. Brno: Barrister & Principal, 2001. 391 s. ISBN 80-85947-67-6
- ČECHOVÁ, Marie, Jan CHLOUPEK a Eva MINÁŘOVÁ. Stylistika současné češtiny. Praha: Institut sociálních vztahů - nakladatelství, 1997. 284 s. ISBN 80-85866-21-8.
- ČEŇKOVÁ, Jana a Jan CEBE, ed. Meziválečná česká a slovenská žurnalistika (1918-1938). Praha: Univerzita Karlova, nakladatelství Karolinum, 2019. 308 s. ISBN 978-80-246-4299-4.
- ČUŘÍK, Jaroslav. Nové trendy v médiích I: Online a tištěná média. 1. vyd. Brno: Masarykova univerzita, 2012. 240 s. ISBN 978-80-210-5825-5.
- KÖPPOVÁ, Barbara, JIRÁK. Masová média a česká společnost 90. let 20. století: průběh a důsledky transformace médií. In: Jan. HEISS, Gernot; KRÁLOVÁ, Kateřina; PEŠEK, Jiří, RATHKOLB, Oliver (eds.) a kol. Česko a Rakousko po konci studené války: různými cestami do nové Evropy. Ústí nad Labem: Albis international, 2008, 516 s. ISBN: ISBN:978-80-86971-95-7.
- HENDL, Jan. Kvalitativní výzkum: základní metody a aplikace. Praha: Portál, 2016. Čtvrté vydání. 440 s. ISBN 978-80-262-0982-9.
- HLADKÝ, Miroslav. Žurnalistika v televizi. Praha: Novinář, 1986. 349 s.
- HOLTZMAN, Jerome. Jerome Holtzman on Baseball. Sport Publishing LLC. 2005. 250 s. ISBN 978-1582619767.
- HUBÁČEK, Jaroslav. O českých slanzích. Ostrava: Profil, 1979. 170 s. První vydání.
- HUGO, Jan a kol. Slovník nespisovné češtiny. Praha: Maxdorf, 2006. Druhé vydání, 460 s. ISBN 80-7345-098-4.
- JEŠUTOVÁ, Eva. Od mikrofonu k posluchačům: z osmi desetiletí českého rozhlasu. Praha: Český rozhlas, 2003. 668 s. ISBN 80-86762-00-9.
- KRAUS, Jiří. Kodifikace. In: KARLÍK, Petr, Marek NEKULA a Jana PLESKALOVÁ, ed. Nový encyklopedický slovník češtiny. Praha: Nakladatelství Lidové noviny, 2016. ISBN 978-

80-7422-481-2.

LAMPRECHT, M.; STAMM, H. Sport zwischen Kultur, Kult und Kommerz. 1. vydání. Curych: Seismo Verlag, 2002. 208 s. ISBN 978-3908239802.

LEVER, J.; WHEELER, S. Mass Media and the Experience of Sport. Communication Research [online]. 1993, ročník 20, č.1. [cit. 2019-11-10] Dostupné z www: <<https://journals-sagepub-com.ezproxy.is.cuni.cz/doi/pdf/10.1177/009365093020001006>>

MALINA, Karel. Rozhlasový reportér Josef Laufer. Brno: Vydavatelství a nakladatelství Novinář, 1985. 198 s. ISBN: 59-196-84.

MCQUAIL, Denis. Úvod do teorie masové komunikace. 1999. Druhé vydání. 448 s. ISBN 80-7178-200-9.

OWENS, Jim. 2007. Television Sports Production. Focal Press, 2007. 4th ed. 296 s. ISBN 978-0240809168.

POLÁK, Karol, HOLUBEC, Vít. Priviazaní k mikrofónu: Komentujú Karol Polák a Vít Holubec. Bratislava: Šport, 1972, 219 s.

RAMON, Xavier. Olympic Channel: showcasing the Games in the age of digital plenitude. Diagoras: International Academic Journal on Olympic Studies [online]. 2018, ročník 1, č.2, p. 83-102. Dostupné z www: <<http://www.diagorasjournal.com/index.php/diagoras/article/view/25>> ISSN: 2565-196X.

SEDLÁKOVÁ, Renata. Výzkum médií. Praha: Grada Publishing, 2014. 548 s. ISBN 978-80-247-3568-9.

SEKOT, Aleš. Sociologické problémy sportu. Vyd. 1. Praha: Grada, 2008. 223 s. Sociologie. ISBN 9788024725628.

SHOEMAKER, Pamela J. a REESE, Stephen D. Mediating the message: theories of influences on mass media content. 2nd ed. White Plains, N.Y.: Longman, c1996. ISBN 08-013-1251-5.

SCHREIER, M. Qualitative content analysis. In FLICK, U. The SAGE handbook of qualitative data analysis (pp. 170-183). London: SAGE Publications Ltd, 2014. DOI: 10.4135/9781446282243.

SCHREIER, M. Qualitative content analysis in practice. Los Angeles: SAGE, 2012. ISBN 9781849205924.

ŠMÍD, Milan; TRUNEČKOVÁ, Ludmila. Novinář a jeho zdroje v digitální éře. 1 vyd. Praha: Karolinum, 2009. 205 s. ISBN 9788024616612.

TRAMPOTA, Tomáš a VOJTĚCHOVSKÁ, Martina. Metody výzkumu médií. Vyd. 1. Praha:

Portál, 2010. 293 s. ISBN 978-80-7367-683-4.

TRAMPOTA, Tomáš. Zpravodajství. Praha: Portál, 2006. 191 s. ISBN 80-736-7096-8.

Bakalářské a diplomové práce k tématu:

VELART, Jan. O komentování sportovního přenosu se zvláštním zaměřením na fotbalové a hokejové zápasy. Praha: FSV UK, 2005. Diplomová práce.

BEREŇ, Michael. Srovnání vysílání hokejového turnaje na olympijských hrách v roce 1998 a 2010 se zaměřením na komentář. Praha: FSV UK, 2011. Bakalářská práce.

RÍMSKÝ, Prokop. Historie Redakce sportu České televize v letech 1993–2015. Praha: FSV UK, 2016. Diplomová práce.

HÁJEK, Vladimír. Sportovní vysílání Československé televize do roku 1965. Praha: FŽ UK, 1979. Diplomová práce.

KHATEBOVÁ, Simona. Současná spisovná čeština - postoje a realita. Brno: FF MU, 2013. Diplomová práce.

ZÁRUBA, Robert. Svědectví o historii Hlavní redakce tělovýchovy a motorismu Československé televize Praha. Praha: FT UK, 1989. Diplomová práce.

ŠTŮRALA, Miroslav. Osobnost české televizní žurnalistiky - Petr Vichnar. Olomouc: FF UP, 2018. Bakalářská práce.

VLÁŠEK, Vlastimil. Fotbalová mistrovství světa na obrazovkách Československé televize: Vývoj přímých přenosů od Anglie 1966 do Itálie 1990. Praha: FSV UK, 2008. Diplomová práce.

WAŽIK, Jiří. Spolukomentátoři v televizních sportovních přímých přenosech. Praha: FSV UK, 2001. Bakalářská práce.

Internetové zdroje:

www.aktualne.cz

www.ceskatelevize.cz

www.brnensky.denik.cz

www.college.columbia.edu

www.cyklonovinky.cz

www.dailymail.co.uk

www.europ-assistance.cz

www.florbalove.cz

www.forbes.cz

www.frntofficesport.com

www.idnes.cz

www.isport.blesk.cz

www.lupa.cz

www.media.eurosport.com

www.mediaguru.cz

www.mediar.cz

www.o2.cz

www.radiotv.cz

www.speakerscorner.co.uk

www.sport.aktuality.sk

www.sport.bt.com

www.sportbild.bild.de

www.tn.nova.cz

www.todayifoundout.com

www.youtube.com

Analyzované přenosy:

FC Baník Ostrava - Bohemians Praha 1905, MOL Cup — semifinále, Česká televize, datum uskutečnění: 24. 4. 2019 analyzovaný čas: 21:00 – 1:08:00, 1:46:00 – 2:00:00. Dostupné z www: <https://www.ceskatelevize.cz/ivysilani/10114956110-fotbal/419232401123001-fc-banik-ostrava-bohemians-praha-1905>. (zkratka v této práci: POH)

FC Zbrojovka Brno - 1.FK Příbram, Česká televize, datum uskutečnění: 29. 5. 2019, analyzovaný čas: 15:00 – 50:00, 1:14:30 – 1:45:00. Dostupné z www: <https://www.ceskatelevize.cz/ivysilani/10114956110-fotbal/319297371122004-fc-zbrojovka-brno-1-fk-pribram>. (BA)

FIFA MS ve fotbalu 2018 Rusko Írán – Španělsko, Česká televize, datum uskutečnění: 20. 6. 2018, analyzovaný čas: 25:00 – 1:16:00, 1:31:00 – 1:42:00. Dostupné z www: <https://www.ceskatelevize.cz/ivysilani/12154940640-fifa-ms-ve-fotbalu-2018-rusko/218471291120020-iran-spanelsko>. (MS Rusko)

Florbal Technology Florbal MB - FAT PIPE Florbal Chodov, Česká televize, datum uskutečnění: 22. 11. 2016, analyzovaný čas: 10:00 – 39:00, 50:00 – 1:19:00, 1:30:00 – 1:35:00. Dostupné z www: <https://www.ceskatelevize.cz/ivysilani/10128663078-florbal/216471291112015-technology-florbal-mb-fat-pipe-florbal-chodov/?kvalita=vysoka>. (SL)

Karjala Cup 2018: Česko – Švédsko, Česká televize, datum uskutečnění: 8. 11. 2018, analyzovaný čas: 22:30 – 52:30, 1:06:45 – 1:39:30. Dostupné z www: <https://www.ceskatelevize.cz/porady/12503646044-karjala-cup-2018/218471291163301-cesko-svedsko/>. (KC)

MLB: Tampa Bay Rays – Seattle Mariners, O2 Sport, datum uskutečnění: 21. 8. 2019, analyzovaný čas: 0:00:00 – 1:30:00. Dostupné v archivu stanice. (TAM)

MLB World Series: Washington Nationals – Houston Astros, O2 Sport, datum uskutečnění: 31. 10. 2019, analyzovaný čas: 0:00:00 – 1:30:00. Dostupné v archivu stanice. (WAS)

MS v basketbalu 2019: Česko – Japonsko, Česká televize, datum uskutečnění: 3. 9. 2019, analyzovaný čas: 0:00 – 14:30, 17:00 – 1:07:30. Dostupné z www: <https://www.ceskatelevize.cz/porady/12856560147-ms-v-basketbalu-2019-cina/219471291032819-cesko-japonsko/>. (JAP)

MS v basketbalu 2019: Česko – Turecko, Česká televize, datum uskutečnění: 5. 9. 2019, analyzovaný čas: 3:30 – 26:00, 27:30 – 50:00, 55:00 – 1:15:00. Dostupné z www: <https://www.ceskatelevize.cz/porady/12856560147-ms-v-basketbalu-2019-cina/219254002130043-turecko-cesko/>. (TUR)

MS v basketbalu 2019: Česko – USA, Česká televize, datum uskutečnění: 1. 9. 2019, analyzovaný čas: 0:00 – 20:15, 22:00 – 41:00, 42:00 – 1:00:00. Dostupné z www: <https://www.ceskatelevize.cz/porady/12856560147-ms-v-basketbalu-2019-cina/219254002130014-cesko-usa/>. (USA)

MS ve florbalu 2010 Finsko, Česko – Norsko, Česká televize, datum uskutečnění: 6. 12. 2010, analyzovaný čas: 11:00 – 38:20, 52:20 – 1:23:25, 1:39:00 – 1:49:00. Dostupné z www: <https://www.ceskatelevize.cz/ivysilani/10318719473-ms-ve-florbalu-2010-finsko/210471294350002-cesko-norsko>. (MS 2010)

MS ve florbalu 2016 Lotyšsko, Česko - Švýcarsko, Česká televize, datum uskutečnění: 11. 12. 2016, analyzovaný čas: 28:00 – 1:00:00, 1:11:30 – 1:44:00. Dostupné z www: <https://www.ceskatelevize.cz/ivysilani/11671128675-ms-ve-florbalu-2016-lotyssko/216471291110007-cesko-svycarsko>. (MS 2016)

MS v silniční cyklistice 2019 Velká Británie, individuální závod mužů, Česká televize, datum uskutečnění: 29. 9. 2019, analyzovaný čas: 0:22:00 – 1:22:00. Dostupné z www: <https://www.ceskatelevize.cz/porady/12993301836-ms-v-silnicni-cyklistice-2019-velka-britanie/219471291090008-ms-2019-velka-britanie/>. (MS)

Paříž - Roubaix 2017, Česká televize, datum uskutečnění: 9. 4. 2017, analyzovaný čas: 4:40:50 – 5:40:50. Dostupné z www: <https://www.ceskatelevize.cz/ivysilani/10110938667-cyklistika/217471291097002-pariz-roubaix-2017/>. (P-R)

Play off 2018/2019: HC Olomouc – HC Škoda Plzeň, Česká televize, datum uskutečnění: 22. 3. 2019, analyzovaný čas: 1:06:00 – 1:37:00, 1:53:00 – 2:24:45. Dostupné z www: <https://www.ceskatelevize.cz/porady/10120914283-buly-hokej-zive/419232401162006-hc-olomouc-hc-skoda-plzen/>. (PO)

TipSport extraliga 2018/2019: HC Bílí Tygři Liberec – HC Piráti Chomutov, O2 Sport, datum uskutečnění: 2. 11. 2018, analyzovaný čas: 16:30 – 53:30, 1:12:00 – 1:40:00. Dostupné v archivu stanice. (LIB)

TipSport extraliga 2018/2019: HC Kometa Brno – Mountfield HK, O2 Sport, datum uskutečnění: 22. 3. 2019, analyzovaný čas: 17:00 – 52:00, 2:10:00 – 2:40:00. Dostupné v archivu stanice. (KOM)

TipSport extraliga 2018/2019: PSG Berani Zlín – BK Mladá Boleslav, O2 Sport, datum uskutečnění: 20. 1. 2019, analyzovaný čas: 20:00 – 58:00, 1:16:00 – 1:40:00. Dostupné v archivu stanice. (ZLN)

TipSport extraliga 2019/2020: PSG Berani Zlín - HC Energie Karlovy Vary, Česká televize, datum uskutečnění: 26. 1. 2020, analyzovaný čas: 1:14:15 – 1:45:15, 2:06:30 – 2:38:00. Dostupné z www:

<https://www.ceskatelevize.cz/ivysilani/10120914283-buly-hokej-zive/320297371162001-psg-berani-zlin-hc-energie-karlovy-vary/dalsi-casti>. (TE)

Tour de France 2016, 12. etapa, Česká televize, datum uskutečnění: 14. 7. 2016, analyzovaný čas přenosu: 1:40:00 – 2:40:00. Dostupné z www: <https://www.ceskatelevize.cz/ivysilani/11537649925-tour-de-france-2016/216471291094013>. (TdF)

Velká cena San Marina 2019, Moto3, Nova Sport, datum uskutečnění: 15. 9. 2019, analyzovaná byla celá délka pořadu. Dostupné v archivu stanice. (M3)

Velká cena San Marina 2019, MotoGP, Nova Sport, datum uskutečnění: 15. 9. 2019, analyzovaná byla celá délka pořadu. Dostupné v archivu stanice. (MGP)

Velká Cena Itálie 2019, Moto2, Nova Sport, datum uskutečnění: 2. 6. 2019, analyzovaná byla celá délka pořadu. Dostupné v archivu stanice. (M2)

Wimbledon 2019: Jiří Veselý – Alexander Zverev, Nova Sport, datum uskutečnění: 1. 7. 2019, přenos byl analyzován v čase 1:00:00 – 2:00:00. Dostupné v archivu stanice. (VES)

Wimbledon 2019: Kateřina Siniaková – Jekatěrina Alexandrovová, Nova Sport, datum uskutečnění: 2. 7. 2019, přenos byl analyzován v čase: 0:00:00 – 1:00:00. Dostupné v archivu stanice. (SIN)

Wimbledon 2019: Serena Williamsová – Alison Riskeová, Nova Sport, datum uskutečnění: 9. 7. 2019, přenos byl analyzován v čase: 0:00:00 – 1:00:00. Dostupné v archivu stanice. (WIL)

World Tour 2019, Dauhá, semifinálové zápasy mužů: Herrera/Gavira – Lucena/Dalhausser; Bryl/Fijalek – Grimalt/Grimalt, Nova Sport, datum uskutečnění: 15. 3. 2019, analyzovaná byla první hodina pořadu. Dostupné v archivu stanice. (DAU)

World Tour 2019, Haag, semifinálové zápasy mužů: Stojanovskij/Krasilnikov – Semjonov/Lešukov; Thole/Wickler – Brouwer/Meeuwsen, Nova Sport, datum uskutečnění: 6. 1. 2019, analyzovaná byla první hodina pořadu. Dostupné v archivu stanice. (HG2)

World Tour 2019, Haag, semifinálové zápasy žen: Ana Patricia/Rebecca – Klinemanová/Rossová; Sponcilová/Claesová – Lahtiová/Parkinnenová, Nova Sport, datum uskutečnění: 5. 1. 2019, analyzovaná byla první hodina pořadu. Dostupné v archivu stanice. (HG1)

Přílohy

Seznam příloh

Příloha č. 1: Rozhovor s Petrem Benčíkem (text)

Příloha č. 2: Rozhovor s Ivetou Benešovou (text)

Příloha č. 3: Rozhovor s Vladimírem Fuchsem (text)

Příloha č. 4: Rozhovor s Kristýnou Hoidarovou Kolocovou (text)

Příloha č. 5: Rozhovor s Petrem Hubáčkem (text)

Příloha č. 6: Rozhovor s Vladimírem Chlupem (text)

Příloha č. 7: Rozhovor s Lubošem Kaloudou (text)

Příloha č. 8: Rozhovor s Jakubem Koreisem (text)

Příloha č. 9: Rozhovor s Filipem Řeháčkem (text)

Příloha č. 10: Rozhovor s Jiřím Welschem (text)

Příloha č. 11: Rozhovor s Liborem Basíkem (text)

Příloha č. 12: Rozhovor s Jaromírem Bosákem (text)

Příloha č. 13: Rozhovor s Robertem Zárubou (text)

Příloha č. 14: Rozhovor s Patrikem Bartošákem (text)

Rozhovory s experty:

1. Petr Benčík, Česká televize (rozhovor uskutečněný 13. 1. 2020 v Praze)

Jaký by měl podle vás být přínos experta do komentáře sportovního přenosu?

Měla by to být hlavně odbornost, nějaký přehled, nějaký to předvídání. Jak v tom byl člověk celý život, tak z nějakých těch situací může vyčíst, co by se tak mohlo stát. Expert by měl cyklistiku znát detailně, komentátor, potažmo moderátor, by měl vést to komentování. Já bych tam měl být od té odborné věci, on by tam měl mít ty věci o kolo. Když děláme Tour de France, tak to je krásný katalog Francie, a o těchto věcech okolo nic nevím. Tomáš Jílek, hlavní komentátor, to má najetý. Je to neuvěřitelný profík. Z něj se z komentátora stal časem i

cyklistickej odborník. On má opravdu hodně svých věcí, musím říct klobouk dolů. My jsme tam hlavně ohledně té zkušenosti, který se dají zúročit v určitých situacích. Ale jsou momenty, které ze studia vidíte úplně jinak. Je to hlavně o tom, abysme přiblížili lidem, co se děje, proč se to děje. Když jsou sporné situace, tak jsme tam od toho, abychom řekli, co si o tom myslíme. Například, když se stala kolize, do který se připlét Cavendish a Sagan.

Kdo a jakým způsobem vás oslovil ohledně spolukomentování?

Šlo to přes bývalýho cyklistu Lubora Tesaře, kterej taky spolukomentuje a komentátora Tomáše Jílka. Dostali se ke mně, že bych to mohl zkusit. Tomáš Jílek si to od A do Z vede sám. Celý výsledek cyklistických pořadů je práce Tomáše. Takže hlavní oslovení přišlo od něj.

A kdy se tak stalo?

Přesně nevím. Maximálně pět let. Neumím to odhadnout.

Šel jste rovnou komentovat, nebo jste měl možnost si tuto roli předem vyzkoušet?

Tohle bylo takový, že prostě jdeme komentovat. Ani jsme si předem moc neříkali, co používat v komentáři, a co naopak ne. A to kvůli tomu, aby byl každý expert originál. To znamená, že do toho Tomáš Jílek nechce moc zasahovat. Ani nás moc opravovat. Jakmile začnete neprofesionály školit, jak mají mluvit, tak se z nich stanou neoriginály, který jsou někam tlačený. Když je někdo extrovert, jiný introvert, tak je důležitý, aby to zkrátka byl on. Má to nějakou vizáž, tak to zkrátka je. Je také důležité vybrat, kdo jaký přenos bude komentovat. Někdo je více časovkář, někdo na něco jiného. Já když mám komentovat časovku, tak mi vstávají vlasy na hlavě. Tuhle disciplínu jsem nesnášel. Je pro mě složité to nějakým způsobem komentovat, protože jsem se tomu nikdy nevěnoval. Když to bude mistrovství republiky, na které jsem se vždy těšil, tak to komentuju rád. Umím si přímo představit, jak to funguje. Byl jsem v těch situacích. Navíc jsem ve spojení s klukama z český scény. A to se mi pak komentuje dobře, protože o tom vím všechno. Když o tom nevím nic, tak pořad je to jedna cyklistika, ale není to tolik obohacený o ty věci, který by diváky mohly zajímat.

Takže jste tedy měl volnou ruku od začátku?

Tomáš Jílek s každým pracuje. Někdo je ukecanej, musí ho brzdit, jinej člověk toho moc neřekne a musí mu pokládat otázky. To je právě ta role hlavního komentátora. Začátek byl spíše o tom, aby se zjistilo, kdo jaký je. Běželo to velmi hladce. Samozřejmě, napřed byla tréma, ale to je rychle pryč. Není moc čas přemýšlet.

Vybavíte si, jaké ve vás zůstaly dojmy po prvních přenosech, které jste komentoval?

Ani ne. Spíš si vybavuji jen to, že jsem se snažil být připravený, abych měl přehled. I jsem se snažil mít v hlavě určitý výsledek z minulosti, což jsem zjistil, že je zbytečný, protože to můžu mít na papíře před sebou. Byly to opravdu spíše jen nervy z neznáma. A člověk chce být dobřej. V hlavě mi viselo hlavně to, aby to k něčemu bylo.

Hledal jste na začátku podílení se na přenosech na ČT inspiraci u jiných spolukomentátorů, i třeba v zahraničí?

To moc ne. Spíš jsem měl zkušenost s komentováním na Eurosportu, kde jde vyloženě jen o hlas, není tam žádné studio a kamera. Sem tam jsem tam něco přišel říct, a to mě bavilo. Bylo to už po kariéře a ve chvíli, kdy jsem dostal nabídku jít na ČT, tak jsem tam šel. A Eurosport utlumil. Takže to byla moje zkušenost, ze které jsem pak čerpal na ČT, ale že bych se připravoval a inspiroval na základě jiných přenosů, to ne.

Co vám na práci spolukomentátora přijde nejtěžší?

Hele, nejtěžší... je to asi o tom, jak se k tomu kdo zachová. Můžete tam komentovat bez jakýkoliv přípravy, nebo může mít člověk nějakou ctižádost, být v tom dobřej. Je to pak o tom, aby člověk byl v kontaktu se závodníky, zavolat jim, jet na tu Tour. To jsou věci navíc, které člověk může a nemusí udělat. Pak to podle toho také vypadá. Je to pro mě těžké zvláště právě při Tour. Provozují obchod... Ale opravdu se snažím být v kontaktu v cyklisty. S Kreuzigerem, se Štybarem, zavolám třeba i Vakočovi.

Jste v kontaktu i s někým ze zahraničí?

Ani ne. Když jedu přímo na místo, tak se znám s bývalými závodníky, kteří už jsou tam jako sportovní ředitelé týmů. Například týmu Bora. Tyhle lidi nějak znám, ale ten kontakt už tam moc není. S některými jsem byl opravdu kamarád, že jsem za nimi jezdil a pak jsme spolu jezdili na dovolený. Teď už je to pryč. Potkat se s někým je spíš nemožné. Ale jinak se snažím sbírat informace, kde se dá. Ovšem občas je to obtížný. Závodník toho může mít plný zuby, je rád, že si zavolá s rodinou. Takže by úplně nebylo vhodné, abych z něj tahal rozumy, které bych pak předával divákům.

Vyhodnocujete si po přenosech to, jak se komentář daný den povedl, případně nepovedl?

Tak to úplně není. Tam je to o tom, že cyklistické přenosy jsou ohromně dlouhý, takže to člověk dokáže vyhodnotit okamžitě. Někdy vám to odsýpá, je fajn to komentovat a máte z toho dobrý

pocit. Dějí se tam věci. Úplně nejlepší je, když se předpokládá, že etapa, která se jede, bude nudná, a není. Někdo zaútočí na větru a roztrhá peloton na hadry. To se pak komentuje samo a uteče to. Ale pak se stane, že celý den jsou odjetý dva lidi vpředu, je to nuda a vy už opravdu nemáte co říct, tak je to takový komentátorský trápení. Ono už tam opravdu není, co by člověk řekl. Teď tam sedíte pět hodin a máte se starat o to, aby se lidi bavili. Zkrátka ta situace tak trochu přednastaví, jestli komentář bude povedený, nebo ne.

Co se dá dělat v takových chvílích, kdy už se nedá moc co říct?

Pak už je to tak, že co vás napadne, to tam pošlete, aby se lidé taky zasmáli. Já jsem takovej extrovertní, nebojím se tam zasmát. Snažím se to komentovat víceméně pro necyklisty. Pro většinového diváka. Když to vidí cyklista, který se tomu věnuje, tak k tomu vlastně asi ani nepotřebuje komentář. Pro takového člověka tam mám navíc akorát nějaké příběhy, historky, co jsem kde nabral a zaslechl. Ale je tam velké množství lidí, například žen, který u toho vaří v kuchyni. Pro ně to komentování musí být jiný. Snažím se opravdu cílit na necyklistickou populaci, aby to pro ně bylo srozumitelný. A mám na to docela pěkný reakce. Baví mě, když přijdou lidi, který evidentně neseděli na kole, ale chytí je to. Tak to se mi líbí.

Dal by se dlouhý cyklistický přenos například z Tour de France zvládnout ve dvou lidech, protože ve studiu jste běžně dva experti a hlavní komentátor Tomáš Jílek?

Asi by se to dalo. Ale musím říct, že ve třech je to lepší. Vždycky si jeden odpočine, něco domyslí, něco ho napadne. Je to zkrátka lepší. A hlavně, co mě baví, že jsem si vždycky myslel, že ti experti mají vlastně jeden pohled. Ale například s Luborem Tesařem, který také dělá cyklistické přenosy, máme často odlišný názory. Napřed mě to překvapilo, pak mě to začalo bavit. Divák má díky tomu víc pohledů. Vždycky si říkám, že na tý jeho teorii něco taky bude. Co závodník, to trošičku jiné pojetí situace. Někdy řeknu, že by měl cyklista s útokem počkat, ten zas řekne, že by měl jet hned. No, je to zajímavý. A to je hrozně dobře. Protože já bych to vždycky jinak prezentoval ze svého pohledu, čímž bych to bral jako jasnou věc. Ale vlastně to může být v tu chvíli úplně blbě.

Jak se stavíte ke spisovnosti při komentování cyklistických závodů?

Snažím se, ale zase je to o tý přirozenosti. Házet tam nějaký archaický a spisovný výrazy...je to podle mě pak hrozně znát. Když se člověk začne do něčeho stylizovat, tak s tím začne sledovat, jak mu to jde, tím pádem se přestane soustředit na to, co a jak říká. U mě to aspoň tak funguje. Já to neumím spojit. Když se soustředím na spisovnost, tak melu nesmysly. Začnete

se zadržávat a kuckat. Začíná to být kostrbatý. Je to zbytečný. Nikdo mi hlavu neutrhne, když nebudu spisovnej. Člověk nechce být vulgární, ale zároveň taky není třeba bejt za každou cenu spisovnej. Mě to ruší a nevěnuju se tomu.

Tudíž Tomáš Jílek na vás nějak přehnaně neapeluje, jak máte mluvit?

Měl by to nějakým způsobem sledovat. Někdy se tam nudíme, někdo chce něco říct a už je to třeba na hraně. Občas si řekneme, že je to moc, ale nikdy to není tak, že by někdo přišel a v ruce měl seznam věcí, který mi vytýká a jsou neakceptovatelný. To ne. Musím říct, že v tomhle je Česká televize fakt skvělá. Přijímá to, jaký jste a nechá vás tak. Mám zkušenost i se spolukomentováním na Slovensku v RTVS. A když jsem komentoval tam, tak tam byly náznaky, že tohle bych říkat nemusel, a co bych naopak mohl. Nebylo to tak, že by šlo o cenzuru, to vůbec. Byl tam nějaký náznak, větší míra nějakých doporučení. A to mi přišlo zvláštní, se přiznám. Šlo už jen o to, že tam mají Petera Sagana jako miláčka, kterej je nedotknutelný. Já jako cyklista tam můžu mít ten pohled, že ne úplně vždy je korektní, ale zase to není tak, že by člověk chtěl říct, že je nesportovní. To ne. Ale už tohle se tam neodpouští. To mi trochu vadilo. Celý je to přehnaný. Mají super hvězdu, nejlepšího cyklistu na světě, tak je zkrátka nedotknutelný.

Berete sebe jako někoho, kdo divákům ozřejmuje ne tolik známá pravidla?

Tomáš z toho udělá hlavní téma a my se k tomu vyjadřuje. To téma může být rozsáhlý, takže Tomáš na to má čtyři otázky a každej z nás expertů odpoví dvě. Není tam takovej systém, že bysme to mohli omílat dlouho, protože právě třeba Tour je tak skvěle připravená, je k tomu mnoho témat, o kterejch je dobrý říct všechno. Není na to tolik času. Ale samozřejmě jsou etapy, kdy to je fakt jalovina, tak je čas se k něčemu se vrátit a řešit to. Ale jinak to tohle vede hlavně moderátor, potažmo teda hlavní komentátor, aby mu to odsejvalo.

Přijde vám, že se nebojíte být kritický?

Vůbec se nebojím. Je to moje součást. Líbí se mi jít s kůží na trh, něco prezentovat. I kdyby to bylo blbě, tak je to můj názor a lidi o tom mohou začít diskutovat. Nemusí to být dobře, nebo naopak špatně. Člověk by neměl mít strach něco zkazit. Nikdo není stoprocentní. A já neváhám někdy říct komentář striktně, zásadně a hned. S tím, že se to bude rozvíjet. V danou chvíli máte nějaké informace. Večer můžete mít úplně jinej názor. Já tam nějakou věc klidně střelím hned, pak se klidně omluvím. Nebojím se to zkazit. To je důležitý. Někdy vám to přinese fanoušky, jindy vám lidi budou psát, že o tom nic nevíte. Obecně je na to ale reakce hrozně hezká.

Je pro vás těžké zůstat objektivní v momentě, kdy je například v důležitém závodě vpředu český závodník?

Vůbec nejsem objektivní. Na doraz mu přeju přes mrtvolu. Nemyslím si, že na rozdíl od moderátora bych já měl být neutrální. Když tam jede nějaký můj favorit, tak mu fandím. Ale samozřejmě je tam určitá míra. A ta je strašně jednoduchá v tom, že nemůžete neustále mlít dokola, že vyhraje Štybar, Štybar a Štybar. Pak je padesátej a není vidět. Vyzdvihnout je, je dobrý, ale ne neustále. V tu chvíli je jasný, že když to někdo na druhé straně poslouchá, tak už toho má plný zuby. A to nechceme diváka otrávit. Vůbec si ale nemyslím, abych byl já z pozice experta neutrální. Vůbec to tak necejtím. Mám oblíbený závodníky, řeknu to. A řeknu proč. Ale nese to s sebou i uznat kvality někoho, koho nemám jako oblíbeného. I když vůbec nemusím Michala Kwiatkowského, tak pořád je třeba uznat, že je to pan závodník. Je potřeba mu uznat kredit. Ale jeho styl závodění mi vadí.

Jak moc je z vašeho pohledu důležitá interakce s hlavním komentátorem, aby měl komentář podobu spíše dialogu, než oddělených promluv?

Já musím říct, že nejvíce vnímám toho spoluexperta. S někým vám to přirozeně odsýpá, s někým jiným je to boj. Myslím si, že i hlavní komentátor to cítí a podle toho tu dvojici na další přenos staví. I já mám oblíbený experty, u kterých vím, že to s nima bude sranda a zasmějem se. Máme to jako tenis, kdy si plynule pinkáme slovo z jedné strany na druhou. Jindy tak spíše čekáme a nejde to tak hezky. A tohle citlivě vnímám. Snažím se vždy myslet na toho, kdo to poslouchá. Tomu by to mělo lahodit. Rozpor mezi expertama neznamená, že to neodsejpa. A zase schvalovat pořád to, co řekl druhý, není úplně vždy ono. Je důležitý to vybalancovat, aby z toho byl dobrý výsledek.

A co interakce s publikem, snažíte se ho zapojit například pomocí otázek, doporučení či tipů?

Určitě, v tomto jsme podle mě unikát. Určitě bysme to měli podle mého rozvíjet. Formát je skvělejší v tom, že jsme vlastně jediní, kdo během přenosu aktivně komunikuje s diváky. Do takové míry to jinde, co tak vím, není. Jak je celý ten přenos dlouhý, tak se to nabízí a je to úplně supr. Na tomhle bych chtěl pracovat. Ke komunikaci používáme sociální síť. Je čas tam i něco napsat, jak jsme tam tři. Nebo odpovíme v přenosu. Dá se to. Někdy je víc času, jindy míň, ale hrozně mě to baví. Jsem rád, když se mohou dělat skopičiny. Například jsem vyhlásil soutěž o to, kdo trefí náskok na peloton před cílem, tak dostane čepičku z mého obchodu. Shodou okolností jsem teda byl nejbližší já. Ale napsalo třeba 150 lidí, což je hrozně fajn. To

vám dodá takovou tu energii, když vidíte, že lidé na to reagují. Musím říct, že tohle je podle mého naprostej unikát a má to i potenciál.

Máte nějaký konkrétní detail, kterého se při přenosech snažíte všimnout a zprostředkovat ho divákům?

Je to vždy něco, u čeho si říkám, že to divák nemůže vidět. Když se jede opravdu prudký kopec, tak se snažím z těch záběrů vyčíst, jestli ti závodníci jedou nějaký zvláštní převody. To je téma pro cyklisty hobíky, to je může zajímat. Můžu říct, že teď tam mají extrémně lehký převod. Nebo občas závodníci mění kola, jak to například bývá při časovkách. To jsou věci, kterých si normální člověk nevšimne. Když je dobrý záběr, tak tam poznám, co je tam za převody, což běžný divák nemá nakoukaný. Já na převody koukám v obchodu dnes a denně. Snažíte se vypíchnout něco, co tam ten den je, ale je toho většinou málo. Ale zmiňuju i třeba materiál, který jezdci vezou, že někdo má kombinézu, někdo dresy, někdo má aeropřilbu, jiný ne. Někdo má užší řídítka. Takovýto věci je třeba mít nakoukaný, aby se toho člověk všimnul. Ale opravdu to je těžký, zase nemůže říkat to stejný neustále dokola. Nedá se pořád něco najít a hodit divákovi perličku. Přenos je takto dlouhej, ale kolikrát to můžete zopakovat? Někdo kouká celý den, někdo kouká jen posledních deset kiláků. Neopakovat se, ale zase to říct co nejvíce lidem. Je obtížné to vybalancovat.

S jakým časovým předstihem se dovídáte, že budete komentovat konkrétní přenos?

Většinou to Tomáš Jílek ví tak měsíc dopředu, tak se pak osloví konkrétní lidi na spolukomentování. Když je to mistrovství světa, tak se to ladí tři týdny, to je jednorázkovka. U Tour de France, která trvá tři týdny, se to musí ladit úplně odlišným způsobem. Navíc je to v létě, takže v tom jsou dovolený a tak dále. Je to složitý. Někomu do toho něco skočí, tak si to potřebuje prohodit. Je to takovej živěj organismus. Někdy se to mění ze dne na den. Známe se navzájem, takže se i domluvíme. Když sem jede Ján Svorada z Brna, tak tady chce být pět dní v kuse a odjet. Tam člověk ví, že tam bude pět dní a pak už komentovat nebude. Se Standou Kozubkem se dá domluvit v tom smyslu, že je z Prahy, takže se to dá daleko líp přizpůsobit. Třeba mu zavolám, jestli to místo mě určitej den nemůže vzít. Je dopředu danej nějaký itinerář, ale pak samozřejmě do toho třeba něco skočí. Dá se si navzájem vyjít vstříc. Jednou já tobě, pak ty mně. Samozřejmě se to konzultuje s Tomášem, jestli je to ok. Jemu je to v podstatě jedno. Každá situace přináší jiné situace, takže ve finále se dá říct, proč to nezměnit.

Z čeho se – kromě obvolávání závodníků – skládá vaše příprava?

Mám výhodu, že i když jsem v práci, tak se vlastně připravuju. V obchodě mam nad hlavou televizi, kde ta Tour běží. Takže já to odkomentuju, druhej den to mám ze záznamu a pak zase živě. Sleduju to nonstop. I slyším sám sebe, takže mám zpětnou vazbu, ale je to tragédie, nemůžu se moc poslouchat. To je hrozný. Taky poslouchám ostatní kluky. A chci držet linku. Tudíž, když kluci něco řešili včera a další den se vás na tu samou věc zeptají, tak je dobrý mít přehled a moct to doplnit něčím jiným. Ta Tour de France je opravdu náročná v tom, že zabere hodně času.

Dokážete tento čas na přípravu vyčíslit?

Deset dní před tím v tom člověk leží, snaží se leccos dohledat. Člověk si hledá, kdo všechno jede, jaká je historie výsledků. Řeším, kdo co absolvoval. Je třeba pátrat po tom, kdo jak v jaké fázi závodu pojede. Někdo chce na začátku Tour útočit na etapy... je dobrý získat takovej všeobecněj přehled o těch týmech a závodnících. Ono to ale moc nejde. Největší příprava je z etapy na etapu. Ale je důležitý mít nějakěj základ, a pak držet tu nit ze dne na den. A podle profilu si říct, co ty týmy mohou daný den dělat. Pro mě to je bohužel měsíc pryč, zkrátka škrtnutej, bez rodiny. Lze si těžko něco plánovat.

Nelákalo vás komentování, respektive práce ve sportovním televizním světě, už dříve, než jste na něj dostal nabídku?

Ani ne. Já si myslím, že bych na to nebyl. Když vidím Tomáše Jílka, tak je to strašná řehole. Opravdu si to neumím představit. Navíc musíte být databanka. Právě u Tomáše si říkam, že je to neuvěřitelný. Na to, že je cyklistikou nepolíbenej, tak si od něj nechávám nahazovat, protože mi kolikrát věci vypadávají a on mi napovídá. Chci něco říct, vím o tom, co se stalo, ale nemůžu ze sebe vyloudit jména. Tohle by byla moje velká nevýhoda. Z tohoto pohledu bych si nebyl jistěj v kramflecích. Dalo by se to asi dohnat větší přípravou, ale moc si to neumím představit. Podle mě na to nemám úplně všechny předpoklady.

Zmiňoval jste častou zpětnou vazbu na vaše komentování. Pátral jste především v začátku pro reakcích na vaše vystupování ve sportovních přenosech?

Nejlepší ohlasy za mnou přicházejí samy. S diváky se totiž často setkávám právě díky obchodu. Nebo se třeba potkáme na cyklistické výstavě. Reakci mám ze všech spolukomentátorů asi nejčastější, protože opravdu stojím v obchodě a lidi mě potkávají. Je to ohromně příjemný. Občas se stane, že mi lidé děkují za komentování. Já musím říct, že jim děkuju, že se koukají. Jsem vždycky na rozpacích, protože kdyby to někdo pochválil, ale oni opravdu občas i děkují.

Jsou samozřejmě i negativní komentáře. Pár se jich vždycky najde. Ze začátku jsem to těžko nesl, dost se mě to dotýkalo a vnímal jsem to jako chybu. Snažil jsem se s tím bojovat. Ale pak jsem zjistil, že když to budu dělat, tak nebudu dělat nic jinýho, než se zabývat hejtama. A pak mi kluci z Český televize řekli, jaká jsou pravidla v těch reakcích. Vlastně jsem zjistil, že když se to člověku líbí, tak nic nenapíše, v opačném případě si tu práci dá. Takže z tohoto přepočtu pak vychází, že ty zpětný vazby jsou vlastně ohromně pozitivní. A přestal jsem číst diskuze. Ano, občas se něco ke mně dostane, ale už se mě to nedotýká. Jsem s tím v klidu a netrápí mě to. Což bylo na začátku jinak. Chtěl jsem něco změnit, ale nakonec jsem zjistil, že to bude lepší nechat být tak, jak to je.

2. Iveta Benešová, Nova Sport (rozhovor uskutečněný 8. 11. 2019 v Praze)

Jaký by měl být váš přínos do přenosu z pozice spolukomentátorky?

Tím, že člověk není hlavní komentátor, tak to má asi jednodušší, nemusí říkat takový ty vomáčky okolo a mít nastudovaný všechny ty statistiky. Což jsem ráda, protože to mě nikdy nebavilo. A nechci to poslouchat ani sama, když sleduju jiný přenos. Je důležité mít přehled o hráčích a hráčkách, což si myslím, že jsem nikdy úplně neměla. Jak z toho člověk vypadne, tak jsou tam nové tváře, který třeba ani tolik neznám. Ale jde o to, že jsem ten sport dělala od malička, takže vím, o čem mluvím. Víím, jak to má vypadat technicky. Můžu říct věci okolo, protože na tom daném místě jsem byla. Pro fanoušky je Wimbledon nejprestižnější turnaj, takže si myslím, že se jim něco ze zákulisí může hodit. Je to o přenesení osobní zkušenosti, kterou expert má. A taky zážitků a znalostí.

Jakým způsobem vás oslovila televize Nova ohledně spolukomentování?

Znám se dobře s Klárou Koukalovou a její manžel Petr Suchoň pracuje na Nově. Takže vznikl předloni takový nápad, protože Wimbledon je jedinej tenisovej turnaj, co se vysílá na Nově. Chtěli to udělat takový zajímavější a přivést tam experty.

Co u vás po nabídce nastalo za reakci?

Měla jsem obavy. Určitě jsem si neříkala, že budu výborná. Nikdy jsem to nedělala, a teď se mám postavit na druhou stranu. Říkala jsem si, že je to fakt těžký něco říkat, dát tu větu dohromady tak, aby to mělo hlavu a patu. Aby to bylo ke všemu zajímavý a padlo vše ve správnou chvíli.

Byla jste nějakým způsobem před prvním přenosem připravovaná na svoji novou roli?

Nanečisto jsme si nic nezkoušeli, ale měli jsme pár mítinků, kdy jsme si říkali, co a jak se od nás očekává. Jak by to mělo vypadat. Pak jsme si dali přesnej harmonogram, kdo, co a jak bude dělat během těch čtrnácti dní. Samotné zápasy se vybírají ze dne na den. Jsme tam ve třech expertkách a můžeme si vybírat někdy i zápasy samy. Třeba Petra Cetkovská se toho nebála a šla dělat chlapy. To jsem obdivovala. Naposledy jsem dělala jen jeden zápas, a to mi přišlo takový divný. Do chlapskýho tenisu nevidím. Bylo to pro mě opravdu jiný, protože je to naprosto odlišný level. Podle mě mi nenáleží to komentovat. Nerada bych u chlapů říkala: „Ježiš, ten to zahrál blbě.“ Upozorňovat u nich na chyby by bylo blbý, protože se to nedá s ženským tenisem srovnávat.

S bývalou tenistkou a kamarádkou Klárou Koukalovou, která už má s komentováním určitou zkušenost, jste se nějakým způsobem na začátku radila?

Určitě. Hodně mi pomohla i s manželem Petrem, protože on je moderátor. Dokonce mi dali knížku rétoriky, tak jsem si četla. Do konce jsem to nedočetla, ale část na rozmlouvání a podobné věci jsem si přečetla.

Jaké máte vzpomínky na váš první odkomentovaný zápas?

Myslím, že jsem to nekomentovala spolu s Klárou, ale s Liborem Basíkem. Co to bylo za zápas, si přesně nevzpomenu. Asi jsem byla tak nervózní. Ale bylo to divný, když tam člověk sedí a najednou má na hlavě sluchátka. Režie tam do toho ještě mluví. Já jsem si neustále hrála se sluchátky a dostávala jsem příkazy, abych toho nechala, že je to tam slyšet. Začátky byly takový, že jsem vždycky řekla pár slov. A pak se člověk musí uvolnit a rozmluvit. Důležité bylo, abychom si se spolukomentátorem neskákali do řeči, což se občas stane. Skončí výměna a pak je prostor něco říct. Já nerada mluvím do výměny, přijde mi, že to ruší. Když skončila výměna, tak jsme začali mluvit oba. Museli jsme se spolu naučit fungovat.

Je těžké shrnout všechny poznatky do času mezi výměnami?

Právě. Je to opravdu krátkej časovej úsek. Není to ten styl, jako když komentujete třeba formule, kdy se mluví pořád. Shrnout to a říct vše důležité, co má člověk na jazyku v tak krátkym úseku je docela náročný. A po 14 dnech, kdy turnaj skončil, jsem říkala Kláře, že bych to nemohla dělat jako ona neustále po celý rok. Už i tak jsem měla pocit, že se hrozně opakuju. Tenis o tom zkrátka je, nenajdete tam v každý moment něco úplně novýho. Člověk už pak přemejšlí nad tím, co tam hodit, aby to nebylo furt to stejný dokola.

Sledovala jste na začátku nějaké jiné spolukomentátory pro inspiraci?

Cíleně jsem to nikdy nesledovala tak, že bych se na to zaměřovala. Ale hrozně mě baví komentátoři a experti v zahraničí. Například na Eurosportu. Když jsem například hrála na Australian Open, tak člověk na tenis kouká kdekoliv, i třeba na hotelu. Na Eurosportu mě to opravdu baví, a to včetně toho, jak to dělají i ti bývalí hráči, mají strašně zajímavé poznatky. Je to takovou zábavnou formou. Přijde mi, že je to na rozdíl od nás daleko uvolněnější. Mohou si udělat srandu. Já mám občas taky takový tendence si z toho dělat srandu. Takže mě někdy napomenou, že to mám brát víc vážně.

Opravdu?

Si pak ze srandy říkám, že je to cenzura, jako byla za komunistů. Mně přijde, že když tam člověk dá vtípek, tak je to takový zajímavý oživení. Přijde mi, že i Klára Koukalová sklouzla k totálnímu profesionalismu. Jí pak říkám, jestli je to ještě vůbec ona. Mluví opravdu jako hrozný profesionál, má to nadrcené. Skutečně se mi líbí, jak to mají zpracované na Eurosportu. Třeba sledovat tenis na České televizi mě nebaví. Nechci to kritizovat, jen to srovnávám.

Prostor pro vtipné narážky je tedy dle vás důležitý?

Určitě. Snažila jsem se například právě Kláře něco nadhodit, ale ona to úplně utnula. Nahradila to nějakou statistikou například. Musí se sejít dva lidi, kteří v tomhle budou na jedné vlně.

Přijde vám, že interakce mezi komentátory je klíčová a je tak lepší, aby komentář působil spíše jako dialog?

Přesně tak, baví mě to víc. Vzájemné doplňování je fajn. Je to lepší, než aby si jel každý na svém počítači a jen si hledal statistiky. Když si každý říká svoje, tak mě to moc nebaví. Opravdu je podle mě forma dialogu lepší. A to je pěkné na tom Eurosportu. Strašně se mi líbilo, jak do toho byla zapojená Kim Clijsters. Je výborná. A taky to nebere nějak profesorsky.

Máte pocit, že spíše čekáte na vyzvání od hlavního komentátora, nebo spustíte raději sama?

Na začátku jsem hodně čekala, to byl člověk takovej nejistej a moc nevěděl, kdy otevřít pusku. Postupně mi to už přišlo takový přirozený, už jsem se nebála začít já.

Při souvislém komentování po dobu několika dní se asi člověk učí rychle, je to tak?

Je to pravda. Ale musím říct, že bylo to zajímavé v tom, že jeden den byl supr, některé hráčky mě hrozně baví sledovat, jejich tenis je sympatický. Ovšem pak jsou utkání, který jsou úplně o

ničem a člověk neví, co má říkat. Už jen čeká, až bude konec. Ale tak fotbalovej zápas taky bude občas nuda. Je to tak ve všech sportech.

Koho ráda komentujete?

Zajímavý tenistky. Serena Williamsová mě strašně baví, Šarapovová to stejný. Jen by to chtělo, aby hrála víc zápasů. To jsou všechno obličej, který přitahují lidi k tenisu. Teď takových person moc není.

Je pro vás těžké soustředit se na to, abyste během přenosu mluvila spisovně?

Na začátku jsem si říkala, jestli je to vůbec nutný, protože tak prostě normálně nemluvim. Mluvím tak, jak mi zobák narostl. Zezačátku jsem se snažila, ale moc mi to nešlo, bylo to takový hrozně strohý. Byla to velká křeč. Mluvím tak nějak přirozeně – hovorovou češtinou. Myslím, že divákovi to nevaří. A je lepší nad tím tolik nepřemejšlet.

Přijde vám, že se v komentáři snažíte používat spíše laický jazyk, nebo se nebojíte používat odborné tenisové pojmy?

To je těžké. Jak se v tom tenisu pohybuji, nebo teda jsem se pohybovala, tak mi ty věci ani nepřijdou nějak odborný. Něco řeknu a ani mě nenapadne, že ti lidi nebudou rozumět tomu, co já myslím. Takže mluvím tou tenisovou řečí, na což jsem byla zvyklá. Když to ten hlavní komentátor zaregistruje, tak to dovysvětlí, co jsem tím myslela. Řeknu to tak, jak to cejtim, jak jsem na to byla vždycky zvyklá. Některý výrazy veřejnost nezná, neví, co si myslím, ale snad si to některý lidi v průběhu zapamatují a osvojí.

Vnímáte potřebu divákům prezentovat nějaká pravidla, která jim nemusí být tolik známá?

Záleží na situaci, co se zrovna na kurtu děje. Co vidíte, tak to se snažíte komentovat. Když člověk ví více o těch pravidlech, tak je dobrý to zmínit. Lidi, který to neví, tak je to zajímavá. Když to vím do hloubky, tak se to snažím přiblížit.

Přijde vám, že se nebojíte být kritická?

Hlídám se, to se musím přiznat. Když se vypne mikrofon, tak to řeknem naplno, co si myslíme. Do vysílání to nemůžu říct na plnou hubu. V tomhle se opravdu hlídám. Ale když vidím, že hráčka nemá svůj den, nebo třeba je taková trochu laxní, nedává tomu zrovna maximum, tak to prostě řeknu. Nemůžu říct, že hraje skvěle, ale zrovna jí něco nevyšlo. Řeknu například, že

dneska mě zklamala, protože jsem od ní zvyklá na něco jinýho. S tím nemam problém. Ale mimo mikrofon bych to pojmenovala jinak.

Jak to máte s objektivitou? Jsou vám některé hráčky sympatičtější než jiné a dokážete to případně v komentáři potlačit?

To je těžký tohle. Je tu třeba jedna česká hráčka, u který bych nebyla objektivní, tu jsem odmítla komentovat. To bych byla znechucená, nemáme spolu dobrý vztahy. To byla moje podmínka, že její zápasy nebudu komentovat. Mohla jsem si vybrat, to jsem byla ráda. Jsou hráčky, který vám vadí na kurtu, ale jinak se chovají naprosto fajn. V tom je sport specifický. Ale i třeba, když mi někdo není úplně sympatický, tak se mu rozhodně nesnažím nakládat. Dívat se na to a komentovat, je úplně něco jinýho, než když tam člověk stojí.

A z opačné strany - je těžké například některé tenistky příliš nechválit?

Taky jsme dostali zprávy, že někomu moc nadržujeme, že říkáme jen pozitivní věci. Každý si tam vždycky něco najde.

Nedělá vám problém familiární oslovení hráček?

Taky jim říkám třeba jen křestníma jménama. Podle mě je to v pohodě.

Dokážete říct nějaký konkrétní detail, na který se během komentování soustředíte a snažíte se ho zprostředkovat divákům?

Jak kdy. Záleží také, kolikátý zápas už máte za sebou. Je docela těžké se na všechno soustředit. Mohou hrát třeba tři hodiny a vy máte pocit, že už se vyplácalo úplně všechno možný. Že i slovní zásoba je pryč a moc v tu chvíli nevíte, na co koukat. Mě ale například zajímá, jak hráčka působí. Jakou má daná tenistka například taktiku, hledám různé posloupnosti v té hře. Zkrátka se snažím vytahovat takový detaily, který vidí jen ti, co se v tom pohybovali. Ale není to tak, že bych se vyloženě na něco zaměřovala. Je to v podstatě improvizace.

S jakým předstihem se dovídáte, že jste členem expertního týmu na Wimbledon?

Poprvé jsme se o tom bavili v době před French Open. Takže nějaký tři měsíce.

Kolik času věnujete sledování tenisu mimo vaší práci expertky?

Já jsem na to špatná. Jinak moc tenis nesleduju. Jako projedu si výsledky, to jo, ale jinak jsem v tom špatná. Už jsem z toho vypadla.

A jakým způsobem se připravujete na samotný Wimbledon?

Samozřejmě si pak hledám, v jaký formě jsou daný hráčky. Takže si hledám výsledky, které měly předtím během roku. Kouknu se na výsledky, který mají na trávě, jak se jim na tom povrchu daří. Vzájemný bilance mezi soupeřkami si člověk taky hledá, což hodně napoví. Ale moc to nehrotím. Připravuji se spíše až na místě.

Jaký zdroj používáte na hledání výsledků a statistik?

Hledám to přes stránky asociace WTA, případně přímo na stránkách Wimbledonu. Nebo taky koukám na tenisportal.cz.

Výslovnost některých méně známých jmen hráček jste si někdy musela zjišťovat?

To nějak tak vím, ale když byla nějaká méně známá, tak jsem se ujistila u Kláry Koukalové.

Přemýšlela jste ještě někdy před tím, než vám to bylo nabídnuto Novou, že byste ráda komentovala?

Už během kariéry mě oslovili z Eurosportu, kdy jsem měla jeden den komentovat US Open. To jsem řekla, že jo. Ale jinak mě to nějak nikdy nenapadlo. Nějak mě to k tomu nikdy samo netáhlo.

Zajímáte se o zpětnou vazbu k vašemu komentování a vyhledáváte ji sama?

Já jsem se po tom nějak nepídila, ale Petr Suchoň nám vždycky něco řekl, kdo co kam píše. A Klára Koukalová sleduje různé komentáře online, když komentujeme. Ukazuje mi to pak do živého přenosu. Což jí říkám, ať mi to neukazuje. Jsou tam pozitivní věci, ale i negativní, a ty ona ukáže. Ona se v tom vyloženě vyžívá.

Vyhodnocujete si zpětně daný přenos?

Pár lidí z televize nám radilo spíše techničtější věci, který se týkají přenosu. Jinak z tenisového hlediska jsme se spíše o tom bavily s ostatníma holkama expertkama, s hlavním komentátorem příliš ani ne.

3. Vladimír Fuchs, ČT Sport (rozhovor uskutečněný 8. 1. 2020 v Praze)

V čem by měl podle vás spočívat přínos spolukomentátora do přenosu?

Spolukomentátor by měl v expertní roli odhalovat detaily, kterých si nemůže všimnout komentátor. Tyhle detaily souvisí s uměním číst hru. Jde o to, aby se odhalily věci, které se na

hřišti udály. Nemusí být na první pohled vidět, ale přesto to dění na hřišti velmi výrazně ovlivňuje.

Je to tedy doplnění zkušenosti, kterou hlavní komentátor nemá?

U florbalu to takhle může být. Ale u některých komentátorů Český televize je to tak, že některý to dělají tak dlouho, že mají odbornost téměř stejnou, jako mají ti experti. Ten sport není žádná atomová věda. A ono se ani nejde pouštět do úplných detailů, protože diváka by to nemuselo zajímat, tím pádem by ho to mohlo odradit. Takže si myslím, že pokud je komentátor zkušený, tak se znalost začne překrývat. Zase z toho může vzniknout dokonalá synergie, že se ti dva budou rovnocenně doplňovat. Pak to může být zajímavá diskuze.

Co vám na práci spolukomentátora přišlo nejtěžší?

Úplně nejtěžší pro mě bylo, když byl velmi nezajímavý zápas a je to nuda i pro toho komentátora, tak aby tam opravdu nezíval tou nudou. Myslim si, že úplně nejtěžší je, že nikdo v televizi nedá školení tak, že má říct, že to je nuda, nebo naopak prezentovat pozitivní nastavení i v takové situaci. Aby se z toho hrozného zápasu udělalo něco lepšího. Nicméně nejtěžší vlastně není najít ty pozitiva, nejtěžší je, jestli se má přetvářet. S tím jsem se nikdy moc neztotožňoval, když jsem měl dělat přetvářku. Když se to má lakovat růžovějc, než to ve skutečnosti je.

Takže jste se do komentáře neostýchal dávat styl „co na srdci, to na jazyku“?

Já si myslím, že jsem tím obecně i mimo florbal vyhlášený. Na začátku mi to dávali najevo samotní hráči, že když bylo ve hře něco ošklivého, tak jsem to kriticky řekl. Ale zase si nemyslím, že jsem v tom měl extrémně negativní postoj, každopádně je to tak, že já jsem perfekcionista. A to platilo i ve hře, díky tomu jsme něco dosáhli ve florbale. Je těžký aplikovat perfekcionismus na ostatní. Já si na to musel dávat pozor, a to bylo to náročný.

Ze strany České televize vám tento autentický styl nebyl aspoň ze začátku vyčítán?

Ne. Já jsem s tím nikdy neměl problém. A musím říct, že jsem si vždycky užíval. I ve florbalové komunitě mi všichni dávali dobrou zpětnou vazbu. Já si teda byl naopak jistý. Uvědomil jsem si to jednou, a to, myslím, bylo mistrovství světa v Helsinkách v roce 2012. Tam český tým hrál vyloženě ošklivý florbal a byly tam výsledky vyloženě na hraně. A tým fungoval trochu špatně i v zákulisí, byly tam určitý rozbroje. Kupodivu se tam udělala medaile, takže to skončilo happyendem. Ale našemu týmu se povedlo skutečně asi jen to utkání o medaili. Myslim si, že jsem tam byl kritický celý to mistrovství a vím, že mi to dávali vědět i ti fanoušci. Tam si možná

uvědomuju, že to bylo až moc kritický. Tam jsem za těch 12 let komentování získal asi pořádně jedinou pořádnou negativní zpětnou vazbu napřímo. Stačilo několik esemesek, ve kterých bylo, že jsem byl až moc pesimistický.

Reagoval jste na tuto zpětnou vazbu a snažil jste se obhajovat své komentování?

Ani ne. A musím říct, že já jsem se snad ani jednou neviděl zpětně. Nepouštěl jsem se. Je to tím, že jsem hodně vytíženější. Komentování pro mě nebylo něco tak mimořádného. Vždycky jsem tedy zpětnou vazbu pouštěl dál a žil jsem si ten svůj program, který jsem měl. Není to nic, že bych se tím extra zabýval.

Kdo a jakým způsobem vás ohledně spolukomentování oslovil?

Byl to Robert Záruba, první roky jsme dělali s ním. Já tam byl od roku 2006, když jsem na konci sezony skončil jako hráč. Nebo začátkem té další jsem skončil úplně, takže spíš jsem komentoval od roku 2007. Robert Záruba byl tehdy šéfem hokejové redakce, kam florbal spadal. Až když se o několik let později stal Robert šéfem celé redakce, tak to předal Ondrovi Zamazalovi. Tam se to překlátilo v to, že začal florbal dělat Ondra.

Byl jste tedy první florbalový expert?

To těžko říct. Já už jsem se párkrát ocitl ve studiu ještě jako hráč, ale v těch časech se florbal vysílal jednou za půl roku, takže si tam ke komentování někoho přizvali. Většinou to byl Filip Šuman nebo Zdeněk Skružný.

Vybavíte si vaši reakci na to, když vám bylo komentování florbalových přenosů nabídnuto?

Už během kariéry jsem občas šel do nějakých ranních studií v televizi a povídal o florbalu. Já už jsem jako hráč komentoval taky letní turnaj Czech Open s Robertem Zárubou. Ale největší první velká zkušenost byla na Eurosportu, když bylo mistrovství světa 2004. Získali jsme stříbrný medaile, ale já byl v tu dobu zraněnější. Nějaký tři přenosy jsem tak během šampionátu komentoval. Tak nějak jsem se okolo médií pohyboval. A myslím, že tohle Robert sledoval, a to společně s tím, že já se umím vyjadřovat. Někoho takového hledal. A byl jsem v tu dobu samozřejmě rád, bylo to pro mě strašně zajímavý. Cítil jsem se opravdu poctěně, že si mě Robert vybral.

Byl jste před prvními přenosy televizi nějakým způsobem připravován?

Nebyl. A ten můj výkon na Eurosportu byl úplně hroznej. Doufám, že to nikdy neuvidim. Bylo to bez energie a hrozně těžký, protože to bylo komentovaný ze studií. Česká televize to dělá naživo z haly. Je do toho člověk více vtaženej, z prostředí okolo jde energie. Bylo to strašně komorní prostředí, kde si energii musí dát člověk sám sobě. Tohle jsem se musel naučit sám. Zaskočilo mě, že nás nijak neškolili, nedávali nám instrukce, ale ani příliš zpětný vazby. Bylo to tak, že řekli: „Dobry to bylo, zejtra budeme komentovat tohle.“

Z čeho jste měl na začátku své spolukomentátorské role největší respekt?

Byl to asi ten názor ostatních. Trochu se člověk obával, jak to přijmou. A taky nedokážu říct, kdy jsem se otrkal v tom, že jsem neměl problém s kritizováním nějakého hráče. Když člověk přestane hrát, tak všechny lidi zná a přirozeně má někoho na hřišti víc, jiného míň rád. Nějaký tým je v tu chvíli oblíbenější. Bylo těžké nenechat se limitovat těmahle bariérama a předsudkama. Chtělo to začít od nuly a být neutrální. Ale já to tak nějak vždycky uměl. Na hřišti jsem nepodléhal emocím, takže si myslím, že jsem odstup měl. Nicméně to prostředí, a jsme opět u zpětné vazby, vás vždy očerňuje, že někomu nadřujete. Myslim si, že je to běžný, ale dneska je těch přenosů tolik, že si toho nikdo nevšimá. Ale když byl tehdy přenos pomalu jednou za čtvrt roku a byl hodně sledovanej komunitou, která se na to soustředila, tak to člověk dostával různé reakce často. Dřív to lidi vnímali víc. Dnes už je tam u těchto věcí devalvace. Lidi to tehdy vnímali a prožívali. Ale zas to nebylo úplně markantní. Každopádně jsem věděl, že když o někom řeknu, že něco udělal špatně, tak mi ten dotyčný tu věc hned napsal, protože jsem hromadu hráčů znal. Případně někdo z rodiny. Bylo to v nadsázce, ale i vážně. V poslední době, už jsem k hráčům vlastně neměl žádnou vazbu. Mladí hráči mi nepsali, proč to komentuju takhle, byť se s nimi aspoň částečně znám.

Byl tedy přístup ke komentáři v posledních letech hodně odlišný oproti vašim začátkům?

To bylo třeba posledních pět let hodně odlišný. To už se pomalu vyměnila role komentátora a experta, když to tak řeknu. Dřív expert znal moc dobře všechny ty hráče, věděli jsme o nich leccos. Dneska bych řekl, že největší experti na znalost jednotlivých týmů a hráčů v nich, jsou ti komentátoři. Například Ondřej Zamazal o nich ví vše. Komentátoři jsou v tom prostředí daleko víc než experti, ti naopak už nejsou takoví insideři. Což je ve spojitosti s florbaalem nepříjemný, a já jsem s tím hrozně bojoval, když začal exodus hráčů do zahraničí... Navíc dnes končí hráči mnohem dřív, v minulosti po hřišti běhalo víc osobností. Chci říct, že dnes jsou týmy většinou „nounejmové“. Nemyslím to zle, ale je tam dvacet dvacetiletých kluků a všichni jsou úplně stejný. Neliší se třeba ani stylem. Nejsou nějak speciálně zajímaví. Člověk ví, že byli

nadějní junioři a teď jsou součástí superligy. Obecně se ztratila tvář. Kolikrát se stalo, že jsme jeli s Ondrou Zamazalem na zápas a komentátorský stanoviště bylo daleko od hřiště. Hrozně špatně se to identifikuje. A některý týmy mají opravdu malý čísla na dresech. Není to úplně dobře vidět, monitory nenabízejí úplně dobrý obraz, takže se to většinou komentuje naživo. Když tam není vidět, tak je to obrovské problém. Ale vidím to i u jiných sportů, úplně si dokážu představit, jaký tam mají problémy, že třeba jsou občas bez šance, aby něco určovali úplně bezchybně. Takže se stává, že pak musí komentovat bez jmen, to je takový zajímavý. Řeknou třeba jen, že tenhle Švéd udělal tohle. Je rázem vidět, že je tam nějaký problém.

Jak bylo pro vás těžké snoubit na komentátorském stanovišti sledování obrazovky a živého dění?

V tomhleto jsem nějaký velký problém neviděl. Není na to univerzální situace, každý utkání je komentovaný trošičku jinak, takže to znamená, že monitory jsou v jiný poloze, někdy zezadu svítí světlo, takže není vlastně ani nic vidět. Důležitější je okamžitý set-up, než obecně říct, že musím sledovat monitor. U mě to vždycky ovlivňovalo to, jak moc je na ten monitor vidět. Kolikrát je na něm také záběr zpožděný, záleží na tom, jak vždy funguje celá technika. Nemyslím si, že mě to překvapovalo, protože jsem zažil výpadky a různé věci. Asi to vyžaduje nějakou zkušenost, nedokážu to časově zařadit, ale nelze jednoduše říct, že teď musím sledovat monitor. Někdy není vidět tolik na hřiště, jindy na monitor, a to jsou všechno aspekty, který musí člověk brát v potaz. Ale je to komplikované v tom, že florbal je rychlá hra a když se podíváte na monitor, tak míček může být úplně jinde, takže se to komentuje zpožděně. To člověka ruší, říká si, co je realita a co má komentovat. Je to taky o zpomalených záběrech, a v tom se pozná dobrý režisér, že při nich nás předem upozorní třeba z přenosového vozu, že poběží opakování šance, při který jeden tým trefil tyč. Víím to, co bude následovat. Musí tam být ale někdo, kdo ví, že to má oznámit. Když nám to neřeknou, tak úplně třeba nevím, co opakují. Není problém sledovat monitor, ale spíše v těch technikálních okolo. A o reagování na ně a nepanikaření.

Hledal jste na počátku svého komentování inspiraci jinde, například i v zahraničí?

Ne, to úplně ne. Vždycky jsem si udělal takovej zvyk, a to musím říct, že se mi osvědčilo. Opět to souvisí s mým zaměstnáním, když jsem ředitelem velké firmy, takže nemůžu tady sedět tři hodiny a hledat inspiraci jinde, dělat si přípravu na utkání. Nebo cokoliv podobného. Nejčastěji jsem komentoval Chodov, zápasy na Podviňáku, případně v Boleslavi. Takže když jsem sedl do auta, tak tu třičtvrtě hodinu, co jsem jel, jsem si volal s těma lidma z klubů. Například

s trenéry, činovníkama týmů. Abych získal něco insiderského. To byla úplně nejlepší příprava, vždycky jsem věděl, co chtějí týmy hrát. Zároveň oni věděli, že to nikde nezneužiju, že to nezavolám někomu z druhého týmu. Říkali mi, kdo je fit, kdo ne, proč nechal nějakého hráče doma. To byla má úplně nejlepší poloha. Ale že bych sledoval komentátorský styl jiných expertů, to ne. Ani mě k tomu prostředí nedonutilo, vždy jsem měl docela dobrou zpětnou vazbu. Překvapilo mě to, protože já jsem na sebe přísnější. Vždycky jsem si spíš říkal, jak to bylo hrozný. Samozřejmě mám oblíbenější experty, někoho jiného zase nemám rád. Já si ale tak nějak říkal, že chci být sám sebou.

Jak pro vás bylo obtížné v přenosech mluvit spisovně, případně bylo to po vás vyžadováno?

Todle nebyl problém nikdy. Ale tím, že jsem pracovně etablovaný někde jinde, denně mluvím na velkých poradách a se zákazníky, takže já jsem vyloženě mluvící typ. Čili nemám problém se přizpůsobit tomu prostředí. Když cítím, že je lepší lehce zhrubnout, případně naopak držet hodně vysokou úroveň spisovnosti, tak to udělám. Nedělá mi to potíže. Uvědomuju si, že já se nějak přizpůsobím. Je to celkově o domluvě. S Ondrou Zamazalem jsme si vždycky řekli, třeba bylo zapotřebí něco natáhnout, tak jsme to natáhli nějakým stand-upem. Věděli jsme, že to dáme. Já to o tom umím mluvit z patra, takže jsme si ani často předem neříkali, co probereme. Pro mě naopak bylo nejtěžší, když se domlouvalo, o kom, kdy a co řeknu. Radši jsem opravdu povídal přirozeně podle sebe. Když se mě snažili narvat do nějakého scénáře, tak jsem od něj utíkal. Umím mluvit k obrázkům, ale k relevantním věcem.

V jaké formě jste si vyhodnocovali přenosy s hlavním komentátorem?

Nebyl čas na nějaké velké rozhovory. I po tom utkání je všechno jakoby rychlý. Ondra Zamazal, když to dostal na starost, tak spíše předem říkal, na co se tuhle sezonu budeme soustředit. Ale že by se mnou individuálně pracoval, to ne. Bylo to tak, že už jsme byli na sebe naladěni, takže jsme si třeba jen řekli, že dneska to bylo prima utkání, nebo že to bylo hrozný. Ale ani nic moc ke komentáři. Trochu jiný to bylo, když jsme společně dělali mistrovství přímo na místě. Když jsme byli spolu v Helsinkách a Rize týden, tak tam byl prostor něco řešit. Zároveň ty šampionáty sleduje mnohem více veřejnost. Ondra tam vždycky live sledoval ty odezvy a statistiky sledovanosti, takže tam jsme si to rozebrali. Vždycky mi říkal, ať to popisuju tak, jak to vidím já, že on to vždycky případně zkoriguje. Nicméně žádný intenzivnější feedback tam nebyl. Že by mi říkal, že používám špatná slova, to se nedělo. Nikdy. Bavilo mě dělat i

elektronický tužky, a i k nim mi řekl jen pár věcí. Byly tam nějaké instrukce, ale zpětně žádné rozebírání. Já je dělal dlouho, takže to docela šlo, ale jinak je to ohromně těžká disciplína.

Jak jste se stavěl k používání odborných a slangových výrazů ze sportu?

Zrovna ve florbale asi není tolik výrazů. Tohle bylo dobrý. Dlouho jsme naráželi na to, jestli říkat, hůl, hokejka nebo florbalka. Když hrajete, tak říkáte to, co ostatní a víc to neřešíte. U florbalu taky Ondra Zamazal používal dost specificky pojem trestná židlička, protože žádná lavice většinou v halách není. I když tomu ostatní tak říkají. Ale horší to bylo z hlediska přezdivek hráčů. Všichni hráči jsou takřka notoricky známí tím, jak jakou přezdívku mají. Člověk si říká, že primárně je přenos pro tu komunitu, ale tak musí se myslet na ostatní, takže je to náročný. Jedličkovi každé říká Bedla, Milan Garčar je prostě Gary. Mnohokrát jsem si to cíleně dovolil, ale tady člověk neví, kde to končí. To jsem řešil spíš než florbalový slang, protože toho ani tolik není.

Cítil jste potřebu vysvětlovat divákům florbalová pravidla, která mohou především lidem, kteří jsou zvyklí na sledování hokeje, připadat občas zvláštní?

Myslím, že už jsme to moc nedělali. Samozřejmě, dvakrát za přenos se něco takovýho objeví, protože to je velmi zřídka vídaná situace. Ale tak komentoval jsem i v dobách, kdy jsme museli florbal představovat a srovnávat to s hokejem. Dříve toho bylo hodně. Od určitý doby jsme to ale přestali dělat, brali jsme to jako plnohodnotnej sport, o kterým lidi něco ví. Jsou pak samozřejmě specifika, který jsme řešili. Občas ale nastaly situace, který podle pravidel nevím ani já. Hrozně často se ty pravidla totiž měňej. A když je to každý rok jinak, tak člověk úplně nemusí znát detaily. Je tam plno malejch věcí, který vám prostě můžou uniknout. Když pak nastanou, tak trochu tápete a jsou to horký chvílky. Ještě když to osolí hlavní komentátor slovy: „Vlád’o, tak nám k tomu něco řekni.“

Už jste zmiňoval, že jste měl oblíbenější týmy, tak kdybyste ještě mohl rozvést, jak složité bylo držet v komentáři neutrální rovinu?

Já jsem neuvěřitelně spravedlivej. Hodnoty, všechno. Nikdy jsem s tím neměl problém. Dokonce jsem i komentoval Tatran, za který jsem mnoho let hrál, a myslím, že jsem tu objektivitu vždy dokázal udržet. Nicméně si uvědomuju, že to mohlo kolikrát vyznít, že ty hráče poškozují. Je to o tom, co všechno říkáte. Můžete něco říct, o ničem jiném pomlčet. Já si myslím, že jsem vždy dokázal vidět věci, který jsou podstatný pro tu hru a vypíchnout je. Bez ohledu na citový vazby k lidem a klubům. Myslím, že tohle mi vždycky šlo. A já tu hru beru

komplexnějc. Když padne gól, tak opravdu vidím, kde vzniknul. Není to o tom, že to gólman nechytí. A to je moje práce, abych se snažil upozornit na věci, který diváka ani nenapadnou. Vidět to ve velkých souvislostech. Nemusí to vidět ani člověk, kterej je z florbalový komunity. Možná jsem to řekl moc namyšleně, takhle jsem to nemyslel, ale říkali mi to i kluci přímo z florbalu, který já uznávám. A neměli se mnou problém ani trenéři.

V momentech, kdy jste komentoval důležitý zápas národního týmu, měl jste tendenci přenášet silnější emoce, možná i fandění, do komentáře?

Myslím si, že u mě byla míra emocí vždy nižší. Proto jsem byl i kapitán. Pohltilo mě to vždycky, ale zase ne tak, že bych se na hřišti zbláznil. Člověk sám sebe kontroluje. V tomletom jsem až specificky chladnej. Nikdy jsem tomu nepodléhal, ale pro mě je vždy odstrašující, když vidím ty komentátory, který uměle navyšují atmosféru, uměle emoce šponují. Přijde mi divný a nepochopitelný, když vidím mrtvej zápas a u něj rozjásanýho komentátora, který má emoce na maximum spektra. Já byl asi až opačnej extrém.

Jak jste vnímal zařazování vtipů, vtipných narážek a nadlehčených poznámek?

Já se o to vždycky snažil. Jsem pozitivní člověk a mám rád takovej ten chytřej humor a inteligentní narážky, nemám rád jednoduché poznámky. Například takové ty laciné, které nastávají úplně typicky v situacích, kdy je přerušena hra a kamera vybírá třeba pěkné ženské v publiku. Repliky komentátorů na tohle téma jsou většinou úplně laciný. To neberu jako humor. Spíše taková ta přirozenost během hry. Kolikrát jsme se zasmáli a pobavili, a to je dobře.

Snažil jste se o interakci s publikem, ať už formou nějaké rady či nějakého tipu pro diváky?

Takové typické, co si vybavuju, je pozvání na další utkání, ať se lidi určitě přijdou podívat. To jsem možná říkal až trochu jako klišé, používal jsem to poměrně často, když si to tak zpětně vybavím. Mně ani moc nevyhovovalo, když se do přenosu zapojovaly chatovací komentý diváků ze sociálních sítí. To už umřelo. Dříve hlavně Ondra Zamazal nabádal, ať diváci komentují. A většinou se moc lidí nezapojilo. Teď lidi tipují, jak zápas dopadne, a to je daleko lepší a přirozenější.

A jaký názor máte na interakci s hlavním komentátorem? Měl by to být spíše dialog?

To je těžký takhle říct. Asi na to úplně nemám názor. Musím říct, že hodně záleží na tom, jaká je energie toho zápasu. Jakmile je ten zápas špatnej, tak to ten komentář těžko může spravit. Když není povídání spjaté s hrou, tak je to zabijácký pro diváka. Mě samotnýho nebaví, když

si tam komentátoři povídají mez sebou o ničem, na hřišti se něco děje, jim to tím pádem uniká. Myslím si, že se to i vede k tomu, aby se tohle nedělo. Na to apeloval především Robert Záruba. „Ke hře, ke hře, ke hře,“ říkal. A přitom hlavní komentátoři na ČT taky často občas ujíždí od hry. Rád to nemám, když se podívá mimo, nevím, jestli to tam patří. Ale hrozně důležitý je, kdo to komentuje, skladba té dvojice. Člověk dopředu vidí, s kým bude komentovat. U někoho si řekne: „Ty jo, paráda.“ A úplně se člověk těší. Někde si naopak řeknete, že to bude dřina. Dvojice musí být sehraná. S každým se to dělá trochu jinak a během mých dlouhých let v ČT jsem dělal přenosy s opravdu hodně lidma. Ale všechno se to vyvíjí, takže se ti komentátoři neuvěřitelně vyšvihli. A záleží také na kontextu – jaké je to vaše okolí, kolik je diváků. Od toho se odvíjí, jakou podobu bude mít ten komentář. Ale určitě je špatně, když se moc mluví mimo hru.

Měl jste nějaký konkrétní detail, na který jste se během hry více soustředil a následně se ho snažil zprostředkovat divákům?

Pro mě to vždycky byly zbytečný fauly. A teď nemyslím jen vyloučení na dvě minuty. Třeba úplně zbytečný faul týmu při forčekingu, kdy chce mančaft získat míček, dobře tlačí na druhý tým a přijde tam tenhle přestupek. A je jedno, jestli to rozhodčí píská hůř. Hráč prostě musí pohlídat svoji hůl a být trpělivej. V opačným případě vše rychle končí. Není to o tom, kolik bylo trestů, ale tohle je ve florbale hodně specifické. To jsem používal často.

Když se ještě zastavíme i u přípravy, tak věnoval jste pozornost i výslovnosti cizích jmen na větších akcích?

Určitě. Měl jsem v tomhle i své specialisty. Pro mě to byl Tomáš Rambousek, komentátor Novy Sport. To je extrémní znalec švédského florbale. Takže kdykoliv jsem měl cokoli se Švédskem nebo něco podobného, tak jsem mu volal. Nejjednodušší přípravou pro mě nebylo nějaké surfování po internetu a najíždění tabulek. Vždy jsem věděl, kde se ty důležité věci dozvim.

A jaký čas jste dohromady strávil přípravou?

Nějak tak hodinu a půl. Vždycky. Protože Ondra Zamazal ještě vždy před zápasem posílal materiály předem. Ale z toho se nejde úplně kompletně připravit. Tam byla spíše témata, o kterých se budeme bavit. Ale hlavně jsem chtěl vědět co nejvíce věcí k tomu utkání. Když jsem se daným lidem nestihl dovolat, tak po stand-upu, který byl tak dvacet minut před duelem, tak jsem se pobavil s lidmi z klubu přímo v hale. To byla pro mě ta nejtypičtější příprava, ale absolutně dostatečná. A k tomu ještě musím říct jednu věc. Naučil mě to Robert Záruba a

používám to dodnes. Když se chci pobavit o nějakým tématu, tak to ani těm lidem okolo neříkám předem. Když jsem přišel za Robertem, že tenhle trenér mi řekl tuhle věc, tak mi říkal, ať mu to nesděluju. Protože když to člověk říká poprvé, tak to říká s určitou přirozeností, zatímco když to říká podruhé, tak to může být trochu zmatečnější. Ve 40. minutě si nejste jistý, jestli jste to říkal komentátorovi vedle, nebo už přímo do přenosu. Takže je dobrý si zjištění věci nechat pro sebe. Vypálit to až když komentujete. Jsou to věci aplikovatelný i pro život.

4. Kristýna Hoidarová Kolocová, Nova Sport (rozhovor uskutečněný 24. 11. 2019 telefonickou formou)

Jaký byl měl být váš přínos do přenosu v roli spolukomentátorky?

Měl by to bejt expertní pohled, něco, co ten hlavní komentátor neví, protože například ten sport vůbec nedělal. Může ho mít dobře nasledovanej, ale nemá tu zkušenost. Takže od toho jsem tam já, abych ji do přenosu přinesla.

Kdo a kdy vás poprvé oslovil ohledně spolukomentování?

Poprvé to bylo v rámci nějakýho republikovýho volejbalovýho turnaje, už si to přesně nepamatuju. Ale určitě to bylo na České televizi. Pak jsem byla oslovena – už s drobnou zkušeností – ohledně tý olympiády v Riu de Janeiru v roce 2016. Z České televize mě pravděpodobně oslovil Jiří Rejman. S tím jsem posléze i nejvíce komunikovala. Poslední byla Nova Sport.

Vybavíte si vaši reakci na nabídku komentovat přenosy?

Člověk je samozřejmě napřed nervózní, nebo si zkrátka není jistej, jestli to zvládne, jestli bude vědět, co má říkat, jestli se nebude zadržávat a koktat. Také, zda to bude mít hlavu a patu. Na druhou stranu, já jsem byla vždy upovídáná, ráda mluvím, takže to není tak, že bych byla introvert, kterému by mohlo občas dělat problém složit kloudné věty. Je mi to relativně přirozené.

Je tedy určitá komplexnost, tedy uhlídání několika věcí najednou, to nejtěžší na práci spolukomentátorky?

Veřejný vyjadřování je jednak o tom, že to musí mít hlavu a patu, ale musí to také dobře znít. Musíte nad obsahem svých vět přemýšlet trochu více, než když člověk mele s kamarádem. To je na tom to nejtěžší, že pokud příliš přemejšlim nad tím, co řeknu, tak to neřeknu plynule a dobře. Takže nad tím zase nepřemýšlet moc, ale zároveň lehce kontrolovat sám sebe v tom, co

říká. To je to, co člověk v normálním životě nedělá. Tam nějaké překnutí nevadí. V komentáři se musím snažit, aby věta měla správný vyznění.

Byla jste napřed na svoji roli spolukomentátorky nějak připravována? Byly například testovány a rozvíjeny vaše vyjadřovací schopnosti?

Vyjadřovací schopnosti nijak ověřovány nebyly, myslím si, že už člověka podle nich nějak vybírají. Už ho znají a tuší, jak mluví. Jinak jsme ale hodně napřed řešili přechylování. Je to něco zvláštního, specifického. Čím více člověk dané hráčky zná, o to je mu nepřirozenější to přechylovat – dávat Francouzským či Brazilkám příponu -ová. To jsme diskutovali asi nejvíce. Jinak ale žádné velké porady neprobíhaly.

Hledala jste v počátku inspiraci u komentátorů expertů v českém prostředí, případně i v zahraničí?

Sleduji to doteď. Nehledě na začátky a případnou nynější pokročilost. Stále si nemyslím, že bych byla nějaká zkušená spolukomentátorka, takže ráda sleduju, jak to dělají ostatní, jakým způsobem se vyjadřují. Ono je to opravdu tak, že v každém sportu je to trochu jiné. V každé řeči je to trochu jiné. Při komentování můžete sledovat hlavní přenos, který vysílá daná televize, takže my slyšíme i anglický komentář. My vlastně jdeme přes něj. Já si teoreticky do uší mohu pustit trochu to, co říkají oni. Pokud je člověk schopný to vnímat, tak může poslouchat i cizí komentář a následně do toho mluvit česky. Tedy inspirovat se v průběhu toho přenosu. Což teda pro mě moc není, protože si myslím, že by mě to rušilo. Ale někdo to tak dělá. Každopádně je zajímavé si to pustit během time-outu, dá se tím určitě trochu inspirovat.

Vyhodnocujete si na Nova Sport po skončení přenosu to, co se na komentáři povedlo, co nikoliv?

Není to tak, že bychom si vyloženě říkali, že celý přenos byl dobrý, nebo špatný. Pokud ale dojde k nějaké chybě, tak to je ta chvíle si něco říct. Třeba v případě faktických chyb. Když komentátor omylem řekne, že daná hráčka je desátá na světě, já vím, že je pátá, tak mu to napíšu na papír a on se opraví, nebo obráceně. Nebo se mi stalo, že jsem chybně řekla v přenosu dvakrát Rusáci místo Rusové, což bylo samozřejmě hanlivý, nikoliv spisovný. Nemělo by se to říkat. To je třeba opravit hned, aby člověk, který se dívá a poslouchá, nedostal několikrát naservírovanou chybu znovu. Ano, jsou i dny, kdy skončí přenos a řekneme si: „Ty jo, dneska jsme byli fakt špatní.“ To nastává ve chvíli, kdy byl přenos příliš koktavý, obsahoval chyby.

Ale stane se to. Člověk je jen člověk. Jak říkal Jaromír Jágr: „Tak víš co, každý den není posvácení.“

Přijde vám obecně obtížné držet se při přenosu spisovného jazyka?

Ono je dobré, že nikdo neočekává, že budeme mluvit úplně spisovně. Spolukomentátor není nějakým způsobem tolik pravidlován. Pokud budu říkat koncovky s „ej“ nebo jiným způsobem budu mluvit nespisovně, tak to není až tolik problematický. Ba naopak. Hovorová čeština může znít přirozeněji, než když člověk mluví úplně striktně spisovně. V tom je výhoda spolukomentátora, že ten jeho výkon není zas až tolik ohraničený pravidly.

Jak jste na tom s používáním odborných termínů z prostředí plážového volejbalu? Máte tendenci nechávat vysvětlení významu na hlavním komentátorovi, nebo je ihned divákům sama ozřejmíte?

Asi jak kdy. Nicméně je třeba brát v potaz, že člověk, který je na druhé straně a sleduje ten sport, tak tomu nerozumí tolik jako já. Lidí, kteří to hráli, je v této republice relativně málo. Já se vždy snažím být trochu laičtější a přizpůsobit to široké veřejnosti. Pokud použiju nějaký výraz, který je v beachvolejbale známý, tak se ho snažím rovnou vysvětlit, nebo ho naopak opíšu nějak jinak. Ono často to není odborný výraz, ale spíše slangový. Vše pochází z angličtiny. A i do češtiny se anglický názvy hodně přenášejí a používají se. Zároveň by se asi tolik neměly používat v televizi, takže potom je třeba to nějak opsat.

Jste toho názoru, že jste spolukomentátorka, která divákům vysvětluje určitá pravidla v případě, že se na kurtu stane něco ne tolik běžného?

Ano, myslím si, že je to dobře. Pokud mě to v tu chvíli napadne a rozumím tomu, vím, co k tomu říct, tak je to pro diváka jediné dobře. Moje kamarádka Andrea Sestini Hlaváčková, která komentuje na Nova Sport tenis, také říkala, že lidé hrozně ocení, když jim vysvětlíte něco backgroundového, co tolik neznají. To jsou ty věci, které spolukomentátor může přinést navíc. Má vlastní zkušenost, zná to, má to nastudované, načtené. Potom, když přijde nějaká taková situace, tak může říct něco úplně nového, co ten hlavní komentátor by třeba nikdy nevěděl.

Přijde vám, že se nebojíte kritizovat, nebo jste v komentáři spíše opatrnější?

Já jsem hodně upřímný člověk. Takže musím sama sebe kontrolovat, abych toho neřekla až příliš v přímých přenosech. Ale vím, jak těžkej ten sport je. Některý věci stojí strašně moc úsilí. V tomto jsem podle mě oběma nohama na zemi. Ačkoliv to danému člověku zrovna nejde, tak

ho třeba i zkritizuju, ale zároveň se snažím být taková chápavá. Víím, že se to může stát. Řeknu například: „Dneska hraje špatně, chudák“.

Jak je pro vás těžké zůstat objektivní?

V tom fandění... mám to občas tak, že někomu to přeju víc, někomu míň. Mám to dobré v tom, že i kdybych někomu fandila, tak si to můžu obhájit. Mohu říct, že tyto dvě hráčky jsou holky, se kterými jsem jezdila na soustředění a mám je zkrátka ráda. Tím pádem divákovi přinesu i trochu jiné informace, protože mohu říct, co dělají na tréninku, či jaké jsou v soukromí. Potom lze očekávat, že jim trochu fandím a nikomu to nemusí nutně vadit. Samozřejmě, nechce to úplně přehánět. Ale je to benevolentní. Mohu někomu lehce fandit, mít k němu bližší vztah, když to vysvětlím. Nesvazuji se tím tolik, zároveň u mě objektivita je. Tím, že se člověk snažil všechny holky porážet a s žádnou z hráček nebyl kamarád na život a na smrt, tak se to částečně přeneslo i do posportovního života. Není to tak, že bych to nějakému páru strašně moc přála, a jiný hrozně nesnášela. Myslím, že jsem v tom relativně objektivní.

Jaký máte názor na familiární oslovování hráček při přenosu?

Já se snažím dělat všechno dohromady. Tedy oslovovat hráčky jen křestním jménem, jindy jménem i příjmením, jindy jen příjmením. V přenosu mluvím často, skoro permanentně a neustále zmiňujete pouze čtyři konkrétní hráčky. Jako v každém slohovém cvičení i při komentování se nerada opakuju. Bude znít divně, když budu neustále říkat: „Marta, Marta, Marta.“ Tudíž někdy použiju jméno, jindy hráčka Ameriky, případně dvojka v modrém. Pořád myslím tu samou hráčku, ale je to o tom, abych se nevyjadřovala pořád stejně. Mám výhodu v tom, že můžu použít i křestní jméno. Využívám ale všechny možnosti, který jsou dostupný.

I například přezdívky?

I přezdívky, ale zase je třeba to případně vysvětlit.

Přijde vám, že se snažíte o interakci s publikem například různými řečnickými otázkami?

Myslím si, že ne příliš často. To je spíše na hlavním komentátorovi. Ani bych ale neřekla, že ve sportu je to nějaké chtěné. Divák chce hlavně komentář toho, co sleduje. Nějaký doplňkový otázky by mohl mít spíše divák.

A co interakce s hlavním komentátorem? Měla být z vašeho pohledu nastavená tak, aby šlo o dialog?

Nemyslím si, že přímo dialog, ale mělo by tam být cítit určité souznění. Jak jsem říkala na začátku – je třeba se trochu přizpůsobit hlavnímu komentátorovi a jeho požadavkům. Do toho potom vstupovat podle potřeby a toho, jaký je v komentáři prostor. To si myslím, že je důležité a zní to potom úplně jinak, než když si každý jede svoje. Divák slyší, když to dané dvojici štymuje.

Vy sama spíše čekáte na vyzvání od hlavního komentátora, nebo zahajujete komentář spíše sama?

Pravidlo, který je tam nastavený, je takový, že pokud tam má komentátor experta, tak komentátor zmíní, co se stalo a jaké je skóre. Já tam doplním, co se odehrálo více expertním pohledem. Například: „Ano, skvěle provedená rotace balónu.“ Je to něco, co tam ten divák nevidí. Komentátor většinou řekne to, co divák viděl, expert řekne to, co divák neviděl.

Máte nějaký konkrétní detail, na který se během hry soustředíte a snažíte se ho pak zprostředkovat divákům?

Tím, že ty dané hráče a hráčky znám, tak se snažím koukat i na nějakou psychologickou stránku. Na řeč těla, také to, jak se k sobě chovají aktéři, jak jsou namotivovaní. Důležité je, jak spolu komunikují. A myslím si, že se z toho pak dá odvodit to, jakým způsobem hrají. Zkrátka vidím, že tato hráčka se opravdu cítí blbě. Nevím, jestli to lze poznat, i když ty lidi neznáte. Podle mě trochu hůř. Proto se snažím třeba i tohle do toho komentáře dát. To, že dokážu vyhodnotit, jestli jim je dobře, nebo hůř. Nejde to tak ale říct u každého. Nicméně je to něco, co v tom sportu hraje obrovskou roli a je potřeba to vyzrazovat na více věcech.

S jakým časovým předstihem se dovídáte, že budete komentovat?

To, že budu komentovat, vím relativně dost s předstihem. Co je problém, že vlastně vůbec nevím koho. Zápasy postupně běží. Já sice dopředu vím, že budu komentovat semifinále žen, ale kdo bude hrát, to se logicky nedozvím s předstihem. Ideálně složení pro daný zápas vím den předem. Ale někdy se třeba čtvrtfinále hraje ve stejný den, tři hodiny před semifinále. Vždy čekám do poslední chvíle, kdo bude v tom daném zápase, abych si mohla udělat přípravu a mohla si případně něco dozjistit. Je to dost těžké. Člověk se nemůže připravit tři dny předem, mít to na stole a potom jen vyrazit. Musím celý turnaj sledovat a být jeho součástí. A potom být připravená. Na olympiádě se dlouho dopředu vědělo, jaké budou zápasy ve skupině, ale poté už se to také losovalo, takže jsme předem nevěděli.

Byl u vás rozdíl v přípravě na olympiádu a řadový turnaj velký?

Na olympiádu jsme se připravovala dlouhodobě. Věděla jsem, že tam bude 24 mužských týmů, 24 ženských. Snažila jsem si udělat aspoň nějakou přípravu na každý tým. Potom ji dopilovat ve chvíli, kdy jsem věděla, koho konkrétně budu komentovat. Během Her v Riu jsem udělala to, že když jsem o jednom nizozemském páru věděla, že jsou dobří a dost pravděpodobně je budu komentovat, tak jsem se jich osobně šla zeptat, jak se správně vyslovují jejich jména, protože byla opravdu složitá. Nahrála jsem si to a přepsala foneticky, abych to řekla dobře. Bylo to takové, že jsem dlouho dopředu věděla, že budu na olympiádě a můžu toto udělat. Že se to dá udělat lépe než u každého jiného turnaje, zkrátka proto, že na to mám spoustu času.

Čili souhlasíte s tím, že máte víceméně perfekcionistačtý přístup?

Většinou se snažím. Ale ty hráče člověk zná a jména slyší, takže to není o tom, že bych obíhala dvacet lidí. Ale u pár jmen, která jsou mi dlouhodobě nejasná, jsem si to dozjistila, abych neříkala blbosti.

A příprava na běžný přenos na Nova Sport obnáší co?

Strašně moc záleží na tom, jak ten daný tým znám. Většinou se ale v semifinále, od kterého většinou daný turnaj vysíláme, točí často podobné týmy. Když jsem komentovala několik turnajů po sobě a stalo se, že z osmi turnajů jsem komentovala v semifinále čtyřikrát stejné Brazílky, tak jsem se na ně už nemusela chystat tolik jako poprvé. Jména zůstávají, výšky a váhy zůstávají, věk také. Je potřeba mít přehled o rankingu, jestli se nějak v žebříčku posunuly, nebo spadly. Něco se tedy musí obnovit. A je dobrý, když člověk sleduje turnaje, tak na konci ví, jak hrají konkrétní páry, jaké měly výsledky. Příprava pak nemusí být taková, protože je mám výrazně nastudované. Víím, jak se jim dařilo a můžu použít ty informace, který mám z předchozích turnajů. Je to individuální, na každý tým jinak. Ale principiálně je to tak, že pokud je tým poprvé v semifinálových bojích, tak je příprava určitě větší a mnohem delší, než když tým komentuju popáté.

Tudíž je čas přípravy hodně relativní?

Je to relativní. Je to taky o tom, že člověk se chce připravit. Mám za úkol dělat expertní analýzu, tudíž bych měla být schopná daný zápas odkomentovat bez přípravy. Výsledkové a celkové statistické věci se ode mě neočekávají. Je dobrý to vědět, proto si to stejně zjišťuju a přípravu dělám. Ale myslím si, že bych to zvládla odkomentovat podle věcí, které mám v hlavě. Příprava pro mě není stěžejní, ale zároveň mám ráda něco na papíře. Já si občas píšu na papír nějaká

témata, o kterých lze mluvit. Například to, že se daná hráčka nedávno vdala, že už má dítě. To jsou takové věci, který si píšu, abych si pak uvědomila, co všechno se dá zmínit.

Kde si hledáte informace k přenosu?

Stránky světové organizace mají nějaký statistiky, takže tam si něco hledám. Hlavní sponzor a organizátor turnajů, který má tři z dvaceti turnajů, které jsou na té nejvyšší úrovni, tak ten má také své stránky. Dělají dokonce dotazníky s hráči, vše je online, takže se to dá využít. Často dohledávám články o konkrétních párech. Dvojice se dostane do semifinále, tím pádem s ní světová organizace udělá rozhovor, kde na sebe poví i něco jiného a nového. Využívám i instagramový či facebookový profil hráčů. Dneska je toho k dispozici hodně.

Máte za sebou zkušenosti s komentováním na dvou různých stanicích - ČT sport a především Nova Sport. Lišila se v něčem práce na těchto dvou stanicích, ze kterých je jedna veřejnoprávní, druhá komerční?

Neřekla bych, že je to televize od televize, ale spíše komentátor od komentátora. Někdo z nich má nějaké požadavky, které dělají drobné odlišnosti. Třeba Jiří Rejman z ČT byl takový, že chtěl, aby pokrýval ty chvíle, kdy gradoval set, ty koncovky. Například od stavu 18:18 už jsem se tolik nezapojovala, aby mohl on toho diváka napínat. Více se řešilo skóre, tím pádem jeho komentování, nikoliv nějaká expertíza. Teď s komentátory na Nova Sport je to tak, že vesměs nemají žádné požadavky. Záleží opravdu člověk od člověka. A také to, jakým způsobem to sedne. Člověk musí vycítit, jestli tento komentátor má rád, když do toho hodně mluvím, nebo si dáváme vzájemně prostor. Je to spíše o pocitu, o tom, jak to v danou chvíli funguje.

Dá se tedy říct, že na Nova Sport máte větší volnost?

Rozdíl mezi Českou televizí a Novou je v tom, že komentátor volejbalu Jiří Rejman tento sport hrával a hraje. Lidé na Nova Sport spíše vůbec. Jirka má tedy trochu pohled hráče. V tomto ohledu mám na Nově více prostoru v tom, že tomu výrazně více rozumím.

V rámci komentování na různých stanicích jste si vyzkoušela samozřejmě komentování ze studia, ale taktéž přímo z místa dění. V čem vidíte v obou případech výhody a nevýhody?

Ve studiu jsou jedny podmínky a ty jsou neměnné. To je jako hrát volejbal venku, nebo v hale. Z tohoto pohledu je lepší být ve studiu a mít tam svůj klid, své teplo, svoji vodu a svůj záchod. Na stadionu při beachvolejbalovém zápase se můžete schovat maximálně pod nějakou pláštěnku. A ten záchod je téma vtipný, ale může se stát, že přímo na místě je daleko a nemusí

být čas si na něj dojít. To jsou věci, které hrají roli. Ale jinak ve chvíli, kdy komentujete z místa, tak vidíte nejen to, co je na obrazovce, ale celé prostředí. Kamera zrovna může zabírat něco, ale v tu chvíli se děje třeba i něco jiného, čeho si zrovna všimnete. Můžete tak divákovi zprostředkovat informaci, kterou mu ta kamera nedává. Třeba když se někdo zraní a tak dál. V takových chvílích jste ještě daleko hodnotnějším komentátorem, než když jste jen ve studiu. Ale zase je těžší to, že musíte vnímat, co zrovna běží na obrazovce publiku. Protože, když už jsem byla někde přímo živě, tak tu hru spíše sleduji svými vlastníma očima, nikoliv přes obrazovku. Takže neustále musí člověk po očku koukat, co se zrovna zabírá, abyste nekomentovali něco, co se tam neděje.

Sama jste říkala, že jste výřečná, takže měla jste myšlenky na komentátorské řemeslo už dříve, než vám byla nabídnuta šance doprovázet přenosy komentářem?

Když jsem byla hodně mladá, tak jsem chtěla studovat žurnalistiku a měla jsem tu vizi, že by se mi to mohlo líbit. Nevěděla jsem přesně, co to obnáší a tak dále. Ale ta šance přišla poté, co jsem se rozešla se svojí spoluhráčkou a neměla jsem možnost se dostat na olympiádu do Ria. Tak jsem byla oslovena, že bych tam mohla jet jako spolukomentátorka. A kromě toho jsem byla několikrát i ve studiu, kde jsem měla i živé vstupy, což bylo strašně zajímavý. Bylo to pro mě takové splnění snu. Pro mě to bylo něco velkého a jsem za to šťastná. Dříve jsem si říkala, že bych to byla bývala dělala, kdybych nesportovala. I jsem se do toho jednu dobu snažila proniknout, ale nikdy jsem neměla moc čas, takže to nedávalo smysl. Ráda jsem ale i ve škole psala slohy, docela mě to bavilo. Takže jsem k tomu trochu tíhla, ale nikdy jsem se k tomu předtím výrazně nedostala.

Pátráte sama po odezvě na vaše komentování, například v diskuzích?

V diskuzích vůbec, ani nevím, kde bych to hledala. Teda kromě olympiády, to jsem se o to zajímala. V Blesku byl dokonce článek ohledně expertů na olympiádě a toho, jak komentujeme. Ale jinak se aspoň trochu snažím zjišťovat od volejbalových hráčů a hráček, když to sledují. Pokud k tomu někdo něco má, tak si to ráda vyslechnu. Případně u svých blízkých se ptám. Jenže já už mám pocit, že jsem v tomto sebekritická. Když přijdu domů a vím, že jsem byla hrozná nebo jsem si nepřipadala stoprocentně, tak říkám, že nepotřebuju nic slyšet. Často jsem k sobě kritičtější, než jsou ti lidé okolo. Ale že bych ležela v tom, co si myslí nějaká paní z Horní Dolní, to ne. Pokud mi k tomu někdo chce něco říct, tak si to velmi ráda poslechnu. Mám ráda zpětnou vazbu, je důležitá. Není to ale tak, že bych se cíleně pídila po tom, jak se k tomu kdo

vyjadřuje. Kritici jsou vždycky. Kritika se na někoho snáší pořád, ale v televizi především na hlavní komentátory, nás berou snad jako ty, co tomu rozumí a nemají potřebu je tolik kritizovat.

5. Petr Hubáček, Česká televize (rozhovor uskutečněn 19. 1. 2020 v Praze)

Jaký by měl být váš přínos jakožto spolukomentátora experta do přenosu?

Myslím si, že bych měl divákovi dodat pohled, který sám na první dobrou nevidí, necítí to tak, nevnímá. Zkrátka bych měl ukázat, že se na každou situaci dá podívat i jiným pohledem. A to vše je vlastně založený na vlastní hráčské zkušenosti. Abych diváka obohatil nějakou informací, ať už tím, co se děje na ledě nebo obecně v hokeji. Mám mu to podat v nějaké širší souvislosti.

Kdy a jakým způsobem jste byl osloven, zda byste dělal práci spolukomentátora?

Už si nepamatuju, kdy to přesně bylo. Ale může to být třeba už 10 let, když jsme letěli s národňákem na Euro Hockey Tour. A když jsme vystupovali z letadla, tak – jelikož média cestovala s týmem – jsme se bavili tak různě s Robertem Zárubou. A tenkrát, myslím si, že to bylo ve Švédsku, mi Robert během toho, co jsme se bavili i o Český televizi, řekl: „No, Petře, už jsem ti to chtěl říct dřív. Ty seš jeden z těch hokejistů, o které bych měl zájem, až budou končit.“ Byl o mě zájem hlavně místopisně, že bych pokrýval Brno a celkově jižní Moravu. Řekl mými, že bych na to seděl osobnostně a intelektem, že jsem prej vhodnej kandidát na tuhle pozici. Že prý kariéru ještě budu mít asi dlouhou, ale mám si to nechat projít hlavou a jednou, až se to nachýlí a Robert ještě bude v televizi, tak že má o mě zájem.

Vybavíte se vaši reakci na tento zájem?

Už je to dávno, to úplně nevím. Spíš jsem to pořád bral v kontextu toho, že jsem pořád zhruba pouze v polovině mé kariéry. Jen jsem si to upozadil v hlavě. Teď se možná tak spíše jen domnívám, že moje vnitřní reakce byla taková, že to člověka potěší, když ho někdo osloví. A to je na základě čehokoliv. Oslovení jsem si asi upozadil tak výrazně, že – když se posunu do období rok a půl zpět – v momentě, kdy jsem věděl, že s hokejem nebudu pokračovat, tak jsem si vzpomněl na Roberta a napsal mu mail, ve kterém jsem napsal, že hokejovej čas se nachýlil a jen tak nezávazně se ozývám. Odeslal jsem mail a do deseti minut jsem měl telefonát, ve kterým hned na začátku padlo: „Nazdar, jsem moc rád, že se ozýváš, už dva roky na tebe čekám.“ A byl tam i jeden předěl. Asi v roce 2015 jsme si vyměnili dva maily. Tam Robert zmiňoval, že nabídka stále platí. Pak už jsem věděl, že by mě to bavilo a zajímalo by mě to. V průběhu posledního roku mé kariéry jsem se na to vnitřně chystal. Sledoval jsem práci

spolukomentátorů trochu víc a značil si různé věci. Aniž bych od Roberta něco věděl, tak jsem se sám chystal. Kdyby se poštěstilo, tak ať něco vím.

Při sledování ostatních spolukomentátorů jste se snažil pochytit určité věci i ze zahraničí?

Rozdělil bych to na dvě části. Napřed to, že jsem si na Roberta nachystal spoustu otázek, protože jsem šel do pozice, o které jsem vůbec nic nevěděl. Skrze otázky na něj jsem chtěl, aby mě trochu navedl. A druhá část byla ta samopříprava. A když zůstanu u ní, tak to byla jedna z prvních věcí, kterou jsem udělal, že jsem začal sledovat highlighty NHL, případně kus zápasu. Chtěl jsem vědět, jak ti spolukomentátoři vstupují do hry, ve kterých momentech a situacích. Chtěl jsem si udělat nějaký obrázek. Vyšlo mi z toho, že každé expert je jiné. Někdo je hlasitější, jiný je klidnější, někdo zase mluví celkově více. Jiný člověk nechá po obdržení gólu pauzu, aby tam byla prodleva, ve které vynikne radost lidí. Zjistil jsem, že každý je svůj. U mě to vychází z nějakého mého vnitřního naturelu, že jsem takové klidnější chlap, neprožívám euforicky ty zápasy. Nemusím se teda radovat z našeho gólu, nemusím si moc prožívat. Spíše se to snažím dělat s vnitřním klidem.

Byl jste na svoji roli spolukomentátora samotnou televizí nějak speciálně připravován?

Jedna z mých otázek na Roberta byla, jestli existuje něco jako brožurka, kde by byly často používaná slova. Že by tam bylo třeba 500 slov, člověk by si to pročetl a pak by mu to tam samo při komentáři skákalo. On mi odpověděl, že nic takového samozřejmě není, ale že může doporučit pořádně číst. Protože čtením si člověk rozšiřuje slovní zásobu a pak je pro člověka jednodušší mluvit. Já jsem četl relativně vždycky, takže si čtu i dál. A druhá věc, co jsem tak nějak v rámci přípravy dělal, bylo to, že loni v létě jsem byl na přípravných zápasech Komety. Sedl jsem si do hlediště a zkoušel jsem si komentovat nanečisto. Je ale rozdíl si to projíždět v hlavě a vyslovit to nahlas do éteru, když se jede naživo. Ke všemu to musí mít nějaký drajv. Člověk se pak v přenosu dostane do situací, kdy nakousne větu, ale pak mu chybí to správné slovíčko. Není to jednoduchý. Ale příprava pomáhá. Mě hodně uklidňuje a dodává mi sebedůvěru. Kdybych šel na něco totálně nenachystaný a jen si řekl, že dneska hrajou zelení a bílí, tak se v tom nebudu cítit dobře.

Připravít se na veškerý tlak živého přenosu asi nejde, že?

To nejde. Ale dřív jsem dělal to, že když jsem jel autem, tak jsem si v hlavě simuloval nějaké ty situace, že se něco děje a já si v hlavě komentuju. Přemýšlíte dopředu o dění na ledě. Je to hodně o zkušenostech a četnosti opakování. Člověk to do hlavy dostává jako automatismy a

pak už to z něj lítá automaticky samo. Když trochu odbočím, tak v případě, že se jdu na hokej podívat jako divák, člověk v podstatě bere to aktuální dění. Ale v roli spolukomentátora uvažuji nad vším dopředu. Beru to jako bloky patnácti dvaceti vteřin, které se střídají. Když padne gól, tak já už předtím sledoval vývoj v obranném pásmu, počítám s tím, že z toho může být šance. Člověk to bere v trochu delších úsecích, aby měl tu návaznost. Chce to hledat něco, co mělo stěžejní vliv na situaci, která ve finále vypadala jednoduše.

Co si vybavíte z vašeho prvního přenosu v roli spolukomentátora?

Byl to zápas Kometa – Plzeň, hned první zápas, který se v sezoně vysílal na ČT. Vybavím si z toho to, že jsem byl poprvé v životě na komentátorském stanovišti. Z těch všech nových věcí to celkově působilo dost hekticky. Taky, co si vybavím, že když jsem promluvil, tak jsem si uvědomil, že opravdu mluvím naživo. Asi po pěti minutách jsem si uvědomil, že jeden z monitorů je trochu opožděnej. To bylo tak nějak všechno. Zápas rychle utekl, vím, že jsem neměl žádnéj takovej moment, kde by se člověk zakoktal. V této počáteční fázi je strašně důležité, jakého člověka máte vedle sebe. U mě to byl Tomáš Jílek. Jak ti chlapi jsou profíci, tak oni automaticky ve zlomku vteřiny vycítí, že se dostávám do úzkých, a přeberou to. Zvlášť třeba ten Tomáš umí nahazovat. Nebo i vzájemné předávání slova funguje například tak, že je komentátor mrkne okem a já vím, že mám slovo. Měl jsem na začátku strach, říkal jsem si, jak poznám to, abych ti neskákal do řeči. Tomáš mi před tím prvním přenosem říkal, že to poznám. Dělal to tak, aby to bylo úplně jasný. Nezdá se to, ale opravdu jsou ti chlapi strašně profí a dokážou ohromně pomoci.

Z čeho jste měl a máte v rámci komentování největší respekt?

Zprvu to bylo asi to, že jdu do něčeho poprvé, což zná každý člověk. Ale v tomhle mi opravdu pomohla hokejová kariéra, a to potvrdí každý sportovec, že jsme byli vystaveni do role, kdy jsme se měli teď a tady ukázat. Člověk to přijme jako výzvu, ví, že ta minuta právě nadešla. I z hokejové kariéry člověk ví, že jsou lepší dny, a naopak taky horší dny. Chci být dneska dobřej, ale víc neřeším. Nesmíte řešit, že když se vám něco teď nepovede, tak co když to bude řešit půlka republiky. Je to v uvozovkách jedno, protože já vím, že jsem do toho dal maximum. Ví, že jsem se nachystal. Sám v sobě jsem odboural nějakou, v uvozovkách, pocit viny a zklamání.

Vyhodnocovali jste si na začátku nějakým způsobem přenosy, případně trvá to dodnes?

Teď se to ani nějak neanalyzuje. Třeba jen Robert řekne, že v určité situaci je jednodušší použít tohle a tohle. Je to jen takové cvrnknutí, než že by se něco vyhodnocovalo. A hlavně spíš na

začátku. Je to jako když se učíte řídit. Napřed vnímáte volant a řadící páku, do toho pak časem přidáváte blinkry, stěrače atd. S komentováním je to stejný. Nechat mozek pracovat, aby byl připraven do hry skočit každou sekundu. Být připraven použít poznámky, které mám na stolečku, do toho se věnovat součinnosti s kolegou vedle. Je to ohromně o automatismech. Co jsem udělal, že jsem se zpětně kouknul na své dva první přenosy, jak to znělo. Vyhodnotil jsem si sám, jaký to asi bylo, ale pak jsem od toho upustil, protože jsem věděl, že to to člověk spíš tak nějak přirozeně vycítí. Praxe je prostě strašně znát. A co bylo důležité, že mě Robert dal hned na první zápas sezony, chtěl abych nečekal. Měl jsem rychle na kontě mnoho přenosů, komentoval jsem i Karjalu. Bylo to dobré v tom, aby se člověk otrkal a měl ty zápasy rychle v řadě. Kdybych je měl po měsíci, tak by to bylo skoro vždycky jako poprvý. To je zase pomoc těch kluků, kteří věděli, jak s nováčkem naložit. Jsou to takové drobnosti, ale jsou nápomocné.

Je pro vás těžké snažit se mluvit v přenosu spisovně?

Už zprvu Robert Záruba říkal, že tam speciálně my nejsme primárně od toho, abychom mluvili spisovně. Od toho jsou tam hlavní komentátoři. My jsme tam od toho, abychom nabídli sportovní pohled. A u mě brněnské koncovky a brněnskou intonaci asi úplně odbourat nejde. To je zkrátka součást. A když se podíváme například do fotbalu a anglické Premier League, tak přenosy dělají kluci z různých částí Anglie, kdy každý zní taky trochu jinak. Dialekty jsou opravdu odlišné. A to platí i pro NHL. Jako já si řekl, že nebudu používat lacině slova z brněnského hantecu, kterým rozumí lidi z Brna a blízkého okolí, ale jinak nikdo. Přišlo by mi to uhozený vůči zbytku republiky. To bych se snažil dělat jen sám sebe zajímavým. Občas samozřejmě něco uletí, ale vím, že nikdy do přenosu nevyslovím slovo, který bych si nějak předem připravil v tom smyslu, abych byl zajímavější. A spisovná čeština... je to tak rychlý, že nejdůležitější je hlavně být přirozený. Přirozenost se počítá nejvíc. A k té přirozenosti patří, jak mluvíte spíše normálně. Opravdu spisovná mluva není našim primárním úkolem.

Jak se stavíte k používání odborných výrazů, kterému by nemusel každý divák porozumět?

Ani mě teď nenapadne žádné slovo, který by to bylo. Ale navážu na předchozí odpověď. Zase je to o té přirozenosti. Hokejovej slang tam teda patří, lidi, kteří sledují hokej, tak tomu rozumí. A když člověk řekne něco, u čeho si uvědomí, že by tomu neúplně každý divák musel rozumět, tak to pak poupraví a dovysvětlí. A myslím si, že v hokeji těch věcí není tolik. Fotbal a hokej jsou v televizi pořád a lidi jsou na to zvyklí. Takže tu terminologii mají najetou.

Přijde vám, že se aspoň snažíte divákům objasňovat nějaká pravidla, která nejsou tak známá?

To je docela zajímavé téma. Úplně na rovinu, neznám například podbody všech pravidel. To nezná žádný hokejista. My víme o pravidlech obecně. Když se nějak pravidla mění, tak o tom mustru víme, nějaký člen komise vždycky objíždí kluby. 80 % objemu pravidel hokejisti znají, ale jsou tam věci, u kterých si není jistý, jak přesně to je. To je ta věc, kterou jsem si pak snažil nějak pročítat. Ale u drobností u faulů jsou opravdu stěžejní lidi rozhodčí, ti určují, co se děje na ledě.

Máte pocit, že jste ten spolukomentátor, který se nebojí kritizovat?

Snažím se být přirozeně obyčejnej nebo obyčejně přirozenej. Vycházím z nastavení, a v tom mě opravdu naučilo několik let ve Finsku, že v zahraničí se může brát chyba a omyl úplně jinak. U nás je chyba ostuda, selhání a takhle je to braný veřejností. Jsme hodně náchylní k tomu, když o nás řekne někdo něco špatně. Utíkáme z těch chyb pryč. Takže z pohledu hokeje to lze brát tak, že když se mi teď nedaří, tak nejsem méněcenný člověk, že mnou někdo pohrdá. Přebral jsem si to, vím, jak je těžké hrát hokej. Víím, že to stojí velikánskou spoustu úsilí. Nebudu tedy ten, který by na první dobrou o někom říkal, že hraje katastrofálně. Víím, že na takovej zápas a den má právo úplně každé. To byla věc, se kterou jsem do komentování šel, že vždycky zachovám respekt k samotným aktérům. Ale zároveň se nelze vyhýbat věcem, nepojmenovat je. Přijde mi, že čím dýl u toho jsem, tím jednoduší je pro mě říct, jak ty věci skutečně jsou. Prostě obyčejně a přirozeně, tak mi to sedí. Dá se tedy říct, že dnes to bylo pod možností nějakého týmu, když se to řekne normálně. Je to fakt. Ale nic to nemění na tom, že lidi z týmu mají nějakou hodnotu a respekt. Extraligovej hokejista je prostě málokdo.

Je pro vás obtížné zůstat úplně objektivní, když jste v nějakém klubu strávil několik let?

V podstatě to podle mě dokážu úplně vytěsnit. Začnu trochu jinak. Hokejovou kariérou jsem úplně ztratil fanouškovský pohled na zápas. Necloumají se mnou emoce, vůbec. Je mi to úplně jedno, co se na hřišti děje. Hokej sleduju a když ho mám na mikrofonu, tak ho jen předávám dál. Poslední třetinu kariéry jsem takřka výhradně strávil v zahraničí, takže je tam takový odstup. Když vezmu Vítkovice, tak tam jsem hrál deset sezon, skončil jsem tam v roce 2010. To je strašně dlouhá doba, takže už tam člověk ani lidi nezná. Když se řekne Brno, tak tam jsem dohromady strávil dvě sezony z jednadvaceti v mé kariéře. Mám od toho odstup, nedělá mi to problém. Jediná věc, u které se kontroluju, je to, že se u Komety hlídám, abych nezněl, že jsem na její straně, protože to není pravda. Někdy se přistihnu, jak si říkám, jestli nejsem moc na

straně Komety. Ale byly to spíš první tři přenosy, teď už je to takovej automatismus a je mi to jedno. A to se týká i samotných hokejistů. Ještě pořád hrají spoluhráči, se kterými jsem hrával a oni byli mladší. Člověk k nim nějaký vztah má, což vždycky bude subjektivní faktor, ale nedělám to, že bych s nima byl v kontaktu, že bych se s nima pobavil a tak dále. Mám to tak oddělené, abych měl od kluků trochu odstup. Kdybych ho neměl, tak mě to bude limitovat v té samotné profesi. Třeba si podáme ruku, ale jdu dál. Opravdu by mi stačily prsty na mých rukách, abych spočítal hokejisty, se kterými jsem kontaktu.

Takže se ani nenachytáváte u toho, že byste hráče oslovoval familiárně či přezdívkou?

Že bych třeba místo Zbyňa Irgl řekl Zbyňa Šmirgl? Ne to ne. Mám podvědomě tendenci říkat jméno i příjmení. Protože to líp zní. A je to lidštější, než lískat na první dobrou jen příjmení, i když to kolikrát nejde říct obě jména. Je hezčí říct celé jméno. Ale že bych řekl někomu přezdívkou, tak to jsem odboural. Víím, že to do přenosu nepatří. Není to profesionální.

Jak se díváte na přenášení fandění do komentáře v případě, že hraje národní tým?

Emocím asi může být expert trochu otevřenější. A asi určitě je. Na druhou stranu si pořád z pozice bývalého hráče uvědomuju, co bude za chvíli v šatně, že další den je další zápas, život jde dál. Nevím, jak to přesně vysvětlit, ale sám sebe nedostanu do takovýho stavu, že bych zarputile fandil, nakláněl se a v případě, že Češi dají gól, tak by to bylo úplně skvělý. Prostě víím, že to takhle se mnou necloumá. I když je pravda, že v případě nějakého důležitého zápasu národního týmu člověk na židli sedí a pomyslně se naklání a gól tam tlačí. To se úplně nedá odbourat. Nechci říct, že je mi to úplně jedno, ale jsem profík a dívám se na to tak, jak to je. Ten fakt je daný.

Snažíte se dávat prostor vtipným narážkám?

Nemám nic, co bych si dopředu připravoval. Spíš člověka to podvědomě napadne. Dám příklad. Jel jsem autem a zrovna hrála písnička od Karla Gotta Dám dělovou ránu. Říkal jsem si, že až dá někdo gól díky pořádné pumelici, že by se to dalo použít. Není to tak, že bych si to napsal a čekal na to, až se to stane. Nicméně to zůstane v hlavě a třeba to z ní vyběhne. A myslím si, že zrovna toho Gotta jsem použil, když dával Vladimír Růžička gól Brnu. Ale to si nejsem jistý. Vzpomněl jsem si na tu situaci z rádia. Ale není to tak, že bych doma usilovně přemýšlel a vytvořil si list 40 hlášek, které můžu použít. To vtipné reagování se odvíjí od typu zápasu. Někdy na to prostor je, jindy ne. Někdy to z člověka automaticky vypadne, ale rozhodně tam nikdy nechci dávat laciný věci, abych se někomu zalíbil. Přijde mi, že z lacinosti je strašně blízko ke trapnosti. A to by se mi nelíbilo.

Jak moc je důležitá interakce s hlavním komentátorem, aby přenos nevyzníval tak, že jde o dvě oddělené linie?

Může to být i dialog. A také věc, kterou jsem zpočátku řešil, jestli se vzájemně s hlavním komentátorem můžeme oslovit křestními jmény. Primárně to máme říkat lidem, kteří koukají u televize, ale samozřejmě v určitých fázích to na několik vteřin může sklouznout k nějakému dialogu mezi náma dvěma a zase to propustíme všem lidem. A to používám asi každý zápas. Oslovování kolegy jménem mi přijde takový přirozenější. A pak jsou i takové věci, nechci říct úplně vychytávky. Tím, že se podíváme jeden na druhýho, tak už člověk vycítí, kdy se to slovo předává. Když mám myšlenku, že bych chtěl něco zajímavýho říct, tak jen zvednu prst a vedle ví, že mám něco zajímavýho, tak tu větu utne, jak to jen jde. Nebo naopak. Zase je to o té zkušenosti a automatismu. Měl jsem z toho respekt, že to někdy musí znít divně, ale je to přirozený a jde to samo. Nastanou situace, kdy si člověk do řeči skočí, ale v tu chvíli se vycítí, kdo má v tu chvíli navrch a ten daný člověk pak pokračuje.

A jak to máte z hlediska interakce s publikem?

Úplně nějaké napojení na publikum tam není. Ale zase já se snažím přenášet na publikum pohled, jak to hráč cítí a vnímá. Například přesilovka Kanady má nějaký parametr a já se snažím stát jakoby hráčem, který to vysvětluje svým kolegům v lajně, něco jako bych se domlouval, jak to sehrajeme. A pak se zase vrátím i duchem do té třicáté řady, kde sedím na komentátorském stanovišti. Snažím se tak napojit na publikum tím, že jim dám opravdu detailní pohled na to, jak situaci vnímá hokejista.

Dokážete říct konkrétní detail ve hře, na který se soustředíte a snažíte se ho následně zprostředkovat divákům?

Dívám se třeba hodně na bruslení. To mě zajímá. Například když se standardně řekne, že člověk bruslí dobře, tak si vybavíme, že bruslí rychle. Ale je to o detailnějším pohledu. Když například hrála Kanada se Slovenskem čtvrtfinále na mistrovství světa dvacítka, tak to byl tak jasnej zápas, až se pro nás stal nudnej. Takže jsem si počítal, jak skvěle Kanad'ané bruslí. Že když kanadský bek rozváží puk zpoza brány, tak jsem si počítal, kolik potřebuje temp, než se dostane na modrou čáru. Což je neskutečně malé číslo. Značí to perfektní skluz a ladnost pohybu. To si třeba počítám a pak to řeknu do přenosu. Nebo si všímám různých odšlapovaček, díky kterým hráč získá o metr a půl prostoru navíc. A to je pro top hokejisty strašně velká plocha. Takových detailů si všímám někdy víc, jindy míň. Nebo si také pomyslně počítám, v jakém počtu přečísli

jeden tým druhý, kolik lidí situaci dobrušluje. Je to tak, že jednu třetinu se zastavím u jedné věci, pak zase něco jiného.

S jakým časovým předstihem se dovídáte, že budete komentovat?

Je to nastřelený zhruba měsíc až dva dopředu. Většinou spíše dva měsíce dopředu člověk ví, kde komentuje a kdy má studio.

Kolik času strávíte přípravou na utkání a co všechno toto chystání se na zápas ve vašem případě obnáší?

Když jsem přímo na komentátorské židli, tak zhruba dvě hodiny. Vždy si projedu sestavu z posledních zápasů. Tu nejcharakterističtější si vystřihnu a udělám si statistický poznámky. Barevně si odlišuji časy v přesilovkách a oslabeních stěžejních hráčů, celkový čas, bodování. U centrů si značím úspěšnost vhazování. Zkrátka takový blbiny. Když dělá hráč hodně bodů v přesilovkách, tak si udělám poznámku, kolik jich má. Mám dohromady šest sedm barev, aby člověk jen mrknul na jméno hned věděl, co a jak. Když má někdo hodně bodů v přesilovkách, tak zrovna tohle hledisko mám označené žlutou barvou. Oči mi tam hned padnou. Kdybych si něco někam napsal jen tužkou, tak to nemůžu najít. Každýho hráče si také hledám na Elite Prospects. Člověku to taky dá nějaký informace. Dám příklad. O Zbyňovi Irglovi ví každý, že dává góly, takže si pak třeba najdu, že měl pět ročníků, kdy dal za sezonu pětkrát 20 a více gólů. A už to člověk může použít. Nebo třeba to, že Viktor Hübl má sice vysoký věk, ale v hokejové kariéře měl jenom jednu sezonu, kdy nedosáhl na 40 zápasů v základní části. To dokumentuje, že nebývá zraněný a má konstantní výkonnost. Tyhle ty drobnosti z toho někdy vyplavou. Dohromady tedy celkem asi dvě hodiny. Jednak něco víc vím, ale hlavně mě to uklidní, jak jsem říkal.

Jaké jsou vaše konkrétní zdroje kromě Elite Prospects?

Ono to stačí. Jak člověk sleduje extraligu týden co týden, tak je pořád v obraze, má takovou dlouhodobou přípravu, kterou si vždy jen částečně poupraví. Například když vím, že budu za týden komentovat Zlín – Karlovy Vary, tak na ty kluky kouknu, podívám se, jestli třeba nebyl nějaký zajímavý rozhovor, ale jinak má člověk všeobecný přehled. Je v tom dnes a denně. Akorát si třeba i dohledám více to, v jakém složení hrály dané týmy poslední dobou přesilovky, abych věděl, jestli jde o standardní podobu, nebo ne. Ale to už jsou jen minuty přípravy.

Už jste zmiňoval, že se snažíte držet si od extraligových hokejistů odstup, tudíž to není tak, že byste u nich v rámci přípravy zjišťoval insiderské informace?

Ne to vůbec. Jsou to informace z backgroundu, ale zase člověk nemůže použít úplně všechno, protože by to nebylo fér. Kdo měl co k obědu mě úplně nezajímá. Ale opravdu to souvisí s tím, že poslední roky kariéry jsem byl pryč. Ztratil jsem takovej ten primární kontakt na kluky. Nebo takovej ten běžnej denní kontakt. Kdybych tady hrál do posledního dne a měsíc potom bych začal spolukomentovat, tak člověk by byl furt na textovkách s těma bývalýma spoluhráči. Ale já tam měl tu prodlevu. A možná jsem za ní rád, protože je to pro mě jednodušší, protože si držím odstup, kterej mi jakoby pomáhá.

Věnujte při přípravě pozornost správnému vyslovování cizích jmen?

Tak třeba u kanadských a amerických jmen to má člověk naposlouchaný, to ví co a jak. Například výslovnost finských jmen, tu znám, protože jsem ve Finsku pár let strávil. Tam je to zajímavý, protože já mám tendenci to říkat trochu jinak, než je v Český televizi zvykem. Robert Záruba mi říkal, ať používám tu zažitou výslovnost, tu která publiku přijde blížká, na úkor přesné výslovnosti z té země. Tam je třeba problém s přehlasovaným a. Například slavné jméno Teemu Selänne se čte jako Tému Selane. Češi mají tendenci to číst jako německé přehlasované a. Jinak ale když jde například o nějaká francouzská jména, tak se ptám toho, s kým komentuju, jak se to má správně vyslovit, abych nevypadal blbě. Problém může být také se skloňováním těch cizích jmen. Když jsem například komentoval Zlín, tak za něj hraje Francouz Valentin Claireaux. Ani už nevím, v jaký podobě jsem to řekl, ale Michal Dusík mě musel zachránit.

Zajímáte se sám od sebe o názor na vaše komentování?

Nepídím se po tom vůbec. Možná to zní neuvěřitelně, ale já nemám sociální sítě, takže od leccého jsem odstříhnutej. A druhá věc je ta, že nějaké diskuze – to mě naučil hokej v zahraničí – jsem přestal úplně sledovat. Já vím nejlíp, jestli jsem hrál dobře, nebo ne. Člověk to sám vycítí nejlíp. Mám víceméně odezvu jen od lidí, které potkám, která samozřejmě bývá spíše pozitivnější. Těžko mi někdo řekne: „Ty ses nedal poslouchat.“ Z očí do očí by to asi málokdo řekl. Je to spíše tedy taková nahodilá odezva. A sám si nic opravdu nezjišťuji.

Přemýšlel jste nad tím, že byste mohl sledovat hokej novinářským pohledem ještě předtím, než jste byl ohledně spolukomentování prvně osloven?

To ne. Když jsem byl v mládežnických kategoriích, tak jsem vyloženě přemýšlel jen nad hokejem. Člověk primárně chtěl být hokejistou. Možná tam jsou nějaký dětský sny a představy, ty ale člověk nebere vážně. Každýmu bylo patnáct šestnáct. Ani si nevybavím, že bych něco doma komentoval.

6. Vladimír Chlup, O2 Sport (rozhovor uskutečněný 21. 1. 2020 v Praze)

Jaký by měl být váš přínos do přenosu v pozici spolukomentátora?

Platí to pro každou přenos úplně stejně, hlavní komentátor, který je tam z té dané televize, by měl komentovat play-by-play, což znamená, že by se měl hodně věnovat tomu zápasu. A pak záleží na expertovi, jak to pojme. Může dokomentovat každou akci, nebo si vybere nějakou speciální rozehru. A myslím, že to bylo vidět na přístupu mejch kolegů, že každou máme ten přístup trochu jinej. Mě strašně baví historie, případně to doplňovat různěma historkama, ale já jsem spíš takovej, že vypíchnu jednu rozehru a o ní povídám trochu dýl. Prostoru na historky je tam mraky. Kdežto takovej Kuba Vančura ten je zkušenější, ten by dokázal udělat i tu práci hlavního komentátora. Richard Kania má zase všechny své expertízy podložené čísly. Já jsem taková všehochuť. Na můj popud zavedla O2 v každých baseballových přenosech to, že se napíše status na Facebook a prosíme diváky, aby posílali dotazy. Zadání O2 bylo jasné. Nebudeme to dělat jako Česká televize a nebudeme každou přenos vysvětlovat všem divákům polopatě jako by se koukali na baseball poprvé. Počítáme s tím, že o tom lidi už mají nějaký povědomí. Ale zase na druhou stranu jsem říkal, že když bude čas, a v baseballu je ho hodně, tak otázku, ať už odbornou, nebo neobornou, zodpovíme.

Kdo a jakým způsobem vás ohledně spolukomentování oslovil?

Oslovil mě člověk, který je zástupcem agentury, která koupila práva pro O2. Je to taky baseballista – Marek Rejman. Sháněl tým spolukomentátorů, takže oslovil takový ty známý firmy, čili mě, Richarda Kaniu. My jsme měli za sebou komentování pro Českou televizi, takže věděl, že už jsme nějak komentovali. A když vznikla nějaká díra, tak sahal po různých hráčích.

Jak jste se dostal ještě k předchozí komentátorské zkušenosti?

Já jsem hodně dlouho dělal hlasatele na volejbale na Dukle Liberec. Dělal jsem i třeba mistrovství Evropy v baseballu jako hlasatel. A pak přišli různé přenosy. Komentoval jsem mistrovství Evropy, extraligu. A také supersix turnaj v Holandsku, kterej jsem dělal i v Holandsku. A ještě jedna zkušenost. Dělal jsem hlasatele na světovém poháru sdruženářů v Liberci. Pro mě většinou v těch doplňkových sportech jako je volejbal a sdruženáři byla výhoda to, že ovládám angličtinu, takže jsem měl tolik možností.

Když se přesuneme konkrétně k televizním přenosům, tak z čeho jste měl zprvu největší respekt?

Když se budeme bavit čistě o O2, tak jsem měl obrovskou výhodu, že jsem si předtím vyzkoušel i tu druhou stranu – play-by-play. To je mnohem těžší, protože si člověk nemůže dovolit odskočit. Musí furt koukat a dělat ty zápasy. A to jsem dělal i pro Českou televizi. Pamatuju si na můj první zápas, to bylo finále extraligy, kdy jsem jel komentovat do Ostravy. Celou cestu jsem si říkal, jak zvládnou komentovat čtyři hodiny, že mi určitě dojde dech a bude to vypadat trapně. Ale pak se do toho člověk nějak dostane. V pátý směně mi bylo řečeno, že bych mohl aspoň na chvíli zmlknout, aby tam mohla jít reklama. Když je člověk rozmluvenej, tak už mu to tolik nepřijde.

Před přenosy na O2 jste tedy už nebyl nijak testován a připravován?

Ne, šel jsem na první dobrou.

Proběhla aspoň organizovanější domluva, během které by se domluvilo, co přesněji se od vás čeká?

Nebylo to nic s větším odstupem, jen na první zápas jsem přišel asi o dvě hodiny dřív. Potkal jsem se se spolukomentátorem, kterým byl Vojta Bidrman, se kterým se mi dělá asi nejlíp. S Vojtou jsme si sedli, řekli jsme si, jak to budem dělat. Ale nejvíce jsme to vychytali během těch samotnejch zápasů. Člověk do toho nějak zapadne, zjistí, kde je jeho role. Hlavně si neskákat do řeči, což je strašně důležitý. Během prvního zápasu jsme si dávali gesta, že teď budu mluvit já a takhle. Ale později už tak nějak od partnera automaticky vytuší, co chce říct, a co ne.

Hledal jste po oslovení stanicí O2 TV inspiraci, jak vykonávat práci experta, například v zahraničí?

Zní o možná blbě, ale já jsem velkej sportovní fanoušek. Ale nikdy jsem se nekoukal jen na sportovní stránku přenosu, ale i tu druhou – grafiky a vše okolo. To mě zajímalo. Neměl jsem nějaké vzory, ale velký komentátory v Americe znám. Když jsme to začali dělat na O2, tak mi zavolala starší sestra a říkala, že když mi bylo deset a někam jsme jeli autem, tak že jsem byl vždy otočený dozadu na silnici a komentoval fiktivní závod formulí. Sklony jsem tedy k tomu měl.

A co se týká té samotné inspirace?

Inspirace je v Americe velká, a to se osvědčilo i při tom, když jsem byl hlasatel na zápasech. I třeba playlist hudby jsem si dělal po americkém stylu. Ale jinak se nesnažím někoho vyloženě kopírovat. Každopádně se mi vždy moc líbil Vin Scully, kterej v MLB odkomentoval asi 55

sezón. Líbilo se mi, jak k tomu přistupoval, jako jeden z mála komentátorů si zápasy dělal sám. Nikoho k sobě neměl, a to je náročná práce. I tak si udělal prostor na historiky okolo a nebyl to tak striktně play-by-play. A to mi v jednom člověku přišlo takřka neuvěřitelný. A k tomu ten jeho skvělý hlas. Mně se jednou na O2 stalo, že Libor Basík musel z rodinných důvodů odjet o hodinu dřív, takže vše zbylo na mě. A jak jsem ukecanej, tak jsem těžko pak hledal slova.

Co vám na práci experta v baseballových přenosech přijde nejtěžší?

Nejtěžší je pro mě ta příprava. Ač jsem velkej fanoušek a historik, tak je to obtížné. Opravdu, člověk kouká na ty přenosy, ale nebyl zvyklý hledat si k tomu informace okolo. Teď při přípravě občas zjistím, že o daném hráči jsem třeba ještě předtím neslyšel. Musíte se vyhledávat informace a věnovat tomu nějakou hodinu, případně třeba i o půl hodiny víc.

Kde si hledáte informace k přenosu?

Hledám všude možně na internetu – takže třeba stránky mlb.com, ESPN. To jsou takový dva hlavní zdroje. Pak třeba Baseball-Reference.com to jsou stránky, které se zabývají statistickou analýzou. A hodně záleží na tom, jaký týmy hrajou. Protože pro diváka zajímavější informace se nacházejí ve fandovských blozích, kterých jsou miliony. Jen si člověk musí najít správný blog. Ale jsou tam pak informace podané hodně rekreačně a atraktivně, že z toho se dá čerpat.

Jaké konkrétní informace si hledáte především?

Čísla hrajou velkou roli. Snažím se nehledat úplně tu nejčerstvější statistiku, ale něco dlouhodobějšího. Mám přehled o dění v Americe, protože můj mladej tam studuje a hraje, tak se zajímám, kde hráli. Člověk si díky tomu vytváří lepší povědomí, protože si uvědomí, že ti hráči Major League Baseball nepocházejí z celé Ameriky, ale spíše z konkrétních regionů. Ne všechny školy dokáží vytvářet hráče, kteří by byli schopní hrát MLB. Hodně mě zajímá věk hráčů při jejich debutu, v kolika letech poprvé vlezli na hřiště Major League.

Obnáší příprava tak zjištění výslovnosti jmen, kterých je baseballu ohromné množství?

Když je někdo vyloženě atraktivní, tak si to jméno raději dohledám, ale za těch 30 roků v baseballu to má člověk naposlouchaný, vznikají tak nějaký obecný rovnice, takže s tím problémy nejsou.

Jak se stavíte ke spisovnému projevu?

Blokovat samozřejmě musím sprostý slova, což občas stojí úsilí, protože z hřiště je na to člověk zvyklej. Ale zatím se mi to daří. Nebojím se používat hovorovou češtinu, což si myslím, že nás

strašně odlišuje od Český televize a myslím si, že je to krok správným směrem. Člověk se nekouká vyloženě jen na sport, ale je to i zábava. Pokud někdo monotónním hlasem a spisovnou češtinou mluví tři hodiny, tak to nemusí být úplně atraktivní. Takže jsem dostal i zadání, že si máme o tom povídat lidským jazykem. Hodně se snažím vtipkovat, jsem takovej člověk, co má rád tu interaktivitu a komentování ve dvou mu sedí. To je to, co mě na tom komentování baví, že u toho můžu být uvolněnej. Mým velkým negativem, a nemám z toho dobrej pocit, že mluvím strašně rychle. I když se na to v přenosu snažím myslet, tak dokážu chvíli, třeba dvě minuty, zpomalit, ale pak zase začnu drmolit. Nedá se to moc předem odbourat.

Není tento faktor něco, na co vás hlavní komentátoři v úvodu upozorňovali?

Ani ne. Na začátku si to možná nedovolili, aby mě nedemotivovali. A pak už byli asi tak zvyklí, že už jim to ani nepřijde. Ale přiznám se, že jsem si zpětně pustil nějaký přenos, kde jsem mluvil, a to jsem si říkal, že mi vůbec není rozumět. Ale známí mi vždycky říkají, že mi rozumí. Takže to je jedna věc, kterou bych chtěl časem zlepšit. Moc ale nevím, jak na to. Je to ale trochu zvláštní, protože jsem jedenáct roků učil. Když chodila ředitelka na hospitace, tak vždycky říkala, že měla strach, že budu drmolit, ale jak začala hodina, tak jsem zpomalil a říkala, že to bylo v pohodě srozumitelný. A to se mi u toho baseballu úplně nedaří.

Vyhodnocujete si po skončení přenosu s hlavními komentátory daný zápas z toho pohledu, co se povedlo, a co nikoliv?

Tohle řešíme hodně mikroekonomicky v těch přestávkách. Občas se na sebe podíváme a řekneme si, že tohle se moc nepovedlo, ale k nějakým závažným problémům snad nedošlo.

Mluvil jste o tom, že o baseballu v přenosech referujete víceméně v odborné rovině, tak obnáší to i všechny termíny v originální podobě, nebo se je snažíte vysvětlovat?

Například u nadhozu slider se dá podat tolik dalších vyčerpávajících informací, ať už je to počet otáček, jaká je rychlost, kam to míří a tak dále. Je to pro mě vděčný téma, protože můžu vyplnit nějaký hluchý místo v zápase. Kolikrát se o tom opravdu hodně rozmluvím. Ale už používám opravdu ty odborný výrazy. Ale ne všechny výrazy se udržely v anglický podobě. Jsou věci, který se nepřenášej. Třeba ulejkva. Jsou ale týmy, který i tady říkají bunt. Já se u toho občas taky přistihnu.

A máte role rozdělené, že když řeknete nějaký složitější odborný výraz, že ho hlavní komentátor vysvětlí?

Myslím si, že ani ne. Oni všichni mají citlivý odborný ucho. Znájí detailně pravidla. Ale občas, když mají pocit, že by bylo něco v takové poloamatérštině vysvětlit, tak se mě na to zeptají.

Máte pocit, že se divákům snažíte osvětlovat určitá pravidla, která nemusejí být tolik známá?

Tam to je hodně těžký. Vždy se během přenosu snažím najít prostor pro to, abych ty základní pravidla vysvětlil. Pak když přijde nějaká motanice, kdy se týmy o něco hádají na základě nějakého pravidla, tak se snažím vysvětlit, kvůli čemu to je. A to samotné pravidlo také. Ale spíše skrytě, ne tak otevřeně jako Česká televize. Občas si ale najdu čas, že něco ozřejmím.

Přijde vám, že se nebojíte v přenosech kritizovat?

To je jeden z důvodů, proč když jsem měl možnost se někam posunout, tak jsem zůstal v pozici trenéra, nešel jsem do role politika. Já si neberu servítky nikde. Je plno lidí v baseballu, kteří ne že by mě neměli rádi, ale zkrátka ví, že mám pusu prořízlou. A nebojím se to přenést ani do komentáře.

A je pro vás těžké zůstat objektivní, nemáte své oblíbenější týmy?

Byl jsem překvapenější, že i mezi baseballisty se našli lidé, kteří mně nebo i ostatním komentátorům vyčítají, že fandíme nějakému klubu. Já fandím Seattlu, což je spíš utrpení, než potěšení. My jsme ho vysílali pouze jednou a shodou okolností to byl zápas, ve kterém hrál s Tampou. Tohle utkání jsem dělal s Liborem Basíkem, který Tampě fandí. Využili jsme toho k tomu, že jsme se navzájem špičkovali. Ale je to tam, že zazní, že jsem fanoušek Seattlu, ale není to tak, že bych někomu stranil. To určitě ne. Že by šlo vyloženě o přenášení fandění do komentáře, to nedělám.

Používáte familiární oslovení hráčů, případně jejich přezdívky?

Při komentování používám celá jména, tak kolikrát i přezdívky. Hráči baseballu jsou totiž pod přezdívkami docela dost známí.

Už jste naznačil, že máte v přenosech rád vtípkování, tak kolik prostoru by v přenosu mělo dostat?

V kariéře jsem vystřídal strašně moc povolání. Ve většině jsem skončil ne proto, že bych byl vyhozen, ale kvůli tomu, že jsem odešel sám. Prostě jsem se ráno probudil a zjistil jsem, že mě to nebaví. Kdybych bral jako povinnost, že několikrát do měsíce sednu do auta jedu komentovat do O2, tak se na to taky vyprdnu. Mě to hrozně baví. Jsem takový excentrik a šašek.

Právě na základě těch nakoukaných zápasů z Ameriky vím, že i při vypjatých zápasech Světové série si ti Američani na vtípek prostor najdou. Myslim si, že to k tomu prostě patří. Už jen proto, že ten zápas je třeba tříhodinovej. Pokud bychom sklouzli do monotónnosti, tak divák uteče. Todle mě naplňuje a ohromně mě to baví.

Žádné hlášky dopředu si nepřipravujete?

Ne, to ne. Vždy se dá na něco bezprostředně reagovat, vždy se dá bezprostředně vytáhnout nějaká historka, která je kolikrát i vtipná. Ale že bych měl napsané vtipy jako komediant, to ne.

Snažíte se sám od sebe iniciovat interakci s publikem, a to nejen formou statusů na Facebooku, ale například různými tipy, který stadion se vyplatí navštívit?

To určitě. Rozebírali jsme, jaký města jsou baseballově hezčí, ale i z hlediska celkového prostředí okolo. Co se týče přímo hry, tak se snažím kontaktovat mladý hráče, kteří na to snad koukaj. Rozeberu nějakou situaci, kdy tam hráč správně něco dělá, tak říkám, aby si toho ti mladí všimli a nekoukali jen na výsledek. Kolikrát přijde naprosto neodborná otázka, spíše praktická, kde se třeba v Praze hraje baseball. A ptají se, jaké kategorie jsou k dispozici. Takže klidně odhlídnu čistě od zápasu. Co dělám každé přenos, je to, že dělám výsledkovéj servis český extraligy. Kolikrát i nabádám v přestávkách mezi směnami spolukomentátora, ať mi položí otázku třeba ohledně český reprezentace. Je potřeba dělat osvětu mezi diváky, i když se to netýká přímo toho danýho zápasu.

A co se týká interakce s hlavním komentátorem, tak je pro vás důležité, aby šlo hlavně o dialog?

To stoprocentně, je to pro mě důležitý. Role jsou jasně daný, ale prostě se s ním furt snažím interaktivně spolupracovat.

S jakým časovým předstihem se dozvídáte, že budete komentovat?

Jsem vždycky připravenej podle měsíčního plánu, kterej nám zasílají měsíc dopředu. Ale jsem schopen se to dozvědět a operativně řešit i den předem, a to v případě, že někdo vypadne.

Zajímáte se sám od sebe o reakci na vaše komentování?

Projdu všechny komentáře, který pod tím zápasem jsou. Jdu tam během zápasu i po zápase. Nikde jinde se na to nějaké reakce moc nešíří. Nesnažim se někoho oslovovat a ptát se, jaký to bylo. Nicméně zpětnou vazbu mám v klubu na Krči, kdy někdo přijde a řekne, že jsem se někde

zasekl, ale je to hlavně pozitivní jinak. Plno lidí mi říká, že ač mají zaplacené MLB TV, tak když se to vysílá na O2, tak raději koukají tam.

Přemýšlel jste nad novinářským řemeslem ještě dříve, než vám to bylo poprvé nabídnuto?

Stejně jako v Regensburgu 2012 jsem i teď mluvčím národního týmu pro kvalifikaci na World Baseball Classic, takže v březnu jedu do Arizony. Mám za úkol spolupracovat s televizními komentátory před každým přenosem. Mám za úkol si s nimi projít výslovnost českých hráčů. A když v roce 2005 bylo mistrovství světa v Česku, tak jsem pověřen ČBA dělal reporty z jednotlivých zápasů. Psal jsem je česky i anglicky. A asi třikrát se mi stalo, že mlb.com můj článek převzali. Trochu jsem do toho fušoval i dříve. Ale v mládí jsem o tom nějak výrazněji asi nesnil, a ani si to neříkal, vždy jsem chtěl být učitel. A to se mi povedlo.

7. Luboš Kalouda, ČT sport (rozhovor uskutečněný 1. 11. 2019 v Brně)

Jakými slovy byste popsal přínos spolukomentátora experta do fotbalového přenosu?

Tak stoprocentně by měl expert, respektive pokud se tedy budeme bavit o spolukomentátorovi jako expertovi, by měl přinést něco jiného než klasické komentátor Český televize, kterej vnímá celý to dění toho utkání. Expert by tam měl přinést svoji zkušenost jednak ze hřiště, protože na tom hřišti byl, ví, co a jak. Expert tuší, jak se hráči chovají, ví, co předchází nějaký ty situaci, jako například té gólové. Ale může to být i karta nebo ofsajd, Všechny tyto momenty by měl znát daleko víc než ten komentátor, který vede ten přenos. Aby ten divák, když poslouchá experta, si dokázal představit, proč ta situace nastala. I touto cestou mě to baví, protože se na to samozřejmě připravuji, ale je to o tom, že sám člověk díky všem technologiím, jako je třeba i elektronická tužka, rozklíčuje jakoukoliv situaci, a to je supr.

Tudíž hlavně doplnění toho, co schází u hlavního komentátora?

Je to právě hodně o doplňování. Komentář hlavního komentátora a experta by měl být hlavně o doplňování, aby to diváka bavilo. Aby viděl u těch dvou lidí, kteří tam sedí, že to mezi nima funguje a velmi dobře se navzájem doplňují.

Co se týká této interakce mezi hlavním komentátorem a expertem, tak mělo by podle vás jít spíše o spolupráci, nikoliv o dvě oddělené linie?

Z mého pohledu je to strašně důležitý. Občas je to z té obrazovky hrozně cítit, že si ti dva komentátoři rozumí a dobře se doplňují. Pro jakéhokoliv diváka je to jedině dobře. Nejen fotbal, ale jakýkoliv sport je hlavně show pro lidi. Ti dva lidi, kteří to komentují, tak by měli být ti,

kteří ty lidi táhnou k obrazovkám, aby se diváci i těmahle dvěma lidma bavili. Měli by si užívat, že tam je někdo, kdo příjemně vystupuje a má k tomu co říct.

Berete tedy jako ideální součást přenosu pokládání si vzájemných otázek?

Přesně tak. Nebo takový doplňování se i něčím úsměvným, může padnout vtipná otázka. Vždy to k tomu patří, rozesměje to diváka u té televize.

Kdo a jakým způsobem vás oslovil ohledně spolukomentování?

Z mého pohledu už to bylo v průběhu kariéry, protože vždycky jsem měl k médiím kladnej vztah, snažil jsem se komunikovat. Když byl nějaký rozhovor v České televizi, tak člověk samozřejmě nechce říct nějaká klišé, snažil jsem se skládat normální věty, abych se nějak projevoval už tehdy. Když končila má kariéra, tak jsem se rozhodl, že to nějak zkusím. Myslím, že to bylo přes mého kamaráda Petra Kubásku, který dělá v České televizi. Tak jsem se ho zeptal, jestli je nějaká možnost se do té televize dostat, nebo mě aspoň vyzkoušet. V té době jsem dostal nabídku, že bych mohl jet na jeden zápas druhé ligy jako spolukomentátor. Tam jsem si to vyzkoušel a docela mě to bavilo. Postupem času se to dostávalo dál a dál. Samozřejmě to první komentování bylo asi úplně nejtěžší. Ale to asi bude mrzet jenom lidi.

Tudíž šlo spíše o vaši touhu, nikoliv nabídku z televize?

Mě to vždycky tak nějak bavilo. Já jsem měl paradoxně komentátorské zkušenosti už z doby, kdy jsem byl ještě hráč. Tehdy jsem byl komentovat zápas na Nově, když tady hrála CSKA Moskva. Bylo to vyloženě jedno utkání, ale nějaké zkušenosti jsem díky tomu měl. Těžko říct, co to bylo za rok, ale podle mě to bylo, když hrála Moskva se Spartou. I když možná to byl úplně jinej zápas. Každopádně hrálo CSKA někde a vysílala to Nova.

Co si vybavíte z prvního zápasu na ČT?

Bylo to těžké, ale celkem v pohodě. Jak člověk není viděn v té televizi, tak ta nervozita není až taková. Z mého pohledu nemám problém mluvit. Práce to sice není jednoduchá, člověk k tomu musí mít nějaký předpoklady, ale v rámci toho spolukomentování to není až tak náročný. Ale když je člověk v tom studiu, tak je tam spousta věcí, který jsou úplně jiný. Není to jenom o tom se vyjadřovat, ale kouká na vás republika. Je to o tom, jestli se díváte správně, kam máte, neopakujete se. Můj první přenos byl takovej, že jsem z toho byl trošku nervózní, ale jak říkám, je to jako se všim, postupem času si na to prostředí zvykáte. Už si spíš dáváte pozor na to, jestli ten projev je takový, jaký má být.

A u prvního přenosu v roli spolukomentátora jste tedy nervózní nebyl?

To ani ne. Bral jsem to jako výzvu, takže mě to spíš bavilo. U určitých věcí člověk nervózní byl, ale nebylo to tak hrozný. Asi to není práce úplně pro každého, protože na to člověk fakt musí mít nějaký vlohy. Není to úplně jednoduchý vykládat smysluplně, nepřeríkávat se, neopakovat slova, mluvit k věci. Touhle cestou to není úplně pro všechny, ale mě to vždy bavilo. Takže jsem si to i užil. Nervozita tam určitě byla, ale nebylo to tak hrozný.

Byl jste na první přenos Českou televizí nějakým způsobem připravován?

Ne. Akorát jsem si vždy zjišťoval, co ta práce obnáší, takže od kolegů jsem si všechno pozjišťoval. Hodně jsem komunikoval s Petrem Kubáskem, protože jsme z Brna a jsme kamarádi. On byl ten, přes kterého jsem se do ČT dostal. Pak jsem jen zjišťoval, co všechno se bude řešit. Jsem přesvědčen, že to dělají všichni kolegové, je to podle mě pak jednodušší. S tím daným člověkem, se kterým komentuju, se spojíme a řešíme, co všechno se bude rozebírat. Já se připravím, připravím se na každý tým, který zrovna vysíláme. Hledám si zajímavosti o hráčích. Z mého pohledu je příprava strašně důležitá, aby člověk pak úplně nevařil z vody a mluvil věcně.

Hledal jste v začátcích inspiraci u jiných spolukomentátorů, a to třeba i v zahraničí?

Na ostatní kluky jsem se díval určitě. Více jsem se tomu začal věnovat, až když už jsem byl v pozici experta. Pak jsem sledoval kolegy, jak to dělají, a to fotbalu i jiné sporty. I jsem se jich ptal, kde čerpají informace a tak dále. Pro mě je ale výhoda, že tím, jak jsem skončil strašně brzo, tak spoustu hráčů, kteří běhají po trávníku, znám, jsou to mí bývalí protihráči. Můžu říct o každým něco zajímavého, co jsem s nima například zažil. A oni se ti hráči zas tolik nemění, takže si člověk skoro vždycky vzpomene na nějakou zajímavou věc, a to je supr, že můžu říct takovýhle informace.

Minimálně v začátcích jste si zpětně vyhodnocovali přenosy, u kterých jste byl jako expert?

Vždy jsme se o tom nějak bavili. Vím, že legenda Český televize Ota Černý hodně komunikuje s komentátory, takže on občas říká názor na spolukomentátory. Byla tam na mě občas pochvala, jindy tam byla zase výtky, že někdy mluvím až moc. Tudíž bych se měl snažit mluvit míň a víc věcně. Tyhle věci člověk navnímá. A občas se na to taky podívám zpětně já, což je podle mě to nejlepší, když člověk vidí sám sebe mluvit. Já jsem to tak dělal i jako hráč, že jsem si pouštěl zpětně zápasy, abych získal takovej reálnější obrázek o sobě. Takže se často dívám sám na sebe.

A s komentátory to samozřejmě probíráme, ale není to tak, že bychom tam seděli hodinu po utkání, to ne. Spíš si řekneme, jestli to bylo všechno v pořádku. Vždy to vyplyne z toho přenosu. Člověk to navnímá. Když to tak nějak automaticky plyne a nepřehráváte se, tak člověk odejde a řekne si, že pro to udělal maximum.

Soustředíte se na to, abyste mluvil spisovně, případně do komentáře nepřenášel brněnské nářečí?

Vždy jsem takovej nebyl. Nikdy jsem moc neinklinoval k brněnštině. Je to tím, že jsem hodně let strávil mimo Brno. Mám to tady strašně rád, ale člověk, když jde pracovat takto někam do televize, tak se nemůže prezentovat jako Brňák, to nejde, protože se na něho dívá celá republika. Měl by mluvit tak, aby mu rozuměli všichni, ne jen ti, co žijí v Brně. Vždy, když jsem šel do televize, jsem se snažil mluvit normálně. Nejsem ten typ, který by mluvil úplně spisovně, úplně mi to nejde přes jazyk. Nebyl bych přirozenej. Z mého pohledu je dobrý mluvit spisovně, ale ne úplně, chce to najít správnou míru.

Cítíte potřebu divákům objasňovat určitá pravidla, která by jim nemusela být tolik známa?

Je pravda, že o tomhle jsme se na začátku bavili. Když člověk něco řekne, tak by měl danou věc popsat jasněji. Je jasný, že u televize sedí lidi, kteří všemu do detailu úplně nerozumí. Člověk se snaží něco vysvětlit. I u elektronické tužky musíte říct u konkrétních kroků, proč se tak stalo, aby to bylo srozumitelný pro všechny. V rámci komentování nastane, že člověk řekne věc, kterou musí vysvětlit, ale většinou komentuje to, co je srozumitelný.

Přijde vám, že jste typem spolukomentátora, který se nebojí kritizovat?

Člověk je v televizi od toho, aby řekl věci tak, jak jsou, což obnáší i kritiku. Té protistraně se to občas líbit nebude, to je jasný. Ale pokud je kritika oprávněná, tak se to musí snést. Měl jsem to tak i jako fotbalista. Nebyl jsem Ronaldo, čili jsem byl kritizovanej dost často. Nebo ne často, ale kolikrát se tak stalo. Člověk to musí snést, říct si, že kritika, pokud je normální, ho může posunout. Samozřejmě to platí v případě, kdy je kritika adekvátní a oprávněná. Já se snažim v zápasech hledat pozitiva. Víím, že například terény často nebývají optimální, a to hlavně zjara, případně na konci podzimu. Nejde tedy kritizovat něco, když víte, že to není úplně jednoduchý na takovym terénu. A to by měla být ta moje role. Měl bych vědět, že když někdo špatně nahraje, tak to může mít několik příčin. Příhrávka může být špatná kvůli tomu, že hráči na trávníku podjela noha, nebo jak ten trávník není rovný, tak fotbalista musí nahrát trochu

přitaženější pas, který už není tak přesný. V tomhle se kolikrát hráčů zastávám. Komentátor řekne, že to byla špatná nahrávka, já k tomu doplním proč. Možná česká liga nedosahuje těch nejvyšších kvalit, ale furt je to něco, co je strašně těžké hodnotit, když to člověk nezažil. Ale kolikrát je třeba říct, že je něco špatně a proč. Protistrana si to buď uvědomí a vezme si z toho pozitiva, nebo si to neuvědomí a bude to furt špatný.

Jak se liší komentování přímo z místa dění, oproti komentování ze studia?

Já jsem mimo dané místo dění komentoval jen jednou, a to bylo mistrovství světa. Na Evropské lize nebo Lize mistrů jsem byl jen ve studiu. Jako je dobré, že na místě si můžete projít to hřiště a detailně zjistit, že třeba není úplně v pořádku. Na druhou stranu, když se hrají evropské poháry a vy jste ve studiu, tak se nedá předpokládat, že na takto mezinárodní úrovni by hřiště nemělo být v pořádku. Ale může to občas nastat, to je pravda. Výhodou může být i to, že víte, jaký je na místě vítr, samozřejmě může záležet na venkovní teplotě. Nicméně to už má nějaký vliv spíše v extrémních případech. Těch aspektů, který jsou odlišný, asi není moc. Hráč se na to připraví, ať už je to tak, nebo onak. Trávník je asi to nejdůležitější. Ale je pravda, že člověk může vidět určité rozpoložení hráče už třeba při rozcvičce, do takových detailů ale normálně nezacházím. Ono je to většinou tak, že to vyplyne už od začátku samotného zápasu, člověk pozná, jestli je hráč připravenej, nebo ne.

Jak je těžké zůstat objektivní, když komentujete své bývalé spoluhráče a týmy, za které jste hrával?

Já si myslím, že ti kluci to tak nějak berou. Už jsme se o tom spolu bavili. Jsou možná i rádi, že tam někdo takovej je. I když je to tak, nebo tak, tak to řeknu skutečně tak, jak to je.

Spíše naopak, jestli nemáte tendenci jim určitým způsobem nadřžovat?

Já jsem takovej, že se snažím být objektivní. Je jedno, kdo to je. Vždycky rád pochválím, když je proč. Když je tam nějaká chyba, tak to člověk musí říct. S tím problém nemám a myslím si, že je to správný, protože vždy to je o chybách. A když to řeknu já, tak jsem stoprocentně přesvědčený o tom, že mu to řekne trenér, ten to musí vidět taky. Snažím se vždy mluvit o věcech, které by mu měl říct ten trenér. Ne nic jinýho.

Je pro vás těžké hráče, se kterými se znáte, neoslovovat familiárně, nebo to nevidíte jako problém?

Vždy hlavně říkám příjmení, ale pro mě asi není problém použít i přezdívku. Není to podle mě úplně problém. Viděl jsem to i jinde, každopádně ze začátku se člověk snaží o daném hráči mluvit formou jméno a příjmení.

Jak vnímáte fandění ve spolukomentáři, je přípustné pouze v mezinárodních zápasech?

Především u národního týmu. To jsme viděli už mnohokrát, že ten člověk to prožívá. Ne že by vyloženě fandil, ale prožívá to. Případně když nějaký tým hraje evropské poháry. Jako Češi bychom ten tým měli podporovat, protože jde celkově o český fotbal. Je to vidět v těch zápasech třeba Ligy mistrů, že to ten spolukomentátor prožívá.

Už jste to naznačil, ale vtipné narážky by podle vás měly být součástí komentáře?

Já do té fáze úplně nedospěl, že bych to úplně začal praktikovat. Ale asi už se mi to stalo. Já nejsem úplně ten vtípálek, jo. To znamená, že jsou lidi, kteří dokážou na vše vtipně a rychle zareagovat. To úplně nejsem. Já vždycky si vše hrozně přemýšlím, než to řeknu. Hlavně chci, aby to mělo hlavu a patu. Ale někdy to tak je, že to k tomu člověka nasměruje. A myslím si, že to rozhodně nevadí.

Když se ještě vrátíme ke spolupráci mezi hlavním komentátorem a expertem, tak ve vašem případě spíše čekáte na vyzvání od hlavního komentátora, nebo začínáte mluvit sám od sebe?

Každý z těch komentátorů je jinej. A každý to má rád jinak. Od toho jsme tam my nastavení jako spolukomentátoři, abychom dokázali rozlišit, co komu vyhovuje a podle toho se přizpůsobili. Abychom si každý nejeli to svoje. Komentátoři vedou ten přenos, čili jsou ti hlavní, my bychom měli přinést něco k tomu. Každý má rád něco svýho, vždy je dobrý se pobavit, jak co dělat. Ale to už člověk navnímá, když s tím daným komentátorem je na zápase dvakrát třikrát. Někomu víc vyhovují vtípky. Strašně si mi líbí, a za toho moc respektuju, komentování s Mírou Bosákem. Sám se musím držet, abych se nesmál, protože on tam k tomu má vtipné věci, které jsou legendární. Kolikrát by se chtěl člověk zasmát nebo něco říct. To samozřejmě úplně nejde. Dělá se mi s ním dobře, protože několikrát za ten zápas tam něco takovýho pustí.

Máte nějaký konkrétní detail ve hře, na který se během přenosu konkrétněji soustředíte?

Spíš si myslím, že je třeba se soustředit – a to je důležitý – vnímat ty situace komplexně, čili například už od zakládání útoku. To musí člověk vnímat, protože pak se lépe soustředí na detaily, ať už nastane jakákoliv situace. O to já se hodně snažím. Když padne gól, tak já musím

mít hned v hlavě, proč to nastalo. To je ta naše práce, na to se hodně zaměřuju. Je fajn, že když teď člověk sedí na té druhé straně barikády, tak je to úplně jiný. Já si to teda užívám, protože na tom hřišti úplně není čas přemýšlet v souvislostech. Snažíte se 90 minut a moc se nedíváte doleva a doprava. Z toho komentátorského stanoviště máte přehled o celém hřišti a můžete si říct, proč se tenhle ten pravej obránce neposunul tam. Tou jsou ty věci, který by měly být součástí naší práce. Snažím se to přiblížit z ofenzivního i defenzivního hlediska. Myslim na to, proč vznikla ta ztráta, protože člověk nemůže nabízet jen to útočné hledisko. Ale samozřejmě si víc užívám to, proč padl ten gól. Je fajn, aby to lidi věděli.

S jakým časovým předstihem se dozvídáte, že budete komentovat?

Vím, že to máme vždycky nějak tak měsíc dopředu, možná spíše tři týdny. Pro mě je to strašně důležitý, protože spolukomentování není moje obživa, takže mám svoji živnost a svoje aktivity. Hlavně mám rodinu, takže vše je třeba řešit dopředu. Občas to musím odřeknout, protože je naplánovaná nějaká akce, která nejde odvolat. Takže když to dostanu a nemůžu, tak hned volám, aby měli dostatek času najít nějakou náhradu.

Kolik času věnujete v rámci přípravy sledování fotbalových zápasů?

Nejsem úplně ten typ, co by sledoval všechno. Chtěl jsem si od toho fotbalu trochu odpočinout, protože během profesionální kariéry toho bylo dost, tudíž nejsem ten, co by se každý den podíval na fotbal. Ale když někam jedu, tak tomu věnuju minimálně dva tři dny přípravy. Chci se podívat na všechny věci, který se k tomu utkání vážou. To znamená, že se podívám na oba dva týmy, statistiky jednotlivých hráčů a tak dál. Dívám se třeba i na předchozí zápasy těch celků. Zajímá mě, jak dostávaly góly, jak je naopak dávaly. Když je tam nějaký výjimečný hráč, kterému se zrovna daří, tak se na něj zaměřím, navnímám ho, sleduji, jak ty góly dává. Eventuelně se s nimi snažím i spojit, protože spousta z nich patří mezi mé kamarády. Prostě abych mohl pak říct něco zajímavého. Nejsem takový, že bych to sledoval dennodenně, to určitě ne. Ale když někam jedu, tak se tomu pořádně věnuju. Určitě by to nebylo v pořádku, kdyby to člověk bral jenom tak. To nejde. Když něco dělám, i když to může být zdánlivě o ničem, tak k tomu přistupuju zodpovědně, protože je to práce jako každá jiná. Navíc se u toho člověk prezentuje před celou republikou.

Přes jaké konkrétní zdroje si při přípravě na přenosy hledáte informace?

Většinou jsem nasazen na tuzemské zápasy, čili čerpám na všech možných portálech, které jsou tady u nás k dispozici. Vždy se člověk podívá na weby těch jednotlivých týmů, tam taky najdete

nějaký zajímavý informace. A, jak jsem říkal, v každém týmu mám nějaký kamarády, takže si s nimi zatelefonuju. Ptám se jich pak, jaká je situace v týmu. To jsou úplně ty nejlepší zprávy. A když třeba jedu do Prahy do studia na mezinárodní zápasy, tak si to hledám na velkých světových serverech. Ale zase to jsou třeba i oficiální stránky těch klubů. Tady u nás máme deník Sport, takže pak jsou v každý zemi nějaký takový sportovně laděný média. Neumím deset jazyků, naučil jsem se rusky a anglicky. Ale těch překladáčů je dneska spousta, takže si to člověk najde a přeloží. Je to důležitý, aby tak nějak člověk věděl. Potom tam člověk jede s tím, že mluví k věci tak, že i ten laik, nebo kdokoliv si sedne k televizi, tak se mu ten dotyčnej expert dobře poslouchá. A ten divák by měl cítit, že expert k tomu mluví smysluplně.

Zmiňoval jste, že jste se ke komentování dostal díky vlastní touze to zkusit, tak lákala vás novinářská profese ještě dříve během kariéry?

Úplně ne. Neměl jsem čas se tomu věnovat, ani o tom moc uvažovat. Až potom, když jsem měl spousta zranění a věděl jsem, že kariéra neběží podle představ. Člověk má odmalička sen a nemyslí na moc jiných věcí. Až když jsem se vrátil ze zahraničí do Česka, tak jsem nad tím začal uvažovat, že by bylo fajn se s médii v budoucnu více stýkat. V tu chvíli se tak trochu draly určitý úvahy.

Vyhledáváte si sám reakce na vaše komentování?

Ani ne. Nejlepší zpětná vazba je ta, jak už jsem říkal, když ji dostanete přímo v televizi třeba od Oty Černýho. Zkrátka od těch lidí, kteří tomu rozumí. Samozřejmě třeba rodina je ráda, když jsem v televizi a vidí mě. To je supr, ale tam tu zpětnou vazbu úplně nedostanete. Ale úplně se po tom sám nepídím. Kolikrát to rozebíráme s Petrem Kubáskem. Občas se člověk zeptá. Lidí to samozřejmě komentují na sociálních sítích, ale já nejsem zastáncem toho, že bych to nějak měl sledovat do detailu. Ta doba je uzpůsobená tomu, že lidi mohou psát na cizí zeď, jak je to v jedny známý písničce. Ale pak nic jinýho neumí. Čelem se k tomu málokdy postaví. Je hlavně důležitý, abyste z toho měl sám dobrý pocit.

8. Jakub Koreis, O2 Sport (rozhovor uskutečněný 25. 10. 2019 v Plzni)

Jaký by měl být podle vás přínos spolukomentátora do přenosu?

Měl by to být odbornější pohled na tu situaci. Divák to nějak vidí, ale expert tím, že to hrál, tak má normálním jazykem lidem vysvětlit, co se na ledě děje. Hlavní komentátor, i když to dělá dlouho, tak pokud ten hokej vyloženě nehrál, tak něco málo mu tam zkrátka chybí. A to by měl přinést expert. Tím pádem vysvětlí, co se tam stalo.

Kdo a jakým způsobem vás ohledně role experta v televizi oslovil?

Oslovil mě komentátor O2 Sport Jan Homolka, že staví hokejovou redakci. Bylo to někdy v červenci 2018. Sešli jsme se týden potom, plácli jsme si na první schůzce a v září to spustili.

Jaká byla vaše první reakce?

Já jsem o této práci možná snil, i když to je přehnaný. Ale říkal jsem si, že by mě to bavilo. Když zavolal, tak jsem měl samozřejmě radost. Byl jsem rád, že to bylo právě na O2, kde máme v pozici experta mnohem větší možnost vyjádřit nějaký svůj názor. A víc prostoru. Přijde mi, že na ČT jsou experti dost odsouzený k tomu jen popisovat situace, který se dějou na ledě, zatímco my máme prostor říct si svůj názor. Hokej je o více věcech, než jen samotné akci. Myslim si, že máme více prostoru vysvětlit pohled na věc celistvě, nejen ty dané situace.

Byla tedy práce experta, potažmo komentátora, něco, o čem jste přemýšlel ještě v mládežnických letech?

Vždycky, když se mě někdo ptal, co bych dělal mimo hokej, tak jsem říkal, že bych byl novinář. Takže ten kruh se trochu uzavřel. Jsem strašně rád za tu šanci. Když se podívám, jaký kredit mají bývalí hráči, který se mnou dělají na O2 experty... Jiří Tlustý má mnoho zápasů a gólů v NHL, Petr Ton je jeden z nejlepších střelců extraligy, Roman Málek jeden z nejlepších brankářů. A já byl jen průměrný hráč. O to víc si cením toho, že jsem tu šanci dostal a snažim se předvádět to nejlepší. A i z hlediska těch novinářskejch profesionálů je to zajímavý – je fajn být vedle kluků, kteří tu žurnalistiku dělají takovou dobu. Neni od věci získat na ten hokej mnoho dalších pohledů.

Byly před prvním přenosem, který jste dělal v pozici experta, testovány vaše řečnické dovednosti?

Já jsem si byl vědomej, že můj projev není úplně ideální. Trochu mám tendenci mumlat, takže jsme zkusili pár věcí. Honza Homolka mi říkal, že to není hrozný, ale že bych měl více otevírat pusu. Po prvních přenosech jsme si k tomu sedli, on mi řekl, na co si mám dát pozor. A zašel jsem i párkrát na logopedii, abych se jich zeptal, co mám dělat. V podstatě mi neřekli nic novýho. Měl bych mluvit pomaleji a víc otvírat pusu. K tomu dávat pozor na výslovnost. Snažim se na to myslet každý přenos. Prostě se musim snažit, aby mi bylo rozumět.

Cvičíte to tyto věci nějakým způsobem doma?

Předem máme připravený nějaký témata, o kterých se pak při přenosu budeme bavit, takže s tím mám připravený i nějaký formulace. Ty si zkouším říkat nahlas, aby mi bylo pořádně rozumět. Abych se rozmluvil a trochu si to zažil.

Byl jste před začátkem prvním přenosem v roli experta nervózní?

Byl jsem nervózní hlavně den předem. V pátek začínala extraliga a ve studiu byl Petr Ton. Já jsem na to koukal, abych věděl, co mě druhý čeká. Když začínala znělka, tak jsem měl skoro panický záchvat strašný nervozity. S panickým záchvatem možná přeháním, ale říkal jsem si, že už couvnout nemůžu.

Hledal jste v počátku inspiraci u jiných expertů, a to třeba i v zahraničí?

Samozřejmě. Když se začalo řešit, že to budu dělat, tak jsem se koukal více na Českou televizi a taky přenosy z Ameriky. Zajímalo mě, jakým způsobem experti vystupují. Hlavně mě zajímal jejich náhled na hru, chtěl jsem se vyhnout takovým těm fádním formulacím. Nechtěl jsem jen popisovat situace. To vidí každé. Teda spíš divák nevidí všechno, je třeba najít něco zajímavého, ale spíš jsem se snažil najít, na co se ti experti zaměřují. Z jakýho pohledu se tu hru snaží glosovat a přibližovat ji divákům. Na O2 je zkrátka jasná inspirace Amerikou. Už jen vstupy ze studia v průběhu třetin.

Dokážete říct, co je na roli experta a spolukomentování nejtěžší?

Je těžký, nebo hlavně na začátku bylo, mít myšlenku v hlavě, to je jedna věc, a druhá byla dostat ji srozumitelně ven. Bez použití různých berliček, aby ta informace šla k divákovi jasně, aby se v té informaci expert nějak neztratil. Co nejjednodušeji přenést myšlenku divákovi, aby ji pochopil. A také to, že je kolem vás neustále rachot, když máte vstupy ze studia, tak se často za kamerou motají lidi, a to vás rozptyluje. Na začátku jsem bojoval hlavně sám se sebou. Člověk chce dostat myšlenky ven, zároveň musí koukat do kamery. Takže je to všechno dohromady, každé zápas byl vždy velká škola.

Soustředíte se na to, abyste během přenosu mluvil spisovně?

Myslím si, že moc často mi to v přenosech neulítává. Například koncovky ej, to se mi moc nestává. Občas tam něco pustím, ale snažím se. Sem tam mi to moc nejde přes pusku, protože při běžné konverzaci tak nemluvim. Přijde mi, i co jsem se tak ptal kolem, že to z pozice experta není nutný. My tam nejsme jako žurnalisti. Ale osobně si myslím, že když je to spisovný, tak to vypadá líp, než když člověk nemluví spisovně. Ale ve stejnou chvíli si uvědomuju, že já to nedodržuju ze sta procent.

Snažíte se eliminovat odborné hokejové termíny kvůli tomu, že by jim nemusel každý divák rozumět, nebo vám přijde správné je používat?

Snažím se eliminovat anglické názvy. Zkrátka ty hodně slangové výrazy, u kterých nějaký člověk tolik neví, co znamenají. Hlavně volím české výrazy. Ale jinak co se taky snažím eliminovat, to jsou přezdívky hráčů. Snažím se je nazývat křestními jmény. Což je někdy těžký, když je tam během přenosu spousta hráčů. Občas si člověk v první moment nevzpomene.

Jak moc je obtížné nemluvit o hráčích právě přezdívkou, když jste na to běžně zvyklý?

Nedělá mi to zas tak velký problém. Extraligu už nehraju třetí rok, takže mi přijde, že se to dost obměnilo, takže ani ty přezdívky tolik neznám.

Přijde vám, že divákům prezentujete a osvětľujete určitá pravidla, když nastane ne tolik běžná situace?

Myslím si, že zas tak často se k tomu nedostanu. Ale vím, že se mi jednou stala chyba, když jsem tvrdil, že rozhodčí si měl vyžádat videozáznam, a on v tu chvíli na to neměl nárok. Někdo mě hned napomenul na Twitteru.

Považujete se za někoho, kdo se nebojí kritizovat?

Myslím si, že kritika z naší strany musí přicházet. Teď je otázka, jak je formulovaná. Nemůžeme z nich dělat blbečky, protože já jsem v té situaci taky byl. Dělal jsem úplně ty stejné chyby. Stává se to. Naše práce je na ně upozornit, ale je jen na nás, abychom to podali tak, abychom toho hráče nezesměšnil. Protože jednou tu chybu udělá tamten, podruhý ten. Myslím si, že když správně upozorníme na chybu a podáme to správně, tak na tom není nic špatného. Nejsme roztleskávačky, abychom tam jen říkali, jak to byla hezká nahrávka. Součástí hry jsou chyby, a aby divák pochopil, co se na hřišti stalo, tak je kolikrát třeba mu tu chybu ukázat.

Styl „co na srdci, to na jazyku“ podle vás spíše patří, nebo nepatří do komentování přenosu?

Nemyslím si, že bych to tak měl úplně já. Snažím se být spíš pozitivní, ale jsou situace, kdy se ta chyba musí zmínit. Pokud je situace jeden na jednoho a útočník si prohodí obránce, pak dá gól, tak já řeknu, že je to krásná individuální akce. Nebudu říkat, že obránce ze sebe nechal udělat blbečka. To je zbytečný. Ale pokud obránce špatně vyhodnotí situaci a vyjede někam, kam nemá, čímž vznikne přečíslení, tak upozorním na to, že přečíslení vzniklo tím, jak ten obránce vyjel.

Je pro vás nějak obtížné zůstat objektivní v situacích, kdy rozebíráte vaše bývalé kluby, případně hráče, se kterými jste strávil velkou část kariéry?

Kometa Brno je pro mě asi nejspecifičtější. Snažím se být objektivní. Mám v extralize ještě několik kamarádů, který hrajou. Opravdu se tam snažím přenést objektivitu. Když se od Honzy Hrušky právě z Brna čekalo, že bude mít dobrou sezonu, a nakonec ji neměl, tak jsme se to nebáli říct. Zase ale tuhle sezonu začal dobře, takže můžeme říct, že prostě začal dobře. A když z hráčů neudělám vyloženě blbečky, tak oni to pochopí, ví, že tu chybu udělali. Je normální upozornit, že jakýkoliv hráč udělal chybu. Nemám vzadu nějakýho červíčka, kterej by mi říkal, že jsem na daným místě hrál, tak mám komentovat jinak. Moje výhoda je ta, že nikde nejsem zaháčkovanéj. Pohybují se mimo hokej, a tak se nemusím bát, že něco o někom řeknu a pak přijde facka, že jsem přišel někde o práci. To ne. To je moje obrovská výhoda.

Přijde vám, že v případě, že byste působil v nějakém klubu, tak můžete roli experta vykonávat v objektivní rovině?

Může být objektivní, věřím tomu. Samozřejmě je jasné, že si v tu chvíli asi vybere ta témata, která pro něj nejsou tak kontroverzní a není v nich ve střetu zájmu.

Za jakých okolností podle vás můžete do komentáře zařadit fandění?

Když by se komentoval národní tým, tak by z toho mělo být cítit, komu ten expert přeje. A to vidím i v NHL. Každé mužstvo má svoje televizní komentátory. Vždycky jde v sestřizích pak poznat, pro koho ten komentátor komentuje. A u národního týmu je to asi taky pořádku. V extralize by měla být cítit objektivita.

Máte pocit, že je v přenosu prostor na vtipy a nadlehčené poznámky?

Myslím si, že je. A také to tam patří. Nemělo by to být vyloženě jako vážný. Smích do vysílání patří. Měli bychom být odborný, ale zároveň by to taky měla být zábava. Neměl by to být komediální pořad, ale když tam vznikne nějaká vtipná situace, tak není důvod se jí nezasmát.

Přijde vám, že se snažíte o částečnou interakci s publikem například formou nadhazování témat či pokládáním otázek?

Spíš než o otázky, tak jde o pohled do kamery. Když jsem ve studiu a dostanu otázku a následně slovo od hlavního moderátora, tak to nevyprávět jemu, ale koukat se do kamery a říkat to lidem. Až na konci toho mého řečnění se otočím na moderátora a předám mu slovo.

Snažíte se při komentování zápasu o interakci s hlavním komentátorem, aby byl výstup spíše dialogem, než různými liniemi?

Zpočátku to bylo možná tak, že šlo o dvě linie, protože jsem byl trochu zkoprnělej. Ale poté už to bylo uvolněnější a interakce větší. Patří to tam. Vybavím si například, že jsem si spletl Vítkovice s Pardubicemi. Řekl jsem, že Pardubice hrajou dneska dobře a hlavní komentátor mě opravil, že ty možná hrajou dobře, ale někde úplně jinde.

Dokážete říct konkrétní detail a aspekt hry, kterého se v roli experta snažíte všimnout a předat ho divákům

Soustředím se na ofenzivní dovednosti a šikovnost. Takový detaily, jako když například dokáže hráč zpracovat puk bruslí, ke všemu v ohromný rychlosti a ještě bleskově vystřelí. To jsou takové věci, u kterých si divák třeba úplně tolik neuvědomí, že to je hrozně těžká věc. V dnešní době, kdy jsou všichni strašně dobře fyzicky připravený a u toho opravdu skvěle bruslí, tak tohle jsou ty maličkosti, který dělaj rozdíl mezi průměrným a výborným hráčem. Opravdu sladit všechno dohromady v rychlosti je fakt klíčová věc. Ale koukám i na defenzivní činnost. Tyhle momenty vyloženě diváka nebouchnou do oka.

Jak dlouho dopředu se dozvídáte, že budete nasazen na konkrétní přenos?

Víme to tak měsíc dopředu.

Jakým způsobem a jak dlouho se na přenosy připravujete?

Když zítra hraje Plzeň s Třincem, tak už týden dopředu koukám, jak hrajou oba týmu, snažím se mít přehled. Přes týden do povědomí dávám určité informace. Koukám na to, co se zrovna děje v klubech. Většinou pak den dva před zápasem dostanu témata, o kterých se budeme bavit. Takže si pak den před zápasem sednu a připravím si detailnější informace. Chci, abych byl přesnej ve sdělení. Třeba teď přemejšlim právě před zápasem se Třincem, co je v Plzni špatně. Jasně, daří se Milanu Gulašovi, ale na druhou stranu je to obrovskej problém, protože to stojí na jednom hráči. Takže se snažím zamyslet nad tím. Zamýšlim se, co je s brankářem Frodlem, jestli může mít tak dobrou sezonu jako loni. Honza Homolka mi teď před zápasem poslal témata, máme tam například to, že Plzeň dostává strašně gólů ze slotu. Nebo třeba Martina Gernáta. Pořádně se nikde neprosadil, ale teď se mu daří. Ukázka toho, že když je něco neustále špatně, tak se to může otočit na dobře.

V rámci přípravy se musí počítat s tím, že extraligu hraje i několik cizinců, tak vnímáte jako nutné nastudovat si správnou výslovnost jejich jmen?

Bavíme se o tom. Loni jsme například řešili Petera Muellera. Víím, že na ČT to vyslovovali jako Miler. Snažíme se tu výslovnost dělat správně. Když se objeví nějaký nový cizinec, tak je to před zápasem téma, jak to vyslovovat.

A z hlediska statistické přípravy si hledáte informace kde?

Když se hledá nějaký základ, tak chodím na web Elite Prospects. Když chci jít do hloubky, například co se týká času na ledě, tak je to dobře zpracovaný na hokej.cz. Z O2 máme navíc přístup do hockey logic, což je statistický modul od eSports.cz. Tam už jsou fakt perličky, jako například to, kolik bodů udělal daný hráč, když byl na ledě s jiným hráčem. To už jsou ale docela složité statistiky na to, aby to člověk předával srozumitelně divákovi.

Vyhodnocujete si přenosy po jejich skončení?

Řešíme to po každém přenosu. Většinou po cestě zpátky v autě. Někdo je na sebe míň kritickejší, někdo víc. Většinou si řekneme, co bylo špatně. Honza Homolka neustále vymýšlí, v čem se můžeme zlepšit, takže každé zápas je další zkušenost. Snažíme se hledat ty špatné věci a řešit je.

Zajímáte se sám od sebe o reakce na vaše působení v roli experta?

Jsem rád za zpětnou vazbu. Vyloženě ji ale z lidí nepáčím. Ptám se na názor lidí, který se v tom pohybují. Jsem rád za každou konstruktivní kritiku. Je to lepší, než kdyby jen chválili. Opravdu mi nevádí, když mi někdo řekne, že bych tohle měl dělat jinak.

Na začátku jste sledoval odezvu více?

Jo. Na začátku hodně. Ale i teď jsem rád, když mi někdo něco řekne. Ať už z hlediska mého projevu nebo témat, která řeším. Zvládnou přijmout kritiku, když je dobře podaná.

9. Filip Řeháček, Nova Sport (rozhovor uskutečněný 1. 11. 2019 v Brně)

Co by měl spolukomentátor motocyklových závodů přinést oproti hlavnímu komentátorovi navíc?

Když komentuje Václav Svoboda jakožto hlavní komentátor, tak jeho jedinou úlohou – se vším respektem – je ohraničovat komentář a tvaruje jeho formu. Má víceméně dané body, které vždy zmíní, jako například to, že okomentuje start závodu, případně má slovo, když se blíží reklama. Jinak chvílemi mluvím já, chvílemi on, doplňujeme se. Komentář je v takových momentech rovnovážný.

Jaký by ale měl být váš konkrétní přínos do přenosu?

Jdeme tam jako experti ze sportu, čili přímo jezdcí. Vidíme do toho hlouběji, můžeme okomentovat věci insiderským pohledem přímo z paddocku. Pohybujeme se kolem těchto závodů, setkáváme se přímo s jezdci, kteří jsou pak na trati, když komentujeme. Jde o to tam přinést něco z pozadí motosportu. Když v tom kolotoči žije člověk celý rok, x sezon za sebou, tak tam můžete přinést něco jiného, než hlavní komentátor. Václav Svoboda ale aspoň dříve závodil. Každopádně komentuje na základě toho, co ví, co se může dozvědět. Ale i kdyby chtěl, tak se nemůže dovědět tolik jako my, co jsme v tom sportu pořád. Těším z kontaktu se závodníky.

Kdo a kdy vás oslovil ohledně spolukomentování?

Tuším, že mi to nabídl Ondřej Ježek, kdy on jakožto závodník chodil komentovat na Nova Sport spolu s Lukášem Peškem. Oni dva byli nejvíce frekventovaní. Tím, že s Ondrou spolupracuji, jsem upovídaný a zároveň se o mně ví, že jsem taková motocyklová encyklopedie, tak mě oslovil. Dělali jsme si z toho srandu, ale nakonec to dopadlo tak, že on to nabídl Václavu Svobodovi. Nějak spolu komunikovali, asi si řekli, že to byl dobrý nápad. Dopadlo to tak, že jsme to vyzkoušeli, bylo to asi pěkný, takže jsme to zopakovali.

Jaká byla vaše první reakce, když jste se dozvěděl, že budete komentovat?

Já jsem se na to těšil. Jak jsem říkal, mě ty věci kolem motocyklů baví a nemám problém s mluvením. Přivítal jsem to s otevřenou náručí.

Nebyl jste i tak nervózní před prvním přenosem?

S nějakým předstihem ne. Jen když jsem se pak posadil za mikrofon a spustilo se odpočítávání do začátku přenosu, tak jsem lehce nervózní byl. Ale jak jsme začali mluvit, tak to hned opadlo. Tím, že jsem mluvil o něčem, co znám, tak to bylo v pohodě.

Byl jste nějak před prvním přenosem připravován z hlediska správného vyjadřování?

Vůbec.

Co si vybavíte z prvního přenosu?

Bylo složité komentovat to, co se přímo děje, kromě prezentování faktů, který se staly v trénincích, případně sobotních kvalifikacích. Bezprostřední zprostředkování děje bylo pro mě novinkou. Ale objevilo se spoustu pozitivních ohlasů po přenosu, takže to mi udělalo radost.

Dostal jste před úvodním komentováním aspoň nějaké rady od hlavního komentátora Václava Svobody?

Říkal mi spíše to, co nemám dělat. Hlavně mě zaučil ohledně technických věcí, ale že by mi přímo říkal, jak mám komentovat, to ne. Tomu jsme dali volný průběh, ono se to stejně vyvíjí spontánně, je to nepředpověditelné. Nechal mě tedy do toho skočit po hlavě a povedlo se to.

Co vám v úvodu na komentáři přišlo nejtěžší?

Bál jsem se, abych se nezaseknul a nevypadlo mi, co jsem chtěl říct. Určitě jsem občas trochu zabrzdil, ale nestalo se mi, že bych se zaseknul a úplně ztratil slova.

Hledal jste na začátku inspiraci v jiných přenosech, ať už tuzemských, či zahraničních?

Do té doby jsem nekoukal na závody s českým komentářem. Vždy jsem koukal na anglickéj BT Sport. Poslední dobou už jsem se ale koukal i na Novu Sport, abych slyšel ostatní kluky. Často koukám také na oficiální MotoGP přenos, protože mám zaplacenou aplikaci. Ale hlavně právě BT Sport. Tam jsem se snažil inspirovat hlavně v emoční reakci na to, co se děje na trati a jak to přenést na diváky. To člověk pochytí, ať je to český, anglický nebo německý komentář.

Jak je pro vás těžké vyjadřovat se při komentáři spisovně a nepřinášet do něj i nářečí?

Snažím se na to soustředit. Myslím si, že čím víckrát člověk tlak daného okamžiku prožije, tím je pro něj jednodušší nemluvit nespisovně, zvykne si mluvit korektněji. Je čím dál tím menší tendence tam vnášet to, jak člověk mluví s kamarády. Ale kupodivu musím říct, že mi to ani nedělalo nějaký problém. Samozřejmě nastane okamžik, kdy si uvědomíte, že jste řekli něco nespisovného, ale celkově vzato mi to nečinilo problémy. Vlastně jsem se na to ani pak nemusel tolik soustředit. Přišlo to automaticky s tou atmosférou přenosu.

Do jaké míry se snažíte používat, případně naopak omezit odborné termíny ze světa motocyklů?

Termíny používám, ale když je použiju, snažím se je vysvětlit. Nebo je třeba říct v takovém kontextu, aby bylo jasné, co tím myslím. Většinou se snažím říkat aspoň české odborné termíny, nikoliv anglické. Myslím si, že je to něco, co ten komentář ozvláštňuje, co není úplně běžná mluva. A od toho je tam hlavní komentátor, aby kdyžtak danou věc dovysvětlil. Je takovou záchrannou brzdou.

A co se týká pravidel, která běžný divák nemusí znát, snažíte se u nich podávat vysvětlení?

Abych uvedl příklad, tak letos zavedli věc, které se říká „long lap“. To znamená, že v jedné zatáčce udělali jakousi delší trasu na betonové únikové zóně. Dřív bylo pravidlo, že když jezdec pětkrát vyjede mimo trať, tak dostane tři sekundy penalizaci po konci závodu. Už s tím nemohl nic udělat. Teď danému závodníkovi stewardi ukážou „long lap“ a on projede tou delší trasou, kterou jsem zmiňoval. Je to férovější. A tohle jsme například vysvětlovali divákům.

Neostýcháte se kritizovat, když se danému závodníkovi něco nepovede?

Já mám respekt ke všem závodníkům, kteří se dostali do seriálu mistrovství světa, protože vím, kolik to stojí úsilí, tvrdé práce a peněz, aby se tam člověk dostal. Je mi jasné, že se nemusí dařit. I když je člověk v top formě, tak může být něco špatně s materiálem na motocyklu, případně špatnou shodou okolností. Rozhodně na nikoho neházím špinu, protože vím, že to může být hodně těžké. A když někdo udělá chybu na trati, tak jako komentátor to okomentuji, není to pohled člověka, který má za úkol kritizovat. Mám roli toho, kdo objasňuje, co se zrovna děje na trati.

Jak to máte s objektivitou při komentáři, nebojíte se, že budete někomu stranit?

Znám osobně například Filipa Salače, který jezdí v Moto3, s Jakubem Kornfeilem, který jezdí stejnou třídu, se pozdravíme. Víme o sobě. Ale komentuju je stejně jako ostatní. Tím, že se k nikomu nesnažím nevyjadřovat špatně, tak to tak nějak je stejné u všech.

U zmíněných českých jezdců, ale i u všech ostatních, vám nedělá problém je oslovovat familiárně, tj. křestním jménem či přezdívkou?

Často říkám Kuba, Filip. Obecně referujeme o závodnících i pomocí křestního jména.

Patří podle vás do spolukomentáře fandění?

Přijde mi v pořádku, že komentátoři a experti dané země se přiklánějí k lehké podpoře těch jezdců jejich státu. Ale mělo by platit, že jsou nestranní, určitě by neměl nikdo vyřvávat do mikrofonu tím stylem: „Rossi, Rossi, Rossi“. Ale něco jiného je, když expert řekne: „Teď se Márquezovi šest závodů nedařilo, tak jsem mu přál, aby se dostal do psychické pohody, aby udělal dobrý výsledek. Je mi líto, že spadnul.“ To si myslím, že není špatně. Projevení určitého soucitu by neměl být problém.

Je podle vás v komentáři na místě použití nadsázky a vtipu?

Jak kdy. Určitě si myslím, že není třeba to do komentáře tlačit na sílu. Ale když se tam možnost naskytne, tak to podle mě není vůbec nic špatného. Já jsem člověk, který má rád humor, takže

se tomu nebráním. Ale není to o tom, smát se někomu. Spíše jen nadlehčení nějaké situace. Ale když jsme s Ondrou Ježkem přímo na okruhu hlásili poslední kolo českého minibikového šampionátu, tak jsme tam měli spoustu vtípků. Nebyly to vtipy, že bychom se smáli těm malým klukům, ale spíše tak okolo, zkrátka nějaký zobecnění situace, aby to pozvedlo náladu lidí kolem. Jsou tam děcka a rodiče, takže spíš takový familiární záležitost.

Přijde vám, že se snažíte o interakci s publikem, ať už třeba pomocí určitých řečnických otázek?

Nějaké řečnické otázky tam občas padnou. Ale tím, že jsme ve studiu sami a nemáme okamžitou zpětnou vazbu, tak se to dělá těžko. Lze to právě jen pomocí nadhazování určitých otázek. Je to hlavně o spolupráci mezi komentátory.

A jak právě vnímáte spolupráci mezi expertem a komentátorem? Měl by to být hlavně dialog, aby nešlo o dvě odlišné linie?

Podle mě je dobrý, aby se to střídalo. Někdy něco řekne jeden, pak zase druhý. Myslím si, že je ale až nezbytné, aby – když jsou tam dva komentátoři – na sebe navazovali, pokládali si otázky. Mělo by se to prokládat, tím pádem je to pak pro diváka zajímavější. Určitě je pro něj příjemnější, když se komentář mění a má více forem.

Máte za to, že začínáte mluvit spíše sám, nebo na vyzvání od hlavního komentátora?

Když Václav Svoboda něco řekne, tak se snažím reagovat, ale nedělá mi problém a baví mě nadhazovat témata. Dávat ten první impulz.

Dokážete uvést nějaký speciální a konkrétní detail, který se snažíte hledat při závodech motocyklů a zprostředkovávat ho divákům?

Není to tak, že bych měl vypsáné dvě věci, na které se soustředím, ale tím, že – a to se nechci chlubit – vím mnoho věcí okolo motosportu, tak zvládám sledovat vícero prvků. Ať už jsou to penalizace, něco na livetimingu a veškeré dění na trati. Proto si myslím, že mám určité předpoklady pro komentování.

Po přenosu si vyhodnocujete komentář daného závodu?

Zatím jsme si tak nějak pokaždé řekli, že se to povedlo, tím to haslo. Žádný „postbriefing“.

Už jste zmiňoval, že se k vám dostaly pozitivní reakce na váš komentář. Vyhledával jste je a vyhledáváte je i sám z vlastní iniciativy?

Byl jsem rád, když mi lidé napsali na sociálních sítích do zpráv, nebo jsem dostal pár esemesek. Pro komentátora je super, když má z druhé strany pozitivní odezvu. Ale sám jsem nepátral například na nějakých motorkářských serverech, co tam píšou o komentáři Řeháčka. Když se ke mně dostaly pozitivní ohlasy, tak jsem se po ničem jiném nepídil a měl jsem radost.

S jakým odstupem se dovídáte o tom, že budete komentovat?

Bylo to vždy v jednotkách týdnů. Maximálně tři týdny dopředu.

Zmiňoval jste, že jste chodící encyklopedie. Přesto, věnujete ještě extra porci času přípravě?

Tím, že 90 % věcí, které sleduju na sociálních sítích, jsou motorky a dění kolem motorek, tak mám vše, co potřebuju vědět. Na sociálních sítích totiž každý den strávím určitý čas. Nemusím k tomu přidávat nějaké další nadstavbové čtení.

A přímo před přenosem si nehledáte informace ještě jinde?

Nebylo to nic, že bych se speciálně soustředil na přípravu. Ale detailněji si zhlídnu páteční tréninky, k tomu sobotní kvalifikace. Projedu si pořádně ještě jednou výsledky a pořadí jednotlivých závodníků v šampionátu, abych to mohl spontánně použít v přenosu. Většinou ale mám vše v hlavě díky tomu, že to sleduju kontinuálně. Nebyla tedy potřeba větší přípravy. Konkrétními zdroji jsou většinou Facebook, Instagram. K tomu máme s kamarády hromadnou skupinu v aplikaci WhatsApp, kde si posíláme různé informace a různé fakta k závodům silničních motocyklů. Mně stačí koukat a poslouchat. To je vše, co potřebuju.

Přemýšlel jste nad tím, že by vás bavilo komentovat závody a hledět na váš sport i z jiného pohledu už předtím, než vás oslovil Ondřej Ježek?

Přemýšlel. Jedna z možností, kam bych chtěl jít na vysokou školu, je žurnalistika. Ale to byly jen takové myšlenky. Říkal jsem si, že by se to mohlo někdy povést zrealizovat, ale nevěděl jsem, v jak blízké době je to možný, jestli vůbec. Takže ano.

10. Jiří Welsch, Česká televize, O2 Sport (rozhovor uskutečněný 11. 12. 2019 v Praze)

Jaký by měl být váš přínos do přenosu z pozice experta?

Napřed si musíme uvědomit, kdo je naše audience. Kdo jsou ty lidi, který nás sledují. Jsou to basketbalisti, ale samozřejmě tam sedí taky lidi, kteří s basketbalem nemají nic společného.

Musí se popisovat věci tak, aby tomu porozuměli ty lidi, který basketbal nikdy nehráli. Těch asi bude méně, budou pravděpodobně v menšině. Také je potřeba myslet na to, že to sledují lidi, kteří tomu můžou rozumět i víc než já. Například se řeší, zda faul, který byl odpískaný, bude posouzen jako nesportovní a tak dále. Na to jsou daná pravidla, který já neznam. Takže se mi stalo, že jsem komentoval situaci, kterou jsem nějak vyhodnotil. Ale pak po přenosu jsem dostal SMS od rozhodčího, který píská Euroligu, že to může být jinak. Čili nad námi jako spolukomentátory odborníky může být ještě superodborné hledisko. Publikem můžou být tedy lidi, kteří nechybí na žádném semináři, kde se řeší pravidla. Opravdu nevím všechny věci, nevyznam se v tom, že je pět kategorií nesportovního faulu. Čili podávat informace laikům i velkým odborníkům, najít v tom nějaký balanc.

Nazval byste svoji roli analytik?

Asi ano. Vnímám svoji roli opravdu jako expert. Je to takový blbý slovo, protože sám bych sebe tak nenazýval. Ale televizní analytik je asi to správné slovo.

Kdo a kdy vás ohledně spolukomentování oslovil?

Úplně prvně už to podle mě bylo v roce 2004. Šlo o dvě nabídky. První byla z České televize, kdy jsem spolukomentoval zápasy olympijských her v Athénách. A ve stejném období jsem dostal nabídku od kamaráda, který taky hrával basketbal, Petra Janoucha, abych komentoval zápasy NBA pro Galaxii, dnešní Nova Sport. Tenkrát měli sídlo v Hradci Králové, takže jsem s ním byl párkrát komentovat, protože jsem z východních Čech. Někdy v tomhle období to tedy byly moje první dvě zkušenosti.

Na základě toho jste se k práci spolukomentátora dostal po kariéře?

Dlouhou dobu jsem se toho neúčastnil. Byl jsem v zahraničí. A za druhé, když už hrál například Nymburk nějaký významný mezinárodní zápas, nebo byl zápas s reprezentací, tak jsem byl vždycky na palubovce. Příležitostí tedy v tu dobu nebylo tolik. A způsob, jakým jsem se k tomu vrátil, byl skrze zápasy mistrovství světa 2019. Tam proběhla nabídka a komunikace ze strany ČT, já jsem nejdřív trochu váhal. Nakonec jsem se rozhodl to přijmout. A když jsem se vrátil z Číny, tak jsem si uvědomil, jak hodně mě to bavilo a že bych v tom chtěl být nadále. Předtím jsem si neuvědomoval důležitost správné prezentace a její kvality. Nevnímal jsem to, jak je důležité kvalitně sport prezentovat veřejnosti. Já se omlouvám, ještě to bylo dříve.

Už nějak před rokem jsem byl zapojen do Studia basketbal. Tenhle projekt vznikl ve spolupráci z ČBF, obnášelo to, že se vstupovalo za pomoci streamů TVCom do různých zápasů. Tam jsem

se k tomu vrátil. Měl jsem i další nabídky, ale nebylo možné je časově zvládnout. A to mistrovství bylo posledním střípkem v té motivaci. Tam jsem si říkal, že je to zajímavé a chtěl bych se tím směrem v budoucnu ubírat. Takže jsem se domluvil s panem Ponikelským, že budu komentovat na ČT nějaký zápasy českého národního týmu. A na O2 chtěli, abych spolukomentoval zápasy Euroligy. Napřed jsem odmítal, teď jsme se domluvili. Takže dvakrát do měsíce spolukomentuju Euroligu pro O2 TV. A taky jsem se domluvil s TV Nova na komentování domácích zápasů Nymburka v Lize mistrů. A k tomu jsem teď rámcově domluvený, že budu komentovat vybrané zápasy NBA.

Byl jste na svoji roli nějak připravován, například tím, že by byly testovány a zlepšovány vaše řečnické schopnosti?

To ne.

Dá se porovnat komentování na jednotlivých stanicích?

Liší se to i z organizačního hlediska. Když jsem zmiňoval to Studio basketbal od federace, tak to se odehrává ve velmi skromných podmínkách. Organizuje to dohromady 4-5 lidí. Studio je i v České televizi, ale tam jsou vidět ty možnosti, kolik je do toho zapojených lidí. A také je rozdíl z hlediska zkušeností. Takže možnosti, co má ČT, a co naopak samozačínající projekt, jsou opravdu odlišné. Co se týká mého aktivního zapojení, tak jsem nikde nedostal žádný notičky. Ale vždy s hlavním komentátorem jsme si před přenosem sedli a nějakým způsobem jsme si řekli, co budeme dělat a jakým způsobem. Jaké jsou naše role. Takže třeba s Kubou Bažantem z ČT jsme si před mistrovství světa sedli. Takže mi řekl, že on to dělá live, já mám přidávat odborný postřehy, a to hlavně na základě zpomalených záběrů. Zkrátka rozebírat ty situace. To samé s Alešem Svobodou na O2, řekli jsme si, jaká by měla být dynamika. Co se řeší je to, jestli mít fokus na to, co se děje na hřišti, nebo dodávat spíše souvislosti. Například tohoto hráče jsem nedávno potkal a tak dále. Dost se to řeší právě s Alešem Svobodou, jehož příprava je opravdu důkladná. On mi řekne: „Tys s tímhle hráčem nehrál, vid’?“ Nebo se ptá, jestli se neznám s trenérem.

Co vám na práci spolukomentátora přijde nejtěžší?

Nejtěžší na tom je to, že když vidím ve hře nějakou věc, tak ji předat publiku. Já té věci samozřejmě rozumím. Zažil jsem ji třeba milionkrát přímo na hřišti. Ale přenést ji do přenosu je celkem těžké. Být schopnej ji popsat jasně a stručně. A také výstižně. Musí to pochopit člověk, který v té situaci nikdy nebyl. To je největší výzva. Vyjadřování se spisovně, to také.

Velkou výzvou je pro mě také používání cizích výrazů. Pohybuju se v basketbalu mnoho a mnoho let, takže věci, který mi přijdou v anglické podobě úplně automatický, jako je například pick and roll, cut a tak dále. Divákovi to nemusí nic říkat. A často je nutné to vysvětlovat v češtině, což není úplně jednoduchý. Když řeknu cut, tak v češtině to znamená náběh hráče bez míče ze slabé strany. A ta hra plyne, takže než to řeknete, tak může být úplně někde jinde. Největší challenge tedy je popsat ty věci, který člověk vidí, tak, jak to chce popsat. A zasadit je do live kontextu. Oproti některým jiným sportům se v basketbalu pořád něco děje, hřiště není tak velké.

Je pro vás mluvení spisovně velkou a obtížnou výzvou?

Myslím si, že z pozice spolukomentátora nemusím být striktně spisovný. Nejsem oficiální hlavní komentátor, a tak na mě není vyvíjen takový tlak, abych mluvil perfektně spisovně a řečnický. A zároveň podle mě můžu být více familiární. Dám příklad. Když hraje národní tým, tak jsou kluci, se kterými jsem já roky hrával a znám je osobně. Když jsem spolukomentoval mistrovství světa, tak Jakub Bažant oslovoval hráče celými jmény – Ondřej Balvín, Jaromír Bohačík. Já taky. Ale byly určité situace, kdy jsem cítil, že je to možný, tak jsem řekl jen křestní jméno nebo i přezdívku. Mám zase pocit, že z mé pozice je to takové odlehčení, změna rytmu, aby to nebylo takové sterilní. Nemám takové mantinely, mohu se volněji pohybovat, a to platí i pro tu češtinu.

Jak se stavíte k nadlehčeným hláškám a vtipům v komentáři?

Vnímám to jako určitý element, ale rozhodně ne jako primární. Ale abych se vrátil na začátek, tak si uvědomuju, jak je sport prezentovaný veřejnosti. Lidi se v první řadě chtějí bavit. Je to entertainment. Emoce přicházejí ze hry. Ale sám se nevidím jako nějaký velký vtipálek a glosátor. Nechci sám sebe tlačit do něčeho, co mi není přirozený. Nicméně, když situace k něčemu vybízí, tak to zkusím. Ale většinou se do takových věcí moc nepouštím. Vnímám hlavně moji zodpovědnost, nějaké bavení je až opravdu sekundární role. Primární role je přiblížit odborným pohledem hru široké veřejnosti.

Vnímáte po dlouhých letech strávených ve Spojených státech, že práce tamních expertů je více o zábavné složce?

Nedokážu si představit, že to, jak komentuje komentátor třeba i ve Španělsku, že by se to praktikovalo tady. Španělský jazyk nahrává tomu, aby to bylo neustálé komentování bez chvíle oddechu. Je to pom pom pom pom. Čeština není takovej jazyk. Kdyby se Čech snažil

komentovat jak Španěl, tak by to nefungovalo. Ten jazyk to předdefinovává. A to stejné platí pro Spojené státy. Když vidím, jak to dělají bývalí hráči pro ESPN, tak si nedovedu představit, že by to tak fungovalo i tady. Ta forma je prostě jiná.

Snažil jste se zpočátku inspirovat aspoň částečně v zahraničí, případně prací jiných českých spolukomentátorů?

Nějak jsem nehledal inspiraci. Šel jsem od přirozenosti. Komentoval jsem to tak, jak jsem cítil, jak mi to přišlo správný. Nekoukal jsem zase tolik na jiný přenosy, abych sledoval, jak to dělají ostatní.

Jak se stavíte k interakci mezi hlavním komentátorem a spolukomentátorem? Měla by být jejich projevy spíše oddělené, nebo by se mělo jednat o dialog?

Je to hodně individuální. Jak komentuju pro různé televize s různými lidma, tak vím, že je každý jiný. Někdo více čeká, že já budu automaticky doplňovat to, co řeknou oni. Nebo také to, že budu vyplňovat pauzy v projevu. Jinej komentátor mi rád pokládá otázky. Myslím, že se všechno vyvrbí časem, když ti dva spolu komentují víc a víc. Třeba s Alešem Svobodou jsme si po prvním přenosu řekli, že na první rande to nebylo špatný. Časem jsem už víc vnímal, o čem rád mluví a také, kdy utne svoji větu. Je to otázka chemie mezi těmi dvěma komentátory.

Co vám více vyhovuje?

Asi to, abych nečekal, až budu vyzvanej. Spíš mi vyhovuje, když hlavní komentátor mluví a já mám možnost sám od sebe doplnit to, co řekl on. Probíhá tam i nonverbální komunikace. Například když je timeout a je slyšet, co trenér říká týmu, tak po tomto oddechovém čase se na sebe podíváme a podle pohledu se dohodneme, kdo si to vezme a okomentuje, co tam zaznělo.

Přijde vám, že se nebojíte kritizovat, a to i třeba v případě, že jste komentoval český národní tým krátce poté, co jste v něm sám působil a měl v něm mnoho kamarádů?

Já jsem si z nich i dělal srandu, že je budu kritizovat, ať se na to připravěj. Je pravda, že to byla specifická situace. Hrál jsem s těmi hráči, znám se nimi i osobně. Nechtěl jsem příliš. Obecně se do toho nerad pouštím. Nechci působit negativně, čímž se vracím k velkému obrazu. Ve finále nejde o basketbal, nejde o mě ani o Českou televizi. Jde o to, jak je ten sportovní zážitek prezentovaný veřejnosti. Já sám nechci poslouchat komentátora, kterej sedí a říká, že tamto a tamto je špatně. Dějí se i špatné věci a myslím si, že není špatný na ně upozornit a popsat je. Ale celkově se mi nechce předávat negativní obraz. Lidi to vnímají a chtějí mít pozitivní zážitek.

Dokážete říct nějaký konkrétní aspekt hry, na který se během přenosu soustředíte a následně se ho snažíte předat divákům?

Mluvili jsme o různých kategoriích diváků. Ale všichni nějak tak dokážou vidět, co se děje, jestli hráč střílí a tak dál. Jestli se na něco soustředím, tak je to objasnění rozhodnutí. Tudíž to, proč se hráč rozhodne přihrát takto. Jde o to rozšířit kontext. Diváci mají jasno, co se stalo, ale je klíčové to odůvodnit. Čili jde z mého pohledu o přiblížení rozhodnutí.

Jak ve vašem podání vypadá příprava?

Ta příprava je z mé strany minimální. Například na basketbalové studio, kam jdu tento večer jsem se zatím nestihl připravit vůbec, protože mám spoustu dalších povinností a věcí, který musím řešit. Ale nějaká příprava musí být. Hlavně tím, že už nehraju druhým rokem. Hra se rychle mění a mění se i hráči. Je spousta novejších lidí a hráčů, se kterými jsem nehrál, takže je neznám. Snažím se tedy být podrobně seznámen se soupiskou. To je věc číslo 1. Další věcí je sjednocení výslovnosti, a to zvlášť u cizích jmen. Nesmí se stát, že by to jeden komentátor vyslovoval tak, druhý onak. V tomto spoléhám většinou na hlavní komentátory, protože například Euroliga nechá před každou sezonou každého hráče, aby řekl své jméno tak, jak se má vyslovovat. Ty televize, který vysílají Euroligu, tak mají možnost se podívat do archivu a slyšet v originále, jak se to vyslovuje. V tomto jsou Aleš Svoboda i Petr Janouch velice pečliví. Před každým přenosem si to projedeme a pokud jsou tam nějaký rozporuplný jména, tak mi vysvětlí, jak by se to mělo vyslovovat.

A z hlediska statistik si děláte přípravu?

Ne, to ne. Mám svoji roli, abych sledoval to, co se děje na hřišti. Případně maximálně analyzovat live statistiky. A nabízet na ně nějaký pohled. Například, že procento střelby je nízký, ale může to být způsobený tímhle a tímhle. Ale nějakému historickému hledisku se nevěnuju. Například NBA je hodně statistická, statistiky udržuje úplně na všechno. A Petr Janouch to má zmáknutý, vždy je pečlivě připravenej.

Jakým způsobem si po skončení přenosu s hlavními komentátory vyhodnocujete komentář, jestli vůbec?

Na ČT jsme si to posléze nijak nevyhodnocovali. Na O2 s Alešem Svobodou a Petrem Janouchem taky ne. A to on je jeden z mých nejbližších lidí. Ale pro mě je nejlepší zpětnou vazbou, že po mně ty lidi chtějí, abych se vždycky vrátil, takže to je pro mě to nejdůležitější.

Přemýšlel jste někdy nad tím, že byste komentoval, ještě dříve, než vám to bylo v roce 2004 nabídnuto?

Nevnímal jsem to tak, že budu na druhé straně a budu komentovat výkony. Nebylo to v žádných dlouhodobých plánech. Ani jsem se na to nijak nepřipravoval. Kdybych to měl v dlouhodobých plánech, tak se na to připravuju. Ale přišlo to tak nějak spontánně. A baví mě to, protože mě to drží u té hry. Uvědomil jsem si, že v době, co jsem skončil s hraním, jsem nebyl schopný sledovat basketbal v klidu. Když jsem někam přišel, tak vždycky chtěl někdo něco hned řešit, jiný člověk mi zavolá a další píše. To komentování je tedy něco, co mi drží u sportu nejbliž. To je ten moment, kdy všechno vypnu a moje koncentrace je čistě u hry. Je to podobné tomu, když jsem byl na lavičce jako hráč.

A zvlášť při zdařilém mistrovství světa v podání českého týmu, jste musel cítit velký zážitek, je to tak?

Nejlepší to bylo v tom, že to bylo něco, k čemu jsem měl emočně velmi blízko. Protože to byly zápasy, který jsem sám hrál a byli tam kluci, se kterými jsem hrál. A když se hraje takto velký turnaj, tak jsou tam pozitivní emoce vždycky, rovněž soudržnost týmu. Viděl jsem něco, co jsem prožíval a měl jsem k tomu blízko. Svým způsobem mě to hodně přitáhlo a vtáhlo. A v pozitivním smyslu jsem klukům na hřišti záviděl. Ale zároveň díky tomu, že jsem komentoval, tak jsem měl novinářský průkaz, díky kterému jsem měl umožněnej vstup do útrob a mohl jsem hned sdílet radost s českým týmem. Přiblížil jsem se k emocím, který jsem prožil jako hráč.

Zajímáte se sám od sebe o zpětnou vazbu na váš komentář?

Já jsem se sám od sebe u lidí dřív nezajímal o to, jak hraju, takže se nepídím po názorech lidí ani teď, když komentuju. Každopádně na to, jak jsem komentoval mistrovství světa, byla reakce hodně milá. Chodily mi zprávy od lidí, který znám. A stalo se mi, že mě lidi i zastavovali na ulici a říkali, že se jim líbilo, jak jsem k tomu přispěl. Byli to třeba i lidi, který se nikdy na basketbal nekoukali. Touhle formou nějakou zpětnou vazbu získávám. Jsem si jistej, že jsou i negativní reakce. Ale myslím si, že díky tomu, co jsem dokázal ve sportovní kariéře, tak si lidi nedovolí veřejně říkat špatný názor. To je jedna věc. A druhou věcí je to, že žijeme v Český republice, kde se většinou negativní názory neříkají napřímo. Jestli má někdo nějaký výhrady, tak je nesdílí se mnou. Ale předpokládám, že je někdo někde v hospodě někomu předkládá.

Rozhovory s komentátory

11. Libor Basík, O2 Sport (rozhovor uskutečněn 3. 3. 2020 v Praze)

Dokážete říct, zda vám více vyhovuje situace, při které komentujete sport sám, případně ve dvou komentátorech, nebo když událost pokrýváte spolu s expertem?

Hrozně záleží, co je to za sport, protože já komentuju tři sporty. Když jsem byl na Eurosportu, tak jsem komentoval všechno, ale teď komentuju tři.

V tenise to nemám rád. Jednak si myslím, že to nepotřebuju, protože ho trénuju, a hlavně tam není prostor. Pokud bych měl rozhodovat o tom, jak bude vypadat tenisový program, tak bych byl pro to, aby se určitě expert povolal do studia. Nemám to úplně rád, když to poslouchám s expertem. V tenise není čas. V podstatě mezi výměnami je dvacet vteřin – což je ta doba, kdy by se mělo něco probrat. A to nejde. Nehledě na to, že to není moc vyzkoušený a pak se stává to, že ti experti skáčou do těch výměn, nestihnou říct tu myšlenku. V tenise za mě rozhodně ne. Jde o zkušenosti. Když to komentuje Mats Wilander, tak je to něco jinýho, je to pecka. Ale jak to není v českém prostředí zažité, tak se mi to vůbec nelíbí. Když jsem si to vyzkoušel s holkami v rámci přenosů Wimbledonu na Nova Sport, tak to byla sranda, takové odlehčení. Znáám je, je to něco jiného. Z diváckého pohledu to podle mě není dobrý. Mělo by se udělat studio před a po zápase. Možná po setu něco v krátkosti.

Co se týká hokeje, tak asi za sebe mám nejradši, když komentuju úplně sám. Ale pokud bych měl říct jednu variantu ve dvou lidech, tak jsem spíš pro to, když jsou tam dva komentátoři. Může to být na experty moc. Hokej je rychlý, je to dost živá hra a spíše mi to možná překáží. Já se ale osobně nepovažuju za novináře, jsem spíše sportovec. Ten sport dělám, mám FTVS, marketing a management, mám trenérskou licenci. Na ledě jsem třikrát týdně. Myslím si, že i když hokej hraju amatérsky, tak ty situace vidím. Kolikrát se mi stalo, že jsem viděl nějakou chybu a váhal, jestli to mám říct, protože divák mě nezná a nemusí to ode mě brát. Ale celkově jsem fakt za model se dvěma komentátory. Expert by do toho měl vstupovat hlavně ve studiu, kdy má čas.

Třetí věc je baseball. To bych bez experta nedal. Zápas je strašně dlouhý. Tam nemůžu mít ty znalosti a vědomosti, protože nejsem hráč. Člověk se sice pořád učí, občas do Americky lítám, zajdu si tam na baseball. A už chodím i tady na českou extraligu se podívat. Nejsem ten odborník, za kterého se v tenisu považuju. Tam je expert pro mě strašně důležitý. A i pro ty diváky. Protože odkomentovat pětihodinový zápas sportu, který se tady de facto nevysílal... je

to těžký. Jednou jsem komentoval sám, protože Marek Rejman na to zapomněl. A bylo to strašný. Už nevíte, co máte říkat.

Vnímáte to tedy tak, že u všednějších sportů, které jsou vysílané častěji a diváci i komentátor jsou s ním více seznámeni, tak expert není třeba?

Záleží taky na dynamičnosti sportu. Třeba cyklistika je s expertem podle mě skvělá. Jde o to, že tam je více prostoru, aby se člověk věnoval i něčemu jinému než jen čistě přímo ději závodu. Když v hokeji začnete do něčeho zabředávat, tak zákonitě padne gól. Vždycky se mi to stalo, ta zkušenost je taková. Jakmile je to sport jako baseball, cyklistika, běžecké lyžování, skoky na lyžích a není to tolik akční, tak je tam ten prostor. Ale toho experta musíte mít vytipovaného, musí dobře mluvit. Je třeba si ho trochu korigovat, co má říkat. Nicméně například Vladimír Chlup je u baseballu neskutečný.

Co by měl dobrý expert nabídnout?

Když pomínu erudici v daném odvětví, s níž se počítá, tak takovým základem, a nejvíce to teď splňuje u nás Roman Málek, oprostění se od prostředí. Expert by měl dokázat naložit i těm kamarádům. Vím, že to lidi nemají rádi. Všechny osoby z toho odvětví člověk zná. U nás v České republice je strašně vidět, jak si to ti experti nechtějí s nikým rozházet. Je to tak, že se bojí i samotní novináři – někoho zkritizují a ten dotčený jim pak nedá rozhovor. A to mi opravdu vadí. Zmíněný Roman Málek je v tomto neskutečný. Řekne přesně to, co si myslí, kde se stala chyba a tak dál. Aby byl expert k něčemu, tak se nesmí bát vyslovit svůj vlastní názor. Bohužel se stává opak. Někteří se bojí jakkoliv zkritizovat rozhodčí. Je to u nás opravdu toxické a novináři i experti se bojí kritizovat. A bez kritiky to za mě nejde dělat správně. Nejdůležitější je, aby expert řekl to, co si myslí. Neměl by koukat doprava doleva.

A jak je podle vás důležitá formulační obratnost?

Myslím si, že expert tam není od toho, aby mluvil spisovně. Mám rád, když mluví tak, jak mu pusa narostla – kolikrát i když to řekne sportovním slangem. Nemám rád něco strojeného, to pak vypadá ještě hůř. A nepůsobí to na mě věrohodně. V případě, že mluví tak, jak jim pusa narostla, tak to může být občas na hraně, ale je to přirozený, bezprostřední. A k dovednosti mluvit na mikrofon...Je to o tom, že už když si vybíráte experta, tak vyberete někoho, o kom víte, že má určitou obratnost a zvládá práci se slovy. Už během kariéry tušíte, kdo by mohl být zajímavý.

Byli a jsou experti dle vašich zkušeností na přenosy nějak připravováni?

Šli na první dobrou v naprosté většině případů. Ale je pak patrný obří progres, který stále dělají. Samozřejmě by bylo lepší, kdyby to bylo jako v zahraničí, kde experti dostanou obří peníze a školení, ale to tady nejde. Naprosto nereálné. Myslím, že Patrik Berger říkal, že když ho chtěla malajsijská televize na mistrovství světa ve fotbale, tak mu nabídli 100 tisíc dolarů. V českém prostředí to člověk musí mít rád, aby to dělal. Není to tak, že by si ti daní sportovci, nebo bývalí sportovci, na tom nějak vydělali. A ke všemu ten čas, který tím stráví.

Myslíte si, že čím zajímavější jméno experta televize vybere, tím pro ni lépe?

Možná si to dost lidí myslí, ale za mě je důležité, aby ten člověk měl co říct. Přemýšleli jsme, že bychom dělali studia na tenis, tak vedení řeklo, abych přitáhl nějaká jména. Vytipovali jsme jich pár, oni reagovali tak, že jde o nezajímavá jména. Ale oni měli co říct. Pro mě je důležitější, aby to bylo člověk, který o tom hodně ví, je inteligentní a vzdělaný. Měl by dokázat o tom erudovaně a sofistikovaně mluvit. Bohužel je to v tuzemském prostředí často jinak.

Čili je za vás důležitější dlouhodobější hledisko, než krátkodobý efekt v podobě nalákání publika na zajímavé jméno...

Jde taky o to, aby si ta firma dokázala toho člověka nějak zpopularizovat. Když tak budete mít někoho inteligentního, kdo třeba nemá takový jméno, protože to například nehrál na vrcholové úrovni, ale bude dobře mluvit, bude do toho neskutečně zapálený, jako třeba Vladimír Chlup... když vezmu, co on o tom všechno ví. Ta televize ho nějakým způsobem zpropaguje, tak máte vyhráno. Fakt si nemyslím, že je jméno důležité. Jsem pro, aby ti lidé byli jiní.

Už jste to naznačoval v přechozím průběhu – objektivní přístup bez náznaků stranění berete jako stěžejní aspekt v práci experta?

Naprosto klíčový. Jak jsem zmiňoval, hodně lidí si nechce dělat nepřátele. Kritika se tu nenosí. Mně je to upřímně jedno, vlastně jsem i rád, když mě někdo zkritizuje. Když si to zasloužím. Holt je to tak, že se lidi neumějí povznést.

Jak z pozice komentátora dbáte u expertů na přípravu? Necháváte ji spíše na nich samotných a neinicujete ji sám?

U nás kluci na hokeji se připravují neskutečně. Kolikrát i víc než my jako komentátoři. Je to opravdu skvělé, co všichni předvádí. A necháváme to vyloženě na nich, od nás nevychází nějaké impulzy. Možná jen na základě toho, že dostanou bodák, ve kterém je napsané, co se bude ve studiu probírat, ale pak už je to na nich. Pak sami dokonce přijdou s dalšími podněty. U jiných sportů mi ta příprava nepřišla z pozice expertů tak velká.

Řešíte, s kým budete přenos komentovat – máte určité kolegy na komentátorském stanovišti, se kterými se vám pracuje lépe?

Nevybírám si. Třeba u tenisu si můžu někoho přizvat hosta podle toho, jak chci já. Jinak se to nasazuje samo. Například u baseballu si to píšou sami.

Podle vašich dřívějších slov v tomto rozhovoru vám tedy nijak nepřekáží nespisovná mluva u experta?

Já tvrdím, že sport je hlavně zábava. Proč se na to lidé dívají? Baví je to. A já chci, aby to bavilo i mě. Přejde mi takové těžkopádné, jak chtějí být komentátoři spisovní – je tady daná nějaká linka. Podle mě si to moc komentátoři neumějí užívat. Všechno se tu jede podle nějaké linie, je tu nějaký úzus. Pro mě to není stěžejní. Myslím, že časem se například dopracujeme k tomu, že to bude vyložene jako v Americe – bude to show. Nejsou to zprávy. Když někdo umře a ve zpravodajství se o tom referuje, tak je to jasný důvod pro vážnost, ale ve sportu? Nevidím důvod, proč být vážný.

Jak se stavíte k používání slangu u expertů?

Vůbec mi to nevadí. Je skvělé, že hlavně u baseballu, který je tak dlouhý, je dost prostoru na to, aby expert vysvětlil, co předtím ve slangu řekl. Třeba to podotknu já, aby to více objasnil. Sám ho používám v tenise u nějakých úderů. A pak třeba vysvětlím, o co jde. Ale když používáte slang, tak si koupíte i profesionální hráče, kteří se dívají. A v uvozovkách běžným lidem to vysvětlíte. A zarytější fanoušky si tím, jak jsem řekl, kupujete. Že si řeknou, že ten to někdy dělal. Zároveň pro ty, co tomu nerozumí, to může být edukace. Jednoznačně jsem pro slang.

Familiárnější oslovení hráčů i formou přezdívek ze strany expertů vám nevadí?

Mám to rád. Zase to pak ukazuje, že mluví člověk, který se v tom prostředí pohybuje. Já v tenise taky používám přezdívky občas. Ono nejde neustále říkat Kvitová, Kvitová, Kvitová.

Co je v projevu experta už nepřijatelné?

Těch věcí je několik. Když bude někoho urážet, když bude komentovat ve chvíli, kdy je opilý. Asi to není třeba dál rozvádět. Ale jinak bych dával co nejméně omezení, je dobré, když je expert zkrátka takový, jaký je. V dost věcech bych se za ně postavil. Je to zábava. Člověk na to kouká, aby utekl od každodenních starostí.

Jak moc jste především v úvodu spolupráce s danými experty je samotné nabádal k interakci? Snažil jste se s nimi rozproudit především dialog?

Když mám experta, tak řeknu: „Bavíme se spolu. Vůbec neřešme, že je to televize. Když si budeš chtít vzít slovo, není problém.“ Normálně se díváme na sebe a povídáme si o daném sportu. Jde o to, aby byl úplně v klidu. Přirozenost a dialog, to je alfa a omega.

12. Jaromír Bosák, Česká televize (rozhovor uskutečněný 9. 12. 2019 v Praze)

Jaké je podle vás úloha komentátora?

Nesmí nudit, to je úplně první zákon. Zadruhé musí být dobře připravený a dobře zvládat jazyk. A samozřejmě musí znát ten sport, který komentuje. Nesmí být nachytaný při nepřipravenosti, případně tom, že té hře nerozumí. Že se splete, to je jiná věc. Musí vědět, o čem mluví.

Zkrátka nesmí být patrná nějaká dlouhodobá vědomostní mezera, je to tak?

Jednak, ale musí se to skloubit s pohotovostí rychle reagovat, schopností používat jazyk přiměřeným způsobem. Když někdo bude skvělý odborník na sport, ale zároveň to nebude zvládat jazykově, což se někdy stává zvláště u lidí, kteří přicházejí jako experti, tak ten výsledek nebude dobrý. Musí se spojit více věcí. Je to, jako když člověk hraje fotbal, tak na tom musí být dobře fyzicky i technicky.

Je tedy skloubení všech věcí to nejtěžší na práci komentátora?

Určitě. A zároveň, stejně jako u sportovců, zde musí být velká chuť se zlepšovat, přemýšlet o tom, jak to dělám a proč to dělám, co se dá dělat jinak. Technika komentáře se vyvíjí, protože svět trochu zklipovatěl, a to platí i pro sportovní přenosy. Sport je entertainment, má to být pro diváka zábava, je to součást showbyznysu. Na to se musí myslet. Nejde komentovat tak, jako před 20 lety.

Jak moc těžké je zvládnout bezprostřednost, bleskové reagování na to, co se děje?

Základ toho je opravdu v přípravě. Nemělo by se stát, že vás na hřišti něco extrémně překvapí. Může vás překvapit to, když dá ve fotbalu z 25 metrů gól levý bek, který šest let nevystřelil. Člověk musí být připravený a znovu to souvisí se schopností reagovat jazykem. Nesmí se stát, že když už vás něco překvapí, že tam bude deset vteřin ticho. Je důležité být vždy ve střehu. Pro tuto práci to platí obzvláště – nedá se vypnout. Ve fotbale musí být člověk na špičkách celých 90 minut.

Dá se pohotovost kromě přípravy nějak natrénovat?

Praxe vám pomůže. Ale jakkoliv si nemyslím, že tato práce je pro vyvolené, tak určitá míra talentu tam musí být. Je to stejné jako u herce nebo u zpěváka. Když v sobě nemáte schopnost zareagovat, tak to může být horší, protože se to naučit nedá. Schopnost se dá rozvíjet a prohlubovat nějakým tréninkem. Nicméně když je tato schopnost na nule, tak je lepší, když funguje jako editor, zkrátka někde v backgroundu, nebo komentuje záznamy. V tom přímém přenosu už je to složité. V tom přímém přenosu, když nepoužijete adekvátní reakci, tak to ten divák hodně rychle pozná.

Co do komentáře zahrnout, a co nikoliv, aby byl patrný rozdíl mezi rozhlasovým a televizním komentářem?

Zde neexistuje nějaká objektivní všeobecná pravda. Každý komentátor by měl mít nějaký svůj styl. Ale rozhlasový komentář je absolutně popisný. Vy nic nevidíte, takže komentátor vám musí říct vše – kde hráč stojí, co přesně zrovna udělal. V televizi nemusíte říkat, že přihrávka jde zprava doleva. Rozhlasový komentátor to má extrémně náročné, a proto je vždycky rozhlasový komentátor za dějem, vždy ho dohání. U televize má člověk vizuální vjem, takže zahlcovat ho neustálým chrlením slov je podle mého názoru špatně. Někdy se stane, že televizní komentátor se rozhlasovému komentáři přibližuje. Víc je to v hokeji než ve fotbale. A tam je to těžší, protože jak je vše rychlejší, tak se komentátor opět dostává trochu za reálný děj. Což může být pro diváka trochu rušivé.

Souhlasíte s tím, že ve fotbale máte oproti hokeji více prostoru na rámcový komentář, neboť hra neplyne tak rychle?

Naopak si myslím, že je to spíše v hokeji, kde je pořád nějaká pauza. Můžete mluvit o věcech, které v tu chvíli přímo s dějem nesouvisí. Kdežto u fotbalu tyto prostoje moc nejsou. Jinak je ale prostojů daleko méně. Pomohla tomu i nová pravidla. Je problém s opakovanými záběry, protože se mezitím už hraje a může z toho být nebezpečná situace nebo gól. V tomto podle mě mají hokejoví komentátoři obrovskou výhodu, a to i pro spolupráci s experty. Je tam větší prostor, kdy si mohou dovolit rozbor, který si my ve fotbale můžeme dovolit při opakovačce, případně při hlušším místě. Ale zase od brány k bráně je to v hokeji chvílička.

Je tedy u fotbalu větší šance, že expert zamluví nějakou šanci?

U nás na ČT spolukomentátoři více zasahují do hry. Je dobré, když to je – nechci říct povídání o fotbale – ale tak trochu dialog, kdy to není pevně dané. Expert je tam od toho, aby si všimnul věcí, které já nevidím, tak proč by do toho neměl vstoupit.

Jak velkou složku práce u vás tvoří nastudování výslovnosti cizích jmen?

U těch nových hráčů je to vždy docela dlouhá doba. Na internetu se dají najít weby, na kterých se vám automaticky dané jméno odhláskuje nebo celkově vysloví. Problém je v tom, že když se budeme držet výslovnosti z domoviny daného člověka, tak je to obrovský problém, protože tomu v Čechách nemusí nikdo rozumět a diváci to mohou kritizovat. Třeba u polského gólmana Wojciecha Szczesnyho se výslovnost může hodně lišit. Jinak to řekne Polák ze severu, jinak z jihu země. Teď se v tom vyznejte. Třeba u Ronalda se může výslovnost lišit podle toho, zda jeho jméno říká někdo z Ria de Janeira, nebo Sao Paula. Vysvětlujte to lidem. Těžké. Je spousta jmen, které se vyslovují z našeho pohledu nelogicky. Třeba Lemieux. Lidé u nás jsou takoví hnidopichové, že neustále vrtají v tom, jak se co vyslovuje. Může vám vynadat někdo, kdo umí norský, že jste špatně vyslovili nějaké norské jméno. Má pocit, že je to středobod vaší práce. Ale opravdu bychom se měli přiblížit dokonalé výslovnosti. U Angličanů a Němců je to jasné, ale třeba severské země jsou trochu problematické. U hráče Karlssona byste neřekli, že se to vyslovuje jako Karlšun. Je to nepříjemné a nedá se vyhovět všem. Když jste přímo na místě, tak se jdete poptat komentátorů z dané země. Oni vyzvídají od nás, my zase od nich. Snažíte se zjistit co a jak, ale nakonec dojdete k tomu, že pro Čecha je něco tak neuchopitelné, že se musíte vrátit k té zaryté české výslovnosti. Lidí opravdu jinak můžou mít pocit, že hraje někdo úplně jiný. Musím ale říct, že angličtí nebo němečtí komentátoři si s tím moc hlavu nelámou. Pálí to tam tak, jak jim to přijde pod jazyk.

Nepřijde vám tedy, že by se to v českém prostředí podceňovalo?

Mohu mluvit za naší Českou televizi. Když je nějaká velká akce, tak i diskutujeme s lidmi z jazykového ústavu, abychom byli co nejbližší tomu, co by měla být ideální výslovnost. Ne vždy se to povede. Je to obtížné, když máte něco zaužívaného. Ale k přípravě zkrátka zjišťování správné výslovnosti patří.

Jak se díváte na přenášení fanouškovství do komentáře?

Novinář má být nestranný. Je tam od toho, aby předával informace. A jistou emoci, byť částečnou. Fandovství je na lidech. Jestli novinář chce fandit, tak ať jde na tribunu s vlajkou. Ale měl by zůstat objektivní. Může na něm být znát, že národnímu týmu nebo českému celku

v evropských pohárech přeje úspěch, to je jasné. Ale nesmí to sklouznout do toho, že bude komentovat tendenčně. Můžete jako novináři s danými sportovci trávit čas, třeba u biatlonu to tak je, neboť štáb ČT s biatlonisty neustále cestuje. Nicméně nemůže se to projevit v práci. Nejde, aby reportér tykal trenérovi. To je přes čáru. Přimykání k týmu musí mít své meze, nesmí tam pak být vidět nějaké pouto. Když jsem v sportovní redakci šéfoval, tak jsem apeloval na komentátory, že neexistuje žádné „my“.

Nechat trochu promluvit emoce v určitých typech zápasů je v pořádku?

Určitě, zakřičíte si gól, pochválíte si nějakou pěknou akci. Je to logicky spjaté s tím, že více mluvíte o týmu vaší země, protože o tom celku víte mnohem víc než o soupeři. I to zde hraje určitou roli. Emoce tam patří, komentář není strohý popis, to by nefungovalo a lidé by to neměli rádi. Zase se do našeho prostředí nedá zasadit americký systém, kdy se v basketbalu po každém koši křičí tak, že to zní, jako by se daní komentátoři zbláznili. Tím spíš ve fotbale či hokeji při každém gólu. Také nikdy asi nebudeme jako Řekové a Turci, nicméně ta emoce je nedílnou součástí přenosu. Jen se nesmí ztratit kontrola nad emocemi. Nikdy asi nebudu patřit ke komentátorům, kteří při úspěchu pláčou.

Jak vzpomínáte na začátek modelu komentátor – spolukomentátor ve fotbalových přenosech na České televizi?

Bylo to na přelomu tisíciletí. Na mistrovství světa ve Francii 1998 jsme byli jen komentátoři. Jak to bylo na šampionátech potom, to si nevybavím, až v Německu v roce 2006, tam byli jakožto spolukomentátoři experti Martin Hašek, Vladimír Táborský a Jiří Kotrba. Já jsem na začátku nebyl úplně příznivec tohoto modelu, protože jsem říkal, že se možná bude opakovat to, co bylo řečeno, případně bude řečeno, ve studiu.

Když už tento trend nastal, tak nemělo cenu se tomu vzpírat. Jsem na ně akorát přísný v tom, že musí být připravení, aby bylo vidět, že ví, o čem hovoří. Je jasné, že od nich nemůžu chtít rétorické výkony, protože neprošli žádnou školou. Například ve Sky Sports si jakožto experty na fotbal koupili Henryho, Carraghera nebo Redknappa. Dali jim několik měsíců tvrdého školení. Finance jsou tam úplně jinde, u nás z peněz za přenosy experti nemohou žít, tudíž se tomu nemohou věnovat naplno. Dělají svoji práci a u toho si odskočí na komentování. Těžko se takto vylepšuje jazyk. V tom je obrovský rozdíl. Je dobré za několik měsíců poznat, kdo jaký je, do čeho se s kým pustit. Vím, že když budu komentovat s Martinem Hyským, tak tam je připravenost maximální, zároveň je analytik. Je trochu sušší, vtip neudělá, ale bude velmi věcně mluvit. Ale nesmí mluvit až moc. Luděk Zelenka je zase žoviální člověk, který je věčně dobře

naladěný, má docela prořízlou pus, na druhou stranu nemá tak dobrý jazyk. Jeho obrovská výhoda zase je, že prošel mnoho českých klubů, spoustu lidí zná. Zase ho lze využít trochu jinak, může ze zákulisí vytáhnout nějaké informace. Není líný, zavolá před zápasem lidem, které zná. U Pavla Karocha zase mohu s klidem říct, že to bude více akademické. Jsou to takové nuance, kdy komentátor pro to, aby výsledek byl dobrý, musí vědět, co s kým může řešit.

V čem spatřujete výhody a nevýhody modelu komentátor – spolukomentátor, oproti přenosům, které komentářem pokrývá přenosy sám komentátor?

Moc to neřeším, nemám s tím problém, ať je to ta, či jiná varianta. Každá má své. Když jste sám, tak si kompletně určíte rytmus komentáře, nikdo se vám neprokecá do šance. Na druhou stranu jsou situace, kdy je vám expert velmi užitečný a posune komentář někam jinam. Ale nelze říct, že bych se na to koukal tak, že budu raději sám, nebo ve dvou.

A když jsou ke komentování nasazeni dva komentátoři profesionálové?

Tam už je problém. V takovém případě je komentáře příliš. Zásadní problém vidím v tom, že tam sedí dva kluci, kteří kopali nejlépe 1. B třídu a zároveň se v přenosu tváří i jako experti. Když mi řekne skutečný expert, že to útočník vyřešil dobře, tak to má validitu, protože dal třeba 90 ligových gólů. U dvou komentátorů to pak může vypadat tak, že je to souboj, kdo zařve hlasitěji a kdo bude chytřejší. Tento závod nemůže vyhrát ani jeden, protože důležitý je celkový výsledek. Tento systém dvou rovnocenných komentátorů mi nepříjde dobrý.

Pokud jde o výběr expertů, jaký je klíč pro jejich výběr?

Z mého pohledu tam byly dva požadavky. Zaprvé, aby se člověk uměl vymáčkout. A aby to chtěl dělat. Je spousta kluků, kteří mají za sebou skvělé kariéry a z tohoto pohledu by bylo zajímavé je mít jako experty, ale nechtějí to dělat. Chtějí se o víkendech věnovat rodině. Občas přijdou do studia, ale nechtějí být pravidelným expertem spolukomentátorem. Nemluví o tom, že z těch peněz se žít nedá. Síto je poměrně drsné. Spoustu lidí, na které si člověk pomyslí, to zkrátka nechce dělat. Takže jste rádi, že najdete někoho, kdo je ochotný do toho jít. Časem se ukáže, jak moc je kdo schopný. Začátky jsou u každého složité. Musím ale říct, že většina lidí, kteří s námi spolupracovali, se docela vypracovali. Byl bych rád, kdybychom spolupracovali například s Danielem Kolářem, jenomže má práci v plzeňském fotbalovém klubu, čili pro ligu je skoro nepoužitelný. A takových lidí je víc. Je to ohromně těžké. Kdybychom jim mohli nabídnout 100 tisíc měsíčně, tak by zájem byl větší.

Byl byste tedy rád, aby se do přenosu zapojilo zvučné jméno, které by mohlo přitáhnout diváky k obrazovkám?

Čím větší osobnost, tím větší humbuk. Ovšem to, že byl daný člověk výborný hráč, že bude i výborný expert na mikrofonu. Za kariéru jsem zažil poměrně hodně lidí, kteří byli fantastičtí a hodně zábavní, měli za sebou velké úspěchy. Jenže pak si sedli za mikrofon a oni ztuhli a nebyli schopní říct kloudnou větu. Čili, dobrým expertem může být člověk, který celý život hrál jen ligu, ale má analytické myšlení a tak dále. Když tam přijde někdo hodně známý, ale nepřipraví se, tak je vám to k ničemu. Jste službou pro diváky a musíte jim dát nějakou nadhodnotu.

Už jste zmiňoval, že v Anglii mají jiné finanční možnosti pro ohodnocení a přípravu expertů. Je aspoň částečně připravován nový expert na fotbalový přenos v ČT?

Není moc možnost zkoušet. Mohou se otrkat na druhé lize. Abychom je někam na měsíc zavřeli a připravovali, to nejde. Musíme předem odhadnout, kdo by byl schopný tu věc dělat.

Co by měl expert po určité adaptaci nabídnout?

Důležité jsou věci, které musí nabídnout i komentátor. S každým expertem by si měl sednout a říct, co od něj chce, jak by to mělo vypadat. Člověk nesmí jít úplně do neznámého, aby se neklepal z toho, že jde na mikrofon. Ideální je vytvořit takovou, řekněme, přátelskou atmosféru. Důležité ale je, aby lidé měli pocit, že je to kvalitní komentář. Spolukomentátoři jsou tam především kvůli odbornosti. Nechceme po nich, aby byli jazykově stoprocentní. Mohou použít nespisovný jazyk, mohou více používat žargon a odbornou terminologii. Odbornost je primární, od toho tam jsou. Jsou tam od toho, aby řekli, proč se daná věc stala, to je jejich práce. Neměli by zabíhat do toho, že se sami budou pouštět do komentování. Musejí znát mantinely. Potřebují vypilovat postřeh, aby nezaostávali za hrou. Nemělo by se stávat, že si nevšimnou věcí, které jsou poměrně dost viditelné. Klíčové je oklepat ze sebe hned na začátku nervozitu. Ve chvíli, kdy do toho vstoupí v klidu a v pohodě, tak výstup bude dobrý.

Máte spolukomentátora, se kterým se vám pracuje lépe?

Já mám výhodu, že se mi dělá dobře s každým právě proto, že je to pokaždé jiné. Není to tak, že by člověk dělal 20 let s jedním spolukomentátorem, to by si vzájemně lezli na nervy. Zadruhé je to pro lidi, kteří to poslouchají, příjemnější, když se mění hlasy a trochu i způsob.

Co po spolukomentátorech v rámci jejich přípravy požadujete?

Myslím si, že oni už vědí, že se musí připravit a jak se připravit. Vědí, že nesmí přijít nepřipravení. Ale když se přenos nepovede, tak za to vždy bude moct hlavní komentátor. On je ta řídicí složka a musí svého kolegu uhlídat. To znamená, že když vidím, že má blbý den, že měl například zrovna nemocné děti a nestihl se zrovna připravit, tak ho budu zapojovat trochu míň, nechám ho vyloženě vstupovat jen do herních věcí. Nebudu po něm chtít analýzu hráče z minulých dob a jak se změnila jeho hra. Vždy bych za to mohl já. Jasně, nemůžu ovlivnit, jaké bude expert volit jazykové prostředky, s tím nic neudělám. Může se stát spousta věcí a lidí to poté irituje. Volí často klišé a hodně ustálené výrazy. Nemůžu mu vypnout mikrofon, protože by to měla být jejich starost. Každopádně já jsem ten řídicí element.

Jak moc by měl spolukomentátor expert omezit používání odborných termínů?

Ve chvíli, kdy už se přenos rozjede a expert používá moc odborná slova, tak se musí počkat na přestávku. Každopádně, když tam bude více termínů, tak jsem tam já od toho, abych to přeložil do češtiny, tím pádem mu i naznačil, že toho je moc a musí ubrat. Na druhou stranu je dobré, když v tom žargonu jsme chvíli oba. Když řekneme, že nějaký hráč ve fotbale je klasická šestka, tak oba dva víme, o co běží, a divák většinou také. Ale občas je nutné dodat, že jde o středového záložníka. U obrazovky sedí i lidé, kteří to neví.

Co je podle vás neakceptovatelné na projevu spolukomentátora?

Vulgarita a přílišné stranění.

Jak moc těžké je odbourat stranění na začátku kariéry spolukomentátora, protože k některým klubům mají hráči vzhledem ke svým předchozím angažmá silnější vazby?

Co se týká stranění v lize, tak myslím, že problém není u nikoho. I když ti kluci někde hráli. Pokud jde potom o reprezentaci nebo pohárová utkání českých klubů, tak mají možnost fandit více, protože pořád jsou to více bývalí hráči než novináři. Tam to mykání není problém, je to v pořádku. Od toho je tam hlavní komentátor, aby to udržel v nějakých kolejích. Na mezinárodní úrovni mohou experti danému týmu přát více než komentátoři.

Je pro přenos klíčové nabádat experta k dialogu, aby komentář působil přirozeně a nebyly v něm dvě úplně oddělené linie?

Myslím si, že by to tak mělo vypadat, snažím se jim to vysvětlit. Nejvíce mě potěšilo, když měl náš expert Martin Hyský někde rozhovor, kde vzpomínal, kde jsem mu říkal, abychom si sedli jako v hospodě, komentovali a nic neřešili. Já po těch expertech chci, aby se tam cítili dobře. Když se budou cítit dobře, budou také dobře fungovat. To znamená, že nesmí být stresovaní a

nehlídali si jen tu chvíli, kdy mohou promluvit. Říkám jim, že když mají pocit, že je čas do přenosu vstoupit, tak ať do toho vstoupí. Jenom se nesmí skákat do řeči. Hlavně ať je to pohoda a člověk má pocit, že si o fotbale spíše povídá.

Vyhodnocujete si zpětně s experty proběhlé přenosy?

Když se jede ze zápasu – a já většinou spolukomentátory vozím – tak je dost času a probere se toho poměrně dost. Takže včetně komentáře zápasu. Při velkých turnajích je času na probrání komentáře ještě vícero. Jsou tam opět společné cesty a také spolu chodíte třeba na večeri. Je určitě dobře, když se něco nezdaří nebo se mi něco nelíbí, tak to s tím člověkem probrat, a ne volat do Prahy, že s tím daným člověkem se nedá dělat. Jak jsem řekl, je to moje chyba, když se něco nedaří. Těch příležitostí na něco upozornit je dost a člověk by se neměl v tomto ostýchat. Je to opět stejné jako na hřišti. Když vím, že spoluhráč, případně svěřenec, dělá něco blbě, tak mu to musím říct. Jinak to bude dělat špatně pořád.

Od začátků s experty spatřujete patrný rozdíl a vývoj v kontextu současnosti?

Určitě se ti kluci zlepšili. Fotbal sledují, sledují také kolegy z jiných stanic. Dokáží si to v hlavě srovnat, co je dobře, a co ne. Srovnání s obdobím na začátku tisíciletí a současností by hovořilo o tom, že teď je to lepší. I když bych našel výjimku, a to je Vladimír Táborský, se kterým se mi pracovalo fantasticky. Jak se posunulo ztvárnění fotbalu, tak se posunuly i výkony komentátorů a expertů. Myslím si, že to nejdůležitější je, je přesvědčit, že jsou chtění, mají místo dané a jsou potřeba. A také musí vědět, že nejde o život. Překnutím nikoho nezavraždí. Furt je lepší, když chybu udělá komentátor než pokrývač, který vám dělá střechu. Já jsem samozřejmě maximalista, ale dosáhnout dokonalosti je neproveditelná představa. Ale snažím se být lidský, nebýt přehnaně kritický. Kdybych byl na experty kritický, tak jako jsem na sebe, tak by to nemohlo fungovat, nevydrželi by se mnou. Jim musím dát dojem, že na stanovišti vládne pohoda, byť s určitými mantinely. Ale nesmí to pro ně být devadesátiminutová tortura, kdy trpí. To nikam nepovede.

13. Robert Záruba, Česká televize (rozhovor uskutečněný 10. 12. 2019 v Praze)

Pro Českou televizi komentuje už mnoho let a aktivně jste se podílel na vývoji pozice spolukomentátora. Kdy byly první pokusy o vznik spolukomentátorské pozice?

První pokusy se spolukomentátorem byly v 70. letech. Podle toho, co jsem já sám dopátral, měl první pokus děleného komentáře na svědomí Štěpán Škorpil, který několik ligových utkání

komentoval spolu s Petrem Brdičkou. Bylo to poprvé, co se na komentátorské pozici objevil expert, nikoliv jen host. To je věc, u které se dříve nedělal rozdíl, dnes bychom ji měli rozlišovat. Poté jsme používali experta v sezoně mezi lety 1988 až 1991. A to byl Josef Vimmer, tehdy už trenér reprezentace do 20 let. To byl první expert, se kterým jsme poprvé spolupracovali dlouhodoběji. V sezoně 1992/93 se dělaly přenosy NHL na stanici OK3, kde byl naším expertem Jiří Hrdina. Pak to zase na nějaký čas utichlo. Potom jsme začali s experty v sezoně 1995/96, kdy jsme vysílali nejvyšší soutěž pravidelně jednou týdně. Sestava expertů byla Jiří Holeček, Jiří Holík, Jiří Kralík, Pavel Richter.

Pavel Richter je tedy nejdéle sloužícím televizním sportovním expertem, neboť hokej spolukomentuje ještě nyní.

Určitě.

Doba spolukomentátorů na reprezentačních akcích přišla až po začátku nového tisíciletí?

Na velkém turnaji to bylo poprvé v roce 2000 na mistrovství světa v Petrohradu. Byly to přenosy na Nově, kdy jsem komentoval já a expertem byl Miloš Holáň. Na ČT jsme to po mém návratu zavedli o rok později na šampionátu v Hannoveru.

Byla to vaše iniciativa implementovat do přenosů experty?

Ano.

Podle jakého klíče vybíráte experta pro hokejové přenosy?

U nás v České televizi používáme čtyři základní kritéria. Prvním je všeobecná povědomost o tom daném jméně. Nemůže to být trenér, který vedl tým na okresní úrovni. Nic proti okresním soutěžím, ale k této profesi je dobré mít určitý sportovní background. Druhou podmínkou je nezávislost na objektu programu. Experta nemůže dělat ligový trenér nebo například manažer extraligového klubu. Vinou tohoto kritéria jsme přišli o dlouholetého spolupracovníka Martina Hostáka. Může aspoň dělat experta při zápasech jiné soutěže. Třetím kritériem je formulační obratnost, což je asi nejvíce problematický bod těchto požadavků. Ale mělo by to ve výběru hrát roli. Expert by měl být schopen se v tomto vyvíjet a učit se. Důležité je rychle zformulovat myšlenku a zformulovat ji tak, aby to bylo zajímavé, ale zároveň stručné. Poslední položkou je určitá telegenost. Aby člověk vzbuzoval svých chováním sympatie a byl součástí programu, který má mimo jiné diváky také bavit. To už je ale méně důležitá složka.

Obnáší první podmínka určitý kalkul, že tento člověk přitáhne další diváky k televizi?

Člověk musí mít něco za sebou. Musí se o danou soutěž, kterou komentuje, zajímat, ale to se tak nějak dá čekat – je to nultý předpoklad. Ale to, že je to opravdu nějaké zajímavé jméno, u kterého lidé budou zvědaví na to, jak to asi daný člověk bude dělat, to je vše součástí prvního bodu.

Zmiňoval jste, že úskalím u spolukomentátora může být formulační obratnost. Jsou experti před premiérovým přenosem nějakým způsobem připravováni, aby si ji mohli procvičit? Například tak, že si nanečisto odkomentují zápas?

To ne, nezkoušejí si to nanečisto. To by si to rovnou museli zkusit ve dvojici. Ale jsou připravováni. Ale výkon na stanovišti se nedá příliš natrénovat. Není tu přímá úměra mezi počtem hodin, které si člověk zkusí komentovat, a samotným výkonem. Vstupuje do toho totiž ta spolupráce s hlavním komentátorem a hlavně určitý stres či vůbec režim přímého přenosu. To se moc nacvičit nedá. Formulační obratnost se nacvičit dá, ale její použití se musí korigovat. Příprava spočívá v tom, že si vysvětlíme, co se po nich chce, jaká je jejich role, což je na začátku nejdůležitější. Postupem času se dobíráme k tomu, co se dá zlepšit. Dříve, nebo později se dotkneme bodu pohotovosti ve vyjadřování, ale nezačínáme tím. Já se o tom zmíním, ale především potřebujeme, aby se člověk soustředil na jiné věci než na toto. A ono se nelze soustředit na deset věcí naráz. Někdo to v sobě nemá, někdo jo, potom není třeba někoho školit. Myslím si, že na začátku není třeba dávat příliš mnoho pokynů, aby se expert mohl zaměřit na důležité věci.

V čem by měl spočívat po určité aklimatizaci spolukomentátora největší přínos?

Měla by to být schopnost analyzovat děj tak, aby to bylo srozumitelné pro obecné publikum. Vytahovat z děje podrobnosti, které mohou zůstat nepovšimnuty. Měli by přicházet s vlastní invencí, kdy například řeknou: „Tady jsem si všiml toho a toho.“ Ve vrcholné fázi, neboť sport má i takovou rekreativní funkci, by měl být program i přiměřeně zábavný. Pokud to jde, tak by měl spolukomentátor diváky i bavit. To neznamená, že se tam musíme uchechtat k smrti, ale měl by mít schopnost sem tam diváky pobavit nějakou poznámkou.

Máte vy osobně na základě naplňování zmíněných požadavků nějakého spolukomentátora, se kterým se vám spolupracuje lépe?

Nemohu říct. Vybíráme si experty tak, aby se nám s nimi pracovalo dobře. Každý je povahou jiný, což je mimochodem také důležité v rámci dlouhodobé koncepce, aby bylo názorové

hledisko co nejpestřejší. Ale nedá se říct, že by se mi s někým komentovalo lépe, protože s každým to probíhá trochu jinak. Nicméně všichni jsou schopní dodržovat základní pravidla a chápou – což je pro mě důležité – princip spolupráce a svoji roli v programu. Pokud to chápou a funguje to, tak mě to úplně stačí a jsem spokojený. Pak se i lidsky těším na ta setkání. Shodou okolností jsou to povahově řekněme zdraví lidé, nejde o charakterově vadné osobnosti. Nemohu opravdu tvrdit, že s tímto se mi dělá lépe než s ostatními. Skutečně nemám osobní preference. S každým je spolupráce příjemná, pokud se někam vyvíjí. Ten člověk se musí cítit tak, že je součástí týmu a že není upozaděný, že má svoji jasně danou roli.

Když se podíváme na začátek každé spolupráce, tak jaká je úspěšnost při oslovování potenciálních expertů a jak dlouho trvá přemlouvání?

Nepamatuji si, že bychom někoho přemlouvali, to se neděje. Záleží na typech sportů. Některé sporty nemají pevný program a experti se používají jednou za čtyři roky při olympijských hrách. Já jsem pro dělený komentář, protože si myslím, že žánru to nejlépe vyhovuje, takže se snažíme budovat expertní skupinu u sportů, který má u nás na ČT sport nějaký program, a to je hodně sportů – čili hodně expertů. V jednotlivých sportech mimo hokej si to řídí jiní lidé, nemohu tedy říct, jak přesně ta technika probíhá. Pokud bych to měl nějak zobecnit, tak už během aktivní kariéry sportovců vidíme, kdo k tomu má předpoklady, kdo ne. Je znát, kdo by se tomu chtěl věnovat, a naopak u koho by to bylo zajímavé, ovšem je jasné, že daný člověk půjde jinou cestou. Ono se to nabízí. Je to možnost, jak zůstat u toho sportu v jiné formě. Zároveň to ale obnáší čas, který se tomu musí věnovat. A toho času je poměrně dost, k tomu finanční náhrada není úplně taková, že by se tím člověk mohl živit a musí k tomu dělat něco jiného. Je to takový koníček, přitom je to vážná profese svým způsobem. Nepodepisujeme dlouhodobé smlouvy, máme honorář za každý zápas, který pokrývá časové náklady vynaložené na čas, který utkání věnuje. Nikoho jsme ale nikdy nepřeláceli, myslím, že to ani není nutné. Buď ten člověk s námi chtěl pracovat, nebo ne.

Čili po první negativní odpovědi na nabídku, jste dále daného člověka nepřemlouvali?

Když jsem viděl váhání, nikoliv odmítnutí, tak tam by se dalo mluvit o nějakém vysvětlování. Ne přemlouvání. Člověk si na to například nevěří. Ale myslím si, že dokážu rozeznat, kdo k tomu má předpoklady a přirozený talent, kdo naopak ne. Při pochybách ho přesvědčuji, že to stojí za pokus a bylo by to dobré. A k té délce domlouvání spolupráce – nikdy to podle mě netrvalo déle než jedno setkání. Pokud ten člověk nechtěl, tak zkrátka nechtěl.

Iniciujete u expertů, aby se poctivě připravovali, nebo si to každý uvědomuje automaticky?

Je to individuální věc. Někdo se připravuje pečlivě, někdo méně a spoléhá se na oči, což se pojí s tím, že dokáží rychle zformulovat myšlenku. Byl bych možná pro to více apelovat na přípravu, ale zase nechci ztratit přirozený těch lidí, kteří přípravu tolik nedělají a jsou schopní dobře a pohotově reagovat.

Vadí vám u spolukomentátorů používání nespisovných útvarů češtiny?

Experti mají povolenou obecnou češtinu, tedy i nářečí. Není to úplně spisovná čeština, co po nich chceme, důležitější je spíše obsah. Počítám, že dříve, nebo později se to vyvine ve prospěch té spisovnosti. Ovšem jde o to, abychom neztratili určitou svobodu ve vyjadřování, kterou ten expert má. V českém jazyce je to docela zajímavé téma, jak kdo vnímá spisovnost a nespisovnost. A také jak kdo vnímá svobodu ve vyjadřování. To je na samostatnou práci. Ale nářečí nevádí, pokud není úplně odchýlené. I ve spisovném projevu máme problémy mluvit hyperkorektně, to úplně nejde.

A co se týká slangu?

To záleží sport od sportu. U fotbalu a hokeje asi nebude pro diváky těžké rozšifrovat některé výrazy. Ale třeba u golfu, baseballu nebo akrobatických disciplín už je trochu problém. Především v tom, že když je expert příliš spjatý s prostředím, ze kterého vychází, tak nerespektuje požadavek určité vstřícnosti k divákovi, který onu disciplínu sleduje například jednou za čtyři roky. To je chyba a v tom jsou obrovské rezervy. V těchto případech potřebujeme trošičku jiný přístup. Aby pak divák rozuměl tomu, když se v přenosu řekne: „Tady udělal trojitý fingerflip.“ Divák musí vědět, co to znamená, a jak moc je to obtížné s tím, co jsme viděli do teď. Případně, zda je to těžký, nebo běžný prvek. Prvek, který závodník běžně nedělá. Chybí nám tam trošičku dovětek, kdy ke slangu musí přijít určité vysvětlení. Ne vždy je na to samozřejmě čas, ale pak můžeme ztrácet hodnotu výkonu. Povědomí o tom, zda je výkon dobrý, či špatný.

Když ale slova spolukomentátora doplní hlavní komentátor, je to v pořádku, že?

Samozřejmě. Je to spolupráce. Dělený komentář znamená, že se dělí, ale zároveň se také skládá. Musí se někde setkat. Pokud expert používá slang, druhý komentátor to posléze dovysvětluje, tak to trochu zdržuje, ale je to srozumitelné.

Co je neakceptovatelné na projevu spolukomentátora?

To, co je napsáno v kodexu České televize, kterým se expert musí také řídit. Má z něj určitou výjimku z hlediska spisovnosti, ale nemůže projevovat rasovou či náboženskou nesnášenlivost, případně zásadní politickou orientaci. V nadsázce může něco použít, ale neměl by se projevovat vysloveně politicky. A také musíme dávat velký pozor na náznaky reklamních sdělení. To jsou omezení, která musí expert tolerovat a dodržet je.

Už jste mluvil o tom, že komentář je spolupráce. Jak moc vy osobně usilujete o to, aby projev komentátora a experta nebyly dvě oddělené linie?

Je to věc reakce. Někdy to jsou dvě oddělené linie a nevádí to. Komentátor má děj více popisovat, expert zase analyzovat a více do toho vnášet své pocity. To až tak nevádí. Spíše jde o to, aby oba dva dobře reagovali na obraz. To je důležitější. Samozřejmě je dobré, když reagují na sebe, ale obraz je hlavní partner pro oba. Je to pro nás takové vodítko, kudy vést komentář, o čem mluvit. Nejúčinnější je být v kontaktu s tím, co divák vidí. Je ale samozřejmě velmi dobré, když je mezi těmi lidmi spolupráce, aby byli schopní přejít k dialogu. Pak zpátky mluví jeden, po něm druhý. Dialog je samozřejmě vždy osvěžující a příjemnější, než když jede každý po své koleji a nikde se to nepotká.

Jakým způsobem si vyhodnocujete přenosy s danými experty, především v jejich začátcích?

Říkám vždy pár nejnutenějších poznámek, přestože by jich mohlo být milion, tak si vyberu tři, abychom se někam posouvali. Po dalším přenosu si vyberu jiné tři, aby to mířilo nějaký směrem. Není to tak, že bychom společně ve velkém hodnotili přenosy. Spíše si něco řekneme po každé třetině. A pak po zápase. Někdy už ani to ne. Když to funguje dobře, tak není třeba vymýšlet, co ještě by se dalo zlepšit. Každý zápas je jiný a když se člověk bude příště soustředit na něco, co mu vytknu dnes, tak příště se to vůbec nebude hodit. On na to může uměle myslet a snažit se danou věc implantovat. To je neúčinné, takže opravdu se musí vyvíjet schopnost rychlé reakce. Musí se korigovat spíš jen nějaké odchylky, než že bychom se museli po každém přenosu vracet k tomu, co se tam stalo.

Jak se z vašeho pohledu vyvinula spolupráce s experty od sezony 1995/96?

V porovnání s tou první várkou je to určitě v té formulační obratnosti, schopnosti vytahovat zajímavé věci a postřehy. Zároveň také v odvaze. Ti první experti měli jakousi záklopku, báli se něco říct, některé věci ventilovat. To si myslím, že současná skupina expertů nejen v hokeji nemá. Řekl bych, že se tento režim usazuje, a to takovým způsobem, že experti nepotřebují

nějaké školení. Jen se dívají na to, jak to dělají ti druzí, z toho si pak odvodí, jak asi by to dělali oni. V tom je asi ten rozdíl, protože oni pionýři to měli opravdu těžké v tom, že to nikdo nikdy tady neviděl. Komentovalo se stylem, kdy deset minut mluvil Čech, deset Slovák. To bylo maximum, kdy se to nějak rozdělilo. Pak jsme začali komentovat střídavě po dvou minutách, ale pořád ve formě dvou rovnocenných komentátorů, což si myslím, že je trochu handicap. Na to, aby člověk udržel v hokeji tempo, by měl stačit jeden komentátor, nemusejí tam být dva. Ale chyběl by tam expertní pohled, což je zároveň jedna ze složek, která má být v komentáři, a to analýza. Komentátor nemá za sebou background, nesplňuje jedno kritérium, které potřebuje pro to, aby v té roli mohl být. Vždycky bude trochu povrchní, do určité míry trochu nevěrohodný. „Já jsem nebyl v té situaci na ledě, ty jo, tak to řekni.“

Je znát i technologický pokrok, že expert si může před přenosem vyhledat daleko pestřejší množství informací?

Každopádně. To platí i obecně, nejen u experta. Samozřejmě, doba internetu, mobilů a hyperrychlých možností dostat se k informacím úplně změnila přípravu. Celkově i žánr.

Další rozhovor

14. Hokejový brankář Patrik Bartošák (rozhovor uskutečněn 15. 2. 2020 přes Skype)

Jak vzpomínáte na jedinečnou možnost, kdy jste si na mistrovství světa 2019 sedl za mikrofon a komentoval zápas mezi Česká republika versus Itálie?

Vzpomínám na to moc rád, protože ne každému hokejistovi se to podaří. Tím, že jsme na mistrovství byli tři vyrovnaní gólmány, když to tak řeknu, tak bylo dobré, že se můžeme protočit všichni tři a mohl jsem dostat nějaké volno. Těšilo mě, že si můžu vyzkoušet něco nového. Samozřejmě ze začátku to trochu drhlo, ale moc jsem si to užil.

Co vám na spolukomentování přišlo nejtěžší?

Nejtěžší bylo asi spojování jmen s čísly. Měl jsem samozřejmě před sebou soupisku, kde bylo napsáno jméno a u něj číslo. Ale to, jak tam na mistrovství světa byl hokej rychlý, tak člověk – když v tom neměl zkušenosti a fakt si to nenastuduje, což já jsem si nenastudoval - se v tom hodně ztrácel. Spíš jsem pak komentoval jen hráč s číslem 15 nebo „osmnáctka“. Asi to bylo nejtěžší, ale zase tím, že jsem hokeje nasledoval x desítek a stovek hodin za celý život, tak jsem nějaké hlášky pochytil a něco z toho i využil. Doufám, že se to lidem líbilo.

Cítil jste potřebu přenos oživit o poznatky, které plynuly z vaší brankářské zkušenosti?

To už si úplně nepamatuju. Asi jo. Asi jsem řekl, že to pro gólmana bylo takové a takové. Spíš jsem to ale komentoval tak, jak jsem to viděl. A viděl jsem to hlavně jako gólman, takže tím pádem tam nějaké ty poznatky byly.